Progressive Education Society's

Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous)

Shivajinagar, Pune-411005. Maharashtra.

VOLUME 9, ISSUE 3 **MARCH 2024**

MODLIB

E-Bulletin of Library & Information Centre

Published by: Dr. Rajendra S. Zunjarrao, Principal, MCASC (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5.

Editor: Dr. Shantashree Sengupta, Librarian.

Editorial Assistant: Mrs. Sarika Sable

E-mail: librarian@moderncollegepune.edu.in

'MODLIB' : E-Bulletin of Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5.

Frequency: Monthly

Mode of Publication: Online

Issue: March 2024

Disclaimer: The Publisher and Editorial Team of this Issue of Library E-Bulletin are not responsible for the views expressed in the Articles.

Table of Contents

Sr.No.	Topic	Page No.s
1	" वाचन संस्कृती व पाणपोई " उद्घाटन समारंभ	5 - 7
2	Congratulations Principal Dr. R.S.Zunjarrao	8
3	Library Visit Activity of Students	
	• *FYBA Psychology Major Students*	10 - 11
	• *FYBSc Botany Major Students*	12
	• *TYBA Marathi Internship Students*	13 - 16
4	Pune Pustak Parikrama	17 - 22
5	Events conducted in the Library during March 2024	
	• *Yashwantrao Chavan Jayanti*	23 - 24
	• *Shaheed Din*	25 - 26
6	Events conducted by the Departments	
	• *Department of Political Science*	28
	• *Department of Zoology*	29
	• *Department of Fashion Designing & Apparel Technology*	30 - 31
7	Grooming Workshop on 'Talking the Talk'	32 - 34
8	Faculty Members invited as Resource Person during March 2024	
	• *Mr. Nilesh Nawale, Clerk, Junior College*	36
9	Webinars/ Seminars attended by Faculty Members	
	• *Dr. Shantashree Sengupta, Librarian*	38 - 40
	• *Dr. Vaijayanti Jadhav, Assistant Professor, Department of Marathi*	41
	• *Dr. Pooja M. Paratane, Assistant professor, Department of Mathematics*	42

Table of Contents

Sr.No.	Topic	Page No.s
10	**Modern Achievements**	
	• *Prof. Manisha Suryavanshi, Assistant Professor, Department of Computer Science and Dr. Prabhakar Varade, Assistant Professor, Department of Electronics*	44
	• *Prof. Valmik Wagh, Departmet of Economics, Junior College*	45
	• *Miss. Anjali Jadhav, NSS Volunteer*	46
	• *Dr. Amrita Priyam, Assistant Teacher, Department of Economics*	47
	• *NCC Cadets*	48
	• *Shubham Kodag, Avinash Patil, Sarvesh Adsule, Pratham Jadhav*	49
	• *Dr. Amit Sonawane, Associate Professor, Department of Geography*	50
	• *Shri. Sadanand Date, Director General, NIA*	51
11	**Retirement Programme of Prof. Madhuri Ghanekar, Department of Computer Science**	52
12	**Newly added and Books received in Gratis**	53 - 54
13.	**Newspaper Clippings**	56 - 158
14	**Condolence Message**	
	• *Prof. Vivek Bobade, Department of Microbiology*	159
	• *Dr. Geeta Morwal, Ex-Faculty Member, Department of Biotechnology*	160
15	**Upcoming Events: April 2024**	162

" वाचन संस्कृती व पाणपोई " उद्धाटन समारंभ १४.३.२०२४

श्री. छत्रपती शिवाजीनगर पोलीस कॉलनी भूषण कै.उदय भाऊ मोरे, कै.विशाल तोत्रे, कै.राजा भाई शिर्के यांचे स्मरणार्थ मॉडर्न महाविद्यालय शिवाजीनगर पुणे ५ पोलीस वसाहत समोर वाचन संस्कृती व पाणपोईचे उद्धाटन गुरुवार दिनांक १४ मार्च २०२४ रोजी करण्यात आले. मा.प्रा.डॉ.गजानन एकबोटे सर कार्याध्यक्ष, पी.ई.सोसायटी शिवाजीनगर, पुणे-५, प्रा.डॉ. ज्योत्स्ना एकबोटे माजी स्थानिक नगरसेविका पुणे मनपा, मा.श्री संदीप सिंह गिल, डीसीपी पुणे शहर पोलीस, मा.श्री.साईनाथ ठोंबरे, सहाय्यक पोलीस आयुक्त पुणे शहर पोलीस, मा.श्री.सिद्धार्थजी शिरोळे आमदार, छत्रपती शिवाजीनगर विधानसभा मतदार संघ, मा.श्री. मिलिंदभाऊ एकबोटे गोसेवक व हिंदू आघाडी कार्याध्यक्ष, मा.प्रा.डॉ.राजेंद्र झुंजारराव, प्राचार्य मॉडर्न महाविद्यालय, पुणे-५ व प्रा.डॉ. विजय गायकवाड उपप्राचार्य, मॉडर्न महाविद्यालय, पुणे-५ यांच्या शुभहस्ते सदरचा कार्यक्रम संपन्न झाला. यावेळी विविध सामाजिक कार्यकर्त्यांचे सन्मान करण्यात आले. छत्रपती शिवाजीनगर पोलीस कॉलनी येथील पदाधिकारी आणि युवक कार्यकर्ते व नागरिक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

" वाचन संस्कृती व पाणपोई " उद्घाटन समारंभ १४.३.२०२४

" वाचन संस्कृती व पाणपोई " उद्घाटन समारंभ १४.३.२०२४

Congratulations Principal Dr. R.S. Zunjarrao Sir

Library Visit Activity of First Year NEP-2020 Students

Library Visit of FYBA Psychology students on 1.3.2024

FYBA Psychology Major students visited Digital Library Section on 1.3.2024. They were accompanied by Prof. Uma Desai, Department of Psychology. The students were given Hands -on-training of the databases subscribed by the library and information centre.

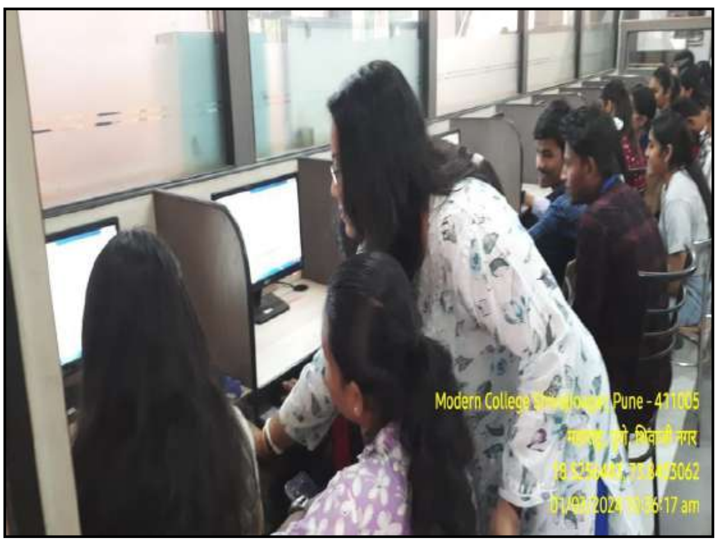

Library Visit of FYBA Psychology students on 1.3.2024

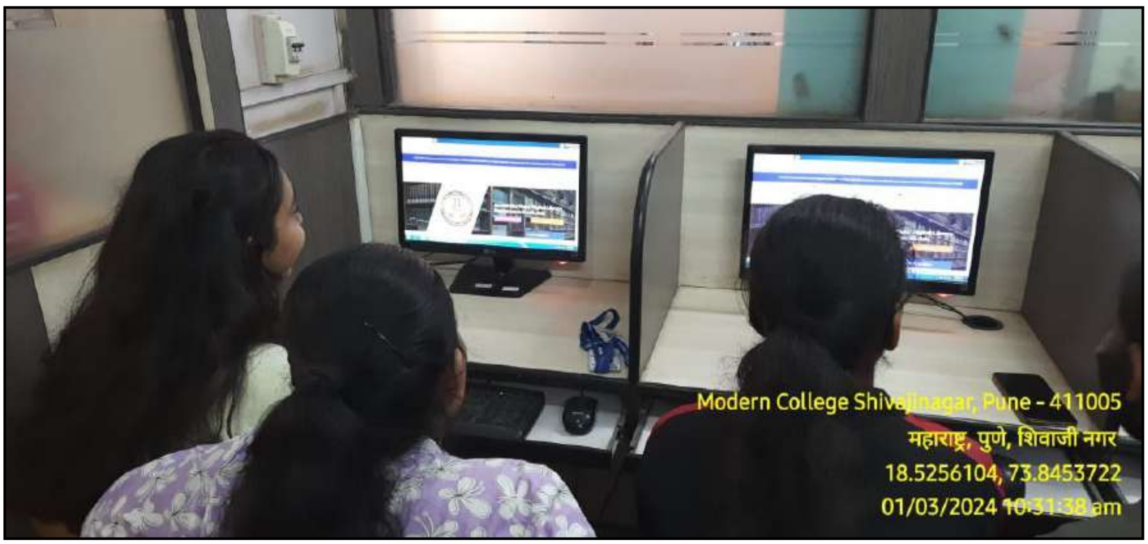

Library Visit of FYBSc Botany students on 7.3.2024

FYBSc Botany Major NEP students visit in library on 7.3.2024 accompanied by Dr. R.B.Barmukh and Dr. U.R.Wayase.

Library Visit of TYBA Marathi Internship Students on 5th & 6th March 2024

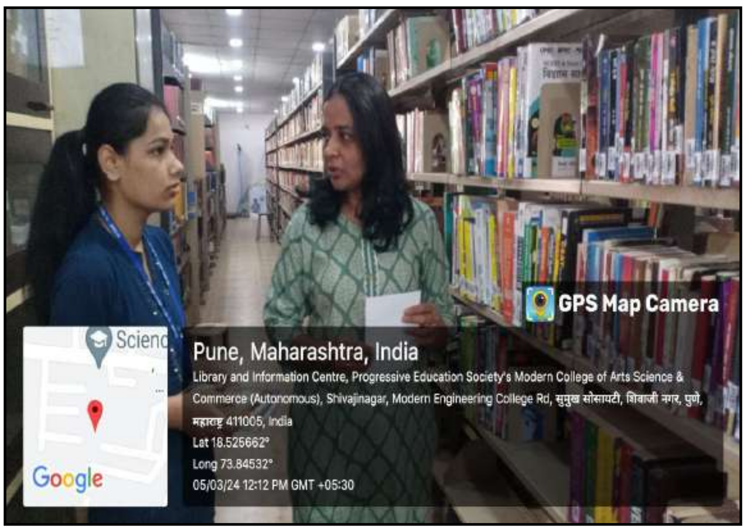

Library Visit of TYBA Marathi Internship Students on 5th & 6th March 2024

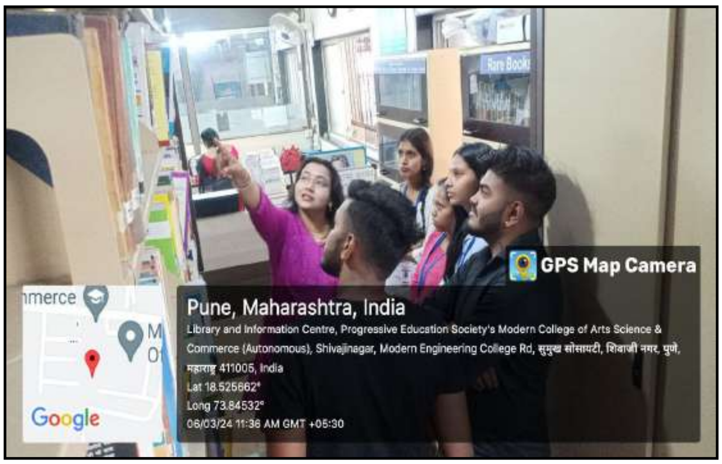

Library Visit of TYBA Marathi Internship Students on 5th & 6th March 2024

Library Visit of TYBA Marathi Internship Students on 5th & 6th March 2024

Pune Pustak Parikrama (पुणे पुस्तक परिक्रमा) 7.3.2024

As an initiative of Progressive Education Society's Hon'ble Chairman Prof. Dr. G. R. Ekbote Sir, Secretary Prof. Shamkant Deshmukh Sir, Joint Secretary Prof. Dr. Jyotsna Ekbote Madam, Deputy Secretary Prof.Dr. Nivedita Ekbote Madam, Principal Dr. Rajendra Zunjarrao Sir, on 7.3.2024, the Library and Information Centre of the Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5 invited the Mobile Library Bus of the 'Pune Pustak Parikrama' (पुणे पुस्तक परिक्रमा).

The 'Pune Pustak Parikrama' was inaugurated on 27.2.2024 on the occasion of Marathi Bhasha Gaurav Din in the Savitribai Phule Pune University, Pune. The Mobile Library Bus is in joint collaboration of Ministry of Education, Govt. of India ; National Book Trust, New Delhi and the Pune Book Festival, with a noble objective to promote reading and writing culture.

The Book Sale and Exhibition was inaugurated by Respected Principal Dr. R. S. Zunjarrao Sir in presence of Secretary, P. E. Society and Vice-Principal Prof. Shamkant Deshmukh Sir.

The exhibition received overwhelming response from teaching, non-teaching faculty members and students.

Regards,
Dr. Shantashree Sengupta,
Librarian.

Pune Pustak Parikrama (पुणे पुस्तक परिक्रमा) 7.3.2024

Pune Pustak Parikrama (पुणे पुस्तक परिक्रमा) 7.3.2024

Pune Pustak Parikrama (पुणे पुस्तक परिक्रमा) 7.3.2024

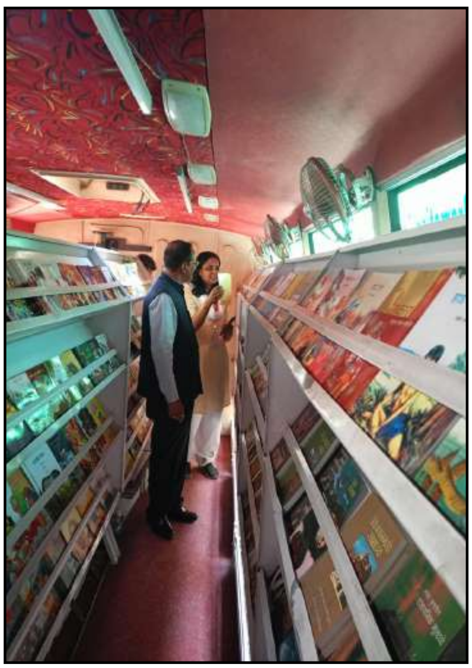

Pune Pustak Parikrama (पुणे पुस्तक परिक्रमा) 7.3.2024

Pune Pustak Parikrama (पुणे पुस्तक परिक्रमा) 7.3.2024

मॉडर्न महाविद्यालयात फिरत्या वाचनालयाचे आयोजन

पुणे : ७, प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या मॉडर्न,कला विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय(स्वायत्त), शिवाजीनगर, पुणे ५ येथील ग्रंथालय आणि माहिती केंद्राच्या वतीने ' पुणे पुस्तक परिक्रमा' या फिरत्या वाचनालयाची भेट मॉडर्न महाविद्यालयात ठेवण्यात आली होती. प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे कार्याध्यक्ष मा.प्रा.डॉ.गजानन एकबोटे, सहसचिव प्रा.सौ.डॉ.ज्योत्स्ना एकबोटे, सचिव प्रा.शामकांत देशमुख यांच्या मार्गदर्शनाखाली या वाचनालयाचे आयोजन ग्रंथपाल डॉ. शांतश्री सेनगुप्ता यांनी आयोजित केले.

मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्त सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात या फिरत्या वाचनालयाचे उद्घाटन करण्यात आले.

अशी वाचनालये विद्यार्थ्यांच्या वाचन सवयीला वृध्दींगत करतील असे मत मॉडर्न महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.राजेंद्र झुंजारराव यांनी व्यक्त केले.फिरते वाचनालय हे पुणेकरांना वाचनाकडे नेईल असे मत प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे सचिव प्रा.शामकांत देशमुख यांनी व्यक्त केले.

यावेळी मॉडर्न महाविद्यालयातील मराठी विभागातील डॉ.वैजयंती जाधव, डॉ.गजानन अपिने, डॉ.सुरेश रासकर, ग्रंथालयीन सहकारी उपस्थित होते. या वाचनालयातून महाविद्यालयातील शिक्षक शिक्षकेतर सहकारी, विद्यार्थी यांनी मोठ्या प्रमाणात पुस्तक खरेदी केली.

Events Conducted in the Library During March 2024

1.Yashwantrao Chavan Jayanti: 12th March 2024

On 12th March 2024, the Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5 celebrated 'Yashwantrao Chavan Jayanti' as per the Maharashtra Government GR.

Under the guidance of Respected Principal Dr.Rajendra S. Zunjarrao Sir, Vice-Principal Prof. Sunil Doiphode; Librarian Dr. Shantashree Sengupta; Library Staff Members paid their respect to Late Yashwantrao Chavan ji.

Principal Sir mentioned that Yashwantrao Balwantrao Chavan was a great Indian politician who served as the last Chief Minister of Bombay State and the first of Maharashtra after latter was created by the division of Bombay state. He was a strong leader, co-operative leader, social activist and writer. He was popularly known as Leader of Common People. He advocated social democracy in his speeches and articles and was instrumental in establishing co-operatives in Maharashtra for the betterment of the farmers. Principal Sir also mentioned the various Posts held by Late Yashwantrao Chavan like Minister of Home Affairs, Minister of External Affairs, Minister of Finance and Minister of Defence.

I am thankful to the library staff members and students who were present during the programme.

Regards,
Dr.Shantashree Sengupta,
Librarian.

Events Conducted in the Library During March 2024

Events Conducted in the Library During March 2024

2. Shaheed Din: 23rd March 2024

On 23rd March 2024, the Library and Information Centre of Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5 observed 'Shaheed Din (Martyr's Day)' as per the Maharashtra Government Regulations. 23rd March is remembered as the day when three brave freedom fighters namely Bhagat Singh, Shivaram Rajguru and Sukhdev Thapar were hanged by the British.

Under the guidance of Respected Principal Dr.Rajendra S. Zunjarrao Sir, Vice Principal Prof. Dr. Vijay Gaikwad, Librarian Dr. Shantashree Sengupta, and Library Staff paid their respect to the 03 freedom fighters. Dr. Vijay Gaikwad Sir mentioned that 23rd March is celebrated as Martyr's Day to remember the sacrifice of three extraordinary freedom fighters of India. On 23rd March 1931 three freedom fighters of our Nation were hanged to death namely Bhagat Singh, Shivaram Rajguru and Sukhdev Thapar by the British. They are the source of inspiration for the youth of India. At such a young age, they came forward and for the independence they fought with bravery. So, to pay homage to these three revolutionaries Martyr's Day is celebrated on 23rd March. Sir mentioned that Bhagat Singh together with his companions Rajguru, Sukhdev, Azad, and Gopal fought for the assassination of Lala Lajpat Rai. Bhagat Singh became an inspiration for youngsters due to his daring adventures. He with his companions on 8th April, 1929 threw bombs over the Central Legislative Assembly by reading the slogan "Inquillab Zindabad". And for this, a murder case was charged against them. On 23rd March, 1931 in the Lahore Jail they were hanged. Their body was cremated at the banks of the Sutlej River.

I am thankful to the staff members and students who were present during the programme.

Regards,
Dr.Shantashree Sengupta,
Librarian.

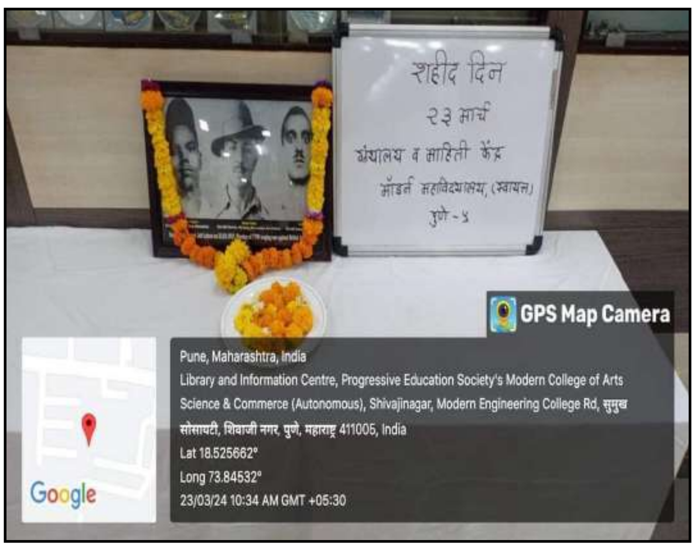

Events Conducted in the Library During March 2024

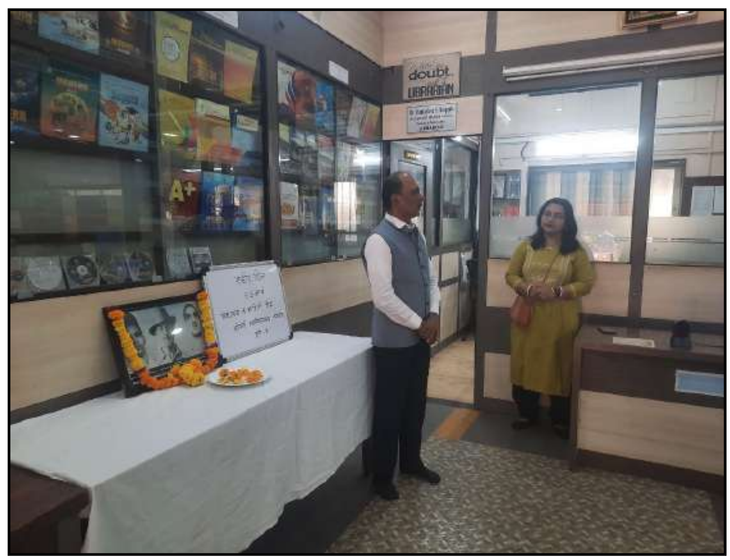

Events Conducted by the Departments during March 2024

Mock Parliament by Department of Political Science on 7.3.2024

Department of Zoology

Three-days Guest Lecture series on " Insect Development" by Prof. Narendra M. Naidu for the students of M.Sc. Zoology

Department of Zoology organized a three-day guest lecture series on the topic " Inset Development" for P.G. students on 5th, 6th and 7th March 2024. The speaker of this lecture series was Professor Narendra M. Naidu, Former Vice Principal (Science faculty) and former Head, Department of Zoology, Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar-05. The lecture series was coordinated by Dr. Priyanka Dutta Saha.

It was an highly informative and interesting lecture series where Prof. Naidu explained in detail the different aspects of insect development. He also discussed the recent advances in research and different opportunities in the field of developmental biology. All the students interacted and their queries were answered. All the participants gave positive and affirmative feedback.

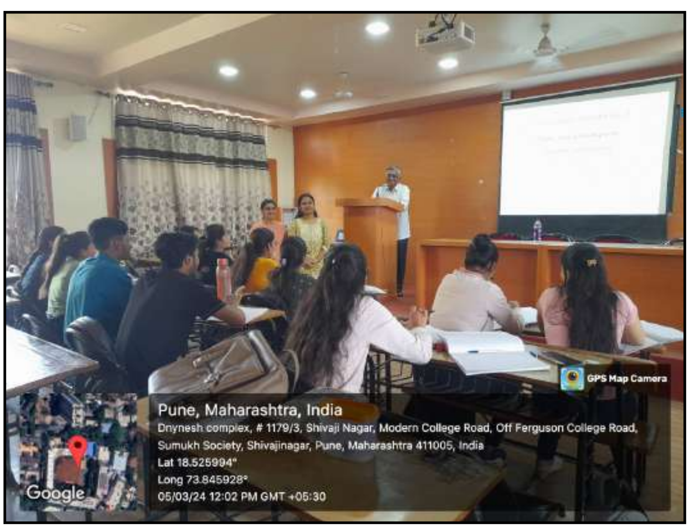

Department of Fashion Technology

महाराष्ट्र शासनाच्या महत्वपुर्ण उपक्रमाअंतर्गत “महाविद्यालय कौशल्य व विकास केंद्र” महाविद्यालयाच्या फॅशन टेक्नॉलॉजी विभागामधे सुरु करण्यात आले.

Dt:13.3.2024

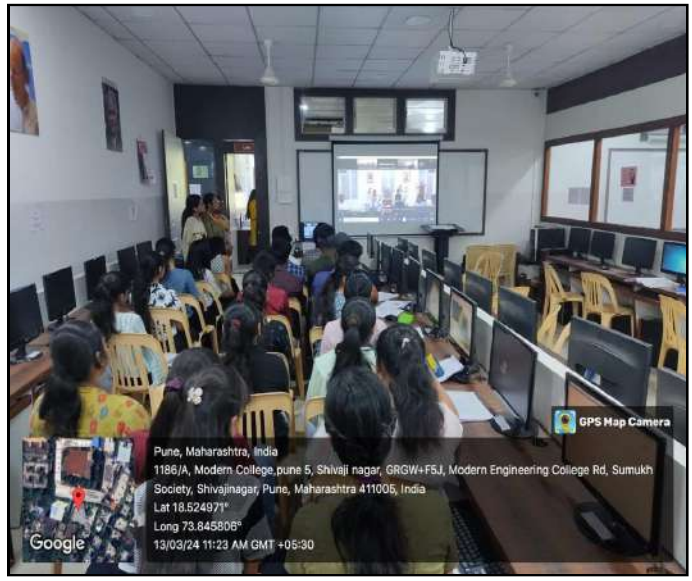

Department of Fashion Technology

Maharashtra State Government funded "Mahavidyalay Kaushyalya Kendra", at Progressive Education Society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune 5 was inaugurated virtually by Hon'ble Deputy Chief Minister Shree. Devendra Phadnavis at 11.30 am

"Chankya Kaushalya Vikas Yojana" had more than 3500 entries from Maharashtra, wherein 128 colleges were selected to start a Kaushalya Kendra, our college being one of it.

Department of Fashion Technology had applied in this scheme and has received approval for two short courses. a. Self Employed Tailor and b. Hand Embroider will start in this month.

Willing candidates within age group of 18 to 40 can learn this livelihood skills free of cost at the center.

We, the Dept. of Fashion Technology sincerely thank our Hon'ble Chairperson Prof. Dr. G.R. Ekbote P.E. Society, Hob'ble Prof. Dr. J.G. Ekbote Chairperson CDC for your kind guidance.

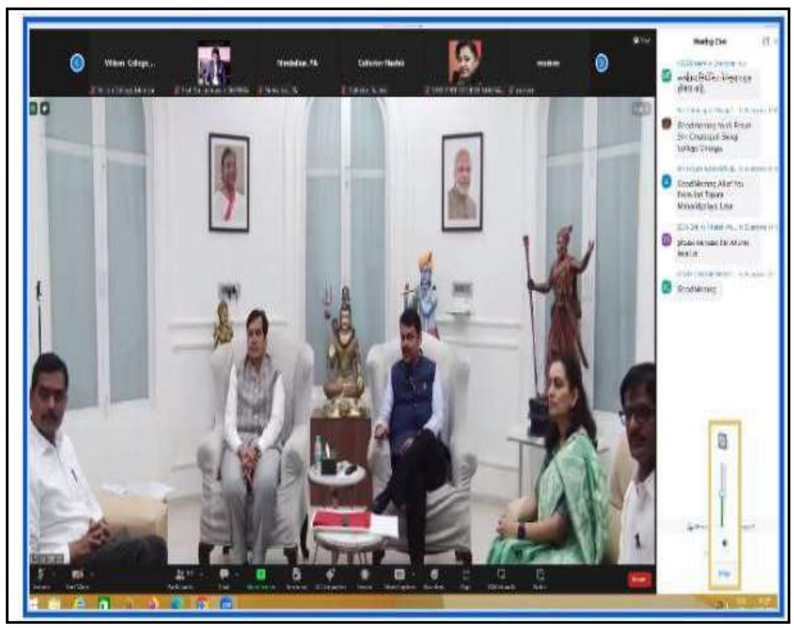

Grooming Workshop on "Talking the Talk": 23rd March 2024

Grooming Workshop on "Talking the Talk": 23rd March 2024

Progressive Education Society's

Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous)

Shivajinagar, Pune -411005,

Advanced Learners Cell…..Nurturing the Future

By Dr. Mrs. Pooja M. Paratane (Chairperson, Advanced Learners Cell)

A Half Day Grooming Workshop on 'Talking the Talk' was organized for Post Graduate Students under Advanced Learners Cell. The resource person was Dr. Sarika Sagar, Head, BBA department, Indira institute of Management. She has guided the students on many parameters related to interview technique, dressing sense, communication. She also highlighted the points which to be done and not to be done.

Grooming Workshop on "Talking the Talk": 23rd March 2024

Faculty Members Invited as Resource Person during March 2024

Shri. Nilesh Nawale, Clerk, Junior College Office, invited as Resource Person at K.B.Joshi Institute of Information Technology

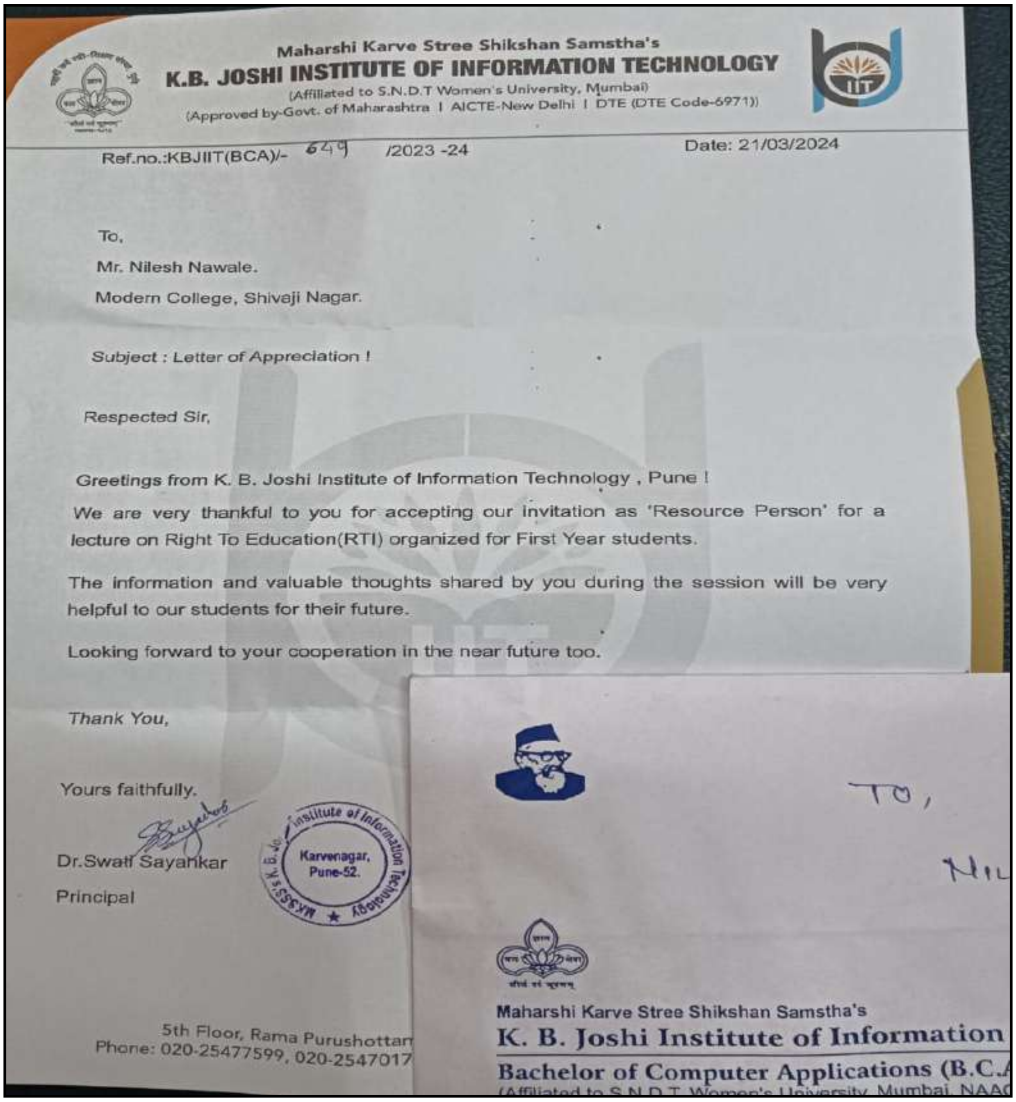

Maharshi Karve Stree Shikshan Samstha's

K.B. JOSHI INSTITUTE OF INFORMATION TECHNOLOGY

(Affiliated to S.N.D.T Women's University, Mumbai)

(Approved by-Govt. of Maharashtra I AICTE-New Delhi I DTE (DTE Code-6971))

Ref.no.:KBJIIT(BCA)/- 649 /2023 -24 Date: 21/03/2024

To,

Mr. Nilesh Nawale.

Modern College, Shivaji Nagar.

Subject : Letter of Appreciation !

Respected Sir,

Greetings from K. B. Joshi Institute of Information Technology , Pune !

We are very thankful to you for accepting our invitation as 'Resource Person' for a lecture on Right To Education(RTI) organized for First Year students.

The information and valuable thoughts shared by you during the session will be very helpful to our students for their future.

Looking forward to your cooperation in the near future too.

Thank You,

Yours faithfully,

Dr.Swati Sayankar

Principal

M.K.S.S.S.'s K.B. Joshi Institute of Information Technology, Karvenagar, Pune-52.

5th Floor, Rama Purushottam

Phone: 020-25477599, 020-2547017

Webinars/ Seminars attended by Faculty Members during March 2024

Dr. Shantashree Sengupta, Librarian attended DELNET-IIT Delhi Webinar on "CORAL: An Open Source Electronic Resource Management System" on 7th March 2024

CERTIFICATE

PROUDLY PRESENTED TO

DR. SHANTASHREE SENGUPTA

for attending DELNET-IIT Delhi Webinar on "CORAL : An Open Source Electronic Resource Management System" on March 7, 2024

Mar 7, 2024
Date of Completion

DELNET - Developing Library Network
Organizer

Dr. Shantashree Sengupta, Librarian attended DELNET Annual Lecture "Navigating Challenges: Public Libraries and the New Manifesto Toolkit for Professionals" on 26th March 2024

CERTIFICATE

PROUDLY PRESENTED TO

DR. SHANTASHREE SENGUPTA

for attending DELNET Annual Lecture by Dr Ester Omella Claparols, Head, Territorial Planning, Diputacio de Barcelona, Spain

Mar 26, 2024

Date of Completion

DELNET - Developing Library Network

Organizer

Dr. Shantashree Sengupta, Librarian Completed One week Faculty Development Programme on NEP 2020 Orientation & Sensitization from 13th to 26th March 2024

सत्यमेव जयते
Government Of India

MALAVIYA MISSION
TEACHER
TRAINING PROGRAMME

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

ज्ञान-विज्ञान विमुक्तये
University Grants Commission

CERTIFICATE OF PARTICIPATION

NEP 2020 ORIENTATION & SENSITIZATION PROGRAMME

This is to certify that **DR. SHANTASHREE SAMEERKUMAR SENGUPTA, Professor** at **PROGRESSIVE EDUCATION SOCIETY'S MODERN COLLEGE OF ARTS, SCIENCE AND COMMERCE (AUTONOMOUS)** has completed the One week Faculty Development Programme on **NEP 2020 Orientation & Sensitization** under "Malaviya Mission Teacher Training Programme (MM-TTP)" of University Grants Commission (UGC) Organized by **UGC -Malaviya Mission Teacher Training Centre (Formerly UGC-Human Resource Development Centre) Savitribai Phule Pune University, Pune -411007** from 13/03/2024 To 26/03/2024

Director (MM-TTC)

NEP(2024)-05-176

हार्दिक अभिनंदन

Dr. Vaijayanti Jadhav, Department of Marathi Completed One week Faculty Development Programme on NEP 2020 Orientation & Sensitization from 13th to 26th March 2024

Government Of India

MALAVIYA MISSION TEACHER TRAINING PROGRAMME

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

ज्ञान-विज्ञान विमुक्तये
University Grants Commission

CERTIFICATE OF PARTICIPATION

NEP 2020 ORIENTATION & SENSITIZATION PROGRAMME

This is to certify that **Dr.Vaijayantimala Appasaheb Jadhav, Assistant Professor** at **Progressive education society's Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous)** has completed the One week Faculty Development Programme on **NEP 2020 Orientation & Sensitization** under "Malaviya Mission Teacher Training Programme (MM-TTP)" of University Grants Commission (UGC) Organized by **UGC -Malaviya Mission Teacher Training Centre (Formerly UGC- Human Resource Development Centre) Savitribai Phule Pune University, Pune -411007** from 13/03/2024 To 26/03/2024

Director (MM-TTC)

NEP(2024)-05-70

हार्दिक अभिनंदन

Dr. Pooja Paratane, Department of Mathematics Completed One week Faculty Development Programme on NEP 2020 Orientation & Sensitization from 13th to 26th March 2024

Government Of India

MALAVIYA MISSION TEACHER TRAINING PROGRAMME

University Grants Commission

CERTIFICATE OF PARTICIPATION

NEP 2020 ORIENTATION & SENSITIZATION PROGRAMME

This is to certify that **Dr. Pooja Madhav Paratane, Assistant Professor** at **Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous), Shivajinagar, Pune-5** has completed the One week Faculty Development Programme on **NEP 2020 Orientation & Sensitization** under "Malaviya Mission Teacher Training Programme (MM-TTP)" of University Grants Commission (UGC) Organized by **UGC -Malaviya Mission Teacher Training Centre (Formerly UGC- Human Resource Development Centre) Savitribai Phule Pune University, Pune -411007** from 13/03/2024 To 26/03/2024

Director (MM-TTC)

NEP(2024)-05-67

Modern Achievements

Congratulations to
Prof. Manisha Suryavanshi, Assistant Professor,
Department of Computer Science and
Dr. Prabhakar S. Varade, Assistant Professor,
Department of Electronics

महाराष्ट्र शासन
सहसंचालक (उच्च शिक्षण)
१७ आंबेडकर रोड, कॅम्प, पुणे – ४११ ००१
Website: www.jdhepune.org E-mail – jdhepune@gmail.com

-दूरध्वनी क्रमांक – ०२० - २६१२७८३३, ०२०-२६०५१६३२ फॅक्स क्र. ०२०- २६०५१६३२
क्रमांक - नमो रोजगार मेळावा समन्वयक-बारामती / २०२४/4982 दि. २७/०२/२०२४
प्रति,
मा. विभागीय आयुक्त,
विभागीय आयुक्त कार्यालय,
पुणे विभाग, पुणे.

विषय - **विभागस्तरीय नमो विशेष महारोजगार मेळाव्याच्या आयोजनासाठी अधिका-यांची नेमणूक व जबाबदारी वाटप करणेबाबत..**
संदर्भ - आपले पत्र क्र. कौविरोवउ/विआपु/बारामती रोमे/५१४/२०२४ दिनांक २१.२.२०२४.

महोदय,

वरील विषयी विनंतीपूर्वक कळविण्यात येते की, शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग यांनी दिलेल्या निर्देशानुसार राज्यातील जास्तीत जास्त उमेदवारांना रोजगार उपलब्ध करुन देण्याकरिता तसेच उद्योजकांना आवश्यक कुशल मनुष्यबळ प्राप्त होण्यासाठी नामांकित उद्योजक/इंडस्ट्रिज यांचे समवेत **शनिवार दिनांक ०२ मार्च, २०२४** रोजी **विद्याप्रतिष्ठानचे कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, बारामती जि. पुणे येथे नमो विशेष महारोजगार मेळाव्यासाठी सहसंचालक, उच्च शिक्षण, पुणे विभाग, पुणे यांचे वतीने पुणे शहरातील उच्च शिक्षण संदर्भातील कामकाज पाहण्यासाठी खालील समन्वयक यांची नेमणूक करण्यात येत आहे.**

अ. क्र.	विभागाचे नांव	समन्वयक अधिका-याचे नांव	पदनाम	संपर्क क्रमांक	ई-मेल आयडी
१	सहसंचालक, उच्च शिक्षण, पुणे विभाग, पुणे	श्रीमती मनिषा सूर्यवंशी	प्लेसमेंट कोऑर्डीनेटर व सहाय्यक प्राध्यापक, मॉडर्न कॉलेज, शिवाजीनगर, पुणे	८९९९६७७९६९	suryavanshicomscience@moderncollegepune.edu.in
		डॉ. प्रभाकर वरदे	डेप्युटी प्लेसमेंट को ऑर्डीनेटर व सहाय्यक प्राध्यापक, मॉडर्न कॉलेज, शिवाजीनगर, पुणे	९८२२८५६५२७	psvarade1@gmail.com

(डॉ.केशव तुपे)
सह संचालक (उच्च शिक्षण)
पुणे विभाग, पुणे १

प्रत - १. मा. विभागीय आयुक्त (महसूल), विभागीय आयुक्त कार्यालय, पुणे.
२. मा. शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
३. मा. जिल्हाधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे
४. प्राचार्य, विद्या प्रतिष्ठान कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, बारामती जि. पुणे.
५. श्रीमती मनिषा सूर्यवंशी, प्लेसमेंट कोऑर्डीनेटर, मॉडर्न कॉलेज, शिवाजीनगर, पुणे
६. डॉ. प्रभाकर वरदे, डेप्युटी प्लेसमेंट को ऑर्डीनेटर व सहाय्यक प्राध्यापक, मॉडर्न कॉलेज, शिवाजीनगर, पुणे

General Marathi 2024

Congratulations to Prof. Valmik Wagh, Department of Economics

आपल्या कनिष्ठ महाविद्यालयातील ***प्रा. वाल्मिक चैत्राम वाघ*** यांची महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळाच्या इ.11 वी व 12 वी अर्थशास्त्र विषय समितीत सदस्य म्हणून नेमणूक (BOS member) झाल्याबद्दल महाविद्यालयाच्या वतीने सरांचे हार्दिक अभिनंदन व पुढील वाटचालीस खूप खूप शुभेच्छा.

Congratulations to Anjali Jadhav

Anjali Jadhav of our college is selected for Utkarsha final round.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
(पूर्वीचे पुणे विद्यापीठ)

राष्ट्रीय सेवा योजना
गणेशखिंड, पुणे – ४११ ००७

प्रो. (डॉ.) सदानंद भोसले
एम.ए., पीएच.डी.
संचालक (अतिरिक्त कार्यभार)

कार्यालय क्र. : ०२०–२५६२२६८८/८९
: ०२०–२५६२२६९०/९१
: ०२०–२५६२२६९२
: ०२०–२५६९७३४१

संदर्भ : रासेयो/२०२३–२४/७२२ दि. ०७/०३/२०२४

प्रति,
मा. प्राचार्य
संबधीत रासेयो संलग्नीत महाविद्यालये
पुणे, अहमदनगर व नाशिक
सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

विषय : 'उत्कर्ष–२०२३' सांस्कृतिक स्पर्धा सराव शिबिर व सहभागाबाबत

मा. महोदय,

मा. राज्यसंपर्क अधिकारी, राष्ट्रीय सेवा योजना, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय कक्ष, महाराष्ट्र शासन, मुंबई यांनी पाठविलेल्या पत्रानुसार सन २०२३–२४ वर्षात **'उत्कर्ष' राज्यस्तरीय सामाजिक व सांस्कृतिक** स्पर्धेचे आयोजन कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगांव येथे दि. १७ ते २० मार्च, २०२४ दरम्यान करण्यात आले आहे. सदर **'उत्कर्ष' राज्यस्तरीय सामाजिक व सांस्कृतिक** स्पर्धेत महाराष्ट्रातील १६ विद्यापीठांमधून प्रत्येकी १८ विद्यार्थ्यांचा संघ सहभागी होतो. या स्पर्धेमध्ये सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, राष्ट्रीय सेवा योजनेचा ९ स्वयंसेवक, ९ स्वयंसेविका व १ कार्यक्रम अधिकारी संघनायक याप्रमाणे १९ जणांचा संघ सहभागी होणार आहे.

या स्पर्धेकरिता सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या संघाकरिता निवडचाचणी शिबिराचे आयोजन दि. ०५ मार्च, २०२४ रोजी संत नामदेव सभागृह, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे या ठिकाणी करण्यात आले होते. निवडचाचणी शिबिरामधून सोबत जोडलेल्या महाविद्यालयातील १८ स्वयंसेवकांची **'उत्कर्ष'** स्पर्धेकरिता निवड निवड करण्यात आलेली आहे.

निवड चाचणी शिबिरातून निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांना **दि. ०८ ते १६ मार्च**, २०२४ दरम्यान विद्यापीठामध्ये आयोजित सराव शिबिरामध्ये सहभागी होण्याबाबत सूचित करण्यात यावे. सदर अंतिम संघ **दि. १७ ते २० मार्च**, २०२४ दरम्यान प्रत्यक्ष स्पर्धेत कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगांव या ठिकाणी सहभागी होणार आहेत.

सदर सराव शिबिराची व स्पर्धा सहभागाची संपूर्ण माहिती महाविद्यालयामार्फत संबधीत विद्यार्थ्यांच्या पालकांना कळविण्यात यावी तसेच सोबत जोडलेल्या हमीपत्रावर पालकांची, महाविद्यालयातील मा. प्राचार्य व कार्यक्रम अधिकारी यांची स्वाक्षरी घेवून सर्व कागदपत्रे स्वयंसेवकासोबत सराव शिबिरामध्ये सहभागी होताना पाठविण्यात यावीत व सरावशिबिराकरिता विद्यार्थ्यांचा महाविद्यालय ते विद्यापीठ व परत महाविद्यालय प्रवास खर्च रासेयो नियमित कार्यक्रमातून करण्यात यावा. कळावे, ही विनंती.

संचालक
राष्ट्रीय सेवा योजना

सोबत: स्वयंसेवक यादि व अर्ज
स्वयंसेवकांनी सराव शिबिरात सहभागी होण्याकरिता दि. ०८/०३/२०२४ रोजी, सकाळी ११ वाजेपर्यंत रासेयो कार्यालय, पुणे येथे उपस्थित रहावे.

Website : http://www.unipune.ac.in/nss **Email :** nss@pun.unipune.ac.in, nss@unipune.ac.in

सावित्रीबाई फुलेपुणे विद्यापीठ, राष्ट्रीय सेवा योजना – 'उत्कर्ष–राज्यस्तरीय सामाजिक सांस्कृतिक स्पर्धा,निवड झालेल्या स्वयंसेवकांची यादी, दि. १७ ते २० मार्च,२०२४ कवयित्री बहिणाबाई चौधरीउत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगांव

नं.	स्वयंसेवकाचे नाव		महाविद्यालयाचे नाव	संपर्क
१	रशीता विठोबा आंबोरे	स्त्री	नेस वाडिया कॉलेज ऑफ कॉमर्स, पुणे	८०८७८००८१३
२	संस्कृती गणेश कुंभार	स्त्री	सर परशुरामभाऊ महाविद्यालय, पुणे	९३५६१४७५८८
३	प्रिती आबासाहेब हवळे	स्त्री	सिहंगड अभियांत्रीकी महाविद्यालय, पुणे	९०२२८९३७३६
४	स्नेहा उत्तम वेदपाठक	स्त्री	सोमेश्वर विज्ञान महाविद्यालय, सोमेश्वरनगर, बारामती, पुणे	९७६६३३२३२९
५	श्रावणी राहुल राऊत	स्त्री	सिहंगड अभियांत्रीकी महाविद्यालय, पुणे	९९६०६१३१७३
६	मानसी मकरंद वाघ	स्त्री	हुजुरपागा महाविद्यालय, पुणे	७०५८१२१५४३
७	अंजली सुनिल जाधव	स्त्री	मॉडर्न कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पुणे	७५५८७५५००४
८	निकिता बहिरट	स्त्री	वनस्पतीशास्त्र विभाग, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ	९०६७६६७३६७
९	प्रियंका राजीवकुमार तायडे	स्त्री	भारती विद्यापीठ कॉलेज ऑफ फाइन आर्ट्स, पुणे	७४१०७५२८४४
१०	अनुपम विद्याधर चिंचोरे	पु.	के.टी.एच.एम. कॉलेज, नाशिक	८०८०१३४४०५
११	अभिषेक निळकंठ नायबळ	पु.	महात्मा फुले कॉलेज, पिंपरी, पुणे	८४५९७१८८७७
१२	अफताब शकील शाह	पु.	सौ. स्मिताताई हिरे कला आणि वाणिज्य महाविद्यालय	९०११११७१२७
१३	अशितोष सुर्यवंशी	पु.	के.टी.एच.एम. कॉलेज, नाशिक	९०११९७२४२२
१४	सौरभ तुळशीराम वाघमारे	पु.	हिंदी विभाग, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ	९७६७१७३५२५
१५	शिवतेज नागनाथ पवार	पु.	सर परशुरामभाऊ महाविद्यालय, पुणे	७०२०८४४८५८
१६	सुमित जयकांत मोहिते	पु.	सर परशुरामभाऊ महाविद्यालय, पुणे	७४४८११८८४५
१७	वरदराज राजेश कदम	पु.	सिहंगड अभियांत्रीकी महाविद्यालय, पुणे	९३७०६२२१३९
१८	अभय तुकाराम पाटील	पु.	भारती विद्यापीठ कॉलेज ऑफ फाइन आर्ट्स, पुणे	८००७५९५०६८
१९	**डॉ. अमित गोगावले (संघनायक)**	पु.	**अप्पासाहेब जेधे कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पुणे**	९९२२०७४८४७

प्रा.डॉ. सदानंद भोसले
संचालक, राष्ट्रीय सेवा योजना

Congratulations to Dr. Amrita Priyam, Department of Economics

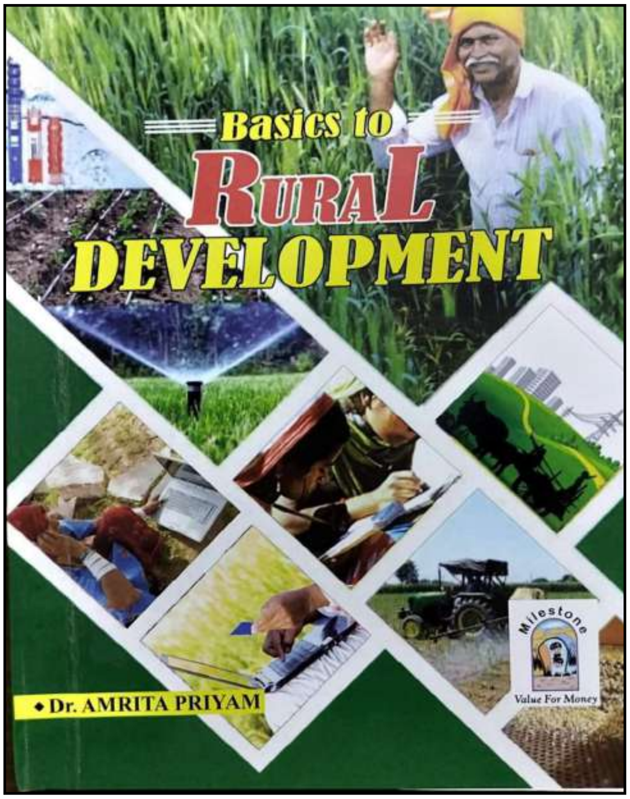

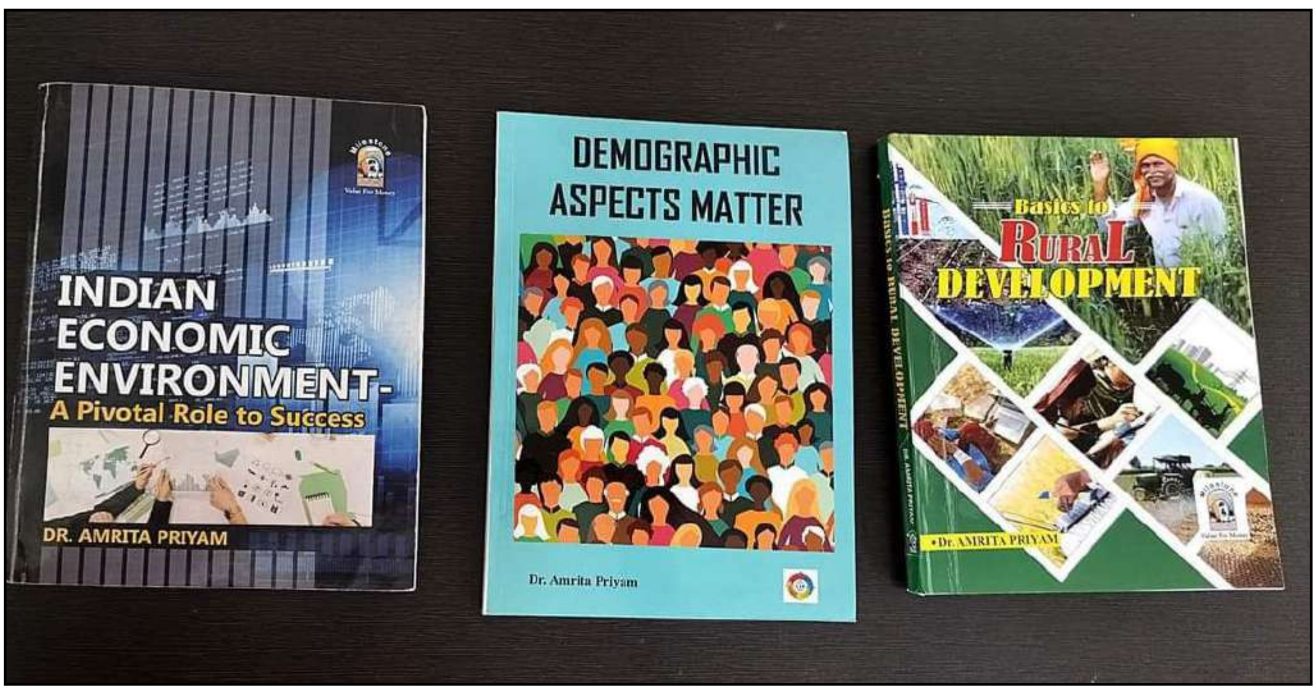

Congratulations to NCC Cadets

आपल्या महाविद्यालयाचे 3 एन.सी.सी. कॅडेट्स Army आणि Air Force मध्ये ऑफिसर झाले. मा प्राचार्य डॉ. झुंजारराव सर यांनी यशस्वी कॅडेट्सचे कौतुक केले.

Congratulations to Shubham Kodag, Avinash Patil, Sarvesh Adsule, Pratham Jadhav

अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ नेटबॉल स्पर्धेत मॉडर्न महाविद्यालय शिवाजीनगरच्या ***शुभम कोडग (कर्णधार), अविनाश पाटील (स्पर्धेतील उत्कृष्ट खेळाडू), सर्वेश अडसुळे, प्रथम जाधव*** यांच्या उत्कृष्ट खेळाच्या जोरावर सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठास कास्यपदक मिळवून दिल्याबद्दल हार्दिक अभिनंदन.

Congratulations to Dr. Amit Sonawane, Department of Geography

पुणे लोकसभा संयोजक (शिक्षक आघाडी) पदी नियुक्ती झाल्याबद्दल ***डॉ. अमित सोनवणे सर*** यांचे हार्दिक अभिनंदन.

Modern Alumni Achievement

Maharashtra ATS chief, a 26/11 hero, selected to lead NIA

Mateen Hafeez & Gitesh Shelke | TNN

Mumbai/Pune: Sadanand Date, a 1990-batch IPS officer who was at the forefront of the police response to 26/11 attacks, will be the new director general of NIA, the central counter-terrorism agency.

Date (57), at present director general of state ATS, responded to the announcement by saying it would be an 'honour to be a part of NIA'.

He had led a team to Ajmal Kasab and his mentor, Ismail Khan, at Cama Hospital. He sustained wounds in a grenade attack and was immobile for a month. He still has shrapnel embedded in his right eye. Four years later, in Nov 2012, Date planned and supervised the highly secret operation to shift Kasab from Arthur Road Jail to Yerwada Jail in Pune, where the terrorist was hanged.

SADANAND DATE, 57

- **Lost his father at 15,** his mother had to work as a cook. **Served as newspaper delivery boy and peon** to fund his education

- A voracious reader and sports lover, Date did ICWA before cracking the UPSC
- **Battled 26/11 terrorists at Cama hospital,** and was injured by a grenade. **Still has shrapnel embedded in his right eye**
- **Cracked rape-murder case of techie Esther Anuhya** in 2014

During his stint as Bhandara SP, Date created history by bringing back misguided youth from the Naxal movement into the mainstream. One Naxal, Shivaji Tumreddi, also surrendered an AK-47, the first in the state.

▶Worked as paper boy, P 9

New NIA chief worked as paper boy to support edu

▶ Continued from Page 1

The NIA appointment process began a month ago, and Date was one of the shortlisted officers from across the country.

It is learnt that Date, who has a doctorate in white-collar crime, was handpicked following recommendations from senior officials.

The order was issued on Tuesday, and he is likely to take charge on March 31 in New Delhi.

Date's transition will be seamless because of his experience in handling terror-related cases as the Maharashtra Anti Terrorism Squad (ATS) chief. "He will be an asset in the new posting given his vast experience in various departments handling high-profile cases," a senior IPS officer said.

Date cracked the case of rape and murder of software engineer Esther Anuhya, who was abducted from Lokmanya Tilak Terminus in 2014.

In his hometown Pune, his elder brother Shriganesh Date, said his sibling had overcome many hardships to achieve his position.

"I am very happy for him. Since his childhood, he has had leadership qualities and these qualities helped him execute his daily duties," Shriganesh said.

He attributed his brother's success to his large circle in Pune, who supported his studies and other activities. "One of his professors suggested that Sadanand appear for the UPSC examinations," he said.

Date lost his father when he was 15 and his mother worked as a cook to earn a living. He worked as a newspaper delivery boy from 1977 to 1988 while continuing his education.

Date's brother encouraged him to focus on studies. He supplemented the family income by taking up various jobs, including that of a receptionist in a nursing home and a peon in a furniture retail store.

While working, Date completed his bachelor's and master's in commerce. He became a cost accountant and later did a PhD from the Savitribai Phule Pune University.

In his 34 years of service so far, he has worked with the CBI in the special unit. While working in the Central Bureau of Investigation (CBI), he won the Humphrey Fellowship (2005-2006) to the University of Minnesota, where he studied 'white-collar and organised crimes in the US', including the theoretical and practical aspects of dealing with it.

Date also worked as additional commissioner of police (economic offences wing) in Mumbai. Date has been the joint commissioner of law and order in the city police and was subsequently appointed the joint commissioner of the coveted crime branch.

File pic

Sadanand Date took on Ajmal Kasab and other 26/11 terrorists in 2008. In 2012, Date planned and supervised the highly secret operation to shift Kasab from Arthur Road Jail to Yerawada Central Jail

PUNE-EDUCATED, AVID READER AND SPORTS LOVER

Born in a middle-class family in Pune, Sadanand Date did his initial schooling up to Std VIII at Adarsh Vidyalaya and later passed his Std X from Maharashtra Education Society's Perugate Bhave High School. Later, he completed his commerce graduation from Modern College. He also did ICWA before cracking the UPSC examination and joined the IPS

- A voracious reader and a sports lover, Date had a tough school life as he lost his father during his high school days.
- In November 2012, Date planned and supervised the shifting of terrorist Ajmal Kasab from Mumbai's Arthur Road jail to Yerwada prison in Pune, where he was hanged.
- During his stint as Bhandara SP, Date brought back misguided youth, who had joined the Naxal movement, to the mainstream. Dreaded Naxal Shivaji Tumreddi surrendered AK-47, a first in the state.

The Times of India 28.3.2024

Retirement Program of Prof. Madhuri Ghanekar, Department of Computer Science 30.3.2024

NEWLY ADDED AND BOOKS RECEIVED IN GRATIS DURING MARCH 2024

Author	Title
KANDASAMI, K.P./ NATARAJAN,S.	BANKING LAW AND PRACTICE
SEDHA, R.S.	A TEXTBOOK OF APPLIED ELECTRONICS
MARAL, GERARD/ BOUSQUET, MICHEL/ SUN, ZHILI	SATELLITE COMMUNICATIONS SYSTEMS: SYSTEMS, TECHNIQUES AND TECHNOLOGY
FIGGIS, BRIAN N./ HITCHMAN, MICHAEL A.	LIGAND FIELD THEORY AND ITS APPLICATIONS
SOLANKI, CHETAN SINGH	SOLAR PHOTOVOLTAICS : FUNDAMENTALS, TECHNOLOGIES AND APPLICATIONS
PATRANABIS, D.	SENSORS AND TRANSDUCERS
MANKIW, N. GREGORY	PRINCIPLES OF MACROECONOMICS
MACHIRAJU, H.R.	INDIAN FINANCIAL SYSTEM
TALWALKAR, GOPINATH	AMAR JYOTI
MOKASHI, D.B.	AATA AAMOD SUNASI AALE आता आमोद सुनासी आले
ABBAS, KHWAJA AHMED/ AGRAWAL, MANJU. TRANSLATOR	CHITRAPAT NIRMITI
NARAYAN, R.K./ JAIN, ASHOK. TRANSLATOR	SWAMI AANI TYACHE DOST
PURI, HARISH K. / KOLHE, AVINASH. TRANSLATOR	GADAR CHALWAL: SANKSHIPT ITIHAS (MARATHI TRANSLATION OF GADAR MOVEMENT- A SHORT HISTORY)
PENDSE-NAIK, VASUNDHARA	KAUTILYA ARTHASHASTRACHA PARICHAY
THATTE, YADUNATH	SANE GURUJI
SINGH, NAMVAR/ MACHVE, PRABHAKAR. TRANSLATOR	KATHA BHARATI: HINDI LAGHUKATHA
PAGDI, SETU MADHAVRAO	CHHATRAPATI SHIVAJI
KASHYAP, SUBHASH C./ PATIL, N.B. TRANSLATOR	AAPLI SANSAD: BHARATIYA SANSADECHI OLAKH
CHAUBE, SHAIBANI KINKAR	THE MAKING AND WORKING OF THE INDIAN CONSTITUTION
PAL SHARMA, PREM	PLEASURES OF READING
HUSSAIN, S. ABID	THE NATIONAL CULTURE OF INDIA
UMMERKUTTY, A.N.P.	SCIENCE OF THE OCEANS
UNNAMALAI K. RANI	ECHOES OF PATRIOTISM: NATIONALIST WRITINGS OF INDIA'S FREEDOM STRUGGLE
ACHAYA, K.T.	YOUR FOOD AND YOU
RAM, SURESH	SRINIVASA RAMANUJAN
BRAHMACHARI AMAL	A SIMPLE LIFE OF SWAMI VIVEKANAND
SURYAVANSHI, ADITYA	THE SEEDS OF REVOLUTION: ADYAKRANTI
BEETHAM, DAVID / BOYLE, KEVIN	DEMOCRACY: 80 QUESTIONS AND ANSWERS
PAL, YASH/ PAL, RAHUL	RANDOM CURIOSITY
AYER, S.A.	STORY OF THE INA (INDIAN NATIONAL ARMY)
JOSHI, P.C.	REBELLION 1857
RAJAN, MOHAN SUNDAR / GARG,	AAJ KA ANTARIKSH
JAIN, NISHANT	RAJBHASHA KE ROOP MEIN HINDI
RAJAN, MOHAN SUNDAR / YADAV,	NANO: AGLI KRANTI KI OR

NEWLY ADDED AND BOOKS RECEIVED IN GRATIS DURING MARCH 2024

Author	Title
LOKESHCHANDRA	ASIA KE HRIDAYANCHALO MEIN BHARAT-BHARATI
DHYANI, PRAKASH SUMAN	SANATAN PRAGYA PRAVAH: VEDO SE VIVEKANAND
PRASAD, KAMLA	BHARATENDU HARISHCHANDRA: PRATINIDHI
MENON, RITU/ KUMAR, VIPIN. TRANSLA-	KARMATH MAHILAYEIN
JAIN, SUDHANSHU KUMAR/ SIKARWAR,	BHARAT KE DURLABH POUDHE
PHONDKE, BAL/ MUKHERJEE, PRA-	SAMMOHAK VIKIRAN
SADAYAT, CHANDRA	LEKHIKAON KI DRISHTI MEIN MAHADEVI VARMA
SINGH, JASJEET/ MALVIYA, PARITOSH.	ASHANT VISHWA MEIN BHARAT KI SURAKSHA
JAIDI, RANJAN	STREE KATHA: KATHA ANANTA (STREE VIMARSH)
WEBSTER, JOHN G. / EREN, HALIT	MEASUREMENT , INSTRUMENTATION AND SENSORS HANDBOOK: SPATIAL, MECHANICAL, THERMAL AND
WEBSTER, JOHN G. / EREN, HALIT	MEASUREMENT , INSTRUMENTATION AND SENSORS HANDBOOK: SPATIAL, MECHANICAL, THERMAL AND
KUMAR, ALOK	UPKAR'S CSIR-UGC NET/JRF/SET MATHEMATICAL
KUMAR, ALOK	UPKAR'S CSIR-UGC NET/JRF/SET MATHEMATICAL
JAIN, LAL/ VASHISHTH, K.C.	UPKAR'S UGC NET/JRF/SET TEACHING AND RE-
ROY, ASHUTOSH / KUMAR, VIJAY	UPKAR'S UGC NET/JRF/SET POLITICAL SCIENCE
JHA, KALIKA	UPKAR'S UGC NET/JRF/SET PSYCHOLOGY PAPER-2
DWIVEDI, D. N.	MACROECONOMICS THEORY AND POLICY
MUKHERJEE, SAMPAT	ANALYTICAL MACROECONOMICS : KEYNES TO
DE, ANIL KUMAR / DE, ARNAB KUMAR	ENVIRONMENTAL CHEMISTRY
DREHER, FRANK / JUNGMAN, ELSA	HANDBOOK OF COSMETIC SCIENCE AND TECHNOLO-
KURTI, LASZLO / CZAKO, BARBARA	STRATEGIC APPLICATIONS OF NAMED REACTIONS IN
LIPPARD, STEPHEN J./ BERG, JEREMY M.	PRINCIPLES OF BIOINORGANIC CHEMISTRY
BROWN, T. A.	GENE CLONING AND DNA ANALYSIS: AN
DESHPANDE, RAMAKANT	KRANTIVEER VASUDEO BALWANT PHADKE
SHEVDE, SACHCHIDANAND	VASUDEO BALWANT
SARDESAI ANJALI	Design & Analysis Of Algorithms Sem. II MSc. COMPUTER
JOSHI ASHOK	CHACHYANCHYA HATAT ARTHVYAVASTHA चाच्याच्या

NEWLY ADDED AND BOOKS RECEIVED IN GRATIS DURING MARCH 2024

Author	Title
BHOME AVINASH	SUSANWAD SAHAKARYASNHI सुसंवाद सहकार्यांशी
PRASAD ESWAR S.	THE FUTURE OF MONEY : HOW THE DIGITAL REVOLUTION IS TRANSFORMING CURRENCIES AND FINANCE
HALL H. S. / KNIGHT S. R.	HIGHER ALGEBRA : A SEQUEL TO ELEMENTARY ALGEBRA FOR SCHOOLS
VECHALEKAR N. M.	BUSINESS LAW
ADHIKARY M.	BUSINESS ECONOMICS
KISHORE RAVI	TAXMANNS COST MANAGEMENT
THE INSTITUTE OF COST AND AC-COUNTANTS OF INDIA	STRATEGIC MANAGEMENT AND MARKETING
KHAN M. Y. / JAIN P. K.	FINANCIAL MANAGEMENT : TEXT, PROBLEMS AND CASES
BHATTACHARYYA ASHISH K.	FINANCIAL ACCOUNTING FOR BUSINESS MANAGERS
	TAXMANNS : FINANCIAL MANAGEMENT
CHANDRA PRASANNA	FUNDAMENTALS OF FINANCIAL MANAGEMENT
MAN MOHAN / GOYAL S. N.	PRINCIPLES OF MANAGEMENT ACCOUNTING
BOARD OF STUDIES THE INSTITUTE OF CHARTERED ACCOUNTANTS OG INDIA	COST MANAGMENT PAPER 5
RAWAT D. S.	TAXMANNS STUDENTS GUIDE TO ACCOUNTING STANDARDS
IRANI MEHRAB	10 COMMANDEMENTS FOR FINANCIAL FREEDOM
JOSEPH ROSHAN LOUIS	THE STARTUP`S GUIDE TO SALES
SENGUPTA A. K.	MONEY MARKETS OPERATIONS IN INDIA
YASAWY N. J.	FINANCE AND PROFITS : THE MANAGERS HANDBOOK
LEVITT STEVEN D / DUBNER STEPHEN J.	FREAKNOMICS : A ROGUE ECONOMIST EXPLORERS THE HIDDEN SIDE OF EVERYTHING
PRIYAM AMRITA	BASICS TO RURAL DEVELOPMENT
CLEAR, JAMES	ATOMIC HABITS
ANDERSON, LEIGH C. / ELDERFIELD, ROBERT C.	A MANUAL FOR THE ORGANIC CHEMISTRY LABORATORY
KAR, ASHUTOSH	PHARMACEUTICAL DRUG ANALYSIS
HALLIWELL, BARRY / GUTTERIDGE, JOHN M.C.	FREE RADICALS IN BIOLOGY AND MEDICINE
MITHAL B. M.	TEXTBOOK OF FORENSIC PHARMACY

News Paper Clippings : March 2024

Online newspapers and online services based on newspapers are becoming increasingly popular and useful in current digital age. These services helped libraries in reaching out users wherever they are and also save time of the users. The newspaper clippings are also known as press clippings in some libraries .

[*Ref: Gaur, Ramesh C., Chand, Mahesh, Gaur, Kavita & Yadav, Amar Singh. (2013). Online Newspaper Clippings and News Services for Libraries: Experiences in Indian Libraries. Accessed from http://library.ifla.org/240/1/153-gaur-en.pdf*]

Clipping is the cutting-out of articles from a paper publication. Newspaper clippings are often used when people have to write a report or make a presentation or for future reference.

The Modern College, Shivajinagar Library subscribes to Ten (10) English Newspapers and Eleven (11) Marathi Newspapers which are referred by the students and staff. The Library has a practice of posting notifications of important news related to Education, UGC, NAAC, Savitribai Phule Pune University on the WhatsApp Groups of Staff.

Father of Library Science, Dr. S.R.Ranganathan's Fifth Law of Library Science states that *'Library is a Growing Organism'*. It means that a library should be a continually changing institution, never static in its outlook. Books, methods, and the physical library should be updated over time. As an implication of the Fifth Law of Library Science, the Modern College Library has also updated the ways of keeping and maintaining the Newspaper Clippings. E-newspaper Clippings Service gives a global viewership/user base, no maintenance required, storage space issues will be solved and any user, anytime, at any place can have an access to the Newspaper Clippings Service. The E-Newspaper Clippings Section is divided into ***News regarding MCASC, Pune-5, Education, Work of Appreciation, Health, Research, Sports, Miscellaneous*** **.**

News Paper Clippings related to Progressive Education Society, Pune 5

सकाळ

अधिसभा सदस्यांची निवासी कार्यशाळा

पुणे, ता. १ : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्यावतीने अधिसभा सदस्यांसाठी दोन दिवसीय निवासी कार्यशाळेस प्रारंभ झाला. लोणावळा येथील महाशक्ती प्रयोग केंद्रात आयोजित कार्यशाळेचे उद्घाटन कुलगुरू प्रा. सुरेश गोसावी यांनी केले. कार्यशाळेत डॉ. आर. एस. माली हे 'महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६', डॉ. गजानन एकबोटे हे 'अधिसभा सदस्यांची कर्तव्ये आणि जबाबदाऱ्या', डॉ. एस. पी. लवांडे हे 'अधिसभेशी संबंधित परिनियम', विनायक आंबेकर हे 'एनईपी-२०२० च्या अंमलबजावणीतील आव्हाने' आणि प्रा. पंडित विद्यासागर हे 'राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण-२०२०' या विषयावर मार्गदर्शन करतील विद्यापीठाचे कामकाज अधिक गतिशील होण्यासाठी, कामकाजातील तांत्रिक अडचणी दूर करण्यासाठी कार्यशाळेची मदत होईल, असे मत कुलगुरू प्रा. गोसावी यांनी व्यक्त केले. प्रा. खरे यांनी सांगितले की, 'विद्यापीठाची प्रगती अतिशय जोमाने सुरू आहे. अनेक जुन्या विद्यापीठाच्या तुलनेत ही प्रगती आश्वासक असून, हे सर्व घटकांच्या सहभागामुळे शक्य होऊ शकले.'

Pune, Main
02/03/2024 Page No. 2

विद्यापीठातर्फे अधिसभा सदस्यांसाठी निवासी कार्यशाळेचे आयोजन

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्यावतीने अधिसभा सदस्यांसाठी दोन दिवसीय निवासी कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले आहे. या कार्यशाळेचे उद्घाटन विद्यापीठाचे कुलगुरू प्रा.डॉ सुरेश गोसावी यांच्या हस्ते करण्यात आले असून याप्रसंगी विद्यापीठाचे प्र–कुलगुरू प्रा.डॉ. पराग काळकर, प्रभारी कुलसचिव प्रा.डॉ. विजय खरे, अधिसभा सदस्य डॉ. ज्योत्स्ना एकबोटे, डॉ. बाळासाहेब सागडे, बागेश्री मंठाळकर, रविंद्र शिंगणापूरकर, प्राचार्य डॉ. नितीन घोरपडे, प्राचार्य डॉ. देविदास वायदंडे, प्रा. डॉ. धोंडीराम पवार, श्रीमती बागेश्री मंठाळकर, प्रा. डॉ. संगीता जगताप, प्रा. संदीप पालवे यांच्यासह अधिसभा सदस्य, प्रशासकीय अधिकारी उपस्थित होते.

याप्रसंगी बोलताना, विद्यापीठाचे कामकाज अधिक गतिशील होण्यासाठी, कामकाजात येणाऱ्या तांत्रिक अडचणी दूर होण्यासाठी या कार्यशाळेची मदत होणार असल्याचे मत कुलगुरू प्रा.डॉ.सुरेश गोसावी यांनी व्यक्त केले. तर सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाची प्रगती अतिशय जोमाने सुरू आहे. अनेक जुन्या विद्यापीठाच्या तुलनेत ही प्रगती आश्वासक असून हे सर्व घटकांच्या सहभागामुळे शक्य होऊ शकले, असे प्रतिपादन प्रभारी कुलसचिव प्रा.डॉ. विजय खरे यांनी केले. लोणावळा येथील महाशक्ती प्रयोग केंद्रात या कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले आहे.

Kesari 2.3.2024

News Paper Clippings related to Progressive Education Society, Pune 5

विद्यापीठात अधिसभा सदस्यांसाठी कक्ष स्थापन

पुणे, दि. १० (प्रतिनिधी) – सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात व्यवस्थापन परिषद सदस्यांसाठी आणि अधिसभा सदस्यांसाठी कक्षाची स्थापना करण्यात आली आहे. विद्यापीठाच्या जनसंपर्क कार्यालयात (पूर्वीचा प्रौढ, निरंतर शिक्षण व ज्ञानविस्तार विभाग) उभारण्यात आलेल्या या कक्षाचे उद्घाटन कुलगुरू प्रा.(डॉ.) सुरेश गोसावी यांनी केले.

याप्रसंगी प्र-कुलगुरू प्रा.(डॉ.) पराग काळकर, प्रा.(डॉ.) विजय खरे, व्यवस्थापन परिषदेच्या सदस्या श्रीमती बागेश्री मंठाळकर, डॉ. रवींद्र शिंगणापूरकर, डॉ. संदीप पालवे, डॉ. नितीन घोरपडे, ज्योत्स्ना एकबोटे, डॉ. धोंडीराम पवार आदी उपस्थित होते. विद्यापीठात कामकाजासाठी आल्यावर हक्काची जागा असावी म्हणून व्यवस्थापन परिषद आणि अधिसभा सदस्यांनी कक्षाची मागणी केली होती.

Samana 11.3.2024

विद्यापीठात व्यवस्थापन परिषद आणि अधिसभा सदस्यांसाठी कक्षाची स्थापना

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात व्यवस्थापन परिषद सदस्यांसाठी आणि अधिसभा सदस्यांसाठी कक्षाची स्थापना करण्यात आली. विद्यापीठाच्या जनसंपर्क कार्यालयात (पूर्वीचा प्रौढ, निरंतर शिक्षण व ज्ञानविस्तार विभाग) उभारण्यात आलेल्या या कक्षाचे उद्घाटन कुलगुरू प्रा.डॉ. सुरेश गोसावी यांनी केले. या प्रसंगी प्र-कुलगुरू प्रा.डॉ. पराग काळकर, प्रभारी कुलसचिव प्रा.डॉ. विजय खरे, व्यवस्थापन परिषदेचे सदस्या श्रीमती बागेश्री मंठाळकर, डॉ. रविंद्र शिंगणापूरकर, डॉ. संदीप पालवे, डॉ. नितिन घोरपडे, योत्स्ना एकबोटे, डॉ. धोंडीराम पवार आदी उपस्थित होते. विद्यापीठात कामकाजासाठी आल्यावर हक्काची जागा असावी म्हणून व्यवस्थापन परिषद आणि अधिसभा सदस्यांनी कक्षाची मागणी केली होती. त्या पार्श्वभूमीवर हा कक्ष स्थापन करण्यात आल्याची माहिती कुलगुरू प्रा. डॉ. सुरेश गोसावी यांनी दिली.

Kesari 11.3.2024

News Paper Clippings related to Progressive Education Society, Pune 5

सकाळ

विद्यापीठात अधिसभा सदस्यांसाठी कक्ष

कुलगुरू डॉ. गोसावी यांच्या हस्ते उद्घाटन; दिव्यांगांसाठीही कक्ष

पुणे, ता. १२ : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात व्यवस्थापन परिषद सदस्य आणि अधिसभा सदस्यांसाठी कक्ष स्थापन करण्यात आला. जनसंपर्क कार्यालयात (पूर्वीचा प्रौढ, निरंतर शिक्षण व ज्ञानविस्तार विभाग) उभारण्यात आलेल्या कक्षाचे उद्घाटन कुलगुरू डॉ. सुरेश गोसावी यांनी केले.

या वेळी प्र-कुलगुरू प्रा. पराग काळकर, प्रभारी कुलसचिव प्रा. विजय खरे, व्यवस्थापन परिषदेचे सदस्य डॉ. रवींद्र शिंगणापूरकर, डॉ. संदीप पालवे, डॉ. नितीन घोरपडे, बागेश्री मंठाळकर, ज्योत्स्ना एकबोटे, डॉ. धोंडिराम पवार आदी उपस्थित होते.

विद्यापीठात कामकाजासाठी आल्यावर निश्चित जागा असावी म्हणून व्यवस्थापन परिषद आणि अधिसभा सदस्यांनी कक्षाची मागणी केली होती. त्यामुळे कक्ष स्थापण्यात आल्याची माहिती डॉ. गोसावी यांनी दिली. या कक्षामुळे या सदस्यांच्या कामातील अडथळा दूर होऊ कामाला गती मिळेल, अशी अपेक्षाही त्यांनी व्यक्त केली.

विद्यापीठात दिव्यांग साहाय्य कक्षाची स्थापना करण्यात आली आहे. माजी विद्यार्थी संघात उभारण्यात आलेल्या कक्षाचे उद्घाटन कुलगुरू डॉ. गोसावी यांनी केले. दिव्यांग विद्यार्थ्यांच्या प्रशासकीय आणि शैक्षणिक कामकाजात सुसूत्रतेसाठी हा कक्ष उपयुक्त ठरेल. दिव्यांगांना सर्व सोयीसुविधा मिळाव्यात म्हणून विद्यापीठ अनुदान आयोग व महाराष्ट्र शासनाच्या विविध मार्गदर्शक तत्त्वांच्या आधारावर कक्ष स्थापन झाला.

समान संधी केंद्र सुरू

विद्यापीठात समान संधी केंद्राचीही स्थापना करण्यात आली. माजी विद्यार्थी संघात उभारण्यात आलेल्या कक्षाचे उद्घाटन डॉ. गोसावी यांनी केले. लैंगिक समानता, स्त्री-पुरुष समानता तसेच विविध प्रश्नांवर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन मिळावे, त्यांच्या समस्यांचे निराकरण व्हावे यासाठी या केंद्राची स्थापना करण्यात आली.

Pune, Main
13/03/2024 Page No. 202

News Paper Clippings related to Progressive Education Society, Pune 5

प्रभात

शशिकला एकबोटे यांच्या स्मरणार्थ मॉडर्नमध्ये देशभक्तीपर समूहगीत स्पर्धा

पुणे, दि. २३ - प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या वतीने शशिकला (आक्कासाहेब) रमाकांत एकबोटे यांच्या स्मरणार्थ आंतरशालेय देशभक्तीपर समूहगीत स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या इंग्रजी व मराठी माध्यमाच्या एकूण २४ शाळा स्पर्धेत सहभागी झाल्या होत्या. स्पर्धेचा बक्षीस समारंभ संस्थेच्या सभागृहात झाला. यावेळी राष्ट्रीय कीर्तनकार ह.भ.प.चारुदत्त आफळे , कार्यक्रमाचे अध्यक्ष संस्थेचे कार्यवाह श्यामकांत देशमुख, डॉ. नंदकिशोर एकबोटे, मिलिंद एकबोटे उपस्थित होते. कार्याध्यक्ष प्रा. डॉ.गजानन एकबोटे, कार्यवाह श्यामकांत देशमुख, सहकार्यवाह प्रा. डॉ.ज्योत्स्ना एकबोटे यांचे मार्गदर्शन लाभले.

PuneCity, 24 Mar 2024, Page:013
https://epaper.dainikprabhat.com

महिलाशक्तीचा सत्कार

पुणे : 'प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी'च्या मॉडर्न शिशु विद्या मंदिरामध्ये जागतिक महिला दिन उत्साहात साजरा करण्यात आला.

प्रमुख पाहुण्या म्हणून मृगजा कुलकर्णी, शाळेच्या व्हिजिटर मोनिका वैद्य, 'महाराष्ट्र टाइम्स'च्या मुख्य उपसंपादक श्रद्धा सिदीड आणि 'दुर्गा ब्रिगेड संघटने'च्या संचालिका दुर्गा भोर उपस्थित होत्या. मुख्याध्यापिका सुनेत्रा विद्वत यांनी पाहुण्यांची ओळख करून दिली. मृगजा कुलकर्णी यांनी पालकांना मार्गदर्शन केले. 'स्त्री-पुरुष समानतेचा संस्कार लहान वयातच मुलांवर करणे आवश्यक आहे. त्यासाठी घरातील कामांमध्ये घरातील स्त्री-पुरुषांनी समान सहभाग घ्यावा,' असे श्रद्धा सिदीड म्हणाल्या. पोलिस हवालदार अनसूया महांदुळे, शुभांगी मुळीक, पोलिस नाईक सुरेखा डफळ, महाविद्यालयाच्या सेविका प्राजक्ता जुनगरे, बाउन्सर दीपाली भांडेकर या पालकांचा सत्कार करण्यात आला. सूत्रसंचालन वंदना हिंगमिरे यांनी केले. संस्थेचे कार्याध्यक्ष डॉ. गजानन एकबोटे, कार्यवाह श्यामकांत देशमुख यांनी मार्गदर्शन केले.

Maharashtra Times 27.3.2024

News Paper Clippings related to Progressive Education Society, Pune 5

लोकमत

'मार्डर्न'मध्ये समूहगीत स्पर्धेचे बक्षीस वितरण

लोकमत न्यूज नेटवर्क

औंध : प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटी आयोजित पूजनीय स्व. शशिकला (आक्कासाहेब) रमाकांत एकबोटे यांच्या स्मरणार्थ आयोजित आंतरशालेय देशभक्तीपर समूहगीत स्पर्धेचा बक्षीस वितरण नुकताच पार पडला. प्रमुख पाहुणे म्हणून राष्ट्रीय कीर्तनकार ह.भ.प. चारुदत्त आफळे उपस्थित होते. यावेळी डॉ. नंदकिशोर एकबोटे, कार्यवाह प्रा. श्यामकांत देशमुख आदी उपस्थित होते.

स्पर्धेचे आयोजन पी. ई. एस. मॉडर्न गर्ल्स हायस्कूल शिवाजीनगर यांनी केले होते. स्पर्धेत एकूण २४ संघ सहभागी झाले.

स्पर्धेचा असा निकाल

प्री प्रायमरी गट - प्रथम : एन. सी. एल. पूर्व प्राथमिक शाळा, पाषाण. व्दितीय : मॉडर्न शिशु विद्यामंदीर,गणेशखिंड. तृतीय : मॉडर्न प्री प्रायमरी इंग्लिश मीडियम स्कूल, निगडी. प्राथमिक गट - प्रथम : पी. ई. एस. मॉडर्न प्रायमरी इंग्रजी माध्यम शाळा, शिवाजीनगर. व्दितीय - प्राथमिक विद्यामंदीर, गणेशखिंड. तृतीय : प्राथमिक विद्यामंदीर, शिवाजीनगर. माध्यमिक गट- प्रथम : मॉडर्न हायस्कूल इंग्रजी माध्यम शाळा, शिवाजीनगर, व्दितीय -मॉडर्न हायस्कूल, एन.सी.एल. तृतीय : मॉडर्न हायस्कूल, निगडी (मराठी मीडियम)

Hello Pune
Page No. 9 Mar 28, 2024
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings Related to MCASC(Autonomous) Pune 5

सकाळ

प्रामाणिक काम करणाऱ्यांचा सन्मान करा : दीपक शिर्के

वाघोली, ता. ६ : प्रामाणिकपणे काम करणाऱ्यांचा सन्मान करून त्यांना प्रोत्साहन दिलेच पाहिजे. सरस्वती स्कूलने स्नेहसंमेलनात विविध शासकीय खात्यातील कर्मचाऱ्यांचा सन्मान केला. तो त्यांच्यासाठी नक्कीच ऊर्जा देणारा ठरेल, असे मत अभिनेते दीपक शिर्के यांनी व्यक्त केले.

सरस्वती स्कूलचे स्नेहसंमेलन उत्साहात पार पडले. यावेळी प्रमुख पाहुणे म्हणून शिर्के बोलत होते. या प्रसंगी मॉडर्न कॉलेजचे उपप्राचार्य डॉ. विजय गायकवाड, गीतकार मंगेश कांगणे, सरस्वती स्कूलचे संस्थापक किशोर विभांडिक, मुख्याध्यापिका नीलिमा विभांडिक आदी उपस्थित होते. कार्यक्रमापूर्वी राम, लक्ष्मण, सीता यांची वेशभूषा केलेल्या मुलांना रथातून कार्यक्रम स्थळी आणण्यात आले. यावेळी महापालिका पाणी पुरवठा कर्मचारी सूरज वाघमारे, महावितरणचे कर्मचारी गणेश लोखंडे, महापालिकेचे सफाई कर्मचारी अशोक वाघमारे, पोस्टमन नामदेव गवळी यांचा सन्मान करण्यात आला.

बेस्ट ट्रस्टी पुरस्कार मिळाल्याबद्दल विभांडीक दाम्पत्याचे शिर्के यांनी कौतुक केले. संतोष हरगुडे यांनी आभार मानले.

Pune, HadapsarToday
07/03/2024 Page No. 5

News Paper Clippings Related to MCASC(Autonomous) Pune 5

पुढारी

पुरवणीशिवाय परीक्षा पर्यावरणाच्या मुळावर!

पाने वाया जाण्याची भीती : उत्तरपत्रिका तपासण्यासाठी लागणार वेळ

पुढारी वॉच

गणेश खळदकर
पुढारी प्रतिनिधी

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातर्फे घेतल्या जाणाऱ्या परीक्षांसाठी येत्या परीक्षेपासून पुरवणीशिवाय परीक्षा घेण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. त्यानुसार विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी २४ पानी आणि ३६ पानी उत्तरपत्रिका दिली जाणार आहे. परंतु, एवढी मोठी उत्तरपत्रिका विद्यार्थ्यांना देण्याची आवश्यकता नाही. हा निर्णय पर्यावरणाला घातक तर आहेच; शिवाय उत्तरपत्रिकेतील पाने वाया घालविणारा आहे. त्यामुळे या निर्णयाचा विद्यापीठाने पुनर्विचार करावा, असे मत विद्यापीठाशी संलग्न महाविद्यालयांतील प्राध्यापकांनी व्यक्त केले आहे.

विद्यापीठाशी संलग्न पुणे, अहमदनगर व नाशिक या जिल्ह्यांतील महाविद्यालयांमध्ये साधारण साडेसात लाख विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत. या विद्यार्थ्यांना पूर्वी परीक्षेसाठी उत्तरपत्रिका व पुरवणी दिली जात होती. विद्यापीठाला उत्तरपत्रिका व पुरवणीसाठी स्वतंत्र खर्च येत होता. तसेच, उत्तरपत्रिकांचे व पुरवणीचे वितरण करावे लागत होते. विद्यार्थ्यांना कमी पानाच्या उत्तरपत्रिकांबरोबर काहीवेळा एकापेक्षा जास्त पुरवण्या जोडाव्या लागत होत्या. परीक्षेदरम्यान या पुरवण्यांचे स्वतंत्रपणे मास्किंग करावे लागत होते. त्यात बराच वेळ जात होता. तसेच, विद्यार्थ्यांनी उत्तरपत्रिकेला जोडलेल्या पुरवण्या गहाळ होत असल्याच्या तक्रारीही येत होत्या. त्यामुळे विद्यापीठाच्या अधिकार मंडळाने परीक्षेसाठी यापुढील काळात ५० गुणांपर्यंतच्या परीक्षेसाठी २४ पानी उत्तरपत्रिका आणि त्यापुढील ७० ते १०० गुणांच्या परीक्षेसाठी ३६ पानी उत्तरपत्रिका देण्याचा निर्णय घेतला आहे.

यासंदर्भात प्राध्यापकांनी दिलेल्या माहितीनुसार, विद्यापीठाचा हा निर्णय पर्यावरणपूरक नाही. वर्गातील परीक्षा देणारे केवळ १० ते २० टक्के विद्यार्थी पुरवणी वापरतात. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना आवश्यक तेवढीच पुरवणी विद्यापीठाने देणे गरजेचे आहे. विद्यार्थ्यांनी उत्तरपत्रिका लिहिल्यानंतर ती तपासताना संबंधित प्राध्यापक मोकळ्या पानांवर लाल शाईच्या पेनने रेष मारतात. त्यामुळे नंतर त्या पानांचा काहीही उपयोग होत नाही. यातून केवळ पुरवणी देण्याचा तसेच मूळ उत्तरपत्रिकेला ती बांधण्याचा त्रास वाचणार आहे. ऑनलाइन मूल्यमापनासाठी पुरवणी स्कॅन करताना अडचण येईल का? याचा विचार करून हा निर्णय घेतला आहे का? याची चाचपणी केली असता काही महाविद्यालयांनी ऑनलाइन मूल्यमापनाचा पायलट प्रोजेक्ट केला आहे. यामध्ये उत्तरपत्रिकेत ज्या पानांवर काहीही लिहिले नाही अशी पाने देखील स्कॅन करावी लागणार आहेत. त्यामुळे उत्तरपत्रिकेतील पानांची संख्या वाढविल्यास स्कॅनिंगचा देखील खर्च वाढणार असल्याचे उघडकीस आले आहे. पर्यावरणरक्षण ही काळाची गरज असताना तसेच ऑनलाइन किंवा पेपरलेस परीक्षांकडे जात असताना अशा प्रकारचा निर्णय हा चुकीचा ठरणार आहे. विद्यार्थी ८० गुणांच्या पेपरसाठी २० ते २४ पाने लिहितात. त्यामुळे उत्तरपत्रिकांची पाने वाया जाणार असून, यातून केवळ उत्तरपत्रिका पुरविणाऱ्या कंत्राटदारांचे उखळ पांढरे होणार असल्याचे देखील प्राध्यापकांनी स्पष्ट केले आहे.

उत्तरपत्रिकेतील पाने वाढविल्याने काय तोटा होणार?

- उत्तरपत्रिकेतील कागद वाया जाणार
- उत्तरपत्रिकेच्या स्कॅनिंगचा खर्च वाढणार
- उत्तरपत्रिका मोठ्या देणार असल्याने परीक्षा शुल्कात वाढ होण्याची शक्यता
- वृक्षतोड करून कागदनिर्मिती होत असल्याने पर्यावरणास घातक

"परीक्षा समितीने पूर्ण अभ्यास करूनच पुरवणीशिवाय परीक्षा घेण्याचा निर्णय घेतला आहे. विद्यापीठ घेत असलेली परीक्षा ३० ते १०० गुणांपर्यंत असते. विद्यार्थी ३३ पानांपर्यंत लिहित आहेत. त्यामुळे ३६ पानी उत्तरपत्रिका दिली तरी केवळ दोन ते तीन पाने अतिरिक्त राहणार आहेत. तरीदेखील अभ्यास करून आवश्यकता असल्यास उत्तरपत्रिकेची पाने कमी करण्यात येतील.

- **डॉ. महेश काकडे,** संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

"परीक्षेच्या काळात नक्की किती टक्के विद्यार्थी पुरवणी वापरतात, याचा विद्यापीठाने महाविद्यालयीन स्तरावर आढावा घेणे गरजेचे आहे. त्यानंतरच या निर्णयाची अंमलबजावणी केल्यास योग्य राहणार आहे.

- **डॉ. राजेंद्र झुंजारराव,** प्राचार्य, मॉडर्न कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय, पुणे

Pune Edition
Mar 13, 2024 Page No. 5
newspaper.pudhari.co.in

News Paper Clippings Related to MCASC(Autonomous) Pune 5

35 CANDIDATES APPLY FOR POST OF PUNE VARSITY REGISTRAR

Dheeraj Bengrut

dheeraj.bengrut@htlive.com

PUNE: At least 35 candidates have applied for the post of registrar at the Savitribai Phule Pune University (SPPU) and the candidates include former members of the management council and the general assembly.

Some department heads and professors working in the department of the university have also applied for the post of registrar, said officials.

Vijay Khare, director of SPPU's international student centre and head of defence and military science department is the acting registrar of the university. The varsity has received 35 applications till March 10, out of which 20 to 22 applications are from candidates from Pune district and remaining applications are from Nashik, Ahmednagar, Mumbai and Kolhapur districts.

As per the information given by the SPPU administration, the senior educationists who have applied for the registrar post includes - Sudhakar Shinde, Harsh Gaikwad, Manohar Sanap, Sanjay Sanap, Pandit Radhakrishna, Milind Suryavanshi, Hemangini Patil, Mahesh Deshpande, Sunil Kandalkar of Symbiosis Skill and Professional University, Kiwale, along with former member of the management council and principal Sharmila Chaudhary, former senate member Rajkumar Shete, Bharat Jinturkar, Pandharinath Patil, Kailas Chandratre, Rajusingh Chavan, Dinesh Doke, Tanaji Dawde, Sanjay Kumar Gangurde, Sugat Bansode, Vandana Nikam, Mahadev Kokate, Jitendra Bhosle, Nandkumar Mandlik, Sunil Mhaske, Mandya Gulal, Prasad Baviskar, Amol Bapat, Prashant Wankhade, Jyoti Bhakere, Balasaheb Agarkar, Varsha Wankhade, Sandhya Chavan, Kailas Sapner, Nanasaheb Sathe, and Ashwinikumar Sonone have applied for the post of registrar.

Hindustan Times 15.3.2024

News Paper Clippings Related to MCASC(Autonomous) Pune 5

प्रभात

मॉडर्न महाविद्यालयात भरली अभिरूप संसद

आबेदा इनामदार महाविद्यालयाचा संघ अव्वल : सुमारे ३०० विद्यार्थ्यांचा सहभाग

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १५ - प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीच्या शिवाजीनगर येथील मॉडर्न महाविद्यालयात अभिरूप संसद ही आंतरमहाविद्यालयीन स्पर्धा पार पडली. स्पर्धेत आबेदा इनामदार महाविद्यालयाच्या संघाने प्रथम पारितोषिक, तर आबासाहेब गरवारे आणि शिवाजीनगरच्या मॉडर्न महाविद्यालयांनी अनुक्रमे द्वितीय आणि तृतीय पारितोषिक पटकाविले.

स्पर्धेच्या बक्षीस वितरण समारंभात संस्थेचे सचिव उपप्राचार्य प्रा. शामकांत देशमुख, सहकार्यवाह डॉ. ज्योत्स्ना एकबोटे, प्राचार्य डॉ. राजेंद्र झुंजारराव, उपप्राचार्य डॉ. अंजली सरदेसाई, उपप्राचार्य डॉ. अमृता ओक आदी उपस्थित होते. कार्यक्रमाच्या आयोजनात प्रा. हरिदास जाधव, प्रा. टी. ए. इनामदार व प्रा. तृप्ती धुमाळ यांनी मोलाची भूमिका पार पाडली. स्पर्धेत एकूण आठ महाविद्यालयांतील ३०० हुन अधिक विद्यार्थी सहभागी झाले होते. डॉ. गौरव शिंपी व प्रा. ओंकार केणे यांनी स्पर्धेचे परीक्षण केले होते. विद्यार्थ्यांनी राजकारणात जायचे असेल, तर समाजकारणातून जावे. तसेच शिक्षित महिलांनी राजकारणात आणि स्पर्धा परीक्षांच्या माध्यमातून आपले करिअर घडवावे, असे मत डॉ. ज्योत्स्ना एकबोटे यांनी व्यक्त केले. प्रा. शामकांत देशमुख यांनी देशाच्या विकासाबाबत सकारात्मक दृष्टिकोनाचे महत्व अधोरेखित केले. डॉ. राजेंद्र झुंजारराव म्हणाले, विद्यार्थ्यांमध्ये लोकशाही मूल्ये रुजविण्यासाठी आणि संसदीय पद्धतीबद्दल जनजागृती करण्यासाठी अशा स्पर्धा मोठ्या प्रमाणात आयोजित करणे आवश्यक आहे.

पुणे : मॉडर्न महाविद्यालयात आयोजित अभिरूप संसद स्पर्धेतील यशस्वी आबेदा इनामदार महाविद्यालयाचा संघ.

PuneCity, 16 Mar 2024, Page:005
https://epaper.dainikprabhat.com

News Paper Clippings Related to MCASC(Autonomous) Pune 5

सकाळ

अधिसभा सदस्यांवर हक्कभंग प्रस्ताव

पत्रकार परिषदेच्या आयोजनावरून वातावरण तापले

पुणे, ता. २३ : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या अधिसभा सदस्यांनी घेतलेल्या पत्रकार परिषदेवरून शनिवारी अधिसभेतील वातावरण तापले. अर्थसंकल्प मांडण्यापूर्वीच नाशिक उपकेंद्राला १३ कोटींचा निधी मंजूर झाल्याचे वृत्त प्रसिद्ध करणाऱ्या व्यवस्थापन परिषदेच्या सदस्यावर हक्क भंग आणावा, असा प्रस्ताव सदस्य विनायक आंबेकर यांनी सभागृहात मांडला. तसेच व्यवस्थापन परिषद सदस्य सागर वैद्य यांचे नाव घेऊन त्यांचा निषेध केला.

आंबेकर म्हणाले, ''विद्यापीठाचा अर्थसंकल्प सादर करण्यापूर्वी त्यातील गोपनीय माहिती प्रसारमाध्यमांना सांगणे हा विद्यापीठ नियमावलीचा भंग आहे. त्यामुळे वैद्य यांनी सभागृहात माफी मागावी.'' सचिन गोर्डे पाटील यांनीसुद्धा विद्यापीठाविरोधात पत्रकार परिषद घेतली होती. त्यावर आंबेकर म्हणाले, ''विद्यापीठाची बदनामी करण्यापूर्वी पुरावे सादर करावेत. तसेच संबंधितांनी पोलिसांकडे तक्रार द्यावी.'' माझ्या १५ वर्षांच्या अनुभवात प्रथमच विद्यापीठाची अशी बदनामी बघत असल्याचे नमूद करून अधिसभा सदस्य अशोक सावंत म्हणाले, ''सदस्यांकडे अधिसभेत किंवा कुलगुरूंकडे न्याय मागण्याची संधी आहे. असे असताना बदनामी करणे योग्य नाही.'' पत्रकार परिषद घेणे आमच्या अभिव्यक्तीचा भाग आहे. विद्यापीठातील चुकीच्या गोष्टींवर आवाज उठवू, असे वैद्य यांनी सांगितले. सविस्तर चर्चा झाल्यानंतर वादावर पडदा पडला.

परीक्षा विभागातील गैरप्रकार...

परीक्षा विभागात झालेल्या गैरप्रकाराबद्दल अधिसभा सदस्य कृष्णा भंडलकर यांनी कुलगुरूंना पत्र दिले होते. त्यावर अजूनही कार्यवाही झालेली नाही. घडलेला प्रकार अत्यंत गंभीर असून कार्यवाही का झाली नाही, याबद्दल सदस्यांनी तीव्र आक्षेप घेतला. काही काळ सभागृहातील वातावरण तापले होते. प्राचार्य गजानन खराटे, सचिन गोर्डे, अपूर्व हिरे यांनी प्रशासनाला धारेवर धरल्यानंतर कुलगुरूंनी एक सदस्य समितीची घोषणा केली आणि लवकरच संबंधितांवर कार्यवाही करू, असेही सांगितले.

प्राध्यापक पदासाठी पुन्हा अर्ज

डॉ. हर्ष गायकवाड यांनी प्राध्यापक भरतीतील स्पेशलायझेशनसंदर्भात आक्षेप घेतला. विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडून स्पेशलायझेशननुसार पदव्युत्तर पदवी दिली जात नाही; तर त्याचा आग्रह का, असा प्रश्न त्यांनी उपस्थित केला. विभागानुसार उपलब्ध प्राध्यापक संख्या आणि पुढील २५ वर्षांच्या बदलत्या शैक्षणिक परीक्षेचा विचार करून हे स्पेशलायझेशन असल्याचे कुलगुरू डॉ. सुरेश गोसावी यांनी स्पष्ट केले. याचवेळी मराठा आरक्षण आणि इतर तांत्रिक बाबींचा विचार करून पुन्हा प्राध्यापक भरतीसाठी अर्ज खुले करण्यात येईल, असे प्र-कुलगुरू डॉ. पराग काळकर यांनी स्पष्ट केले.

Pune, Main
24/03/2024 Page No. 5

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकमत

निवडणुका असल्या तरी परीक्षेचे निकाल वेळेतच : कुमार गोसावी

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : राज्यात शिक्षकांना लोकसभा निवडणुकीची कामे दिली जातात. मात्र, निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर परीक्षेचे कामकाज तसेच उत्तरपत्रिका तपासणीवर कोणताही परिणाम होणार नाही. राज्य मंडळ समर्थ असून, आम्ही दहावी-बारावीचा निकाल वेळेत जाहीर करू, असे राज्य मंडळाचे अध्यक्ष शरद गोसावी यांनी स्पष्ट केले.

गोसावी म्हणाले, देशात प्रत्येक पाच वर्षांनी निवडणुका होतात; तसेच दरवर्षी परीक्षाही होत असतात. शिक्षकांना निवडणुकीची कामे असली तरी ती दिवसभरातील विशिष्ट कालावधीत पूर्ण करता येतात. आचारसंहिता लागण्यापूर्वी परीक्षेचे बहुतेक कामकाज पूर्ण होईल. निवडणुकीपूर्वी सुरुवातीस महसूल विभागाच्या बैठका होतात. परीक्षेचे कामकाज पाहून शिक्षक त्यामध्ये सहभागी होऊ शकतात; तसेच परीक्षेच्या काळात वर्गावर पर्यायी व्यवस्था केली जाते; निवडणुकीसाठीचा प्रशिक्षण कालावधी काही तासांपुरताच असतो, तो उरकून उर्वरित वेळेत शिक्षक पेपर तपासणीचे काम करू शकतात. निवडणूक आणि परीक्षा हे वेगवेगळे भाग आहेत. एसएससी बोर्डाचा निकाल वेळेतच लागेल.

चारशे भरारी पथक ठेवणार दहावीच्या परीक्षेवर नजर

पुणे : दहावी परीक्षेसाठी राज्य शिक्षण मंडळातर्फे २७१ भरारी पथके स्थापन केली आहेत. यासह महसूल, ग्रामविकास, पोलिस दल आणि जिल्हाधिकारी यांनीही स्थानिक पातळीवर पथके नेमली आहेत. राज्यभरात अशी एकूण ४०० भरारी पथक परीक्षा कालावधीत होणाऱ्या गैरप्रकारांवर लक्ष ठेवणार आहेत, अशी माहिती शिक्षण मंडळाचे अध्यक्ष शरद गोसावी यांनी दिली.

समुपदेशन करूनही विद्यार्थ्यांकडून कॉपीचे प्रकार

- गोसावी म्हणाले की, बोर्डाच्या परीक्षेदरम्यान अपवादात्मक परिस्थितीत केंद्र संचालक स्वत: कॉपी पकडल्याचे दिसून येतात. या भरारी पथकांमुळेच कॉपीचे गैरप्रकार उघडकीस येतात. भरारी पथक येणार, असे बोलले तरी भंबेरी उडत असते. त्यामुळे निश्चितपणे या भरारी पथकांचा फायदा होत असतो.
- मंडळाकडून दरवर्षी कॉपीमुक्त परीक्षेचा निर्धार केला जातो; तरीही कॉपीचे प्रकार मोठ्या संख्येने उघडकीस येतात. या प्रश्नावर उत्तर देताना गोसावी म्हणाले की, परीक्षा उत्तम प्रकारे पार पडावी, अशी मंडळाची अपेक्षा असते.
- दरवर्षी १५-१६ लाख विद्यार्थी परीक्षेला बसतात. या विद्यार्थी, शिक्षकांचे समुपदेशन करूनही काही विद्यार्थी कॉपी करतात, हे दुर्दैव आहे. परंतु, कॉपी प्रकरणे उघडकीस येतात हे प्रशासन सक्रिय असल्याचे द्योतक आहे ना, असा सवालही त्यांनी उपस्थित केला.

Pune Main
Page No. 2 Mar 01, 2024
Powered by: erelego.com

लोकमत

'ओपन बुक एक्झामबाबत राज्य मंडळ अनुकूल'

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : ओपन बुक एक्साम निश्चितपणे एक चांगला प्रकार आहे. विद्यार्थ्यांच्या मनावरील ताण कमी करण्यासाठी आपणही काही शाळांमध्ये या परीक्षा पद्धतीचा प्रायोगिक तत्त्वावर प्रयत्न करू शकतो. मात्र, परीक्षेच्या तीन तासांत विद्यार्थी पूर्ण पेपर सोडवू शकतो की नाही? याचीही चाचपणी होणे गरजेचे आहे, असे मत राज्य मंडळाचे अध्यक्ष शरद गोसावी यांनी दिली.

ओपन बुक एक्झाम म्हणजे काय?

विद्यार्थ्यांना परीक्षेत प्रश्नांचे उत्तर लिहिण्यासाठी पुस्तक किंवा वाचन साहित्याचा वापर करण्यासाठी परवानगी दिली जाते. विद्यार्थी पुस्तकातील उतारे, पाठ वाचून उत्तर लिहू शकतो.

> ओपन बुक एक्साम निश्चितपणे चांगला प्रकार आहे. विद्यार्थ्यांच्या मनावरील ताण कमी करण्यासाठी आपणही काही शाळांमध्ये या परीक्षा पद्धतीचा प्रायोगिक तत्त्वावर प्रयत्न करू शकतो.
>
> **- शरद गोसावी,** अध्यक्ष राज्य मंडळ

सीबीएसईतर्फे ओपन बुक एक्साम पद्धतीने परीक्षेचे आयोजन करण्याबाबत चर्चा सुरू आहे. राज्य मंडळही ओपन बुक एक्सामचे आयोजन करणार का? अशी विचारणा केली असता गोसावी म्हणाले, सीबीएसई ही परीक्षा पद्धत राबविणार असल्याबाबत अद्याप माहिती मिळालेली नाही. किंवा कोणते अधिकृत पत्रही पाहिले नाही.

विद्यार्थ्यांना परीक्षेत पुस्तक सोबत असेल, तर आपल्याला उत्तरपत्रिकेत भरपूर लिहिता येईल, असे विद्यार्थ्यांना वाटू शकते. मात्र, त्याच्या उलट ही गोष्ट आहे. पुस्तकात कोणत्या पानावर काय भाग आहे ? याबाबत माहिती नसल्याशिवाय विद्यार्थी पूर्ण पेपर लिहू शकणार नाहीत.

Pune Main
Page No. 3 Mar 01, 2024
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

प्रभात

मराठी शिकवा अन्यथा शासन उगारणार छडी

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २९ - मराठी भाषा गांभीर्याने शिकवली जात नसल्याचे निदर्शनास आले आहे. राज्यातील सर्व शाळांमध्ये मराठी भाषा सक्तीने अध्ययनाची काटेकोर अंमलबजावणीच्या सूचना असतानाही याची अमलबजावणी केलेली नाही, अशा शाळांचा अहवाल विभागीय उपसंचालकांनी शासनाला सादर करावा, असे आदेश देण्यात आहेत. अन्यथा संबंधित शाळांवर शासन स्तरावरून कारवाई केली जाणार आहे.

अंमलबजावणी न करणाऱ्या शाळांवर कारवाई होणार

मराठी भाषा सक्तीचे अध्यापन अधिनियम २०२० करण्यात आला आहे. या अधिनियमाची अंमलबजावणी दि. १ एप्रिल २०२० पासून करण्यात येत आहे. करोना संसर्गामुळे नियमितपणे शाळा सुरू नसल्याने २०२४-२५ मध्ये दहावीत जाणाऱ्या तुकडीला एक वेळची सवलत देण्यात आली होती. मात्र, दिलेल्या सवलतीचा चुकीचा अर्थ लावून काही ठिकाणी मराठी भाषा पुरेशा गांभीर्याने शिकवली जात नसल्याचे निदर्शनास आल्याने या पार्श्वभूमीवर मराठी भाषेचे सक्तीने अध्ययन आणि अध्यापन करण्याबाबतच्या अधिनियमाची अंमलबाजवणी करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत.

PuneCity, 01 Mar 2024, Page:013
https://epaper.dainikprabhat.com

इंजिनीअरिंगचा पेपर मराठीतूनही

तंत्रशास्त्र विद्यापीठ सुधारणा विधेयक मंजूर

म. टा. खास प्रतिनिधी, मुंबई

राज्यातील पॉलिटेक्निक व इंजिनीअरिंगमध्ये शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांना आता इंग्रजीबरोबरच मराठीतही उत्तरपत्रिका लिहिण्याचा पर्याय असणार आहे. या संदर्भात गुरुवारी विधान परिषदेत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठ कायद्यात सुधारणा करणारे विधेयक मंजूर करण्यात आले. पॉलिटेक्निक व इंजिनीअरिंगच्या विद्यार्थ्यांना इंग्रजीबरोबरच मराठीतही परीक्षेचे पेपर लिहिता यावेत, यासाठी विधानसभेने मंजूर केलेले डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठ सुधारणा विधेयक गुरुवारी विधान परिषेत सादर करण्यात आले. उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी हे विधेयक मांडले.

'नवीन शैक्षणिक धोरणामध्ये मातृभाषेला प्राधान्य देण्यात आले आहे. त्याप्रमाणे महाराष्ट्रातील पॉलिटेक्निक व इंजिनीअरिंग या दोन्ही वर्गांची सर्व पुस्तके मराठीत उपलब्ध आहेत; पण लोणेरे येथील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठाच्या कायद्यामध्ये इंग्रजी आहे. त्याऐवजी विधेयकात इंग्रजी व मराठी असा बदल केला आहे. त्यामुळे प्रश्नपत्रिका दोन भाषांत येतील व उत्तरसुद्धा दोन भाषेत लिहिण्यास परवानगी असेल; तसेच परीक्षेच्या सहा प्रश्नपत्रिकांपैकी चार मराठीत व दोन इंग्रजीमध्ये लिहिले तरी चालेल; पण हे ऐच्छिक असणार असून, त्यासाठी कायद्यात तरतूद करण्यात आली आहे,' असे पाटील यांनी स्पष्ट केले.

शिक्षकांना मराठीतून शिक्षण देण्यासाठी आयआयटी, मुंबईने एआय आधारित सॉफ्टवेअर विकसित केले असून, ते सर्व विद्यापीठांना देण्यात येणार असल्याचे पाटील यांनी सांगितले. सॉफ्टवेअरमुळे शिक्षकांनी कोणत्याही भाषेतून शिकवले तरी विद्यार्थ्यांला मातृभाषेत समजले जाईल, असे हे सॉफ्टवेअर असल्याचे त्यांनी सांगितले.

Maharashtra Times 1.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

राज्यातही 'खुली परीक्षा पद्धत'

भविष्यात नववी ते बारावीच्या परीक्षांसाठी चाचपणी सुरू

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

केंद्रीय माध्यमिक शिक्षण मंडळाने (सीबीएसई) नववी ते बारावी 'खुली परीक्षा पद्धत' (ओपन बुक एक्झाम) घेण्याबाबत चाचपणी सुरू केली असतानाच, राज्य मंडळाने अशा पद्धतीने भविष्यात नववी ते बारावीच्या परीक्षा घेण्यात येतील, असे संकेत दिले आहेत.

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणामध्ये (एनईपी) परीक्षा पद्धती आणि मूल्यांकनाबाबत मार्गदर्शक तत्त्वे प्रसिद्ध केली आहेत. त्यामुळे आगामी काळात काही शाळांमध्ये अशा स्वरूपाच्या परीक्षा घेण्यासाठी तयारी करण्यात येईल, अशी माहिती राज्य मंडळाचे अध्यक्ष शरद गोसावी यांनी दिली. राज्य मंडळाने दहावी परीक्षेची माहिती देण्यासाठी आयोजित पत्रकार परिषदेत गोसावी यांनी ही त्याबाबतचे सूतोवाच केले.

ही परीक्षा पद्धत काही ठिकाणी पदभरती परीक्षांमध्ये वापरली जाते. शालेय शिक्षणात ही पद्धत अंमलात आणण्यासाठी 'सीबीएसई'शिवाय इतर कोणत्याही शिक्षण मंडळाने ठोस निर्णय जाहीर केलेला नाही. 'सीबीएसईने'ही केवळ इच्छा व्यक्त केली असून, त्यादृष्टीने तयारी करण्यासाठी प्रायोगिक तत्त्वावर काही शाळांमध्ये ओपन बुक एक्झाम घेण्याची तयारी केली आहे. या परीक्षेतून निष्कर्ष पुढे आल्यानंतर, अंतिम निर्णय घेण्यात येणार आहे. त्याचप्रमाणे राज्य मंडळही येत्या काही दिवसांत प्रायोगिक तत्त्वावर काही शाळांमध्ये नववी ते बारावीच्या विद्यार्थ्यांची परीक्षा या स्वरूपात घेऊ शकते. 'या प्रयोगातून समोर येणाऱ्या माहिती किंवा निष्कर्षांच्या आधारे परीक्षा पद्धतीच्या अंमलबजावणीबाबत योग्य निर्णय घेता येईल. परीक्षांमध्ये होणारे गैरप्रकार रोखण्यासाठी आणि अभ्यासक्रमातील संकल्पना,' सूत्रे समजण्यासाठी ही परीक्षा पद्धत उपयोगी पडू शकते, असे शरद गोसावी यांनी सांगितले.

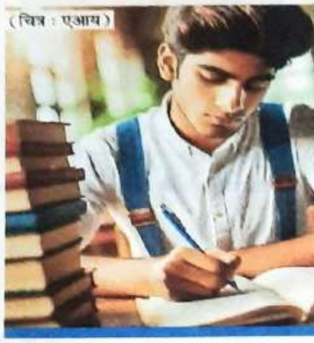

(चित्र : एआय)

'खुली परीक्षा पद्धत' म्हणजे काय ?

खुली परीक्षा पद्धत अर्थात 'ओपन बुक एक्झाम'मध्ये विद्यार्थ्यांना प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यासाठी नोट्स, पुस्तके, गाइड, मार्गदर्शिका आदींचा वापर करता येतो. उत्तरे लिहिण्यासाठी पुस्तकांचा वापर होत असल्याने, प्रश्नांची काठिण्यपातळी आणि प्रश्न विचारण्याच्या पद्धतीत बदल करण्यात येतो. 'सीबीएसई'ने प्रायोगिक तत्त्वावर काही शाळांमध्ये इयत्ता नववी आणि दहावीच्या इंग्रजी, गणित आणि विज्ञान या विषयांची, तर इयत्ता अकरावी आणि बारावीसाठी इंग्रजी, गणित आणि जीवशास्त्रासाठी ही परीक्षा नोव्हेंबर-डिसेंबर महिन्यात घेण्याचे प्रस्तावित आहे. या परीक्षेद्वारे प्रश्नावली, मूल्यमापन, परीक्षेसाठी लागणारा वेळ, उत्तरे लिहिण्याची पद्धत, परीक्षेचा विद्यार्थ्यांवरील ताण अशा महत्त्वाच्या मुद्द्यांबाबत अभ्यास करण्यात येणार आहे. या अभ्यासानंतर 'ओपन बुक एक्झाम' घ्यायची की नाही, हे निश्चित केले जाईल.

Maharashtra Times 1.3.2024

City | PuneTimesMirror Friday, March 1, 2024 | 5

Teach Marathi seriously or face de-affiliation

State education department gives stern warning to schools, tells them to implement Marathi Language Compulsory Study & Teaching Act, 2020

Yashpal Sonkamble
yashpal@punemirror.com

TWEET @YashPune_Mirror

The state school education department has made it mandatory for all educational institutes of different boards including CBSE, ICSE, IB and IGCSE boards, to teach Marathi to students of Classes I to X, failing which the schools will face de-affiliation under the provisions of the Compulsory Study and Teaching of Marathi Language Act, 2020.

The school education department has released a government resolution (GR) in this regard. The order came after it was observed that some schools had failed to comply with the state government's 2020's edict that makes teaching of Marathi language compulsory in all schools. In addition, the authorities concerned have been told to submit a report about the schools that do not teach Marathi to the government.

The state government has enacted the Act in 2020. As classes were running online due to the COVID-19 pandemic, , a one-time concession was given to the batch going to Class VIII in 2022-23, Class IX in 2023-24, and Class X in 2024-25. On April 19, 2023, it was decided to evaluate the Marathi subject in marks instead of grading.

Deepak Kesarkar, the school education minister, said, "Although the assessment of the Marathi language subjects has been given in grade form, the study and teaching of the Marathi language is compulsory in government and private schools in the state. However, it has been observed that the Marathi language is not being taught with enough seriousness in some institutes due to misinterpretation of the concession given. Instructions were given to implement the Act compulsorily and with all seriousness. The responsibility of its implementation has been given to the director of Primary Education. The schools that fail to comply with the order will be de-affiliated."

Sharad Gosavi, the director of primary education, said, "Although the concession was given to evaluate students' performances in grade format, the respective schools are required to keep records of the grade-wise assessment and submit the report to the divisional deputy director. In case of misuse of concession, it has been clarified that the report in that context should be submitted to the government."

"Also, a provision has been made in Section 4 of the Act to cancel the recognition or objection certificate of schools that do not teach Marathi," he added.

Marathi is mandatory for all government and private schools of all boards. FILE PHOTO

Pune Mirror 1.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

विद्यापीठांच्या आर्थिक सक्षमतेचा अभ्यास

राज्य सरकारकडून गोखले संस्थेकडे जबाबदारी

पुणे, ता. १ : राज्यात राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाच्या प्रभावी अंमलबजावणीच्या दृष्टिकोनातून सर्व अकृषी विद्यापीठे आणि संस्था आर्थिकदृष्ट्या सक्षम करण्याच्या दृष्टीने अधिक अभ्यास करण्यासाठी उच्च शिक्षण विभागाने पुण्यातील गोखले राज्यशास्त्र व अर्थशास्त्र संस्थेची (अभिमत विद्यापीठ) नेमणूक केली आहे.

राज्यात राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची अंमलबजावणी सुरू आहे. या धोरणाच्या अनुषंगाने विद्यापीठ आणि महाविद्यालयांच्या आर्थिक स्थितीबाबत अहवाल तयार करून विद्यापीठे आर्थिकदृष्ट्या सक्षम करण्यासंदर्भात जून २०२२ मध्ये डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठाचे तत्कालीन प्र-कुलगुरू यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन करण्यात आली होती. या समितीने आपला अहवाल सरकारला सादर केला आहे. परंतु, याबाबत अधिक अभ्यास करण्यासाठी गोखले संस्थेची निवड झाली असून राज्य सरकारने अध्यादेशाद्वारे त्यास मान्यता दिली आहे.

याचा होणार अभ्यास

- उच्च शिक्षण संस्थांना जागतिक स्तरावर प्राप्त होणाऱ्या वित्तीय साहाय्यतेची पद्धत
- राज्यातील संस्थांना निधी कसा मिळतो
- निधी मिळण्यातील असमानता आणि विसंगती शोधणे
- संस्थांचा आर्थिक स्थितीविषयी अहवाल आणि तूट भरून काढण्यासाठी उपाययोजना
- उच्च शिक्षणामध्ये भागीदारी आणि गुंतवणुकीतून आर्थिक साहाय्य उभारण्यासाठी प्रोत्साहन देणे
- पर्यायी वित्त पुरवठा 'मॉडेल'चा संभाव्य परिणाम

"'विद्यापीठे आणि शिक्षण संस्था आर्थिकदृष्ट्या अधिकाधिक सक्षम होण्यासाठी हा अभ्यास महत्त्वपूर्ण ठरणार आहे. यामुळे उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये उद्योगाभिमुख अभ्यासक्रम निर्मिती, संशोधन आणि विकास प्रकल्पांच्या उभारणीसाठी मदत होईल. गोखले संस्थेचा अहवाल आल्यानंतर त्यातील शिफारशीनुसार आवश्यक सूचना दिल्या जातील. या शिफारशी केवळ राज्यातीलच नव्हे तर देशातील विद्यापीठे आणि शिक्षण संस्थांसाठी मार्गदर्शक ठरतील.

- डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर, संचालक, उच्च शिक्षण विभाग

गोखले संस्थेने ज्येष्ठ अर्थतज्ज्ञ आणि माजी कुलगुरू डॉ. नरेंद्र जाधव यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन केली आहे. या समितीत संस्थेचे कुलगुरू डॉ. अजित रानडे हे समन्वयक असतील. डॉ. विशाल गायकवाड हे सचिव, तर प्रा. अभय पेठे, विश्वनाथ गिरिराज सदस्य असतील.

Pune, Main
02/03/2024 Page No. 2

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

विद्यापीठांनी १५ दिवसांत समिती द्यावी

प्राध्यापकांसह अन्य पदभरतीसाठी उच्च शिक्षण विभागाचा आदेश

पुणे, ता. १ : राज्य सरकारकडून अशासकीय महाविद्यालयांना प्राध्यापकांसह अन्य पदांच्या भरतीसाठी नाहरकत प्रमाणपत्र यापूर्वीच देण्यात आली आहेत. मात्र तरीही केवळ विद्यापीठांकडून पदभरतीसाठी निवड समिती देण्यात न आल्याने भरती प्रक्रिया रेंगाळत असल्याची धक्कादायक माहिती समोर आली आहे. त्यामुळे पदभरतीसाठी महाविद्यालयांकडून निवड समितीची मागणी आल्यानंतर विद्यापीठांनी १५ दिवसांत निवड समिती संबंधित संस्थांना द्यावी, असा आदेश राज्याचे उच्च शिक्षण संचालक डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर यांनी दिला आहे.

राज्यातील अशासकीय महाविद्यालयांमधील प्राचार्य, सहाय्यक प्राध्यापक, ग्रंथपाल आणि शारीरिक शिक्षण संचालक या पदांसाठी निवड समितीची रचना आहे. या निवड समितीत संबंधित विद्यापीठांच्या कुलगुरूंचे प्रतिनिधी, कुलगुरूंचे मागासवर्गीय प्रतिनिधी, विषयतज्ज्ञ यांचा समावेश असतो. या पदांच्या भरतीसाठी राज्य सरकारने नाहरकत प्रमाणपत्र देण्याची कार्यवाही केली आहे. शासनाने नाहरकत प्रमाणपत्र दिल्यानंतर ते सहा महिन्यांसाठी वैध असते. या कालावधीतच संबंधित पदांची भरती प्रक्रिया होणे आवश्यक असते.

संबंधित संस्थेमार्फत विद्यापीठांकडे पदभरतीसाठी निवड समितीची मागणी नोंदविण्यात येते. परंतु संबंधित संस्थेला विद्यापीठाकडून निवड समिती देताना विलंब होत असल्याचे निदर्शनास आले आहे. परिणामी उच्च शिक्षण विभागाकडून दिलेल्या नाहरकत प्रमाणपत्राची मुदत संपत आल्यामुळे पदभरतीची प्रक्रिया पूर्णपणे थांबत असल्याचे वास्तव समोर येत आहे. त्यामुळे संबंधित संस्था, व्यवस्थापन, महाविद्यालये यांना नाहरकत प्रमाणपत्र प्राप्त करण्याची संपूर्ण प्रक्रिया पुन्हा करावी लागते. या सर्व प्रक्रियेत वेळ वाया जात असून विद्यार्थ्यांचेही शैक्षणिक नुकसान होते. त्यामुळे उच्च शिक्षण विभागाने कडक पावले उचलली असून महाविद्यालयांनी मागणी केल्यानंतर १५ दिवसांत निवड समिती देण्याचे आदेश विद्यापीठांना दिले आहेत. तसेच, निवड समिती देण्याबाबत कोणत्याही प्रकारची दिरंगाई होऊन विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होणार नाही, याची दक्षता विद्यापीठांनी घ्यावी, अशी सूचनाही उच्च शिक्षण विभागाने दिली आहे.

> “ संबंधित महाविद्यालयांनी, शिक्षण संस्थांनी पदभरतीसाठी निवड समितीची मागणी केल्यानंतर विद्यापीठांनी १५ दिवसांत निवड समिती स्थापन करावी. या निवड समितीबाबत संबंधित संस्थांना विद्यापीठ स्तरावरून कळविण्यात यावे, अशा आदेशाचे पत्र राज्यातील सर्व अकृषी विद्यापीठांच्या कुलसचिवांना पाठविण्यात आले आहे.
>
> **- डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर,** संचालक, उच्च शिक्षण विभाग

Pune, Main
02/03/2024 Page No. 2

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

अधिसभा सदस्यांची निवासी कार्यशाळा

पुणे, ता. १ : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्यावतीने अधिसभा सदस्यांसाठी दोन दिवसीय निवासी कार्यशाळेस प्रारंभ झाला. लोणावळा येथील महाशक्ती प्रयोग केंद्रात आयोजित कार्यशाळेचे उद्घाटन कुलगुरू प्रा. सुरेश गोसावी यांनी केले. कार्यशाळेत डॉ. आर. एस. माली हे 'महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६', डॉ. गजानन एकबोटे हे 'अधिसभा सदस्यांची कर्तव्ये आणि जबाबदाऱ्या', डॉ. एस. पी. लवांडे हे 'अधिसभेशी संबंधित परिनियम', विनायक आंबेकर हे 'एनईपी-२०२० च्या अंमलबजावणीतील आव्हाने' आणि प्रा. पंडित विद्यासागर हे 'राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण-२०२०' या विषयावर मार्गदर्शन करतील विद्यापीठाचे कामकाज अधिक गतिशील होण्यासाठी, कामकाजातील तांत्रिक अडचणी दूर करण्यासाठी कार्यशाळेची मदत होईल, असे मत कुलगुरू प्रा. गोसावी यांनी व्यक्त केले. प्रा. खरे यांनी सांगितले की, 'विद्यापीठाची प्रगती अतिशय जोमाने सुरू आहे. अनेक जुन्या विद्यापीठाच्या तुलनेत ही प्रगती आश्वासक असून, हे सर्व घटकांच्या सहभागामुळे शक्य होऊ शकले.'

Pune, Main
02/03/2024 Page No. 2

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

...अन्यथा महाविद्यालये बंद करा

चंद्रकांत पाटील : राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण त्वरीत राबवा

■ सकाळ वृत्तसेवा

नाशिक, ता. २ : "स्वायत्त महाविद्यालय, पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांमध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची अंमलबजावणी यशस्वी झाली आहे. येत्या जूनपासून धोरणाची अंमलबजावणी न करणारी महाविद्यालये, विद्यापीठांची संलग्नता काढली जाईल. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाच्या अंमलबजावणीला पर्याय नसून सुधारा, नाहीतर महाविद्यालये बंद करा," असा इशारा उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी शनिवारी दिला.

कर्मवीर ॲड.बाबूराव ठाकरे अभियांत्रिकी महाविद्यालयातील सभागृहात मराठा विद्या प्रसारक समाज संस्था आणि भारतीय शिक्षण मंडळ, पश्चिम महाराष्ट्र प्रांत यांच्यातर्फे आयोजित राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० आनंदशाळेच्या उद्घाटन कार्यक्रमात ते बोलत होते. याप्रसंगी सुकाणू समिती सदस्य महेश दाबक, राजेश पांडे, मविप्र संस्थेचे सरचिटणीस ॲड.नितीन ठाकरे, अध्यक्ष डॉ.सुनील ढिकले यांच्यासह विविध शैक्षणिक संस्थांचे पदाधिकारी उपस्थित होते.

पाटील म्हणाले, की राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाबाबत बागुलबुवा केला गेला आहे. केंद्राच्या धोरणाविरुद्ध भूमिका घेण्याचा निर्धार केलेल्या राज्यातील तत्कालीन महाविकास आघाडीच्या सरकारमुळे धोरणाच्या अंमलबजावणीस विलंब झाला. त्यामुळे आता वेगाने अंमलबजावणी करावी लागणार आहे. शैक्षणिक धोरण स्वीकारणार नाही, अशा महाविद्यालयांनी परदेशातील विद्यापीठाची संलग्नता घेण्यासाठी तयार राहावे, असेही त्यांनी स्पष्ट केले.

विनाचालक गाडीसारखी अवस्था नको

राजकारणात सध्या चालकच नसलेल्या गाडीत बसण्यासाठी प्रयत्न सुरू असल्याची मिस्कील टीका 'इंडिया' आघाडीचे नाव न घेता चंद्रकांत पाटील यांनी केली. अशी अवस्था आपल्या संस्था, महाविद्यालयांची होऊ द्यायची नसेल तर धोरणाचा स्वीकार करण्याचा सल्ला त्यांनी दिला.

निकष पूर्ण केल्यास अनुदान

राज्यातील सुमारे तेराशे महाविद्यालयांना पूर्ण अनुदान मिळत असून, त्यात आणखी सातशे महाविद्यालयांची भर पडली आहे. इतर महाविद्यालयांनाही शुल्क प्रतिपूर्तीचा आधार मिळत आहे. विद्यार्थी संख्येचा निकष पूर्ण करणाऱ्या सर्व महाविद्यालयांना ऑक्टोबरअखेर अनुदान मंजूर होईल, अशी माहिती पाटील यांनी दिली. केबीटी अभियांत्रिकीतील संस्थाचालक प्रतिनिधींच्या बैठकीत ते बोलत होते.

Pune, Main
03/03/2024 Page No. 6

पुढारी

...तर शिक्षण संस्थांची मान्यता रद्द : चंद्रकांत पाटील

नवीन शैक्षणिक धोरणावरून इशारा

नाशिक : येत्या शैक्षणिक वर्षापासून ज्या संस्था नवीन शैक्षणिक धोरणाची अंमलबजावणी करणार नाहीत, अशा संस्थांची मान्यता रद्द करण्यात येईल, असा इशारा उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी दिला आहे.

देशात २०२० साली नवीन शैक्षणिक धोरण आखण्यात आले. मात्र, राज्यात यापूर्वी असलेल्या सरकारने या धोरणाचा बागुलबुवा केला आणि केंद्र सरकारच्या प्रत्येक गोष्टीला विरोध करायचे ठरवले. त्यामुळे या धोरणाबाबत पुढे काही झाले नाही. मात्र, येत्या जूनपासून जी महाविद्यालये, संस्था हे धोरण लागू करणार नाहीत, त्यांच्या मान्यता रद्द करण्यात येतील, असा इशारा पाटील यांनी दिला आहे.

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० आनंदशाळा या कार्यशाळेच्या उद्घाटनप्रसंगी ते बोलत होते. मंत्री पाटील म्हणाले, नवीन शैक्षणिक धोरण राबविताना विद्यार्थ्यांना प्रात्यक्षिक व अनुभवाधारित ज्ञान मिळण्यासाठी राज्य शासनाने शासकीय कार्यालये, ग्रामपंचायत, तलाठी ऑफिस, पंचायत समिती येथे इंटर्नशिप करता यावी म्हणून शासन आदेश काढण्यात आला आहे.

मुलींना मोफत शिक्षणाचा लवकरच 'शासन निर्णय'

मुलींना मोफत शिक्षण देणे हा महत्त्वाचा विषय आहे. शासनाने नेहमीच मुलींच्या शिक्षणाला प्राधान्य दिले आहे. याबाबत कॅबिनेट निर्णय झाला आहे. आता लवकरच शासन निर्णय काढला जाईल, असेही मंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी सांगितले.

Pune Edition
Mar 3, 2024 Page No. 2
newspaper.pudhari.co.in

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सामना

चित्रकला, नृत्यकला आणि संगीत या तिन्ही कलांचा सुंदर आविष्कार वारली जमातीमध्ये दिसून येतो. मातीच्या भिंतीवर तांदळाच्या वस्त्रगाळ केलेल्या पिठापासूनची पांढऱ्या रंगाची वारली चित्रं, तारपा नृत्य, संगीताने नृत्याला ताल देणारे तारपा वाद्य हे सारेच त्यांच्या जीवनाचे अविभाज्य घटक आहेत.

वारली शैलीतील तारपा नृत्य

तारपा नृत्य

सुंदर दृकश्राव्य अनुभव!

कलापरंपरा
प्रतिभा वाघ

चंद्रप्रकाश आणि वस्तीतील झोपड्यांतून डोकावणारा दिव्यांचा प्रकाश, त्यांच्या छोट्या छोट्या भिंतीवर पडलेल्या पुढेमागे हालचाली करणाऱ्या, वर्तुळाकारात तारपाच्या तालावर नृत्य करणाऱ्या स्त्री- पुरुषांच्या सावल्या हे दृश्य पाहायला मिळणे म्हणजे अहाहा! एक सुंदर दृकश्राव्य अनुभवच!

तारपा नृत्य हे परमेश्वराचे आभार मानण्याकरिता केलेले नृत्य असते. ऑगस्ट ते डिसेंबर या कालावधीत ते नृत्य सादर केले जाते. हे नृत्य करीत असताना आपल्याला अंतर्मनातून एक वेगळेच समाधान मिळते. या नृत्याला सांस्कृतिक आणि सामाजिक मूल्य आहे. पुढील पिढीकडे पारंपरिक ज्ञान देणे आणि अनेकांनी एकत्र यावे, एक प्रकारे सामाजिक एकात्मता साधण्याचे काम तारपा नृत्याद्वारे केले जाते. पारंपरिक वेषातील हे नृत्य फारच सुंदर दिसते. पुरुष टॉवेल किंवा तत्सम कापड कमरेखाली गुंडाळतात व त्यावर आंब्याची पाने एकत्र गुंफून बांधली जातात. पुरुषांच्या एका पायात घुंगरू बांधलेले असतात.

भिकल्या लाडक्या दिंडा

स्त्रिया केसात आंब्याची पाने कलात्मक पद्धतीने माळतात. तारपावादक मध्यभागी असतो. नृत्य करणाऱ्या जोड्यांची साखळी त्याच्याभोवती गोलाकार नृत्य करीत असते. कधी कधी एक स्त्रियांची साखळी व एक पुरुषांची साखळी अशी रचना असते, तर कधी कधी एक स्त्री, एक पुरुष अशा जोडीची सलग साखळी असते. विशिष्ट प्रकारे हातात हात गुंफून साखळी न तोडता ते सलग २ ते ३ तासही सलग नृत्य करतात. सर्वात पुढे जो नर्तक असतो, त्याच्या हातात एक काठी असते. तिला वरच्या बाजूस घुंगरू बसविलेले असतात. या काठीला 'घोळकाठी' म्हणतात. घोळकाठीचे मुख्य काम म्हणजे तारप्याच्या सुरासोबत नर्तकांना ताल देण्याचे काम करणे.

तारपा नृत्याला कापणी नृत्य (HARVEST DANCE) असेही म्हणतात. सुगीच्या हंगामात भरपूर पीक येईल, वाढत्या पिकांना चैतन्य मिळेल अशा उद्देशाने हे केले जाते. लग्न, नवजात बालकांचा जन्म, उत्सव, सण याप्रसंगीही तारपा नृत्याचे महत्त्व आहे. तारपा वादकाला नृत्य करणारे कधीही पाठ दाखवत नाहीत. घोळकाठी हातात असलेला वेगवेगळे आवाज काढूनही नृत्यातील टप्पे सूचित करीत असतो. तारपाच्या सुरांमध्ये एक विशेष शक्ती आहे. त्यामुळे मन:शांती मिळते असाही नर्तकांना अनुभव येतो. सूर बदलतो आणि त्यानुसार वेगवेगळे आकार आविष्कृत करतात आणि नृत्याची रंगत वाढत जाते. थोडे मध्यांतर घेऊन तारपा नृत्य रात्रभर करतात. हे वाद्य प्रत्येक 'तारपकरी' स्वत: बनवितो. प्रत्येक तारपा वैयक्तिक आणि अद्वितीय असतो. तारपकरी आणि तारपा एकरूप झाले तरच त्यातून उत्तम संगीताची निर्मिती होते. तारपातज्ज्ञ भिकल्या लाडक्या दिंडा यांच्या भाषेत... 'ज्याने वाजवायचे, त्यानेच करायचे.'

'तारपा' हे वाद्य आपल्याला नारायण देवाकडून मिळालेली देणगी आहे असे मानले जाते. ते पूर्णपणे नैसर्गिक साहित्यापासून बनविताना दोन ते पाच फूट लांबीचे असून त्याचे तीन भाग रचनेच्या दृष्टीने पडतात. पहिला भाग दुधी भोपळा. त्याच्या लांबीवर तारपा वाद्याची लांबी ठरते. ते 'कंपित वायुस्तंभ' या प्रकारात मोडते. गारुड्याच्या पुंगीसारख्या असणाऱ्या या वाद्याचा दुसरा भाग बांबूच्या दोन काठ्या आणि तिसरा भाग ताडवृक्षाच्या पानाने बनविलेला भाग, ज्याला टोटेरा म्हणतात. बांबूची एक काठी एक छिद्राची असते. तिला 'बोंबली' तर सहा छिद्रांच्या दुसऱ्या काठीला 'हेलेरी' तर या दोन बांबूंना नर आणि मादी असेही संबोधतात. ज्यातून स्वर निघतात त्या (सनईत असलेल्या भागाप्रमाणे असणारा भाग) भागाला जिभळ्या म्हणतात. तारपा बनविण्यासाठी पाच दिवस लागतात. बांबू हे सौभाग्याचे प्रतीक मानतात. भोपळा हा नजर लागू नये, वाईट नजरांपासून रक्षण व्हावे म्हणून वापरतात. ताडाची पाने खूप टिकाऊ असतात म्हणून त्यांचा वापर करतात. मेणाच्या (मधमाश्यांच्या पोवळ्यातून मिळणारे) साह्याने बांबू भोपळा हे जोडतात. भोपळा हा वेलीवरच सुकवावा लागतो. कुठूनही हवा गळती होणार नाही याची काळजी घ्यावी लागते. उंबराच्या चिकाने ताडाची पाने चिकटवून त्याला तुतारीसारखा आकार दिला जातो. दोऱ्याचा वापर हे जोडताना करतात. 'तारपा' वजनाने हलके असून ज्येष्ठ व्यक्ती ते वाजविते. तारपा बनविण्यासाठी खूप मेहनत घ्यावी लागते. ''आताची मुलं फक्त मोबाइलवर 'हॅलो हॅलो' बोलतात. त्यांना आवड नाही'' याचे दु:ख 'तारपा शिरोमणी' ही पदवी मिळविलेले श्री. भिकल्या लाडक्या दिंडा हे तारपातज्ज्ञ व्यक्त करतात. हे महाराष्ट्रातील पालघर जिल्हा, जव्हार तालुक्यातील वाळवंडे गावचे मूळ रहिवासी असून आता त्यांचे वय ८५च्या आसपास आहे. त्यांच्या घराण्याला तारपा बनविण्याची १५० वर्षांची परंपरा आहे. वयाच्या बाराव्या वर्षापासून ते तारपा वाजविण्याची कला शिकले. त्यांना अनेक पुरस्कार मिळाले आहेत. त्यातील महत्त्वाचे म्हणजे नॅशनल अकादमी ऑफ म्युझिक यांचा राष्ट्रीय पुरस्कार, 'सांस्कृतिक सेनानी सन्मान' हे होत. ते केवळ तारपाकरी नसून तत्त्ववेत्ते आहेत. ते म्हणतात, तारपातील दोन बांबू स्त्री आणि पुरुष असून त्या दोघांच्या स्वरांमुळे संगीत निर्माण होते. 'तारपा' हे त्यांचे दैवत आहे. तो निर्जीव आहे, पण मी माझा श्वास त्याला दिला ते जिवंत होते. माझे व तारपाचे शरीर- आत्मा एकरूप होतात आणि या स्थितीचे वर्णन मी शब्दांत करू शकत नाही. त्यांनी तारपा वाजवायला सुरुवात केली की आजूबाजूचे लोक समजतात, काहीतरी देवकार्य आहे आणि तारपानृत्य करायला येतात. ते बायेन, नंदाबाई, गुंजाबाई अशा देवींना स्वरातून आळवतात. पीक चांगले यावे अशी प्रार्थना करतात.

तारपा वाजविणे हे जबाबदारीचे काम असून या सुगीच्या दिवसांत मन शांत ठेवावे लागते. हे वाद्य वाजविण्यासाठी श्वास पद्धतशीरपणे आणि तीन ते चार तास सातत्याने घ्यावा लागतो. त्यांच्या तारपा वादनामुळे काही लोकांच्या अंगात देवतेचा संचार होतो आणि 'अंगात वारे येणे' सुरू होते. तारपा ही मला माझ्या भूमीकडून मिळालेली भेट आहे हे सांगताना तरुण पिढी तारपा तयार करणे, तारपा वादन याकडे आकर्षित होत नाही. त्यामुळे ही परंपरा कशी टिकेल याची खंत तारपकरी श्री. भिकल्या लाडक्या दिंडा व्यक्त करतात!

plwagh55@gmail.com
(लेखिका चित्रकर्ती, लोककला अभ्यासक व कलाशिक्षण तज्ज्ञ आहेत)

Utsav Edition
Mar 3, 2024 Page No. 8

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सामना

इतिहासावर नजर टाकली तर गीतांचा प्रवास साथीला केवळ एक पेटी, तबला या मोजक्या वाद्यांपासून अनेक प्रकारच्या वाद्यांचा भव्य वाद्यमेळ असलेल्या गाण्यापर्यंत पोहोचला आहे. सुरुवातीला शब्द आणि भाव हे महत्त्वाचे घटक मानले जाताना बदल होत साथीला वाद्यांची भर पडत गेली. यात चित्रपट संगीताचा मुख्य बाज झाले ते म्हणजे हार्मोनियम ऊर्फ पेटी ऊर्फ बाजा किंवा संवादिनी.

साज तरंग - हार्मोनियम

प्लेलिस्ट

हर्षवर्धन दातार

गाणे म्हटले की त्यात शब्द, संगीत, गायकी आणि वाद्यमेळ अशा गोष्टी आल्या. गेल्या दोन भागांत आपण कमीत कमी वाद्यमेळ असलेल्या गाण्यांचा आढावा घेतला. इतिहासावर नजर टाकली तर गीतांचा प्रवास साथीला केवळ एक पेटी, तबला या मोजक्या वाद्यांपासून अनेक प्रकारच्या वाद्यांचा भव्य वाद्यमेळ असलेल्या गाण्यापर्यंत पोहोचला आहे. पन्नासच्या दशकापर्यंत शब्द आणि भाव हे महत्त्वाचे घटक मानले जायचे. साठच्या दशकामध्ये साथीला वाद्यांची भर पडत गेली आणि सत्तरच्या दशकामध्ये तर वाद्यमेळ बाजी मारून गेला होता. आधी हार्मोनियम (पेटी), तबला, ढोलकी, सतार, सारंगी, बासरी अशी साध्या प्रकृतीची वाद्यं वापरली जात. नंतर त्यात सॅक्सोफोन, बॉन्गो, कोन्गो, तुंबा, क्लॅरिनेट, ट्रम्पेट अशा पाश्चात्त्य वाद्यांची भर पडली. शेवटी 'सब मर्जो की एकही दवा' याप्रमाणे सगळ्या वाद्यांचे सूर आपल्या पोटात घेऊन सिंथेसायझर आला आणि इतर सर्व नैसर्गिक वाद्यांवर बेरोजगारीची वेळ आली. वाद्यवृंदात वाजणारी वाद्यं आपल्याला एका वेगळ्या विश्वात घेऊन जातात.

युरोपातून हिंदुस्थानात आले आणि सुरुवातीच्या काळात हिंदुस्थानी संगीताचा, खास करून चित्रपट संगीताचा मुख्य बाज (बाजा) झाले ते म्हणजे हार्मोनियम ऊर्फ पेटी ऊर्फ बाजा किंवा संवादिनी. या बाजातून हवा बाहेर येते ती सूर होऊन. मजेशीर गोष्ट आहे. एकेकाळी आकाशवाणीने हार्मोनियमवर बंदी घातली होती. का? तर हे वाद्य परदेशी आहे म्हणून.

'स्ट्रीट सिंगर' (१९३८) सैगलच्या इच्छेनुसार 'बाबुल मोरा नैहर छुट जाये' या प्रसिद्ध गाण्याचे ध्वनिमुद्रण ते प्रत्यक्ष पेटी वाजवत गाताना झाले. स्वतः सैगल उत्तम पेटीवादक होते. ते वाजवत असलेली पेटी आजही कलकत्ता संग्रहालयात आहे. 'बाजार'मध्ये (१९४१) श्यामसुंदरच्या चालीवर शमशाद बेगम आणि सतीश बात्रा गात आहेत...'छल्ला दे जा तेरी मेहेरबानी'. पडद्यावर पेटी वाजवताना दिसतो अभिनेता गोप. 'बाबूल' (१९५०) शकील-नौशाद या लोकप्रिय जोडीचं 'हुस्नवालो को न दो दिल' या गाण्याकरिता पेटीवादक दिलीप कुमारला आवाज दिला आहे तलत मेहमूदनी. गाण्यांकरिता गाजलेल्या 'अलबेला'मध्ये (१९५१) भगवान दादावर एक हलकं फुलकं गाणं 'हसीनो से मुहब्बत का अंजाम बुरा होता है'. इथे पेटी त्यांच्या साथीदाराकडे आहे. 'दीदार'मध्ये (१९५१) 'हुए हम जिनके लिये बदनाम' हे अतिशय गाजलेले गाणे. आवाज रफीचा आणि पडद्यावर पुन्हा एकदा पेटीवादक दिलीप कुमार. सोहराब मोदी दिग्दर्शित 'कुंदन'मध्ये (१९५५) चरित्र अभिनेता ओमप्रकाश-मनोरमावर चित्रित सुधा मल्होत्रा-एस. डी. बातीशनी गायलेले 'आओ हमारे होटल में' हे गमतीदार युगुल गाणे. गळ्यात पेटी घेतलेल्या ओमप्रकाशच्या विशिष्ट लकबी लक्षवेधक. मुख्य म्हणजे गंभीर प्रकृतीची गाणे लिहिणारे शकील बदायुनी गीतकार आहेत.

१९५६च्या क्राइम थ्रिलर 'सीआयडी'मध्ये चौपाटीवर देव आनंद शकिलाचा पाठलाग करतो आणि साथीला शीला वाझ आणि एक पेटीवादक गात आहेत...'लेके पहला पहला प्यार' हे रफी-शमशाद बेगमच्या आवाजातले गाणे. 'काला पानी'मध्ये (१९५८) रफी-आशा यांच्या आवाजात 'ओ दिलवाले अब तेरी गली तक आ पहुंचे' या गाण्यात देव आनंद पेटी वाजवतो. हा चित्रपट ए. जे. क्रोनिन यांच्या 'बियॉंड धिस प्लेस' या कादंबरीवर आधारित होता. 'पोस्ट बॉक्स ९९९' (१९५८) या आणखी एका क्राईम थ्रिलरमध्ये मोगल सराय या त्या काळच्या सर्वात मोठ्या रेल्वे जंक्शनवर चित्रित गाणं 'बिछडे हुए मिलेंगे दिल' पडद्यावर स्टेशनवरच नाचगाणं बघत आहेत सुनील दत्त, शकिला आणि हरवलेल्या मुलाला शोधणारी लीला चिटणीस. संगीतकार नंतर प्रसिद्ध झालेल्या कल्याणजी-आनंदजी जोडीतले कल्याणजी वीरजी शहा. चित्रपटाची मूळ प्रेरणा हेन्री हाथवेची 'कॉल नॉर्थसाईड ७७७' ही कादंबरी.

आणखी एक स्ट्रीट सॉंग 'दिल अपना प्रीत पराई' (१९६०) चित्रपटातलं 'जाने कहां गयी' हे शंकर-जयकिशनचं संगीत. आवाज रफी आणि पडद्यावर गिटार वाजवणारा राज किशोर आणि पेटीवर शीला वाझ. या गाण्यातून आपली व्यथा शोधतोय राज कुमार. 'बरसात की रात' (१९६०) यातील साहिर-रोशन यांची १२ मिनिटांची सर्वश्रेष्ठ प्रसिद्ध कव्वाली 'ना तो कारवां की तलाश है' मन्ना डे, आशा भोसले, सुधा मल्होत्रा, एस. डी. बातीश आणि रफी अशा गायकांची मांदियाळी. मध्येच नायक भारतभूषण पेटीचा ताबा घेतात आणि रेडिओवर ऐकत आहे मधुबाला. तात्त्विक चिंतन, धर्मनिरपेक्षता हे साहिर विशेष विषय यात आहेत. 'एक मुसाफिर एक हसीना' (१९६२) यात अतिशय लोकप्रिय असं ढोलकी-विशेष ठेका असलेलं 'बहोत शुक्रिया बडी मेहेरबानी' हे ओ. पी. नय्यर आणि रफी-आशाचं गाजलेलं गाणं. जॉय मुखर्जी पेटीवर साधनाच्या स्तुतीपर हे गाणं म्हणतो. पेटीचे सूर अत्यंत ठळकपणे ऐकू येतात. 'मेरे लाल' (१९६४) चित्रपटातलं 'पायल की झंकार रस्ते रस्ते' हे मजरूह-लक्ष्मीकांत प्यारेलाल-लताजी यांचं त्या काळातलं एक विविध भारती विशेष गाणं. प्रसंग तोच... रस्त्यावरील बघ्यांच्या गर्दीसमोर नाचगाण्याचा. पडद्यावर नायिका इंद्राणी मुखर्जी (पुढे चरित्र भूमिकेत विशेष करून आईच्या भूमिकेत दिसली) संगीताचा बाज हा ढोलक आणि एल.पी. खासीयत आहे.

'पडोसन'मधलं (१९६८) धुवांधार लोकप्रिय 'एक चतुर नार' या गाण्याला या प्रकारात महत्त्वपूर्ण स्थान आहे. मेहमूद, किशोर कुमार, सुनील दत्त आणि त्यांचे सहकारी पडद्यावर आणि गायनात स्वतः किशोर कुमार, मन्नाडे यांची जुगलबंदी या सर्वांनी आर. डी. बर्मनच्या संगीतावर अक्षरशः धुमाकूळ घातला आहे. पेटी मात्र सुराला धरून चालण्याचा केविलवाणा प्रयत्न करणाऱ्या मेहमूदकडे आहे. 'दस लाख' (१९६६) चित्रपटात संगीतकार रवी यांचे आणि रफी-आशा यांनी गायलेले 'गरीबो की सुनो' या लोकप्रिय गाण्याला फिल्मफेअर पारितोषिक मिळाले होते. पडद्यावर पेटी वाजवताना संजय खान आणि बबिता. 'जंजीर' (१९७४) यातलं 'दिवाने है दिवानो को ना घर चाहिये' (पडद्यावर पेटीवादक स्वतः गीतकार गुलशन मेहता-बावरा आहेत), 'मुकद्दर का सिकंदर'मधलं अभिनेत्री रेखावर चित्रित प्रसिद्ध मुजरा गीत 'सलामे इश्क मेरी जान' बसमध्ये चित्रित 'अपनापन' (१९७७) यातील 'आदमी मुसाफिर है' (पडद्यावर सुधीर दळवी-निवेदिता जोशी हे मराठी कलाकार), १९७७च्याच 'स्वामी'मधील 'का करू सजनी' हे येसुदास-राजेश रोशन जोडीचं भावपूर्ण विरहगीत, 'दिल के टुकडे टुकडे करके' ('दादा'-१९७८) ही या यादीतली आणखी काही ठळक गाणी. नवीन गाण्यात 'होशवालो को खबर क्या' ('सरफरोश'...१९९८) ही जगजीत सिंग यांच्या मखमली आवाजात निदा फाजली यांची गजल. पडद्यावर पेटीवर नासिरुद्दीन शाह आणि रिक्षावाल्यांमध्ये लोकप्रिय 'राजा हिंदुस्थानी' (१९९६) यातलं 'परदेसी परदेसी जाना नहीं'. बहुतेक सर्व संगीतकार हे उत्तम पेटीवादक आहेत. गोविंदराव पटवर्धन, आप्पा जळगावकर पुरुषोत्तम वालावलकर हे काही जुनेजाणते नावाजलेले पेटीवादक. तसेच ज्यांना प्रत्यक्ष आशा भोसलेंनी आर. डी. बर्मन यांचा हार्मोनियम सुपूर्द केला असे आजकालचे नामवंत सचिन जांभेकर. चाली बांधण्याकरिता हार्मोनियम हे उपयुक्त साधन असल्यामुळे सुरुवातीपासून संगीतकार चाली बांधण्याकरिता पेटीचा वापर करतात. संगीतकारांची ओळख पेटीवाला किंवा बाजेवाला अशीच होती. पडद्यावरचे हे प्रसंग बघितले तर आपल्या असे लक्षात येईल की, चित्रपटातली पेटीवरची बहुतेक गाणी ही रस्त्यावरच्या नाचगाणी करून पैसे मिळवणाऱ्या भूमिकांवर चित्रित आहेत.

harsh@rewind.co.in

(लेखक संगीत अभ्यासक आहेत.)

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सामना

अकृषी विद्यापीठांकडून प्राध्यापक भरतीसाठी दिरंगाई

पुणे, दि. २ (प्रतिनिधी) – राज्य शासनाकडून प्राध्यापक भरतीसाठी महाविद्यालयांना ना-हरकत प्रमाणपत्र दिल्यानंतर सहा महिन्यांच्या आत प्राध्यापक भरती करणे अपेक्षित असते. मात्र, राज्यातील काही अकृषी विद्यापीठांकडून प्राध्यापक भरतीसाठी निवड समिती देताना जाणूनबुजून दिरंगाई केली जात असल्याची धक्कादायक माहिती समोर आली आहे. त्यामुळे विद्यापीठांना १५ दिवसांत निवड समिती द्यावी, असे स्पष्ट आदेश राज्याचे उच्च शिक्षण संचालक डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर यांनी सर्व अकृषी विद्यापीठांच्या कुलसचिवांना दिले आहेत. परिणामी संस्थाचालकांची अडवणूक करणाऱ्या विद्यापीठातील अधिकाऱ्यांना चाप बसणार आहे.

राज्यातील अशासकीय महाविद्यालयांतील प्राचार्य, सहायक प्राध्यापक, ग्रंथपाल व शारीरिक शिक्षण संचालक या पदांसाठी विद्यापीठांकडून निवड समिती दिली जाते. या निवड समितीमध्ये संबंधित विद्यापीठांच्या कुलगुरूंचे प्रतिनिधी, कुलगुरू यांचे मागासवर्गीय प्रतिनिधी, विषयतज्ज्ञ इत्यादींचा समावेश असतो. राज्यामध्ये सद्यस्थितीत प्राचार्य, सहायक प्राध्यापक, ग्रंथपाल व शारीरिक शिक्षण संचालक पदांच्या पदभरतीसाठी ना-हरकत प्रमाणपत्र देण्याची कार्यवाही शासन स्तरावरून करण्यात येते. सदरचे ना-हरकत प्रमाणपत्र निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांसाठी वैध असते. या कालावधीतच सदर पदांची पदभरतीची संपूर्ण प्रक्रिया होणे आवश्यक असते. मात्र, एका जिल्ह्यापुरत्या मर्यादित असलेल्या विद्यापीठाकडून निवड समिती देण्याबाबत गैरप्रकार होत असल्याच्या तक्रारी प्राप्त झाल्या होत्या. त्यामुळे राज्याच्या उच्च शिक्षण संचालक कार्यालयाने या संदर्भात आदेश दिले आहेत.

शिक्षण विभागाने ही सर्व वस्तुस्थिती विचारात घेता, विद्यापीठांकडे निवड समितीची मागणी केल्यानंतर विद्यापीठांनी कमाल १५ दिवसांत निवड समिती गठीत करून संबंधित संस्था/ व्यवस्थापन/ महाविद्यालयास विद्यापीठ स्तरावरून कळविण्यात यावे. निवड समिती देण्याबाबत कोणत्याही प्रकारची दिरंगाई होऊन विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होणार नाही, याची दक्षता विद्यापीठांनी घ्यावी, असे पत्र राज्याचे उच्च शिक्षण संचालक डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर यांनी सर्व अकृषी विद्यापीठांच्या कुलसचिवांना पाठवले आहेत.

Pune Edition
Mar 3, 2024 Page No. 5
Powered by : eReleGo.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

प्राध्यापक भरतीच्या अर्ज छाननीचे आव्हान

पुणे, ता. ३ : प्राध्यापक भरतीसाठी आलेले तब्बल पाच हजार ५०१ अर्ज आणि आचारसंहितेच्या गर्तेत अर्जांची छाननी करण्याचे मोठे आव्हान सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठासमोर असणार आहे. अंतिम मुदत संपली असून, १११ पदांच्या भरतीसाठी पुढील प्रक्रिया सुरू झाली आहे. उपलब्ध जागांच्या तुलनेत प्राप्त अर्जांची संख्या पाहता प्राध्यापक भरतीमध्ये मोठी स्पर्धा पाहायला मिळणार आहे.

मुदतीत प्राप्त झालेल्या अर्जांपैकी रसायनशास्त्रासाठी सर्वाधिक एक हजार ३८, भौतिकशास्त्रासाठी ७६४ तर प्राणीशास्त्रासाठी ५२३, मराठी विषयासाठी ३७१ आणि वनस्पतीशास्त्रासाठी २६५ अर्ज आले आहेत, अशी माहिती

> विद्यापीठ अनुदान आयोग, राज्य सरकार आणि आचारसंहितेच्या नियमांचा अभ्यास करून जलद व सक्षम पद्धतीने भरती प्रक्रिया राबविण्यात येत आहे. कुलगुरूंच्या मार्गदर्शनाखाली अर्ज छाननीची प्रक्रिया पार पडत आहे.
> **- डॉ. विजय खरे,** प्रभारी कुलसचिव, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

विद्यापीठ प्रशासनाकडून प्राप्त झाली आहे.

विद्यापीठाने १६ फेब्रुवारीपर्यंत ऑनलाइन अर्ज करण्यास मुदत दिली होती. तसेच अर्जांची हार्ड कॉपी जमा करण्यासाठी २९ फेब्रुवारीपर्यंत मुदत होती. दिलेल्या मुदतीत उमेदवारांनी अर्ज

सर्वांत कमी अर्ज आलेले विभाग

भूगोल (भू-विज्ञान)	५
मीडिया अँण्ड कम्युनिकेशन स्टडी	१४
महिला आणि जेंडर स्टडी	११
उपकरणशास्त्र विभाग	१४

जमा करणे व पोस्टाने पाठवणे अपेक्षित होते. मात्र, १ मार्चपर्यंत विद्यापीठाकडे पोस्टाने काही अर्ज येत होते, परंतु २९ फेब्रुवारीनंतर प्राप्त होणाऱ्या अर्जांचा विचार केला जाणार नसल्याचे स्पष्ट केले होते, असे विद्यापीठातील अधिकाऱ्यांनी सांगितले. विद्यापीठाकडून प्राप्त अर्जांची छाननी केली जाईल. तब्बल साडेपाच हजार अर्ज आल्यामुळे छाननी प्रक्रियेसाठी

संवर्गानुसार अर्जांचे प्रमाण

पदाचे नाव	आलेले अर्ज	मंजूर पदे
सहायक प्राध्यापक	४०५५	४७
सहयोगी प्राध्यापक	९२८	३२
प्राध्यापक	५१८	३२

बराच कालावधी लागणार आहे. त्यातच पुढील काही दिवसांत लोकसभा आणि त्यानंतर विधानसभा निवडणुकीची आचारसंहिता जाहीर होण्याची शक्यता आहे. या कालावधीत अर्जांची छाननी व मुलाखतीची प्रक्रिया पूर्ण केली जाऊ शकते, असे बोलले जात आहे.

Pune, Main
04/03/2024 Page No. 2

बीबीए, बीसीए अभ्यासक्रमांना 'एआयसीटीई' मान्यता आवश्यक

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. ३ - आगामी शैक्षणिक वर्षापासून व्यवस्थापनशास्त्र शाखांमधील बीबीए, बीसीए अभ्यासक्रमांची नोंदणी अनिवार्य करण्यात आली आहे. या नोंदणी प्रक्रियेसाठी देशभरात शंभर सुविधा केंद्रांची निर्मिती करण्यात आली असून, अभ्यासक्रम मान्यतेसाठी दि. ७ मार्चपर्यंत मुदतवाढ देण्यात आली आहे.

आतापर्यंत एमबीए आणि एमसीए या अभ्यासक्रमांना एआयसीटीईची मान्यता घ्यावी लागत होती. मात्र एआयसीटीईने शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५च्या तंत्रशिक्षण अभ्यासक्रम प्रवेशांची माहिती पुस्तिका काही महिन्यांपूर्वी प्रसिद्ध केली. त्यात बीबीए, बीएमएस, बीसीए अभ्यासक्रम सुरू करण्यासाठी मान्यता बंधनकारक करण्यात आली. तसेच हे अभ्यासक्रम राबवणाऱ्या संस्थांनाही मान्यता घेणे आवश्यक असल्याचे स्पष्ट करण्यात आले. त्यानंतर ही मान्यता प्रक्रिया सुरू करण्यात आली. मात्र या प्रक्रियेत तांत्रिक अडचणी उद्भवत असल्याचे निदर्शनास येत आहे.

या पार्श्वभूमीवर 'एआयसीटीई'कडून मान्यता प्रक्रियेला ७ मार्चपर्यंत मुदतवाढ देण्यात आल्याचे जाहीर करण्यात आले. तसेच उच्च शिक्षण संस्थांच्या सोयीसाठी देशभरात शंभर सुविधा केंद्रांची निर्मिती करण्यात आली आहे. त्यामुळे या केंद्रांच्या माध्यमातून शिक्षण संस्थांना अमान्यतेचा अर्ज सादर करणे शक्य होणार आहे.

Prabhat 4.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

पुढारी

बीबीए, बीएमएस, बीसीए अभ्यासक्रम नोंदणीसाठी सात मार्चपर्यंत मुदतवाढ

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेने (एआयसीटीई) आगामी शैक्षणिक वर्षासाठी व्यवस्थापनशास्त्र पदवी (बीबीए, बीएमएस), संगणक उपयोजन (बीसीए) अभ्यासक्रमांची नोंदणी बंधनकारक केली आहे. या नोंदणी प्रक्रियेसाठी देशभरात शंभर सुविधा केंद्रांची निर्मिती करण्यात आली असून, अभ्यासक्रम मान्यतेसाठी ७ मार्चपर्यंत मुदतवाढ देण्यात आली आहे.

'एआयसीटीई' कडून देशभरात शंभर सुविधा केंद्रे

आतापर्यंत व्यवस्थापनशास्त्र पदवी (एमबीए) आणि संगणक उपयोजन (एमसीए) या अभ्यासक्रमांना एआयसीटीईची मान्यता घ्यावी लागत होती. मात्र, एआयसीटीईने शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ च्या तंत्रशिक्षण अभ्यासक्रम प्रवेशांची माहिती पुस्तिका काही महिन्यांपूर्वी प्रसिद्ध केली. त्यात बीबीए, बीएमएस, बीसीए अभ्यासक्रम सुरू करण्यासाठी मान्यता बंधनकारक करण्यात आली. तसेच, हे अभ्यासक्रम राबवणाऱ्या संस्थांनाही मान्यता घेणे आवश्यक असल्याचे स्पष्ट करण्यात आले. त्यानंतर ही मान्यता प्रक्रिया सुरू करण्यात आली. मात्र, या प्रक्रियेत तांत्रिक अडचणी उद्‌भवत असल्याचे निदर्शनास आले. या पार्श्वभूमीवर एआयसीटीईकडून मान्यता प्रक्रियेला ७ मार्चपर्यंत मुदतवाढ दिल्याचे जाहीर केले. तसेच, उच्च शिक्षण संस्थांच्या सोयीसाठी देशभरात शंभर सुविधा केंद्रांची निर्मिती करण्यात आली आहे. त्यामुळे या केंद्रांच्या माध्यमातून शिक्षण संस्थांना आवश्यक कागदपत्रांसह मान्यतेचा अर्ज सादर करणे शक्य आहे.

Pune Edition
Mar 4, 2024 Page No. 5
newspaper.pudhari.co.in

लोकसत्ता

विद्यार्थ्यांना घरबसल्या शैक्षणिक कागदपत्रे

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या विविध शैक्षणिक विभागांमध्ये, संलग्न महाविद्यालयांतील विद्यार्थ्यांना त्यांची शैक्षणिक कागदपत्रे आता सुलभपणे उपलब्ध होणार आहेत. विद्यापीठ आता कागदविरहित प्रक्रियेकडे जात असून, ऑनलाइन अर्ज भरून विद्यार्थ्यांना घरबसल्या कागदपत्रे मिळणार आहेत.

विद्यापीठाच्या विद्यार्थी सुविधा केंद्राकडून (स्टुडंट फॅसिलिटेशन सेंटर) विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक कागदपत्रे दिली जातात. या प्रक्रियेत बराच वेळ जात असल्याने प्रक्रिया ऑनलाइन पद्धतीने राबवण्याची मागणी विद्यार्थी संघटना तसेच अधिसभा सदस्यांनीही केली होती. पहिल्या टप्प्यात ट्रान्स्क्रिप्टसाठी ऑनलाइन सुविधा देण्यात येणार आहे, तर पुढील टप्प्यात पदवी प्रमाणपत्र, परदेशातील विद्यापीठांत प्रवेशासाठी आवश्यक गुणपत्रिका, स्थलांतर, उत्तीर्णता प्रमाणपत्र अशी कागदपत्रे दिली जाणार आहेत. आवश्यक कागदपत्रांसह ऑनलाइन अर्ज भरल्यानंतर परीक्षा विभागाकडून त्या संदर्भातील कार्यवाही पूर्ण होईल. त्यानंतर ती कागदपत्रे विद्यार्थ्यांच्या 'स्टुडंट प्रोफाइल'मध्ये उपलब्ध होतील. त्यानंतर ती विद्यार्थ्यांना डाउनलोड करून घेता येतील.

05/03/2024 | Pune | Page : 12
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

शासकीय विभागांमध्येही विद्यार्थ्यांना कार्य प्रशिक्षणाची संधी

उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्या मार्गदर्शक सूचना

चिन्मय पाटणकर, लोकसत्ता

पुणे : राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०नुसार पदवी अभ्यासक्रमाच्या विद्यार्थ्यांना कार्यप्रशिक्षण (इंटर्नशिप) बंधनकारक करण्यात आले आहे. त्या अनुषंगाने राज्य शासनाच्या विभागांमध्येही विद्यार्थ्यांना कार्यप्रशिक्षणाची संधी मिळणार असून, त्यासाठीचे धोरण उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने निश्चित केले आहे.

विद्यार्थ्यांच्या कार्यप्रशिक्षणासाठी विद्यापीठ आणि महाविद्यालय स्तरावर 'इंटर्नशिप सेल' स्थापन करण्याच्या सूचना उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने यापूर्वीच दिल्या आहेत. त्यानंतर आता शासकीय विभागांमध्ये विद्यार्थ्यांना कार्यप्रशिक्षणाची संधी देण्यासाठी उच्च व तंत्रशिक्षण शिक्षण विभागाने मार्गदर्शक तत्त्वांचा मसुदा तयार करून विविध शासकीय विभागांचा अभिप्राय घेऊन धोरण निश्चित केले आहे. त्यानुसार अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेने (एआयसीटीई) कार्यप्रशिक्षणासाठी विकसित केलेल्या संकेतस्थळावर शासकीय विभागांकडून कार्यप्रशिक्षणासाठीच्या जागांची माहिती दिली जाणार असून, त्या जागांसाठी विद्यार्थ्यांची निवड केली जाणार आहे.

विद्यार्थ्यांना कार्यप्रशिक्षणाची संधी देण्यासाठी शासकीय विभागांमध्ये समन्वयकाची नियुक्ती केली जाणार आहे. कार्यप्रशिक्षण पूर्णवेळ, अर्धवेळ असण्याबाबतचा निर्णय संबंधित विभागाच्या स्तरावर घेतला जाईल. कार्यप्रशिक्षणासाठी विद्यार्थ्यांची निवड प्रक्रिया संबंधित विभागाकडून निश्चित केली जाणार आहे. विद्यार्थ्यांना अर्ज भरण्यासाठी सात दिवसांची, निवड प्रक्रियेसाठी दहा दिवसांची मुदत असेल. निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांनी सात दिवसांत कार्यप्रशिक्षण सुरू करणे अपेक्षित आहे. कार्यप्रशिक्षणाचा कालावधी सहा महिन्यांपर्यंत राहील. सहा महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीच्या कार्यप्रशिक्षणासाठी विद्यापीठाशी चर्चा करून विशेष संशोधन प्रकल्प म्हणून राबवावा, कार्यप्रशिक्षणासाठी विभागाकडून पर्यवेक्षकाची नियुक्ती करावी.

पर्यवेक्षक संबंधित विद्यापीठ, महाविद्यालयाच्या इंटर्नशिप सेलशी समन्वय ठेवतील. कार्यप्रशिक्षणाच्या काळात पर्यवेक्षकाकडून विद्यार्थ्यांवर देखरेख केली जाईल, तसेच कार्यप्रशिक्षण कालावधी संपल्यानंतर पर्यवेक्षकांकडून मूल्यांकन करून श्रेयांक दिले जातील. विद्यार्थ्यांच्या कामाचा अहवाल विद्यापीठ, महाविद्यालयाला सादर केला जाईल. तसेच पर्यवेक्षकाने विद्यार्थ्यांकडून त्यांच्या कामाचा अभिप्राय घेण्याबाबत स्पष्ट करण्यात आले आहे.

विभागाच्या कार्यालयानजीकच्या महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना प्राधान्य द्यावे, कार्यप्रशिक्षणासाठी सरसकट विद्यावेतन दिले जाणार नाही, मात्र विशेष कौशल्यप्राप्त विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन मिळण्यासाठी त्यांना विद्यावेतन देण्याबाबत संबंधित विभागांनी त्यांच्या स्तरावर निर्णय घेऊन त्यासाठीची तरतूद करावी. शासकीय कार्यप्रशिक्षणासाठी उपक्रम ठरवणे, एआयसीटीईच्या संकेतस्थळावर माहिती प्रदर्शित करणे, याबाबत उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाकडून शासकीय विभागांची कार्यशाळा घेतली जाणार असल्याचे स्पष्ट करण्यात आले.

> राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणानुसार विद्यार्थ्यांना कार्यप्रशिक्षण बंधनकारक आहे. मात्र शासकीय विभागांमध्ये विद्यार्थ्यांना कार्यप्रशिक्षणाची सुविधा नसल्याचे समितीने लक्षात आणून दिले होते. त्यानंतर आता शासनाकडून शासकीय विभागांमध्ये कार्यप्रशिक्षणाची सुविधा उपलब्ध करण्याचे धोरण करणे स्वागतार्ह आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना कार्यप्रशिक्षण सुलभतेने उपलब्ध होऊ शकेल.
> – डॉ. नितीन करमळकर, अध्यक्ष, राष्ट्रीय शिक्षण धोरण अंमलबजावणी सुकाणू समिती

05/03/2024 | Pune | Page : 08
Source : https://epaper.loksatta.com

प्रभात

'पेपरलेस' प्रक्रियेसाठी पुणे विद्यापीठाचे पाऊल

ऑनलाइन अर्ज भरून विद्यार्थ्यांना घरबसल्या कागदपत्रे : ट्रान्सक्रिप्ट प्रमाणपत्र मिळणार २४ तासांत

प्रभात टॉप स्टोरी

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. ५ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने कागदविरहित प्रक्रियेकडे पाऊल उचलले आहे. त्याचाच एक भाग म्हणजे आता ऑनलाइन अर्ज भरून विद्यार्थ्यांना घरबसल्या कागदपत्रे मिळणार आहेत. विद्यापीठाच्या विविध शैक्षणिक विभागांमध्ये, संलग्न महाविद्यालयांतील विद्यार्थ्यांना त्यांची शैक्षणिक कागदपत्रे आता सुलभपणे उपलब्ध करुन देण्याचा निर्णय मंगळवारी विद्यापीठाच्या परीक्षा मंडळाच्या बैठकीत घेण्यात आला. विद्यार्थ्यांना अर्ज केल्यानंतर २४ तासांत ट्रान्सक्रिप्ट प्रमाणपत्र दिले जाणार आहे.

विद्यापीठाच्या विद्यार्थी सुविधा केंद्राकडून विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक कागदपत्रे दिली जातात. त्यासाठी विद्यार्थ्यांना ऑनलाइन पद्धतीने अर्ज करून, त्याची मुद्रित प्रत आवश्यक कागदपत्रांसह विद्यापीठात सादर करावी लागते. यात बराच वेळ जात असल्याने गैरसोय होते. त्यामुळे संपूर्ण प्रक्रिया केवळ ऑनलाइन राबवण्याची मागणी विद्यार्थी आणि अधिसभा सदस्य करत आहेत. त्यानंतर विद्यापीठाने नेमलेल्या परीक्षा सुधार समितीच्या माध्यमातून आता ही प्रक्रिया पूर्ण ऑनलाइन करण्यात येत आहे. यासंदर्भात अधिसभा सदस्य राहुल पाखरे म्हणाले, कागदपत्रांची प्रक्रिया ऑनलाइन पद्धतीने होण्यासाठी गेले दीड वर्षे पाठपुरावा केला होता. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना ऑनलाइन अर्ज भरून त्याची मुद्रित प्रत घेऊन विद्यापीठात फेऱ्या मारण्याची गरज नाही. तसेच अर्जांच्या प्रगतीची माहिती एसएमएसद्वारे मिळणार आहे.

टप्प्याटप्प्याने प्रक्रिया

पहिल्या टप्प्यात विद्यार्थ्यांना ट्रान्सक्रिप्ट प्रमाणपत्रसाठी ऑनलाइन सुविधा देण्यात येणार आहे, तर पुढील टप्प्यात पदवी प्रमाणपत्र, परदेशातील विद्यापीठांत प्रवेशासाठी आवश्यक गुणपत्रिका, स्थलांतर प्रमाणपत्र, उत्तीर्णता प्रमाणपत्र अशी कागदपत्रे दिली जाणार आहेत. विद्यापीठाच्या संगणकीय प्रणालीद्वारे विद्यार्थ्यांनी आवश्यक कागदपत्रांसह ऑनलाइन अर्ज भरल्यानंतर परीक्षा विभागाकडून त्या संदर्भातील कार्यवाही पूर्ण केली जाईल. त्यानंतर ती कागदपत्रे विद्यार्थ्यांच्या स्टुडंट प्रोफाइलमध्ये उपलब्ध होतील. त्यानंतर ती कागदपत्रे विद्यार्थ्यांना डाउनलोड करून घेता येतील.

परीक्षा दि. १० एप्रिलपासून

पुणे विद्यापीठाच्या परीक्षा दि. १० एप्रिल ते ३० मे या कालावधीत घेण्यात येणार आहे. त्यादृष्टीने परीक्षा विभागाकडून तयारी करण्यात येत आहे. त्याबाबतच्या सूचना सर्व परीक्षा केंद्रांना देण्यात आल्या आहेत. सर्व अभ्यासक्रमाचे निकाल दि. ३१ जूनच्या आत जाहीर करण्यासाठी परीक्षा विभाग प्रयत्नशील आहे, अशी माहिती परीक्षा व मूल्यमापन मंडळाचे संचालक डॉ. महेश काकडे यांनी दिली.

> परीक्षा मंडळाच्या बैठकीत आता विद्यार्थ्यांनी ट्रान्सक्रिप्ट प्रमाणपत्रासाठी ऑनलाइन अर्ज केल्यानंतर त्यांना २४ तासांत प्रमाणपत्र उपलब्ध करुन दिले जाणार आहे. अभियांत्रिकी, फार्मसी आणि आर्किटेक्चर विद्यार्थ्यांना एका दिवसात ट्रान्सक्रिप्ट प्रमाणपत्र ऑनलाइन उपलब्ध होतील. तसेच पदवी प्रमाणपत्रही अर्ज केल्यानंतर दुसऱ्या दिवशी विद्यार्थ्यांना मिळणार आहेत. सर्व प्रमाणपत्र ऑनलाइन पद्धतीने उपलब्ध करुन देण्याचा प्रयत्न आहे.
> डॉ. सुरेश गोसावी, कुलगुरु, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

PuneCity, 06 Mar 2024, Page:005
https://epaper.dainikprabhat.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

शिक्षणदिशा

'उच्च माध्यमिक'चे मृगजळ

डॉ. वसंत काळपांडे

महाराष्ट्रातील उच्च माध्यमिक स्तरावरील बिकट समस्यांवरचा प्रभावी उपाय म्हणजे माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक असे दोन टप्पे न ठेवता कस्तुरीरंगन समितीच्या शिफारशीनुसार नववी ते बारावीपर्यंतचे सलग चार वर्षांचे माध्यमिक शिक्षण ही व्यवस्था लागू करणे. केंद्रीय विद्यालयांत, सीबीएसई आणि आयसीएसई शाळांत, आणि बहुसंख्य राज्यांत हीच व्यवस्था आहे. तिथे या स्तरावरील प्रश्न खूपच कमी आहेत. नववी-दहावी आणि अकरावी-बारावी या दोन्ही स्तरांवर शिकणाऱ्या पौगंडावस्थेतील विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक आणि मानसिक गरजा सारख्याच असतात. पौगंडावस्थेत आई-वडिलांचा प्रभाव कमी होऊन समवयस्कांचा प्रभाव वाढलेला असतो.

बंडखोर वृत्ती, आदर्शवाद आणि व्यक्तिपूजा, भविष्याची स्वप्ने पाहणे हे पौगंडावस्थेतील महत्त्वाचे बदल असतात. या वयात विचारांची नैतिक चिकित्सा करण्याची क्षमता आणि सामाजिक जाणिवा विकसित होऊ लागल्या असतात. व्यक्तिमत्त्वाच्या जडणघडणीत अतिशय महत्त्वाच्या असलेल्या या बदलांना योग्य दिशा मिळावी, यासाठी पोषक वातावरण माध्यमिक शाळांत असते. आजही चांगल्या शाळा अकरावी-बारावीच्या विद्यार्थ्यांसाठी गटचर्चा, गटकार्य, विविध विषयांची मंडळे, सहशालेय उपक्रम, व्यवसाय मार्गदर्शन, सॉफ्ट स्किल्स, सायबर सेफ्टी, समुपदेशन, पुढील अभ्यासक्रमांसाठी स्पर्धात्मक परीक्षांची माहिती आणि नाममात्र शुल्क आकारून इच्छुक विद्यार्थ्यांसाठी मार्गदर्शन असे उपक्रम आयोजित करत असतातच.

महाविद्यालयांना जोडलेल्या अकरावी-बारावीच्या वर्गांना महाविद्यालयातल्या शिक्षकांचे ज्ञान, तिथले ग्रंथालय आणि इतर साधनसुविधा, वरच्या वर्गांतील विद्यार्थ्यांचा आदर्श, तिथे आयोजित होणारे बहुविध उपक्रम, अशा अनेक गोष्टींचा फायदा मिळू शकत असल्यामुळे ते गुणवत्तेच्या बाबतीत सरस असतात, असा सर्वसाधारण समज असतो. मात्र अकरावी-बारावीला शिकवणाऱ्या शिक्षकांशी बोलल्यावर प्रत्यक्ष चित्र वेगळेच असल्याचे दिसते.

प्रशासकीय आणि शैक्षणिक अशा दोन्ही बाबतींत अकरावी-बारावीचे वर्ग आणि महाविद्यालय यांच्यात एक अभेद्य भिंत असते. अकरावी-बारावीच्या शिक्षकांना आणि विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयाच्या जवळपास कोणत्याच उपक्रमात सहभागी करून घेतले जात नाही. काही टोकाची उदाहरणेसुद्धा पाहायला मिळतात. 'नॅक'चे पथक महाविद्यालयाच्या मूल्यांकनासाठी येते, त्यावेळी अनेक ठिकाणी कनिष्ठ महाविद्यालयाचा बोर्ड हटवून हे वर्ग त्या काळात बंद ठेवले जातात! आपण महाविद्यालयाचा भाग नाही, हा अनुभव अकरावी-बारावीच्या शिक्षकांना नेहमीच मिळत असतो. बहुतेक विद्यार्थ्यांचा महाविद्यालयांतील अकरावी-बारावीत प्रवेश घेण्याचा प्रमुख हेतू बोर्डाची बारावीची परीक्षा देता यावी, हाच असतो. बहुतेक महाविद्यालयांत आपण कितीही दिवस गैरहजर राहिलो तरी आपले परीक्षा फॉर्म बोर्डाकडे जातीलच आणि आपल्याला परीक्षेला बसता येईल, याची विद्यार्थ्यांना खात्री असते. वर्गाच्या वेळेत बहुतेक विद्यार्थी कोचिंग क्लासमध्ये किंवा इतरत्र असतात. महाविद्यालयांच्या अकरावी-बारावीत गुणवत्तापूर्ण शिक्षण मिळते, यावर त्यांचा विश्वास नसल्याचे हे लक्षण आहे. बहुतेक ठिकाणी असलेल्या या गंभीर परिस्थितीबद्दलची खंत ना संस्थेला असते, ना शिक्षण विभागाला. माध्यमिक शाळांत सर्व आलबेल आहे असे नाही. पण बहुतेक शाळांमध्ये विद्यार्थी रोज हजर तरी असतात; त्यांना वेळापत्रकाप्रमाणे शिकवले जाते; किमान शिस्त राखली जाते.

महाराष्ट्रात अकरावी-बारावीचे वर्ग महाविद्यालये आणि स्वतंत्र कनिष्ठ महाविद्यालये यांच्याकडून काढून घेऊन फक्त माध्यमिक शाळांना जोडले आणि नववी ते बारावीपर्यंत सलग माध्यमिक शिक्षण अशी व्यवस्था स्वीकारली, तर काही प्रशासकीय प्रश्न निर्माण होतील. अतिरिक्त शिक्षक आणि काही ठिकाणी अतिरिक्त झालेल्या, तर काही ठिकाणी नव्याने लागणाऱ्या साधन-सुविधा असे प्रश्न सोडवावे लागतील. नववी ते बारावीसाठी रिकाम्या जागी प्रशिक्षित पदव्युत्तर शिक्षकांच्या नेमणुका कराव्या लागतील. सध्या पदव्युत्तर नसलेल्या माध्यमिक शिक्षकांनी शैक्षणिक अर्हता वाढवणे किंवा ती शिथिल करणे यांबाबत निर्णय घ्यावे लागतील. केंद्रीय विद्यालयांत अकरावी-बारावीच्या एका तुकडीत ४० विद्यार्थी असतात, तर महाराष्ट्रात ८० विद्यार्थी असतात. आपल्याकडे अकरावी-बारावीच्या वर्गांतील विद्यार्थिसंख्या कमी करण्यासाठी प्रयत्न करायला हवेत. हे सर्व करताना महाराष्ट्र सरकारचे सध्याचे कायदे आणि नियम यांत आवश्यकतेनुसार बदल करावे लागतील. विविध घटकांबरोबर संवाद, योग्य नियोजन आणि जादा आर्थिक तरतूद यांतून मार्ग काढता येईल.

आर्थिक आणि प्रशासकीयदृष्ट्या ही हलवाहलव कठीण आहे; पण सुरुवात करायला हवीच. आणखी उशीर करून विद्यार्थ्यांचे किती नुकसान होऊ द्यायचे?

Pune, Main
06/03/2024 Page No. 4

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

पदवीच्या विद्यार्थ्यांना ४ वर्षांचा अभ्यासक्रम पूर्ण करण्याची संधी

विद्यापीठ अनुदान आयोगाचा निर्णय

मुंबई : सध्या तीन वर्षे पदवी अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना चार वर्षांचा ऑनर्स किंवा संशोधन पदवी अभ्यासक्रम करण्याचीही संधी मिळू शकणार आहे. मात्र विद्यार्थ्यांनी तीन वर्षांचा पदवी श्रेयांक पद्धतीनुसार घेतलेली असणे आणि चौथ्या वर्षाला प्रवेश घेण्यापूर्वी सेतू अभ्यासक्रम (ब्रिज कोर्स) पूर्ण करणे आवश्यक आहे.

आतापर्यंत पदवी अभ्यासक्रमाचा कालावधी हा तीन वर्षांचा होता. मात्र नव्या शिक्षण धोरणानुसार पदवी अभ्यासक्रम चार वर्षांचा करण्यात आला. सध्या धोरणाची अंमलबजावणी सुरू झालेली असली तरी सगळे बदल होण्यासाठी काही कालावधी लागणार आहे. त्यामुळे काही योजना, अभ्यासक्रम यांचा फायदा सध्या शिकत असलेल्या विद्यार्थ्यांनाही व्हावा यासाठी विद्यापीठ अनुदान आयोगाने काही मध्यम मार्ग काढले आहेत.

सध्या नव्या धोरणानुसार काही विद्यापीठे, स्वायत्त संस्थांमध्ये चार वर्षांचा पदवी अभ्यासक्रम सुरू झाला आहे. सध्या तीन वर्षांच्या पदवी अभ्यासक्रमांत शिकत असलेल्या विद्यार्थ्यांना चार वर्षांचा अभ्यासक्रम करण्याची संधी आयोगाने दिली आहे. त्यानुसार सध्या श्रेयांक पद्धतीनुसार पदवी घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना ऑनर्सच्या ए पदव्युत्तर अभ्यासक्रम असलेल्या महाविद्यालयांत चौथ्या वर्षासाठी प्रवेश घ्यावा लागेल आणि संबंधित विद्यापीठाने निश्चित केलेल्या सेतू अभ्यासक्रमासाठी नोंदणी करावी लागेल, असे यूजीसीने परिपत्रकात स्पष्ट केले आहे.

राज्यात सध्या नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाअंतर्गत चार वर्षीय पदवी अभ्यासक्रमाची १६१ स्वायत्त महाविद्यालयांनी अंमलबजावणी केली आहे. 'विद्यापीठ अनुदान आयोगाने घेतलेला निर्णय हा स्वागतार्ह आहे. नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची अंमलबजावणी होण्यापूर्वी जे विद्यार्थी पदवी अभ्यासक्रमात होते, त्यांच्यासाठी ही संधी आहे. त्या विद्यार्थ्यांना पदवीच्या अंतिम वर्षानंतर ऑनर्स किंवा संशोधन पदवी घेता येईल. येत्या शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून राज्यात सर्वच महाविद्यालयांमध्ये नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची अंमलबजावणी होणार असून सव विद्यार्थ्यांना या धोरणाअंतर्गत विविध शैक्षणिक फायदे घेता येतील', असे राज्याचे उच्च शिक्षण संचालक डॉ शैलेंद्र देवळाणकर यांनी सांगितले.

07/03/2024 | Pune | Page : 02
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

विद्यापीठांचा 'आर्थिक' अभ्यास

गोखले राज्यशास्त्र व अर्थशास्त्र संस्थेची नेमणूक, पर्यायी आर्थिक प्रारूप विकसनाचे उद्दिष्ट

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : राज्यातील सर्व पारंपरिक विद्यापीठे आणि संस्थांना आर्थिकदृष्ट्या सक्षमता वाढण्याच्या दृष्टीने पहिल्यांदाच अभ्यास करण्यात येणार आहे. त्यासाठी पुण्यातील गोखले राज्यशास्त्र व अर्थशास्त्र संस्थेची नेमणूक करण्यात आली असून, या अभ्यासातून विद्यापीठे आर्थिकदृष्ट्या सक्षम होण्यासाठी पर्यायी आर्थिक प्रारूप विकसित करण्याचे उद्दिष्ट आहे.

राज्यात राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची अंमलबजावणी सुरू आहे. या धोरणा अंतर्गत महत्त्वाचे बदल होणार आहेत. त्यामुळे या धोरणाच्या अनुषंगाने विद्यापीठ आणि महाविद्यालयांच्या आर्थिक स्थितीचा अभ्यास करून विद्यापीठे आर्थिकदृष्ट्या सक्षम करण्यासंदर्भात जून २०२२ मध्ये डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठाचे तत्कालीन प्र-कुलगुरू यांच्या अध्यक्षतेखाली स्थापन केलेल्या समितीने सरकारला अहवाल सादर केला. त्यानंतर अधिक अभ्यास करण्यासाठी गोखले संस्थेची निवड झाली. अर्थतज्ज्ञ डॉ. नरेंद्र जाधव यांच्या अध्यक्षतेखालील या समितीमध्ये कुलगुरू डॉ. अजित रानडे, डॉ. विशाल गायकवाड, प्रा. अभय पेठे, विश्वनाथ गिरिराज यांचा समावेश आहे. या अभ्यासासाठी १८ लाख रुपये निधी गोखले संस्थेला देण्यास मंजुरी देण्यात आली आहे.

जागतिक स्तरावरील संस्थांना कशाप्रकारे निधी मिळतो, राज्यातील संस्थांना निधी कसा मिळतो, निधी मिळण्यातील असमानता आणि विसंगती शोधणे, संस्थांच्या आर्थिक स्थितीविषयी अहवाल आणि तूट भरून काढण्यासाठी उपाययोजना, उच्च शिक्षणामध्ये भागीदारी आणि गुंतवणुकीतून आर्थिक साहाय्य उभारण्यासाठी प्रोत्साहन देणे, पर्यायी वित्त पुरवठा प्रारुपाचा प्रवेश क्षमता, शैक्षणिक शुल्क आणि संभाव्य परिणामांचा अभ्यास समितीकडून केला जाणार आहे. या समितीला अंतिम अहवाल सादर करण्यासाठी सहा महिन्यांची मुदत देण्यात आली आहे.

वेतन, पेन्शनवरच निधी खर्च

उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाचे सुमारे चौदा हजार कोटी रुपयांचे वार्षिक अंदाजपत्रक आहे. त्यातील सुमारे १३ हजार कोटी रुपये वेतन, पेन्शन यावर खर्च होतात. शासकीय विद्यापीठांना वेतन आणि विकसन निधीच्या रुपात अनुदान दिले जाते. या अभ्यासाचा शासनाकडून मिळणाऱ्या अनुदानावर परिणाम होणार नाही, अशी माहिती देण्यात आली.

> विद्यापीठांच्या आर्थिक स्थितीचा अभ्यास करण्यात येत आहे. संशोधन आणि विकासासाठी निधी उभा करण्यासाठी उद्योगांशी सहकार्य करणे, माजी विद्यार्थी, परदेशी विद्यापीठे, देणग्या मिळवणे अनेक अन्य मार्ग आहेत. राज्यातील विद्यापीठे आर्थिकदृष्ट्या सक्षम झाली पाहिजेत. त्या दृष्टीने हा अभ्यास उपयुक्त ठरू शकणार आहे.
>
> – डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर, उच्च शिक्षण संचालक

07/03/2024 | Pune | Page : 02
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

घरबसल्या मिळणार विद्यापीठाची प्रमाणपत्रे

कागदविरहित सुविधा केंद्र; विद्यार्थ्यांची ससेहोलपट थांबणार

पुणे, ता. ६ : दुय्यम गुणपत्रिकेपासून ते पदवी प्रमाणपत्रापर्यंत, विविध अर्जांसाठी विद्यार्थ्यांना विद्यापीठाच्या चकरा माराव्या लागतात. नाशिक आणि नगरच्या दुर्गम भागातील विद्यार्थ्यांनाही ऑनलाइन अर्जानंतर कागदपत्रे जमा करण्यासाठी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ गाठावे लागते. प्रवासाचा मनस्ताप तर असतोच, पण त्याहीपेक्षा माहितीचा अभाव आणि कर्मचाऱ्यांच्या वागणुकीमुळे विद्यार्थी अक्षरशः मेटाकुटीला येतात. आता कागदविरहित सुविधा केंद्रामुळे विद्यार्थ्यांची यातून सुटका होणार आहे.

विद्यापीठ आगामी काळात कागदविरहित (पेपरलेस) प्रक्रिया राबविणार आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना घरबसल्या ऑनलाइन अर्ज भरून आवश्यक कागदपत्रे मिळतील. अर्ज जमा करण्यासाठी विद्यापीठात यावे लागणार नाही. परीक्षेतील सुधारणांसाठी स्थापन केलेल्या समितीच्या शिफारशींच्या आधारे नुकतेच परीक्षा व मूल्यमापन मंडळाने हा निर्णय घेतला आहे. अंमलबजावणीच्या पहिल्या टप्प्यात विद्यार्थ्यांना अर्ज केल्यानंतर लवकरात लवकर ट्रान्सक्रिप्ट प्रमाणपत्र दिले जाणार आहे.

हे लक्षात ठेवा...

- **पहिल्या टप्प्यात ट्रान्सक्रिप्ट, नंतर दुय्यम गुणपत्रक, पदवी प्रमाणपत्र आदींसाठी सुविधा उपलब्ध. २०१० नंतर उत्तीर्ण झालेल्यांनाच याचा लाभ**
- **स्टुडंट प्रोफाइल सिस्टिममध्ये ई-मेल आणि मोबाईल क्रमांक अद्ययावत करणे गरजेचे.**
- **कागदपत्रांच्या ऑनलाइन पडताळणीनंतरच २४ ते ७२ तासांत प्रमाणपत्र प्रोफाइलमध्ये, हार्डकॉपी विद्यापीठात किंवा दिलेल्या पत्त्यावर मिळणार**

विद्यार्थ्यांची गैरसोय दूर

विद्यापीठाच्या विद्यार्थी सुविधा केंद्राच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक कागदपत्रे दिली जातात. त्यासाठी ऑनलाइन अर्ज करून, त्याची मुद्रित प्रत आवश्यक कागदपत्रांसह विद्यापीठात सादर करावी लागते. यासाठी नगर, नाशिक आणि पुणे जिल्ह्यातील दुर्गम भागातील विद्यार्थी प्रवासाचा खर्च करून येतात. बऱ्याचदा अपुऱ्या माहितीचा त्यांना फटका बसतो. या सर्व प्रक्रियेला लागणारा वेळ आणि मनस्ताप पाहता विद्यार्थ्यांची मोठी गैरसोय व्हायची. आता ती दूर होईल, अशी अपेक्षा आहे.

" परीक्षा सुधार समितीच्या शिफारशी विचारात घेऊन विद्यापीठाकडून आवश्यक उपाययोजना करण्यात आली आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना केवळ ऑनलाइन अर्ज करून आवश्यक कागदपत्रे प्राप्त करता येतील. तसेच विद्यार्थ्यांच्या वेळेची आणि पैशांची बचत होणार आहे.

- राहुल पाखरे, सदस्य, अधिसभा आणि परीक्षा सुधार समिती

" अर्जाचे ट्रॅकिंग करण्याची सुविधा विद्यार्थ्यांना उपलब्ध केली जाईल. पहिल्या टप्प्यात अभियांत्रिकी, औषधनिर्माण आणि आर्किटेक्ट या अभ्यासक्रमांसाठी २४ तासांत आणि इतरांसाठी ७२ तासांत ऑनलाइन प्रमाणपत्र उपलब्ध होईल. भविष्यात डिजीलॉकरमध्येही ही प्रमाणपत्रे उपलब्ध होतील.

- डॉ. महेश काकडे, संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ

Pune, Main
07/03/2024 Page No. 5

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

पीएच.डी. प्रवेशात आता मराठा आरक्षण

विद्यापीठाकडून कार्यवाही; 'पेट' परीक्षा मे महिन्यात

पुणे, ता. ६ : पीएच.डी. प्रवेश प्रक्रियेत मराठा आरक्षणाचा समावेश करण्याच्या दृष्टीने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ आवश्यक बदल करणार आहे. याबाबत विद्यापीठाच्या वतीने कार्यवाही सुरू असल्याने पीएच.डी. प्रवेश पूर्वपरीक्षेसाठी (पेट) उमेदवारांना थोडी प्रतीक्षा करावी लागेल. एप्रिलच्या शेवटच्या आठवड्याऐवजी मे महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात पेट परीक्षा होण्याची शक्यता आहे.

विद्यापीठाच्या अंतर्गत पीएच.डी. करता यावी म्हणून पुण्यासह राज्यभरातील विद्यार्थी उत्सुक असतात. पीएच.डी.च्या प्रवेशासाठी आवश्यक असलेल्या राष्ट्रीय पात्रता परीक्षेप्रमाणेच (नेट) राज्यस्तरीय पात्रता परीक्षेलाही (सेट) मान्यता आहे. त्यामुळे या दोन्ही परीक्षांमध्ये आवश्यक गुण प्राप्त न झालेले विद्यार्थी 'पेट'च्या माध्यमातून प्रवेशाला पसंती देतात.

पीएच.डी. प्रवेशासाठी असलेली स्पर्धा पाहता मराठा आरक्षणाची अंमलबजावणी महत्त्वाची असल्याचे अधिकारी सांगतात. राज्य शासनाने मराठा समाजाला १० टक्के आरक्षण देण्याचा निर्णय घेतला आहे, तसेच त्यासंदर्भातील अध्यादेशही प्रसिद्ध केला. २६ फेब्रुवारीपासून या अध्यादेशाची अंमलबजावणी करावी लागणार आहे. त्यामुळे विद्यापीठाने पीएच.डी. प्रवेशासाठी केंद्रनिहाय आरक्षण देण्यासाठीची तयारी सुरू केली आहे. त्याबाबतचे परिपत्रक लवकरच प्रसिद्ध केले जाईल.

मतदान आणि परीक्षा

- पीएच.डी. प्रवेश पूर्वपरीक्षेसाठी (पेट) उपलब्ध तारखा आणि मतदानाच्या तारखा यांचा मेळ विद्यापीठाला घालावा लागणार आहे. मराठा समाजातील विद्यार्थ्यांना १० टक्के आरक्षण देत मे महिन्यातील परीक्षा पार पाडणे विद्यापीठासमोरील आव्हान असणार आहे. निवडणूक कार्यक्रम जाहीर झाल्यानंतरच विद्यापीठाला 'पेट' परीक्षेची तारीख निश्चित करणे सोईस्कर ठरणार आहे.

" राज्य शासनाने सकल मराठा समाजाला दहा टक्के आरक्षण देण्याचा निर्णय घेतला आहे. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातर्फे पीएच.डी. प्रवेश प्रक्रियेमध्ये याची तातडीने अंमलबजावणी केली जात आहे. त्यादृष्टीने आवश्यक बदल करण्यात येत असून, नियोजित वेळेपेक्षा फार तर आठवडाभर उशिराने 'पेट' परीक्षा पार पडेल.

- डॉ. पराग काळकर, प्र-कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

Pune, Main
07/03/2024 Page No. 5

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

City | Pune Times Mirror | Saturday, March 9, 2024 | 5

Schools, colleges face Board's wrath

Warns institutions of de-recognition if SSC, HSC answer papers not checked

| Yashpal Sonkamble
yashpal@punemirror.com
TWEET @YashPune_Mirror

Schools and junior colleges may now face the strong penalty of de-recognition if they send back unchecked answer sheets of the class X (SSC) and XII (HSC) exams. The Maharashtra State Board of Secondary and Higher Secondary Education has issued the warning. Most of these schools and junior colleges are from Vidarbha, Marathwada, and Khandesh regions.

This year the class XII exams are being held from February 21 to March 19. The examination is being conducted at 3,320 centres across the state. A total of 15,13,909 students from 10,497 junior colleges have registered for the class XII examination. They comprise 8,21,450 male, 6,92,424 female and 56 transgender students.

Meanwhile, teachers unions have warned the teachers not to check the answer sheets of class X and XII in support of their various demands. The education department has tried to find a solution by discussing the issues with the teachers unions.

The order warning of de-recognition if schools and colleges return answer papers unchecked, was served on all principals in the five districts of Amravati division on March 5. It was signed by chairperson of the divisional board of education, Amravati, Dr Nilima Take. The order states that the principals and headmasters of all secondary and higher secondary schools and junior colleges in the Amravati division are responsible for checking and regulating the board examination answer sheets.

Similar letters have been sent by all other divisional boards. If the parcel of answer sheets is received by post, they should be checked and examiners should be monitored by regulators. Under no circumstances should the answer sheet parcels be returned.

Sachin Shinde, a parent, said, "Teachers are agitating for their demands. Oppressive conditions in grants to schools should be abolished. Vacancies of teachers should be filled as soon as possible. The old pension scheme should be implemented. As soon as the board exams start, teachers' unions start a protest. This affects the results. Delays in results mean that students miss out on many opportunities for admission during the next academic year. Therefore, there is a risk of academic damage to the students."

Director of primary education Sharad Gosavi said, "Now the divisional education board has directly warned the schools and colleges of de-recognition. Therefore, schools and colleges will face the problem if the answer papers of the board exams are not checked."

Parcel costs will be charged too

If the parcel containing the answer papers is returned to the HSC or SSC board due to non-possession of the parcel by the concerned principal, the cost incurred will be recovered from them. All divisional boards of education have warned that action will be taken to cancel the recognition of the schools and junior colleges concerned. Due to this, the principals are agitated.

REAL RICH
Getting Real about Real Estate
The Only Book in the Real Estate Industry for First Home Buyer
Order your copy today!
Available on amazon
and at leading bookstores
thee_realrich RealRich The Real Rich Show

Pune Mirror 9.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

विचार

खुल्या परीक्षा स्वागतार्ह का?

■ डॉ. सुनील कुटे

खुली परीक्षा म्हणजे ज्या परीक्षेत विद्यार्थी पुस्तके, नोट्स व इतर संदर्भ साहित्य वापरून उत्तरे लिहितात. 'ओपन बुक टेस्ट' विदेशात तसेच भारतातही आयआयटी, बिट्स पिलानी, एनआयटीसह अनेक स्वायत्त संस्थांमध्ये होते. अलीकडेच केंद्रीय माध्यमिक शिक्षण मंडळाने (सीबीएसई) माध्यमिक शालेय पातळीवर अशा परीक्षा घेण्याचा प्रस्ताव मांडला. राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाचाही (एसएससी व एचएससी) असा विचार आहे. शालेय पातळीवर असा प्रयत्न प्रथमच होत असल्याने त्याबद्दल विविध मते आहेत. खुली परीक्षा घेत असताना मुलांना सोबत आणलेल्या पुस्तकातून वा नोट्समधून पाहून उत्तरे लिहिण्याची परवानगी देणे हे जुन्या व्यवस्थेत वाढलेल्या, काम केलेल्या व ती व्यवस्था मान्य असलेल्या शिक्षक व पालकांना निश्चित खटकणार. तेव्हा खुल्या परीक्षेचा विचार करण्यासाठी प्रचलित परीक्षा पद्धतीतील मर्यादा तसेच नवीन पद्धतीतील संधी व आव्हाने पाहायला हवीत.

शिक्षकांचे अध्यापन, विद्यार्थ्यांचे अध्ययन व शेवटी मूल्यमापन हे शिक्षण पद्धतीतील तीन महत्त्वाचे घटक. पाठांतर व घोकपट्टी यावर आधारित अध्यापन व अध्ययन झाले की, त्याचे प्रतिबिंब स्मरणशक्तीवर आधारित मूल्यमापनात पडते. विद्यार्थ्यांमध्ये विवेक निर्माण व्हावा, चिकित्सक बुद्धी विकसित व्हावी व या दोहोंच्या आधारे त्यांनी प्रश्न वा समस्येचे विश्लेषण करून त्यावर उपाय शोधावा आणि तो प्रत्यक्ष व्यवहारात वापर होईल अशा दृष्टीने विकसित करावा, असा शिक्षणाचा एक महत्त्वाचा हेतू आहे. तो साध्य झाला की नाही, याचे मूल्यमापन करण्यासाठी पाठांतर व घोकपट्टीवर आधारित प्रश्नपत्रिका व त्याला विद्यार्थ्यांनी दिलेला 'घोका व ओका' अशा स्वरूपाचा प्रतिसाद अपुरा ठरेल. सध्या विद्यार्थ्यांची स्मरणशक्ती व त्यांना किती आकलन झाले, या घटकांचे मूल्यमापन करणारे प्रश्नच ७० ते ८० टक्के असतात. समस्येचे विश्लेषण, समग्र चिकित्सा, त्यातून शोधलेले उत्तर, विकसित केलेली कल्पना व तिचा व्यवहारात उपयोग या घटकांचे मूल्यमापन करणारे प्रश्न परीक्षेत अगदी कमी असतात. दोन किंवा तीन तासांच्या परीक्षेत या घटकांचे मूल्यमापन करणे अवघडही असते. त्यामुळे बहुतेक प्रचलित परीक्षांमध्ये पाठांतर व स्मरणशक्ती चांगली असलेले विद्यार्थी चमकतात. ज्यांना ही कला अवगत नाही, त्यांना कमी गुण पडतात. अलीकडे कॉपीचे प्रमाण वाढल्याचे मूळ कारण यात आहे. कनिष्ठ पर्यवेक्षक, फिरते पथक व सीसीटीव्ही कॅमेरा यांचे बंधन जितके अधिक, तितक्या त्यातून अधिक पळवाटा, कॉपी करण्याच्या नावीन्यपूर्ण संकल्पनांचा अधिक वापर होतो.

केवळ स्मरण व आकलन या दोनच घटकांचे मूल्यमापन असल्याने प्रत्येक परीक्षेत तेच तेच प्रश्न आलटून-पालटून येतात. त्यामुळे शिक्षकही मागील चार-पाच प्रश्नपत्रिका पाहून प्रश्नपत्रिका काढतात. विद्यार्थ्यांना हे गुपित माहीत झाल्याने तेही मागील प्रश्नपत्रिका वाचून आवश्यक तेवढेच पाठ करतात. अशा रीतीने एक 'पॅटर्न' तयार होतो. एखाद्या सर्जनशील शिक्षकाने परीक्षेत एखादा चिकित्सक व विश्लेषणात्मक

> खुल्या परीक्षांचा प्रस्ताव आल्यावर अनेकांना धक्का बसला. मात्र, विद्यार्थ्यांना केवळ 'घोका आणि ओका' या सापळ्यातून सोडविण्यासाठी आणि त्यांच्या कल्पकतेला, चिकित्सक बुद्धीला वाव देण्यासाठी या नव्या पद्धतीचे स्वागत करायला हवे...

प्रश्न विचारला, की लगेच 'पॅटर्न' बदलल्याची आरडाओरड होते. प्रसंगी निकाल कमी होतो. त्या शिक्षकाची बदनामी वा चौकशीही होऊ शकते. परीक्षेतील अशा अपेक्षित प्रश्नांवर आधारित पुस्तके वा नोट्स छापल्या जातात. याशिवाय अपेक्षित प्रश्नांच्या उत्तरांच्या 'मायक्रो फोटोकॉपी' छापण्याचा मोठा धंदा आता उदयास आला आहे. परीक्षेचा दिवस, अभ्यासक्रमाचे नाव, विषयाचे नाव सांगितले म्हणजे कॉपीसाठी त्यांचा गठ्ठा विकत मिळतो. अशा गठ्ठ्याची 'सॉफ्ट कॉपी' मोबाइलवर उपलब्ध करून देणारी यंत्रणाही आहे. अध्यापन, अध्ययन व मूल्यमापनाचा हा असा 'पॅटर्न' पाहिला की, 'इतके सारे अनर्थ एका अविद्येने केले,' याची जाणीव होते.

यामुळेच खुली परीक्षा पद्धत आणण्याचा विचार होत असावा. कोणताही चांगला बदल स्वागतार्ह असतो. त्याची अंमलबजावणी करताना व्यवस्थित नियोजन, आवश्यक तेवढा गृहपाठ व त्यासाठीची यंत्रणा जबाबदारीने उभी करणेही तितकेच आवश्यक असते. खुल्या परीक्षा पद्धतीसाठी सर्वप्रथम शिक्षकांना प्रशिक्षण हवे. नेमके कशाचे मूल्यमापन करायचे आहे, त्यासाठी प्रश्न कसे काढावेत, त्या प्रश्नांतून कोणत्या कौशल्याचे मूल्यमापन करावे, त्यासाठी कोणती पुस्तके लागणार आहेत, ती उपलब्ध आहेत का, त्या पुस्तकातील ज्ञानावर आधारित कोणत्या प्रश्नांचा (असे प्रश्न की ज्यांची थेट उत्तरे पुस्तकात उपलब्ध नसतील; पण पुस्तकातील माहिती, चिकित्सक वृत्ती आणि विश्लेषण यांच्या सहाय्याने ते सोडवता येतील.) समावेश करून प्रश्नपत्रिका काढाव्यात या सगळ्या बाबींची तयारी हवी.

मुख्य म्हणजे, असे आव्हानात्मक प्रश्न काढण्याची क्षमता, एकूण प्रश्नाचे स्वरूप, त्याच्या उत्तरासाठी लागणारा वेळ आणि प्रश्नाचे गुण यांचा ताळमेळ या बाबी शिक्षकांची प्रगल्भता, ज्ञान, व्यासंग, कौशल्य, अनुभव, वाचन व प्रशिक्षण यावर अवलंबून आहे. त्यामुळे खुली परीक्षा पद्धत ही एका अर्थाने विद्यार्थ्यांपेक्षा शिक्षकांची 'परीक्षा' आहे. आजचे शिक्षक त्यात उत्तीर्ण होतील काय, याचाही विचार होणे आवश्यक आहे. अन्यथा, पुस्तकातील माहिती उत्तरपत्रिकेत उतरवून लिहिण्याची ती 'हस्ताक्षर स्पर्धा' होईल. पुन्हा खुल्या परीक्षेचाही एक नवीन 'पॅटर्न' बनेल. शाळा व महाविद्यालयाचे निकाल वाढवणे, त्यातून प्रवेश वाढवणे व व्यवस्थापनाला खूश करणे यासाठी खुल्या परीक्षा पद्धतीचा स्वीकार करणे म्हणजे तिच्या मूळ हेतूलाच हरताळ फासणे ठरेल.

शिक्षकांना प्रशिक्षण देणे, मूळ हेतू साध्य होईल असे प्रश्न काढणे, त्यांची प्रश्नपेढी बनवणे, विविध काठिण्यपातळ्यांचे प्रश्न तयार करणे, काळ-काम-वेग यांचा समतोल असलेली प्रश्नपत्रिका काढणे, ती अनुभवी व तज्ज्ञ मार्गदर्शकाकडून तपासून घेणे, योग्य मूल्यमापनासाठी नियमावली (Rubric) बनवणे, आवश्यक तितकी संदर्भ पुस्तके उपलब्ध करून देणे, विद्यार्थ्यांसाठी या नवीन पद्धतीची माहिती देणारी सत्रे घेणे, या पद्धतीच्या परीक्षांमध्ये काय करावे, काय करू नये याविषयीचे प्रबोधन विद्यार्थी व शिक्षकांमध्ये करणे, साहित्यिक चोरी (Plagiarism) टाळण्याविषयी तसेच 'कॉपीराइट'चा भंग होऊ नये म्हणून काय काळजी घ्यावी आदी सर्व बाबींचा गृहपाठ व तयारी करून सुरुवातीला ठरावीक काही गुणांसाठीच खुली परीक्षा घेतली, तर तिची प्रभावी अंमलबजावणी सुकर होईल. कृत्रिम बुद्धिमत्ता व चॅट जीपीटी या नव्या तंत्रज्ञानाचा गैरवापर कसा टाळावा, याचेही मार्गदर्शन करावे लागेल. एकूणच, पाठांतरावर आधारित, तीन तासांची, शंभर गुणांची कालबद्ध परीक्षा घेण्याऐवजी चिकित्सा, विश्लेषण व व्यवहारात उपयोग होईल अशा उत्तरांना चालना देणारी, विद्यार्थ्यांना संदर्भग्रंथांकडे वळवणारी परीक्षा पद्धत घेणे अधिक कालसुसंगत ठरेल.

(लेखक ज्येष्ठ शिक्षण अभ्यासक आहेत.)

Maharashtra Times 9.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

प्रभात

विद्यार्थ्यांना गृहपाठ देऊ नका - राज्यपाल रमेश बैस

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १० - जगातील अनेक राष्ट्रांत विद्यार्थ्यांना गृहपाठ दिला जात नाही. आपणही हे धोरण स्वीकारण्याची गरज आहे. शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांना गृहपाठ देण्याऐवजी शाळेतच अभ्यास करून घ्यावा आणि क्षेत्र भेट, ऐतिहासिक स्थळ, गडकिल्ले, नदी, वारसा स्थळ, तसेच उद्यानांना भेटीचे उपक्रम राबवून त्यांच्या सर्वांगीण प्रगतीस हातभार लावावा, असे आवाहन राज्यपाल रमेश बैस यांनी केले.

वेध प्रोफेशनल लर्निंग कम्युनिटिद्वारा लोणावळा येथे अयोजित शिक्षक संमेलनाच्या कार्यक्रमात ते बोलत होते. कार्यक्रमाला मिशन मनरेगाचे व्यवस्थापक नंद कुमार, शालेय शिक्षण विभागाचे प्रधान सचिव रणजीतसिंह देओल, वेधचे समन्वयक क्लिेश घुगे आदी उपस्थित होते.

समूहामध्ये विद्यार्थ्यांच्या विचारशक्तीचा विस्तार होतो. त्यांच्यात एकत्रितपणे पुढे जाण्याची भावना निर्माण होते. खेळात सहभाग वाढल्याने विजय आणि पराभव सहजतेने पचविण्याची क्षमता निर्माण होते. मुलांना मोबाईल आणि इलेक्ट्रॉनिक उपकरणांपासून दूर ठेवण्यासाठीदेखील प्रयत्न करावे लागतील. त्यांच्यात नव्या गोष्टींविषयी उत्सुकता निर्माण व्हावी म्हणून त्यांना प्रश्न विचारण्यासाठी प्रोत्साहित करावे लागेल, असे मत रमेश बैस यांनी व्यक्त केले.

शिक्षकांनी विद्यार्थीना शिक्षण देण्याबरोबरच त्यांना प्रोत्साहित करावे. सर्वेक्षणातून असे दिसून आले आहे, की पटसंख्या कमी असलेल्या शाळेत मुले अधिक असलेल्या शाळेपेक्षा विद्यार्थ्यांची प्रगती कमी आहे. म्हणजेच मुले समूहात राहून अधिक चांगली शिकतात. विद्यार्थ्यांनी स्वत:च शिक्षण घ्यावे, यासाठी शिक्षकांनी प्रयत्न करावेत, असे शालेय शिक्षण विभागाचे प्रधान सचिव रणजीतसिंह देओल यांनी स्पष्ट केले आहे.

PuneCity, 11 Mar 2024, Page:017
https://epaper.dainikprabhat.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

पुढारी

शुल्कमाफीचा आदेश बड्या कॉलेजनी झुगारला

दुष्काळी भागातील विद्यार्थ्यांना फी माफी नाही

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

शासन व सावित्रिबाई फुले पुणे विद्यापीठाने दुष्काळग्रस्त भागातील विद्यार्थ्यांचे परीक्षा शुल्क माफ करण्याबाबतचे परिपत्रक काढले आहे. परंतु, शहरातील काही नामांकित महाविद्यालये विद्यार्थ्यांना उडवाउडवीची उत्तरे देऊन टाळाटाळ करत आहेत. त्यामुळे संबंधित महाविद्यालयांवर विद्यापीठ प्रशासनाने कारवाई करावी, अशी मागणी स्टुडंट हेल्पींग हँडसचे अध्यक्ष कुलदीप आंबेकर यांनी केली आहे.

महाविद्यालयांकडून विद्यार्थ्यांना सांगितले जाते की, असे कोणतेच परिपत्रक आमच्याकडे आलेले नाही, खुल्या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना परीक्षा शुल्क माफ नाही, तुम्ही परीक्षा शुल्क भरा नंतर आम्ही परत देऊ, शिष्यवृत्ती घेत असाल तर परीक्षा शुल्क मिळणार नाही, तुमचे गाव, तालुका दुष्काळग्रस्त भागात नाही, अशा प्रकारची कारणे सांगितली जात आहेत. शासनाने निर्णय घेतला असला तरी दुष्काळग्रस्त भागातील विद्यार्थ्यांचे परीक्षा शुल्क माफ ही योजना फक्त कागदोपत्री जाहीर झाली आहे. त्यांची अमंलबजावणी होताना दिसत नाही. जाचक अटी व महाविद्यालय प्रशासन अनभिज्ञ असणे यामुळे या योजनेचे लाभार्थी होणे कठीण जात आहे. त्यामुळे अशा महाविद्यालयांवर कारवाई करावी, अशी मागणी आंबेकर केली आहे.

काही दिवसांपूर्वी राज्यातील दुष्काळ घोषित केलेल्या ४० तालुक्यांव्यतिरिक्त इतर तालुक्यामधील दुष्काळसदृश्य परिस्थिती घोषित करण्यात आली. १०२१ महसूल मंडळांमध्ये दुष्काळसदृश्य परिस्थिती घोषित करून सवलती लागू करण्याबाबतचे परिपत्रक राज्य सरकारने काढले होते. मात्र, त्याची अंमलबजावणी होताना दिसत नाही.

Pune Edition
Mar 11, 2024 Page No. 7
newspaper.pudhari.co.in

प्राचीन ठेव्याचे डिजिटायझेशन

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

दुर्मीळ हस्तलिखिते, जुनी कागदपत्रे, प्राचीन साहित्याचा ठेवा पुढील पिढीपर्यंत पोहोचविण्यासाठी शहरातील विविध संस्थांनी 'डिजिटायझेशन'चा पर्याय अवलंबला आहे. भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन संस्थेनेही डिजिटायझेशनचा प्रकल्प हाती घेऊन हस्तलिखिते, ग्रंथांचे डिजिटल स्वरूपात जतन केले आहे.

यासह संस्थेकडून विविध संस्था आणि व्यक्तिगत संग्रहातील कागदपत्रांचे डिजिटायझेशन करण्यात येत असून, याला प्रतिसादही मिळत आहे.

ऐतिहासिक पत्रे, इतिहासाच्या नोंदी, हस्तलिखिते, कागदपत्रे असा अनेकविध प्रकारचा वर्षानुवर्षे जुना दस्तावेज शहरातील विविध संस्थांकडे आहे. अनेक शतकोत्तर संस्था हा ठेवा जतन करण्यासाठी हा ठेवा डिजिटल प्रकारात रूपांतरित करीत आहेत. भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन संस्थेनेही २०१६पासून संस्थेत डिजिटायझेशनचे काम सुरू केले. मागील दोन वर्षांपासून संस्थेत विशेष लॅब उभारून हस्तलिखिते, जुन्या कागदपत्रांचे जतनही करण्यात येत आहे. अद्ययावत स्कॅनरद्वारे दुर्मीळ कागदांचे डिजिटायझेशन होत आहे.

राज्यभरातील संस्था डिजिटायझेशनसाठी पुढाकार घेत आहेत. पुण्यातील भारत इतिहास संशोधक मंडळ, पीवायसी, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, लष्करी वैद्यकीय महाविद्यालयात (एएफएमसी), साधू वासवानी मिशन अशा विविध संस्थांची कागदपत्रे, हस्तलिखितांचे डिजिटायझेशन या प्रकल्पांतर्गत केले आहे, अशी माहिती प्रकल्पाचे समन्वयक मिथिलेश कुलकर्णी यांनी दिली.

'ज्ञानेश्वरी'चे डिजिटायझेशन

'संस्थेकडील दुर्मीळ ग्रंथाचे डिजिटायझेशन सुरुवातीच्या टप्प्यात झाले. त्यानंतर वैयक्तिक संग्रह, कागदपत्रे आणि विविध संस्थांच्या कागदपत्रांचे डिजिटायझेशन करण्यात येत आहे. यात संस्थाही पुढाकार घेत असून, संस्थांकडील दुर्मीळ कागदपत्रे, हस्तलिखिते, दुर्मीळ पोथ्या, वंशावळीची प्रत या बाबींचे डिजिटायझेशन करण्याचे प्रमाण अधिक आहे. सध्या संस्थेकडून १७व्या शतकातील ज्ञानेश्वरीच्या पोथीचे डिजिटायझेशन करण्यात येत आहे,' अशी माहिती कार्यकारी मंडळाचे अध्यक्ष भूपाल पटवर्धन यांनी दिली.

Maharashtra Times 11.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातर्फे छत्रपती शिवाजी महाराज शिष्यवृत्ती

पुणे : छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या राज्याभिषेकाच्या ३५० वर्षानिमित्त सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातर्फे विद्यार्थ्यांसाठी छत्रपती शिवाजी महाराज शिष्यवृत्ती लागू करण्यात आली आहे. शैक्षणिक वर्ष २०२३-२०२४ पासून या शिष्यवृत्तीची अंमलबजावणी करण्याचा निर्णय घेण्यात आला असून, व्यावसायिक, बिगरव्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या विज्ञान आणि तंत्रज्ञान, वाणिज्य आणि व्यवस्थापन, आंतरविद्याशाखीय आणि मानव्यविज्ञान या विद्याशाखानिहाय प्रत्येकी ८७ अशा एकूण ३५० विद्यार्थ्यांना ही शिष्यवृत्ती दिली जाणार आहे.

विद्यापीठाने प्रसिद्धिपत्रकाद्वारे ही माहिती दिली. छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या राज्याभिषेकास ३५० वर्षपूर्तीनिमित्ताने या शिष्यवृत्ती योजनेसाठी अर्थसंकल्पात एक कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आली होती. विद्यापीठातील शैक्षणिक विभाग, संलग्नित महाविद्यालयांतील पदवी, पदव्युत्तर व्यावसायिक, बिगरव्यावसायिक नियमित अभ्यासक्रमात शैक्षणिक वर्ष २०२२-२०२३ च्या अंतिम वर्ष परीक्षेत प्रथम, द्वितीय, तृतीय अशा गुणवत्तेनुसार प्रत्येक पात्र विद्यार्थ्यास प्रत्येकी दहा हजार रुपये देण्यात येतील. एखाद्या विद्याशाखेत गुणवत्ताधारक कमी असल्यास ती संख्या इतर विद्याशाखेतील उपलब्धतेनुसार वर्ग करण्यात येईल. संबंधित विद्यार्थ्याने शासनाची इतर कोणतीही शिष्यवृत्ती घेतलेली असू नये. त्यासंदर्भात विभागप्रमुख-प्राचार्य यांचे शिफारस पत्र घेण्यात येईल. या योजनेसाठी विद्यार्थ्यांकडून ऑनलाइन पद्धतीने अर्ज मागवण्यात येणार असून समितीच्या शिफारशीनुसार मान्यता घेऊन विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती दिली जाणार आहे. छत्रपती शिवाजी महाराजांचा विचार सर्वसामान्य विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचण्याच्या उद्देशाने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने ३५० विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती देण्याचा धोरणात्मक निर्णय घेतला आहे. त्यासाठी एक कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आली आहे. या शिष्यवृत्तीची प्रक्रिया लवकरच सुरू केली जाणार आहे, असे कुलगुरू डॉ. सुरेश गोसावी यांनी सांगितले.

13/03/2024 | Pune | Page : 18
Source : https://epaper.loksatta.com

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

विद्यापीठाच्या परीक्षेतून आता पुरवणी हद्दपार

उत्तरपत्रिकेचीच पाने वाढवण्याचा परीक्षा विभागाचा निर्णय

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या सर्व विद्याशाखांच्या प्रथम ते अंतिम वर्षाच्या उन्हाळी सत्राची परीक्षा पारंपरिक (ऑफलाइन) पद्धतीने १० एप्रिलपासून सुरू होणार आहे. परीक्षेसाठी विद्यापीठाने उत्तरपत्रिकांतील पाने वाढवण्याचा निर्णय घेऊन पुरवणी सुविधा बंद केली आहे.

पदवी, पदव्युत्तर आणि पदविका अभ्यासक्रमाच्या नियमित आणि अनुशेषित विद्यार्थ्यांसाठी परीक्षांचे वेळापत्रक टप्प्याटप्प्याने संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येणार आहे. कला, वाणिज्य आणि विज्ञान, विधी पदवी अभ्यासक्रमाच्या प्रथम वर्षाच्या परीक्षा १० ते २५ एप्रिल या कालावधीत महाविद्यालय स्तरावर घेतल्या जातील. त्यासाठीचे वेळापत्रक, प्रश्नपत्रिका, परीक्षा आयोजन, उत्तरपत्रिका तपासणी, विद्यापीठाच्या प्रणालीत अंतर्गत गुण भरणे आदी प्रक्रियेचे नियोजनही महाविद्यालय स्तरावर करायचे आहे. पारंपरिक अभ्यासक्रमातील पदवी स्तरावरील (कला, वाणिज्य, विज्ञान, विधी) अभ्यासक्रम वगळून, पदव्युत्तर स्तरावरील सर्व वर्षांच्या, व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या पदवी आणि पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांच्या सर्व वर्षांच्या परीक्षांचे आयोजन विद्यापीठ स्तरावर करण्यात येणार आहे. पदवी स्तरावरील प्रथम वर्षाच्या (कला, वाणिज्य, विज्ञान, विधी) परीक्षांवेळी महाविद्यालयाने स्वतःच्या उत्तरपत्रिका वापराव्यात, विद्यापीठाच्या उत्तरपत्रिका वापरू नये, तसेच परीक्षेच्या गोपनीयतेची आणि सुरक्षिततेची काळजी घेण्याबाबत स्पष्ट करण्यात आले आहे. पुरवणी पद्धत बंद करण्याच्या निर्णयाबाबत डॉ. काकडे म्हणाले, की परीक्षांतील गैरप्रकार रोखण्यासाठी काही वर्षांपूर्वी राज्य सरकारने समिती नियुक्त केली होती. त्या समितीच्या अहवालातील शिफारशींमध्ये पुरवणी पद्धत बंद करण्याचीही शिफारस होती. त्या अनुषंगाने विद्यापीठाने नेमलेल्या समितीने पुरवणी पद्धत बंद करण्याची शिफारस केली. त्यानुसार परीक्षा विभागाच्या बैठकीत ती शिफारस स्वीकारण्यात आली.

गैरप्रकारांना चाप, खर्चावर नियंत्रण

पुरवणी पद्धतीमध्ये विद्यापीठाला पुरवणी उत्तरपत्रिका छापण्यासाठी स्वतंत्र व्यवस्था, खर्च करावा लागत होता. मात्र आता पुरवणी बंद केल्याने विद्यापीठाला हा खर्च करावा लागणार नाही. त्याशिवाय पुरवणीचा वापर करून महाविद्यालय स्तरावर गैरप्रकार होत असल्याचे निदर्शनास आले होते. मात्र आता या प्रकारांना चाप लागणार आहे.

13/03/2024 | Pune | Page : 18
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

पूर्णवेळ अधिष्ठाता नसलेले विद्यापीठ

सहाय्यकांवर अतिरिक्त कार्यभार; १८ महिने नियुक्त्या रखडल्या

सम्राट कदम : सकाळ वृत्तसेवा

पुणे, ता. १२ : पूर्वेकडील 'ऑक्सफर्ड' म्हणून नावलौकीक मिरविणाऱ्या सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाकडे सध्यातरी एकही पूर्णवेळ अधिष्ठाता नाही. मागील दीड वर्षापासून अधिष्ठातापदांचा कार्यभार एकतर प्रभारींकडे किंवा सहाय्यकांकडे देण्यात आला आहे. नवीन शैक्षणिक धोरणाच्या अंमलबजावणीसाठी पूर्णवेळ अधिष्ठात्यांची नितांत गरज असतानाही नियुक्ती प्रक्रिया रखडल्याचे दिसत आहे.

माजी कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांचा कार्यकाळ संपल्यानंतर तत्कालीन अधिष्ठातांकडेच पदाचा प्रभारी कार्यभार देण्यात आला होता. त्यानंतर

पान २ वर ››

माजी अधिष्ठाता झाले कुलगुरू, प्र-कुलगुरू

- विद्यापीठाचे सध्याचे प्र-कुलगुरू डॉ. पराग काळकर पूर्वी वाणिज्य व व्यवस्थापन विद्या शाखेचे अधिष्ठाता होते. नुकतीच नांदेड विद्यापीठाच्या कुलगुरूपदी निवड झालेले डॉ. एम. जी. चासकर यांच्याकडे विज्ञान व तंत्रज्ञान विद्या शाखेच्या अधिष्ठाता पदाची जबाबदारी होती. तर पूर्वी अधिष्ठाता आणि प्रभारी प्र-कुलगुरू असलेले डॉ. संजीव सोनवणे सध्या यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे कुलगुरू म्हणून कार्यरत आहेत.

अधिष्ठातांची गरज का ?

- संबंधित विद्या शाखेचे नेतृत्व अधिष्ठाता करतो
- अभ्यासक्रमांच्या आराखड्यांपासून ते परीक्षेच्या मूल्यमापनापर्यंत त्यांची महत्त्वाची भूमिका
- नवीन शैक्षणिक धोरणाच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी पूर्णवेळ अधिष्ठातांची गरज
- नवीन अभ्यासक्रम, प्राध्यापक प्रशिक्षण, आंतरविद्याशाखीय धोरण आणि सुधारणांत अधिष्ठाता महत्त्वाचा
- धोरणात्मक निर्णयांसह शैक्षणिक अंमलबजावणीतील महत्त्वाचा दुवा

Pune, Pune-Today
13/03/2024 Page No. 1

सकाळ

पूर्णवेळ अधिष्ठाता नसलेले विद्यापीठ

›› पान १ वरून

आजतागायत पूर्णवेळ अधिष्ठात्यांची नियुक्ती झालेली नाही. आता प्रभारी अधिष्ठाता पदाचाही अतिरिक्त कार्यभार सहयोगी अधिष्ठातांकडे तात्पुरत्या स्वरूपात देण्यात आला आहे. वाणिज्य व व्यवस्थापन विद्या शाखेच्या सहयोगी अधिष्ठातापदी कार्यरत असलेले डॉ. यशोधन मिठारे यांच्याकडे अधिष्ठाता पदाची अतिरिक्त जबाबदारी देण्यात आली आहे. विज्ञान व तंत्रज्ञान विद्या शाखेच्या अधिष्ठाता पदाची अतिरिक्त जबाबदारी सहयोगी अधिष्ठाता म्हणून काम पाहणाऱ्या डॉ. प्रमोद पाटील यांच्याकडे दिली आहे. तर अधिष्ठाता डॉ. दीपक माने यांच्या सेवानिवृत्तीनंतर आंतर-विद्या शाखीयच्या अधिष्ठाता पदाचा अतिरिक्त कार्यभार मानव्य विज्ञान विद्या शाखेचे सहयोगी अधिष्ठाता डॉ. प्रभाकर देसाई यांच्याकडे सुपूर्द करण्यात आला आहे. विद्यापीठाचे प्रभारी कुलसचिव डॉ. विजय खरे यांच्याकडे मानव्य विज्ञान शाखेचा अधिष्ठाता म्हणून अतिरिक्त कार्यभार आहे.

Pune, Pune-Today
13/03/2024 Page No. 2

सकाळ

“ शैक्षणिक कामकाजात तांत्रिक अडथळा येऊ नये म्हणून सहयोगी अधिष्ठातांकडे जबाबदारी सुपूर्द करण्यात आली आहे. अधिष्ठातांच्या पूर्णवेळ नियुक्तीसाठी प्रक्रिया अंतिम टप्प्यात असून, लवकरच ती पूर्ण होईल.

- डॉ. सुरेश गोसावी, कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

“ विद्या शाखेतील असंख्य विषयांच्या अभ्यासक्रमांना अंतिम स्वरूप देण्याचे काम अधिष्ठाताच करतात. पूर्णवेळ नियुक्ती नसल्यामुळे त्याचा दर्जा आणि कार्यक्षमता घसरण्याची शक्यता आहे. अभ्यास मंडळ हे विद्यापीठाचे शैक्षणिक हृदय असून विद्यार्थी, प्राध्यापक आणि प्राचार्यांचा गोंधळ थांबवायचा असले तर तातडीने नियमांच्या अधीन राहून पूर्णवेळ अधिष्ठाता नियुक्ती करणे अत्यावश्यक आहे.

- डॉ. अरुण अडसूळ, माजी कुलगुरू

Pune, Pune-Today
13/03/2024 Page No. 2

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

पुढारी

यूजीसीकडून प्राध्यापिकांसाठी शेरणी नेटवर्क

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

देशातील महिला प्राध्यापकांसाठी राष्ट्रीय स्तरावरील कौशल्य निर्माण करणे, कार्य आणि संशोधन अनुभवांची देवाणघेवाण करणे हा उद्देश डोळ्यांसमोर ठेवून विद्यापीठ अनुदान आयोग अर्थात यूजीसीने शेरणी हे नेटवर्क सुरू केले आहे.

या नेटवर्कच्या माध्यमातून ८१ हजार ८१८ नोंदणीकृत महिला शास्त्रज्ञ आणि इतर क्षेत्रातील शैक्षणिक सदस्यांना जोडण्यात येणार आहे. यासह या नेटवर्कमध्ये ६ लाख ७५ हजार ३१३ प्रकाशने आणि ११ हजार ५४३ पेटंट देखील समाविष्ट असतील. याच्या मदतीने विद्यार्थी त्यांच्याशी संपर्क साधून नवीन गोष्टी शिकू शकतील आणि इतर शास्त्रज्ञांशी बोलून इतर तपशील देखील मिळवू शकतील. sherni.inflibnet.ac.in ही या प्लॅटफॉर्मची वेबसाइट आहे.

यूजीसीचे अध्यक्ष प्रा. जगदीश कुमार म्हणाले, आयोग महिला शास्त्रज्ञ आणि शिक्षकांच्या कामगिरीसाठी समान प्रतिनिधित्व आणि संधी देऊ इच्छित आहे.

Pune Edition
Mar 13, 2024 Page No. 5
newspaper.pudhari.co.in

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

'कॅम्पस' सुरू करण्यास खासगी विद्यापीठांना मुभा

विद्यापीठ अनुदान आयोगाचा निर्णय

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : देशभरातील राज्य खासगी विद्यापीठांना ऑफ कॅम्पस सेंटर स्थापन करण्याची मुभा विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) दिली आहे. मात्र विद्यापीठ स्थापन होऊन पाच वर्षे पूर्ण न झालेल्या विद्यापीठांना असे केंद्र सुरू करता येणार नाही. या केंद्रात विद्यापीठाला मुख्य केंद्राप्रमाणेच पायाभूत सुविधा, प्राध्यापक, अभ्यासक्रमांची गुणवत्ता राखावी लागणार आहे.

खासगी विद्यापीठांना ऑफ कॅम्पस सुरू करण्यासंदर्भातील मार्गदर्शक सूचना यूजीसीने प्रसिद्ध केल्या आहेत. यूजीसी (खासगी विद्यापीठांची स्थापना आणि मानकांचे पालन) अधिनियम २०२३ अंतर्गत खासगी विद्यापीठांना केंद्र सुरू करता येणार आहे. त्याबाबतच्या कार्यपद्धतीला १३ फेब्रुवारी रोजी झालेल्या यूजीसीच्या बैठकीत मान्यता देण्यात आली होती. त्यानुसार खासगी विद्यापीठांना संबंधित राज्यांमध्ये कायद्याच्या अधीन राहून ऑफ कॅम्पस सेंटर सुरू करता येणार आहे.

यूजीसीच्या नोंदीनुसार ४७१ खासगी विद्यापीठांपैकी एकाही विद्यापीठाला आतापर्यंत ऑफ कॅम्पस सुरू करण्यास मान्यता देण्यात आली नव्हती. मात्र खासगी अभिमत विद्यापीठांना यूजीसीकडून ऑफ कॅम्पस सेंटर सुरू करण्यास मान्यता देण्यात आली. तसेच यूजीसीच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार खासगी विद्यापीठ चालवणाऱ्या विश्वस्त संस्थेच्या किंवा कंपनीच्या संलग्नित महाविद्यालयाचा ताबा खासगी विद्यापीठाला घेता येणार आहे. महाविद्यालय ज्या विद्यापीठाशी संलग्न आहे, त्या विद्यापीठाचे ना हरकत पत्र खासगी विद्यापीठाला घ्यावे लागेल.

२०१८ च्या निर्णयानुसार आतापर्यंत खासगी विद्यापीठाला महाविद्यालय किंवा संस्थेला संलग्नता देता येत नव्हती. ऑफ कॅम्पस सेंटरमध्ये अभ्यासक्रम सुरू करण्यासाठी राज्य खासगी विद्यापीठाला संबंधित वैधानिक किंवा नियामक संस्थेची मान्यता घ्यावी लागणार आहे. तसेच विद्यापीठाला नियामक संस्था आणि विद्यापीठाची विद्या परिषद किंवा कार्यकारी परिषदेची मान्यता घेऊन अभ्यासक्रम किंवा विभाग, प्रवेश क्षमता वाढ करता येणार आहे. या सर्व मान्यता विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध कराव्या लागतील.

ऑफ कॅम्पस सुरू करण्याबाबत विद्यापीठाने स्थायी समितीला प्रस्ताव पाठवायचा आहे. त्या संदर्भातील आढावा यूजीसीकडून घेतला जाईल. नियमांचे उल्लंघन झाल्याचे निदर्शनास आल्यास केंद्र बंद करण्याचा आणि विद्यार्थ्यांना मुख्य शिक्षण संकुलात स्थलांतरित करण्याचा निर्णय यूजीसी घेऊ शकते.

केंद्र सुरू करण्यासाठी खासगी विद्यापीठाकडे स्वतःची जागा किंवा तीस वर्षांचा भाडेकरार असणे आवश्यक आहे. तसेच केंद्र सुरू करण्यासाठी यूजीसीला १० लाख रुपये प्रक्रिया शुल्क म्हणून द्यावे लागणार असल्याचे नमूद करण्यात आले आहे.

राज्य खासगी विद्यापीठांना ऑफ कॅम्पस सेंटर सुरु करण्यास परवानगी देण्याचा यूजीसीने घेतलेला निर्णय महत्त्वाचा आहे. देशातील शिक्षण व्यवस्था बळकट होण्यासाठी, तसेच येत्या काळात प्रवेश गुणोत्तर वाढवण्याचे उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी हा निर्णय उपयुक्त ठरणार आहे.
- डॉ. प्रसाद खांडेकर, डीइंएस पुणे विद्यापीठ

14/03/2024 | Mumbai(Pune) | Page : 2
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

उत्तम इंग्रजीसह उत्तम मराठीचा पुरस्कार

राज्य सरकारकडून अखेर भाषा धोरण जाहीर

मुंबई, ता. १३ : 'उत्तम इंग्रजीसह उत्तम मराठी' या तत्त्वाचा पुरस्कार करणारे, नवतंत्रज्ञानाला प्राधान्य देणारे आणि मराठीला ज्ञान व रोजगाराची भाषा म्हणून विकसित करणारे मराठी भाषा धोरण आज मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत जाहीर करण्यात आले. मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे हे या बैठकीच्या अध्यक्षस्थानी होते.

डॉ. नागनाथ कोत्तापल्ले, डॉ. सदानंद मोरे यांच्या अध्यक्षतेखालील भाषा सल्लागार समित्यांनी मराठी भाषा धोरण शासनास सादर केले होते. मात्र तत्कालीन परिस्थितीमुळे ते मसुदे अंतिम होऊन मंत्रिमंडळासमोर सादर होऊ शकले नव्हते. लक्ष्मीकांत देशमुख यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीने सदानंद मोरे यांच्या समितीने सादर केलेल्या धोरणामध्ये काही सुधारणा करून या धोरणाचा मसुदा सरकारला सादर केला होता, त्यावर विविध विभागांचे अभिप्राय घेऊन त्यास मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत मान्यता देण्यात आली.

येत्या पंचवीस वर्षांत मराठी ज्ञान व रोजगाराची भाषा म्हणून प्रस्थापित करणे, विविध ज्ञानशाखांमधील उच्च शिक्षणासाठी इंग्रजीसोबत मराठी माध्यम उपलब्ध करून देणे, जनमानसामध्ये मराठी भाषेविषयी आत्मविश्वास निर्माण करणे ही नव्या धोरणाची ठळक उद्दिष्टे आहेत. सर्व माध्यमांच्या शाळांमध्ये पहिली ते दहावीसाठी मराठी हा विषय अनिवार्य विषय असेल तसेच मराठी माध्यमाच्या शाळांमधून पहिलीपासून इंग्रजी भाषा शिकविण्याचे धोरण यापुढेही कायम राहील.

" मराठी भाषा धोरण ही राज्याच्या निर्मितीनंतर ६३ वर्षांच्या इतिहासातील अत्यंत महत्त्वाची घटना आहे. शासनाने आता या धोरणानुसार यंत्रणा राबवावी अन् संस्थादेखील उभ्या कराव्यात. मराठी भाषा जतन, संवर्धनाप्रती सरकारने आपली ठाम बांधिलकी आणि राजकीय इच्छाशक्ती दाखवावी, अशी अपेक्षा आहे.

- श्रीपाद भालचंद्र जोशी

प्रमुख संयोजक, 'मराठीच्या व्यापक हितासाठी'

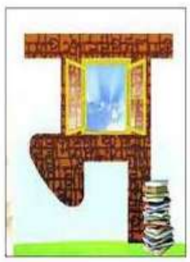

" राज्याला मराठी भाषा धोरण असणे आवश्यक होते. त्यामुळे हे धोरण सरकारने आज मंजूर केले आहे. हे महाराष्ट्रासाठी अतिशय शुभ वर्तमान आहे. यशवंतराव चव्हाण यांनी मराठीसाठी जे स्वप्न पाहिले होते, त्या स्वप्नाच्या पूर्ततेचा हा आरंभबिंदू आहे. विविध क्षेत्रांतील विकासासाठी भाषा अधिक समृद्ध आणि आधुनिक होणे गरजेचे होते. त्यासाठी भाषा धोरणाची आवश्यकता होती. या धोरणाचा अहवाल तयार करण्याची संधी आमच्या समितीला दिल्याबद्दल आम्ही सरकारचे आभार मानतो.

- लक्ष्मीकांत देशमुख,

अध्यक्ष, भाषा सल्लागार समिती

न्यायालयांना सुविधा

- तालुका व जिल्हा न्यायालयांच्या कामकाजाची भाषा मराठी आहे, त्यानुसार न्यायालयांमधील कामकाजही मराठीतून होण्यासाठी शासनामार्फत तालुका व जिल्हा न्यायालयांना पायाभूत सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येणार आहेत. त्याचप्रमाणे मुंबई उच्च न्यायालयातील कामकाजासाठी प्राधिकृत भाषेचा दर्जा देण्यासाठी उच्च न्यायालयाकडे पाठपुरावा करण्यात येणार आहे.

अधिकाऱ्यांवर कारवाई

- शासकीय, निमशासकीय कार्यालयांमध्ये मराठी भाषेच्या वापराबरोबरच तेथील संभाषणही मराठीत अनिवार्य करण्यात येणार आहे. शासकीय कार्यालयांमध्ये मराठीतून संभाषण न करणाऱ्या अधिकारी कर्मचाऱ्यांविरुद्ध तक्रार करता येईल आणि तक्रार सिद्ध झाल्यास संबंधितांवर शिस्तभंगाची कार्यवाही करण्याची तरतूद या धोरणात आहे.

बोलीभाषांचे जतन होणार

- वेगाने विकसित होणारे माहिती तंत्रज्ञान अन् 'चॅटजीपीटी'सारखी प्रणाली लक्षात घेऊन मराठी भाषेचा वापर करण्यात येईल. मराठीतील सर्व बोलीभाषांच्या जतन व संवर्धनाला या धोरणामध्ये विशेष प्राधान्य देण्यात आले असून, विद्यापीठ स्तरावर बोलींचे संशोधन व अभ्यासाला चालना देण्यात येणार आहे.

लोकव्यवहाराचे 'मराठी'करण

- मराठी भाषेचे जतन, संवर्धन, प्रचार, प्रसार व विकास होण्याच्या अनुषंगाने केवळ शिक्षणाचेच नव्हे तर सर्व लोकव्यवहाराचे मराठीकरण होणे आवश्यक आहे. त्यासाठी संवाद, संपर्क आणि सर्वस्तरावरील व्यवहारासाठी मराठी भाषेचा वापर करणे आवश्यक आहे. ही बाब लक्षात घेऊन मराठी भाषा धोरणामध्ये व्यवहारक्षेत्रनिहाय शिफारशी करण्यात आल्या आहेत. मराठी भाषेला नवतंत्रज्ञानाने सुसज्ज करणे, सर्वसामान्यांना समजेल अशी प्रशासकीय व्यवहाराची मराठी भाषा विकसित करणे, मराठी भाषेला राष्ट्रीय व वैश्विकस्तरावर महत्त्वाची भाषा म्हणून प्रस्थापित करणे इत्यादी उद्दिष्टेदेखील साध्य करण्यात येणार आहेत.

अशा आहेत शिफारशी

- वाचनसंस्कृती विकसित करणे, ग्रंथालय चळवळ बळकट करण्यासाठी योजना
- बालशिक्षणापासूनच मराठी भाषेच्या वापरावर भर
- वैद्यकीय, अभियांत्रिकी शिक्षण तसेच अकरावी, बारावीच्या शिक्षणात मराठी अनिवार्य करणे
- मराठी भाषेच्या बोलींचे संवर्धन करणे
- मराठी भाषा, कला, संस्कृती, लोकसाहित्याच्या संवर्धनासाठी माहितीचे संकलन
- मराठीतील भाषाविषयक संशोधन करणाऱ्यांना प्रोत्साहनपर अनुदान
- बोलीभाषांचा प्रमाण मराठी भाषेत अनुवाद करण्यासाठी तंत्रज्ञानाचा वापर
- उच्च शिक्षणात कृत्रिम बुद्धिमत्ता (एआय)सारखे विषय शिकविण्यासाठी व्यवस्था
- मराठी भाषेला मुंबई उच्च न्यायालयातील कामकाजासाठी प्राधिकृत भाषेचा दर्जा देण्याकरिता उच्च न्यायालयाकडे पाठपुरावा
- बॉम्बे उच्च न्यायालयाचे नामांतर 'मुंबई उच्च न्यायालय' करण्याकरिता केंद्राकडे पाठपुरावा
- सर्व शासकीय, निमशासकीय कार्यालयांत मराठी भाषेमधून संभाषण करणे अनिवार्य
- सर्व विद्यापीठांना इंग्रजीतून लिहिलेल्या प्रबंधांचा सारांश मराठीत अनुवादित करावा लागेल

Pune, Main
14/03/2024 Page No. 11

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

विद्यापीठाकडून विद्यार्थ्यांना घरबसल्या शैक्षणिक कागदपत्रे

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या विविध शैक्षणिक विभागांमध्ये, संलग्न महाविद्यालयांतील विद्यार्थ्यांना त्यांची शैक्षणिक कागदपत्रे आता सुलभपणे उपलब्ध होणार आहेत. विद्यापीठ आता कागदविरहित प्रक्रियेकडे जात असून, ऑनलाइन अर्ज भरून विद्यार्थ्यांना घरबसल्या कागदपत्रे मिळणार आहेत.

विद्यापीठाच्या विद्यार्थी सुविधा केंद्राकडून (स्टुडंट फॅसिलिटेशन सेंटर) विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक कागदपत्रे दिली जातात. त्यासाठी विद्यार्थ्यांना ऑनलाइन पद्धतीने अर्ज करून, त्याची मुद्रित प्रत

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ आता कागदविरहित प्रक्रियेकडे वळले आहे . विद्यापीठाने नेमलेल्या परीक्षासुधार समितीच्या माध्यमातून आता ही प्रक्रिया पूर्ण ऑनलाइन आणि कागदविरहित करण्यात येणार आहे

आवश्यक कागदपत्रांसह विद्यापीठात सादर करावी लागते. या प्रक्रियेत बराच वेळ जात

कागदपत्रांची प्रक्रिया संपूर्णपणे ऑनलाइन पद्धतीने होण्यासाठी गेली दीड वर्ष पाठपुरावा केला होता. त्यामुळे आता विद्यार्थ्यांना ऑनलाइन अर्ज भरून त्याची मुद्रित प्रत घेऊन विद्यापीठात फेऱ्या मारण्याची गरज नाही. तसेच ऑनलाइन अर्जाच्या प्रगतीची माहिती लघुसंदेशाद्वारे मिळणार आहे. - राहुल पाखरे, अधिसभा सदस्य

असल्याने विद्यार्थ्यांची गैरसोय होते. त्यामुळे संपूर्ण प्रक्रिया केवळ ऑनलाइन पद्धतीने राबवण्याची मागणी विद्यार्थी संघटनांकडून करण्यात येत होती. तसेच अधिसभा सदस्यांनीही त्याबाबतची मागणी केली होती. त्यानंतर विद्यापीठाने नेमलेल्या परीक्षासुधार समितीच्या माध्यमातून आता ही प्रक्रिया पूर्ण ऑनलाइन आणि कागदविरहित करण्यात येत आहे. पहिल्या टप्प्यात विद्यार्थ्यांना ट्रान्स्क्रिप्टसाठी ऑनलाइन सुविधा देण्यात येणार आहे, तर पुढील टप्प्यात पदवी प्रमाणपत्र, परदेशातील विद्यापीठांत प्रवेशासाठी आवश्यक गुणपत्रिका, स्थलांतर प्रमाणपत्र, उत्तीर्णता प्रमाणपत्र अशी कागदपत्रे दिली जाणार आहेत. विद्यापीठाच्या संगणकीय प्रणालीद्वारे विद्यार्थ्यांनी आवश्यक कागदपत्रांसह ऑनलाइन अर्ज भरल्यानंतर परीक्षा विभागाकडून त्या संदर्भातील कार्यवाही पूर्ण केली जाईल. त्यानंतर ती कागदपत्रे विद्यार्थ्यांच्या 'स्टुडंट प्रोफाइल'मध्ये उपलब्ध होतील. त्यानंतर ती कागदपत्रे विद्यार्थ्यांना डाउनलोड करून घेता येतील.

परीक्षा व मूल्यमापन विभागाचे संचालक डॉ. महेश काकडे म्हणाले, की विद्यार्थ्यांचे हित लक्षात घेऊन कागदपत्रे, प्रमाणपत्रांची प्रक्रिया कागदविरहित करण्यात येणार आहे. विद्यार्थ्यांनी अर्ज केल्यानंतर त्यांना त्यांच्या अर्जाची प्रगती तपासण्याची सुविधाही दिली जाणार आहे. ऑनलाइन पद्धतीने कागदपत्रे देण्यासाठीची कार्यपद्धती निश्चित करण्यात येणार आहे.

15/03/2024 | Pune | Page : 18
Source : https://epaper.loksatta.com

प्रभात

अनुदानाच्या प्रतीक्षेत ७८ महाविद्यालये

आचारसंहितेपूर्वी घोषणा होण्याची अपेक्षा; शासन निर्णयाबाबत शिक्षकांमध्ये उत्सुकता

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १४ - राज्यातील कायम विनाअनुदानित धोरण लागू होण्यापूर्वी अस्तित्वात आलेल्या ७८ कायम विनाअनुदानित वरिष्ठ महाविद्यालयांना अनुदानाची प्रतीक्षा लागून राहिली आहे. लोकसभा निवडणुकीची आचारसंहिता लागू होण्यापूर्वी राज्य शासनाकडून अनुदानाची घोषणा होणार का, असा प्रश्न उपस्थित केला जात असून, शासनाच्या निर्णयाबाबत उत्सुकता निर्माण झाली आहे.

राज्य शासनाने २४ नोव्हेंबर २००१ रोजी कायम विनाअनुदानित धोरण

स्वीकारले. त्यानंतर मान्यता देण्यात आलेल्या एकाही महाविद्यालयाला अनुदान दिलेले नाही. कायम विनाअनुदानित धोरण स्वीकारण्यापूर्वी विनाअनुदानित महाविद्यालय म्हणून मान्यता असलेल्या महाविद्यालयांना अनुदान द्यावे, अशी मागणी राज्यातील संस्थाचालकांनी केली होती. उच्च शिक्षण विभागाकडे याबाबत अनेक वेळा पाठपुरावाही करण्यात आला होता. संबंधित महाविद्यालयांमधील सहायक प्राध्यापकांनी त्यासाठी अनेकदा तीव्र आंदोलनेही केली आहेत.

राज्यातील उच्च शिक्षण संचालनालयाने राज्यातील विभागीय उच्च शिक्षण सहसंचालक कार्यालयाकडून माहिती मागवून सविस्तर अहवाल राज्य शासनाकडे पाठविला आहे. तो उच्च शिक्षण विभागाने वित्त विभागाकडेही पाठवला आहे. प्रस्ताव मंजूर व्हावा, यासाठी उच्च व तंत्र शिक्षणमंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी सकारात्मक दृष्टीने प्रयत्न सुरू असल्याचे बोलले जात आहे. या महाविद्यालयांच्या प्रस्तावाला वित्त विभागाने मंजुरी दिल्यानंतर मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत मान्यतेसाठी प्रस्ताव पाठविण्यात येणार आहे.

राज्यात २००१ पूर्वी विनाअनुदानित तत्त्वावर मान्यता देण्यात आलेल्या महाविद्यालयांची उच्च शिक्षण विभागाने मान्यता, विद्यार्थी संख्या, पायाभूत सुविधा यांसह अन्य बाबींची तपासणी करून त्याचा अहवाल शासनास सादर केलेला आहे.

सहायक प्राध्यापकांपुढे पेचप्रसंग

शासनाच्या तिजोरीत खडखडाट असलेल्याच कायम विनाअनुदानित महाविद्यालयांना अनुदान सुरू होणार आहे. अनुदान मिळणार, या अपेक्षेने काही महाविद्यालयांनी संबंधित सहायक प्राध्यापकांकडून लाखो रुपयांचा मलिदा लाटला आहे. आता अनुदान लवकर घोषित होणार असल्याची चर्चा सुरू असल्याने महाविद्यालयांतील पदाधिकाऱ्यांनी सहायक प्राध्यापकांच्या बैठकांचे सत्र सुरू केले असून देणगीची उर्वरित रक्कम तात्काळ जमा करा; अन्यथा राजीनामे द्या. देणगी देण्याची तयारी नसल्यास अन्य उमेदवारांना संधी देऊ, असे म्हणत दम भरण्यास सुरू केल्याचे बोलले जात आहे. यामुळे सहायक प्राध्यापकांपुढे पेचप्रसंग निर्माण झाला आहे.

PuneCity, 15 Mar 2024, Page:015
https://epaper.dainikprabhat.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

नैतिकतेचा अभ्यासक्रम पीएच.डी.साठी अनिवार्य

विद्यापीठात प्रवेश सुरू; आज शेवटची मुदत

पुणे, ता. १४ : संशोधन क्षेत्रात स्वामित्व हक्कापासून ते विदाच्या (डेटा) गैरवापरापर्यंत विविध नैतिक वाद समोर येतात. त्यासाठी पीएच.डी.पासूनच संशोधनात नैतिक मूल्यांची शिकवणी देणारा अभ्यासक्रम विकसित केला आहे. विद्यापीठ अनुदान आयोगातर्फे अनिवार्य केलेल्या या अभ्यासक्रमासाठी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात प्रवेश सुरू झाले असून शुक्रवारपर्यंत (ता. १५) मुदत आहे.

'संशोधनातील नैतिक मूल्य' अर्थात 'रिसर्च अँड पब्लिकेशन एथिक्स' हा विषय दोन श्रेयांकांचा आहे. याला २१ मार्चपासून सुरुवात होणार असून एक महिना कालावधीचा असणार आहे. डिसेंबर २०१९ नंतर पीएच.डी. अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतलेले विद्यार्थी या अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशासाठी पात्र असतील. शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ पासून 'सेंटर फॉर पब्लिकेशन एथिक्स'ला विद्यापीठ अनुदान आयोगाने मान्यता दिली आहे. यासाठी पीएच.डी.धारक उमेदवारांना प्रवेश दिला जाणार असून कोर्ससाठी चार हजार रुपये प्रति विद्यार्थी शुल्क आकारले जाणार आहे. अभ्यासक्रमात विज्ञान आणि नीतिशास्त्र, संशोधन या मूलभूत गोष्टींवर लक्ष केंद्रित करणाऱ्या एकूण सहा घटकांचा समावेश आहे. या अभ्यासक्रमासाठी १५० विद्यार्थ्यांना प्रवेश दिला जाणार आहे. संपूर्ण अभ्यास ३० तासांचा आहे. विद्यापीठाच्या नियमांनुसार अभ्यासक्रमाच्या शेवटी ऑनलाइन परीक्षा घेतली जाईल.

संकेतस्थळासाठी क्यूआर कोड स्कॅन करा

Pune, Main
15/03/2024 Page No. 2

पुढारी

अचूक माहितीद्वारे उच्च शिक्षण सर्वेक्षण अभियान यशस्वीपणे राबवा!

संचालक डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर यांचे निर्देश

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

केंद्र सरकारच्या मनुष्यबळ विकास मंत्रालयामार्फत अखिल भारतीय उच्च शिक्षण सर्वेक्षण कार्यक्रम राबविण्यात येत असून सांख्यिकी विभागाने सर्वेक्षणात महाविद्यालय, विद्यापीठांची माहिती अचूक भरून अभियान यशस्वीपणे राबावावे, असे मत उच्च शिक्षण संचालक डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर यांनी व्यक्त केले.

उच्च शिक्षण संचालनालयाच्यावतीने महाराष्ट्रातील सर्व विद्यापीठे व काही निवडक महाविद्यालये यांच्यासाठी अखिल भारतीय उच्च शिक्षण सर्वेक्षण कार्यक्रमाअंतर्गत विद्यापीठात आयोजित प्रशिक्षण कार्यशाळेच्या उद्घाटन प्रसंगी ते बोलत होते. कार्यक्रमाला सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. सुरेश गोसावी, प्र- कुलगुरू डॉ.पराग काळकर, कुलसचिव डॉ. विजय खरे, उच्च शिक्षण सहसंचालक डॉ. प्रकाश बच्छाव, शिक्षण मंत्रालयाचे सहाय्यक संचालक सौरभ कांत आदी उपस्थित होते.

कुलगुरू डॉ. गोसावी म्हणाले, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठामध्ये महाविद्यालय आणि विद्यार्थ्यांची संख्या मोठ्या प्रमाणात आहे. माहिती संकलित करण्याचे काम खूप अवघड असून जास्तीत जास्त अचूक माहिती संकलित करण्यात यावी. नवीन धोरण आणि पुढच्या गोष्टीचे नियोजन सर्वेक्षणातील माहिती खूप महत्त्वाची आहे. प्रास्ताविकात कोरडे यांनी सर्वेक्षणाविषयी माहिती दिली.

My Pune Edition
Mar 15, 2024 Page No. 4
newspaper.pudhari.co.in

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

पुढारी

संक्षिप्त

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात रिसर्च अँड पब्लिकेशन इथिक्स अभ्यासक्रम

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात 'रिसर्च अँड पब्लिकेशन इथिक्स' या विषयावर कोर्स सुरू करण्यात आला असून विद्यापीठ अनुदान आयोग अर्थात यूजीसीने दोन क्रेडिटचा हा कोर्स अनिवार्य केला आहे . या कोर्सला २१ मार्चपासून सुरुवात होणार असून हा कोर्स एक महिना कालावधीचा असणार आहे. डिसेंबर २०१९ नंतर पीएच.डी. अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतलेले विद्यार्थी या कोर्सच्या प्रवेशासाठी पात्र असतील. शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ पासून सेंटर फॉर पब्लिकेशन एथिक्सला यूजीसीने मान्यता दिली आहे. पीएच.डी. धारक उमेदवारांना यासाठी प्रवेश दिली जाणार असून कोर्ससाठी चार हजार रुपये प्रति विद्यार्थी शुल्क आकारले जाणार आहे. या कोर्समध्ये विज्ञान आणि नीतिशास्त्र, संशोधन या मूलभूत गोष्टींवर लक्ष केंद्रित करणारे एकूण सहा घटक आहेत. या कोर्ससाठी १५० विद्यार्थ्यांना प्रवेश दिला जाणार आहे. हा दोन क्रेडिटचा कोर्स असून हा संपूर्ण अभ्यास ३० तासांचा आहे. यामध्ये ट्यूटोरियल, असाइनमेंट, प्रश्नमंजूषा आणि गटचर्चा याद्वारे सतत मूल्यांकन केले जाईल. विद्यापीठाच्या नियमांनुसार अभ्यासक्रमाच्या शेवटी अंतिम ऑनलाइन परीक्षा घेतली जाणार असल्याचे स्पष्ट करण्यात आले आहे.

My Pune Edition
Mar 15, 2024 Page No. 4
newspaper.pudhari.co.in

लोकमत

विद्यापीठाच्या कुलसचिव पदासाठी ३६ अर्ज

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या कुलसचिव पदासाठी ३६ उमेदवारांनी अर्ज केले आहेत. त्यामध्ये माजी व्यवस्थापन तसेच अधिसभा सदस्यांसह विद्यापीठातील काही विभागप्रमुख आणि प्राध्यापकांचा समावेश आहे.

पुढील काही दिवसांत लोकसभा निवडणुकीची आचारसंहिता जाहीर होण्याची शक्यता आहे. पूर्णवेळ कुलसचिव मिळण्यासाठी आणखी दोन महिने वाट पाहावी लागणार आहे.

विद्यापीठाचे माजी कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार यांचा कार्यकाल संपुष्टात आल्यानंतर आंतरराष्ट्रीय विद्यार्थी केंद्राचे संचालक, संरक्षण व सामरिक शास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. विजय खरे यांच्याकडे प्रभारी कुलसचिव पदाचा भार देण्यात आला आहे. ३६ अर्जांमध्ये पुण्यासह नाशिक, अहमदनगर, मुंबई व कोल्हापूर येथील आहेत. तसेच मोठ्या संख्येने महिला उमेदवारांनीही अर्ज केले आहेत.

Pune Main
Page No. 5 Mar 15, 2024
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकमत

पीएम उषाअंतर्गत विद्यापीठांना ३५ कोटी

राष्ट्रीय उच्चतर शिक्षा अभियानात निधी

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : प्रधानमंत्री उच्चतर शिक्षा अभियान (पीएम उषा) अंतर्गत राज्यातील ११ विद्यापीठांना ३५ कोटी ४१ लाख ६६ हजार रुपयांचा निधी मंजूर केला. राज्याच्या उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने शुक्रवारी (दि. १५) शासन निर्णय प्रसिद्ध करीत हा निधी राष्ट्रीय उच्चतर शिक्षा अभियानाच्या राज्य प्रकल्प संचालकांच्या खात्यात जमा करण्यास मान्यता दिली आहे.

राज्यातील उच्च शिक्षण संस्थांना धोरणात्मक निधी पुरविण्याच्या उद्देशाने राष्ट्रीय उच्चतर शिक्षा अभियान (रुसा) ही केंद्र पुरस्कृत योजना २०१३ मध्ये सुरू केली. राज्यात २०१५ मध्ये रुसा योजनेच्या अंमलबजावणीला सुरुवात झाली. पहिला टप्पा २०१३ मध्ये, तर दुसरा टप्पा २०१८ मध्ये अमलात आणला.

रुसा योजनेचा पुढील टप्पा राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाच्या धर्तीवर प्रधानमंत्री उच्चतर शिक्षा अभियान (पीएम उषा) या नावाने सुरू केला आहे. यात निधीतील केंद्र व राज्याचे योगदानाचे प्रमाण ६०:४० एवढे आहे.

रुसा तसेच प्रधानमंत्री उच्चतर शिक्षा अभियानाच्या प्रकल्प मंजुरी मंडळाच्या १७ आणि १८ जानेवारी रोजी पार पडलेल्या बैठकीत प्रधानमंत्री उच्चतर शिक्षा अभियानाच्या घटक क्र. १ मल्टीडिसिप्लनरी एज्युकेशन अँड रिसर्च युनिव्हर्सिटीजमध्ये राज्यातील ४ विद्यापीठांना प्रत्येकी शंभर कोटी आणि घटक क्र. २ - ग्रांट्स टू स्ट्रेंग्थन युनिव्हर्सिटीज (अ‍ॅक्रीडेटेड आणि अनअ‍ॅक्रीडेटेड युनिव्हर्सिटीज) यात राज्यातील ७ विद्यापीठांना प्रत्येकी २० कोटी निधी मंजूर केला आहे.

प्रधानमंत्री उच्चतर शिक्षा अभियानांतर्गत केंद्रीय शिक्षण मंत्रालयाने दिलेले २१ कोटी २५ लाख रुपये, राज्याचे १४ कोटी १६ लाख ६६ हजार असा एकूण ३५ कोटी ४१ लाख ६६ हजार रुपये एवढा निधी राज्य प्रकल्प संचालकांच्या खात्यात जमा करण्यास शासनाने मान्यता दिली.

Hello Pune
Page No. 8 Mar 16, 2024
Powered by: erelego.com

सकाळ

प्रभारींवरचा 'भार' आचारसंहितेमुळे लांबणार

विद्यापीठातील विविध निवडी लोकसभेनंतर

पुणे, ता. १५ : कुलसचिव आणि अधिष्ठाता हे कोणत्याही विद्यापीठाचे प्रशासकीय व शैक्षणिक धुरीण असतात. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात मागील दीड वर्षाहून अधिक काळ हा भार प्रभारींच्या खांद्यावर आहे. नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाच्या अंमलबजावणीसाठी या दोन्ही पदांवर पूर्णवेळ अधिकारी असणे आवश्यक आहे. मात्र, आता पुन्हा लोकसभा निवडणुकीच्या आचारसंहितेमुळे ही भरती अजून दोन महिने लांबण्याची शक्यता वर्तवली जात आहे.

विद्यापीठामध्ये तब्बल १२ वर्षांनंतर मोठ्या प्रमाणावर प्राध्यापक भरती करण्यात येत आहे. त्यासाठी साडेपाच हजार अर्ज दाखल झाले आहेत. तसेच कुलसचिव आणि अधिष्ठाता पदांच्या नियुक्तीसाठी इच्छुकांचे अर्जही प्राप्त झाले आहेत. मात्र, विविध कारणाने ही भरती लांबत असून, आता शनिवारी (ता.१६) निवडणूक आयोग पत्रकार परिषद घेऊन लोकसभेच्या निवडणुकीसंदर्भात घोषणा करणार आहे. निवडणूक आचारसंहितेमुळे आता या तीनही पदांच्या मुलाखती दोन महिने लांबण्याची शक्यता वर्तवली जात आहे. त्यामुळे लोकसभा निवडणुकीनंतरच विद्यापीठाच्या धुरिणांबाबत स्पष्टता येणार आहे.

कुलसचिव पदासाठी ३६ अर्ज

■ कुलसचिव पदासाठी ३६ उमेदवार इच्छुक असल्याची माहिती वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी दिली आहे. ज्यामध्ये माजी व्यवस्थापन परिषद सदस्यांसह, माजी अधिसभा सदस्यांचाही समावेश आहे. तसेच विद्यापीठातील विभागात कार्यरत असलेले काही विभाग प्रमुख व प्राध्यापकांनीसुद्धा कुलसचिव पदासाठी अर्ज केला आहे. प्राप्त अर्जांपैकी २० ते २२ अर्ज पुणे जिल्ह्यातील उमेदवारांचे असून उर्वरित अर्ज नाशिक, अहमदनगर, मुंबई व कोल्हापूर येथील आहेत. तसेच अर्ज करण्यात महिला उमेदवारांची संख्या लक्षणीय आहे. सध्या प्रभारी कुलसचिव पदाचा कार्यभार आंतरराष्ट्रीय विद्यार्थी केंद्राचे संचालक डॉ. विजय खरे यांच्याकडे आहे. माजी कुलसचिव डॉ. प्रफुल्ल पवार यांचा डिसेंबर २०२३ मध्ये कार्यकाळ संपुष्टात आल्यानंतर पदाचा भार डॉ. खरे यांच्याकडे देण्यात आला आहे.

Pune, Main
16/03/2024 Page No. 4

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

प्रस्तावांच्या छाननीसाठी समिती

समूह विद्यापीठासाठी आणखी एक पाऊल; महिन्यात अहवाल

पुणे, ता. १५ : उच्च शिक्षण संस्थांकडून समूह विद्यापीठाच्या स्थापनेसाठी राज्य सरकारकडे आलेल्या प्रस्तावांची छाननी करण्यासाठी माजी कुलगुरू डॉ. आर. एस. माळी यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन करण्यात आली आहे. या समितीला संबंधित उच्च शिक्षण संस्थेच्या प्रस्तावांची तपासणी करून एका महिन्यात सविस्तर अहवाल राज्य सरकारसमोर सादर करायचा आहे. त्यानंतर समूह विद्यापीठ स्थापनेसाठी पावले उचलली जाणार असल्याने राज्यात येत्या शैक्षणिक वर्षात (२०२४-२५) समूह विद्यापीठे स्थापन होण्याची चिन्हे आहेत.

राज्यात एकाच शैक्षणिक व्यवस्थापनेअंतर्गत किमान दोन ते कमाल पाच अनुदानित आणि विना अनुदानित महाविद्यालयांचे मिळून समूह विद्यापीठ स्थापन करण्यासाठी राज्य सरकारच्या उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने २९ नोव्हेंबर २०२३मध्ये मार्गदर्शक तत्त्वे जाहीर केली आहेत. त्यानंतर इच्छुक उच्च शिक्षण संस्थांनी राज्य सरकारकडे अर्ज करण्याबाबत कार्यपद्धती आणि अर्जासह तपशीलवार प्रकल्प अहवाल देण्याच्या सूचना संबंधित शिक्षण संस्थांना देण्यात आल्या. त्यानुसार समूह विद्यापीठे स्थापन करण्यासाठी इच्छुक उच्च शिक्षण संस्थांनी सरकारकडे सादर केलेल्या अर्ज आणि प्रकल्प अहवालाची छाननी करण्यासाठी उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठाचे (जळगाव) माजी कुलगुरू आर. एस. माळी यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन करण्यात आली आहे.

असे असेल समितीचे काम

- समूह विद्यापीठ स्थापनेसाठी सरकारकडे आलेल्या प्रस्तावांची, संबंधित कागदपत्रांची तपासणी करणे
- प्रस्तावित समूह विद्यापीठाच्या समाविष्ट महाविद्यालयांना प्रत्यक्ष भेटी देऊन सुविधांची पाहणी करणे
- सविस्तर प्रकल्प अहवालाचा 'सारांश अहवाल' तयार करणे
- प्रस्ताव आल्यानंतर एका महिन्यात संबंधित संस्थेचा अहवाल सरकारसमोर सादर करणे

" राज्य सरकारकडे समूह विद्यापीठाच्या स्थापनेसाठी काही प्रस्ताव आले आहेत. तर काही प्रस्ताव दाखल होण्याच्या प्रक्रियेत आहेत. सरकारकडे आलेले प्रस्ताव या छाननी समितीकडे पाठविण्यात येतील. समूह विद्यापीठाच्या स्थापनेसाठी आलेल्या प्रस्तावांची तपासणी समितीमार्फत करण्यात येणार आहे. तसेच, संबंधित शिक्षण संस्थेला समिती भेट देईल. त्याबाबत समितीमार्फत राज्य सरकारकडे सविस्तर अहवाल पाठविण्यात येईल. त्यानंतर राज्य सरकारने संबंधित शिक्षण संस्थेच्या प्रस्तावाला मान्यता दिल्यानंतर संबंधित संस्थेच्या समूह विद्यापीठ स्थापनेचा निर्णय घेतला जाईल.

- डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर,
उच्च शिक्षण संचालक

Pune, Main
16/03/2024 Page No. 4

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

प्रबंधांचे सादरीकरण आता होणार हिंदीतून

आघारकर संस्थेत तीन ते चार एप्रिलला संशोधन परिषदेचे आयोजन

पुणे, ता. १७ : आधुनिक विज्ञान भारतीय भाषांमध्ये मांडले जावे म्हणून विविध उपक्रम राबविण्यात येत आहे. त्याचाच एक भाग म्हणून पुण्यात तीन ते चार एप्रिल दरम्यान हिंदी भाषेतील संशोधन परिषदेचे आयोजन करण्यात आले आहे. आघारकर संशोधन संस्थेत 'राष्ट्रीय संयुक्त राजभाषा वैज्ञानिक संगोष्ठी' पार पडणार असून, त्यातील प्रबंध हे हिंदी भाषेत सादर केली जाणार आहेत.

नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणामध्ये स्थानिक भाषांमध्ये अभ्यासक्रम आणि संशोधनाला चालना देण्याचे सूतोवाच करण्यात आले आहे. त्यासाठी विज्ञानातील अनेक अभ्यासक्रम आता हिंदीसह भारतीय भाषांमध्ये उपलब्ध करून देण्यात आले आहे. तसेच प्रश्नांची उत्तरेही स्थानिक भाषेमध्ये लिहिण्यासाठी मुभा देण्यात येणार आहे. पुण्यातील आघारकर संस्थेबरोबरच राष्ट्रीय रासायनिक प्रयोगशाळा (एनसीएल), राष्ट्रीय पेशी विज्ञान संस्था (एनसीसीएस) आणि भारतीय उष्णकटीबंधीय हवामानशास्त्र संस्था (आयआयटीएम) या राष्ट्रीय संस्थांनी हिंदीमध्ये संशोधन परिषदेचे आयोजन केले आहे. त्यासाठी हिंदी भाषेतून वैज्ञानिक प्रबंध मागविण्यात आले आहे. ज्यामध्ये मानवी आरोग्य, हवामान बदल, कृषी आणि अन्न सुरक्षा, जैवविविधता, ऊर्जा, नॅनो तंत्रज्ञान, जल व मृदा संवर्धन आणि विज्ञान प्रसार या विषयांतील प्रबंध मागविण्यात आले आहे. सहज आणि सोप्या हिंदीतील या प्रबंधांची एक पुस्तिकाही प्रकाशित करणार आहे. नुकतेच अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण संस्थेनेही स्थानिक भाषांमध्ये विज्ञान आणि तंत्रज्ञानातील परिषदा आयोजित करण्यासाठी विशेष योजनेची घोषणा केली आहे.

वैशिष्ट्ये

- **हिंदी भाषेतून प्रबंधांचे सादरीकरण**
- **संशोधनाला स्थानिक भाषेत मांडण्यासाठी प्रोत्साहन**
- **हिंदीमध्ये अधिकाधिक वैज्ञानिक साहित्य उपलब्ध होणार**
- **देशभरातील संशोधन समाजापर्यंत पोचविण्याचा प्रयत्न**

"देशातील करदात्यांच्या खिशातूनच सर्व राष्ट्रीय संशोधन संस्थांसाठी निधी येतो. त्यामुळे आम्ही करत असलेले संशोधन अधिकाधिक समाजापर्यंत पोहचविण्यासाठी राजभाषा हिंदी हे उत्तम माध्यम आहे. त्यामुळे दरवर्षी अशा परिषदेचे आयोजन करण्यात येते.

- डॉ. प्रशांत ढाकेफाळकर, संचालक, आघारकर संशोधन संस्था

"शोधनिबंधांद्वारे राजभाषा हिंदी अधिकाधिक ज्ञानसमृद्ध व्हावी म्हणून आमचा प्रयत्न आहे. सर्वसामान्यांना हिंदी अधिक सुलभ पद्धतीने समजते म्हणून हे आयोजन आहे. नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाला पूरक असा हा उपक्रम आहे.

- डॉ. मोहन वाणी, संचालक, राष्ट्रीय पेशी विज्ञान संस्था

Pune, Pune-Today
18/03/2024 Page No. 1

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

ग्रंथपाल अभ्यासक्रमात तब्बल २८ वर्षांनी बदल

काळानुरुप नव्या घटकांचा समावेश : उच्च शिक्षण विभागाचा निर्णय

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १७ - ग्रंथपालन प्रमाणपत्र परीक्षेच्या अभ्यासक्रमात तब्बल २८ वर्षांनी बदल करण्यात आला आहे. नव्या अभ्यासक्रमाशिवाय नवी कार्यपद्धतीही लागू करण्यात आली आहे. त्याची अंमलबजावणी पुढच्या वर्षांपासून होणार आहे.

ग्रंथालय संचालनालयातर्फे ग्रंथपालन प्रमाणपत्र परीक्षा मान्यताप्राप्त विभागीय, जिल्हा

ग्रंथालयांमार्फत घेतली जाते. या परीक्षेचा अभ्यासक्रम १९७३, १९८५ आणि १९९६ मध्ये बदलण्यात आला होता. सद्यस्थितीत ही परीक्षा १९९६च्या अभ्यासक्रमानुसार घेण्यात येते. मात्र, काळानुरूप अभ्यासक्रमात सुधारणा करण्याची आवश्यकता होती. या पार्श्वभूमीवर ग्रंथालय संचालकांच्या अध्यक्षतेखाली सहा सदस्यांची नियुक्ती करण्यात आली होती. या समितीने सादर केलेल्या शिफारशी स्वीकारून परीक्षेचा अभ्यासक्रम (मराठी, इंग्रजी), परीक्षेची कार्यपद्धती बदलण्याचा निर्णय घेण्यात आला. सुधारित अभ्यासक्रम आणि सुधारित कार्यपद्धती २०२५पासून लागू करण्यात येणार असल्याचे नमूद करण्यात आले आहे. या संदर्भातील शासन निर्णय उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाने प्रसिद्ध केला. नव्या अभ्यासक्रमात ग्रंथालय आणि समाज, ग्रंथालय व्यवस्थापन, वर्गीकरण आणि तालिकीकरण, माहिती, साधने आणि सेवा, ग्रंथालय तंत्रज्ञान, कार्यानुभव आणि प्रकल्प या घटकांचा समावेश आहे. सुधारित कार्यपद्धतीनुसार परीक्षेचा कालावधी १ ते १० जून बदलून २१ ते ३० जून करण्यात आला आहे. अनुत्तीर्ण उमेदवारांना कमाल तीन संधी दिल्या जाणार आहेत.

Prabhat 18.3.2024

डेक्कन कॉलेज आणि 'राज्य मराठी' संस्थेचा पुढाकार

राज्यातील मराठी बोलींचे सर्वेक्षण

मटा विशेष

कल्याणी फडके
c-kalyani.phadke
@timesgroup.com

पुणे : दैनंदिन वापरातील वस्तू, भाज्या, नातेसंबंधीय संज्ञांना राज्यभरात अनेकविध बोलींमध्ये उच्चारले जाते. या बोलींचे दस्तावेजीकरण आणि भाषावैज्ञानिक पद्धतीने विश्लेषण डेक्कन कॉलेज आणि राज्य मराठी विकास संस्थेने केले आहे. भाषिक नकाशाद्वारे या बोलींची मांडणी केली असून, भाषाप्रेमींना बोलीतील विविध शब्द वाचता आणि ऐकता येणार आहेत.

डेक्कन कॉलेज (अभिमत विद्यापीठ) आणि राज्य मराठी विकास संस्थेतर्फे संयुक्तरीत्या 'मराठीच्या बोलींचे सर्वेक्षण : प्रतिमांकन आणि आलेखन' हा प्रकल्प हाती घेतला होता. २०१७मध्ये संस्थांमध्ये करार झाल्यानंतर २०१८मध्ये प्रत्यक्ष सर्वेक्षणाला सुरुवात झाली. डिसेंबर २०२३मध्ये प्रकल्पाचा अहवाल प्रकाशित झाला आहे.

पाणी पिण्याचे भांडे, छप्पर, कडी, झाडू अशा विविध घरातील वापराच्या वस्तू, घोसाळे, तांबडा भोपळा, शेवग्याची शेंग अशा भाज्यांसह दिशादर्शक शब्द, मुलगा, मुलगी, वडिलांची बहीण, आईचा भाऊ अशा विविध नात्यांचा यामध्ये समावेश आहे. याशिवाय राज्यातील विविध भागांनुसार ध्वनिवैविध्य आणि व्याकरणिक वैविध्यही यामध्ये अधोरेखित केले आहे.

प्रकल्प प्रमुख डॉ. सोनल कुलकर्णी-जोशी म्हणाल्या, 'भाषावैज्ञानिक पद्धतीने राज्याची १२ बोली प्रदेशांमध्ये विभागणी करून क्षेत्रपाहणी करण्यात आली. यासाठी डेक्कन कॉलेजमध्ये प्रशिक्षण वर्गही घेण्यात आले. ३४ जिल्ह्यांतील २७७ गावांमध्ये सर्वेक्षण झाले. बोलीभाषांमधील शब्द, व्याकरण आणि कथन (माहिती किंवा गोष्ट सांगणे) हे प्रमुख पैलू होते. यासाठी विशेष प्रश्नावली संचही तयार केला होता. घरगुती वापरातील वस्तू, फळे आणि भाज्यांसाठीची नावे समजण्यासाठी चित्रांचा वापर केला होता.'

> "प्रकल्पाचा अहवाल www.sdml.ac.in या वेबसाइटवर प्रकाशित केला आहे. 'गावगजाली' अंतर्गत बोलींमधील कथनाचे ध्वनिमुद्रणही उपलब्ध आहे. यामुळे अभ्यासकांना शब्द वाचण्यासह त्याचे उच्चारही ऐकता येणार आहेत. नकाशाच्या स्वरूपातील मांडणी या प्रकल्पाचे वैशिष्ट्य असून, पहिल्यांदाच भाषिक नकाशाद्वारे बोलींची मांडणी केली आहे. डिजिटल स्वरूपात माहिती संकलित करून सर्वांसाठी उपलब्ध करून देणे, भाषिक नकाशा तयार करणे हा प्रकल्पाचा उद्देश होता. हे सर्वेक्षण भाषा अभ्यासकांसाठी महत्त्वाचे ठरणार असून, अनेक विद्यार्थ्यांनी यावर आधारित प्रबंधही लिहिले आहेत. शाळांतील लहान मुलांना बोली ऐकून समजून घेता येणार आहे.
>
> - डॉ. सोनल कुलकर्णी-जोशी

'नातेसंबंधीय संज्ञा, व्यक्ती, काळ आणि स्थानदर्शन संज्ञाही संबंधित व्यक्तींना विचारण्यात आल्या. यासह एखादी गोष्ट, स्वतःविषयी, गावाविषयी माहिती या कथन प्रकारांचा या सर्वेक्षणात समावेश केला होता. विविध वयोगट, सामाजिक स्तर, शिक्षण अशा विविध निकषांनुसार मुलाखती घेतल्या आहेत. संकेतस्थळावरील नकाशावर क्लिक केल्यानंतर एका शब्दाचे विविध बोलीतील उच्चार पाहता येणार आहेत,' असे सोनल कुलकर्णी-जोशी यांनी सांगितले.

१२ प्रदेशांमध्ये विभागणी

दक्षिण कोकण, रायगड, ठाणे, खान्देश, वऱ्हाड, पश्चिम विदर्भ, पूर्व विदर्भ, पूर्व मराठवाडा, उत्तर मध्य महाराष्ट्र, दक्षिण मध्य महाराष्ट्र, आग्नेय महाराष्ट्र, द्राविडी आग्नेय महाराष्ट्र या १२ प्रदेशांमध्ये राज्यातील ३४ जिल्ह्यांची विभागणी केली होती.

Maharashtra Times 18.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

प्रभात

नव्या शैक्षणिक धोरणाअंतर्गत शिक्षकांना क्षमता वद्धी प्रशिक्षण

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. १८ - शिक्षण हे संस्कारासाठी, मूल्य संवर्धनासाठी, कौशल्य विकसित करण्यासाठी असावे, असे मत पुणे जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्थेच्या (डायट) प्राचार्या डॉ. नेहा बेलसरे यांनी व्यक्त केले आहे.

नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची प्रभावी अंमलबजावणी होण्यासाठी इयत्ता ९ वी ते १२ पर्यंत अध्यापन करणाऱ्या शिक्षकांसाठी पुणे जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्थेतर्फे क्षमता वृद्धी प्रशिक्षण आयोजित करण्यात आले होते. येरवडा विभागातील प्रशिक्षण सुभेदार रामजी मालोजी आंबेडकर विद्यानिकेतन शाळेत हे प्रशिक्षण झाले. त्या वेळी त्या बोलत होत्या. याप्रसंगी वरिष्ठ अधिव्याख्याता डॉ. प्रभाकर क्षीरसागर उपस्थित होते.

डॉ. नेहा बेलसरे व डॉ. प्रभाकर क्षीरसागर यांनी राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० ची वैशिष्ट्ये, उद्दिष्टे व ध्येय यांचा आढावा घेतला. शिक्षकांनी तंत्रज्ञानाचा अध्यापनात उपयोग करावा, असे डॉ. प्रभाकर क्षीरसागर यांनी सांगितले आहे.

डायटच्या विषय साधन व्यक्ती सुनीता दळवी व सुशीला गायिंदे यांनी प्रशिक्षणाचे समन्वयक म्हणून काम पाहिले. मुक्तीराम शेळके, नितीन माने, संजय भांगे, शबाना अत्तार, शारदा मते यांनी तज्ज्ञ मार्गदर्शक म्हणून काम केले.

PuneCity, 19 Mar 2024, Page:015
https://epaper.dainikprabhat.com

लोकमत

अकरा प्राध्यापकांकडे चाळीस पदांचा कारभार

सत्तेचे केंद्रीकरण थांबविण्याची मागणी

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात दोनशेहून अधिक प्राध्यापक कार्यरत आहेत. मात्र, विद्यापीठातील विविध विभागातील संचालक, विभाग प्रमुख, समन्वयक आदी महत्त्वाच्या चाळीस पदांचा कार्यभार केवळ ११ प्राध्यापकांवर सोपविला आहे. त्यातील ४ प्राध्यापकांकडे पाचपेक्षा जास्त पदांची जबाबदारी सोपविलेली आहे. त्यामुळे विद्यापीठाच्या गुणवत्तेवर परिणाम होण्याची दाट शक्यता आहे.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात ५५ विभाग आणि २८ केंद्र अशा एकूण ८३ शैक्षणिक आस्थापना आहेत. त्यामध्ये चाळीस पदांचा कार्यभार ११ प्राध्यापकांकडे आहे. त्यापैकी ३० विभाग आणि केंद्र यांचा विभाग प्रमुख, संचालक, समन्वयक पदांचा कार्यभार केवळ ७ प्राध्यापकांकडे आहे. यामुळे विद्यापीठात काही व्यक्तींकडे सत्तेचे केंद्रीकरण होत असून, ते प्रगतीला घातक आहे. विद्यापीठात प्रशासकीय कार्यक्षमता वाढवण्यासाठी विद्यापीठात झालेले हे सत्तेचे केंद्रीकरण थांबवावे आणि विद्यापीठातील प्रत्येक शैक्षणिक विभाग आणि केंद्राच्या प्रमुख पदावर जास्तीत जास्त एका प्राध्यापकास पूर्णवेळ पद द्यावे, अशी मागणी अधिसभा सदस्य डॉ. हर्ष जगझाप यांनी केली आहे. या संदर्भात २३ मार्च रोजी होणाऱ्या अधिसभेच्या बैठकीत प्रस्ताव सादर करणार आहे, अशी माहितीही त्यांनी दिली.

Pune Main
Page No. 3 Mar 19, 2024
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकमत

मराठी भाषा स्वतंत्र नसल्याचा उल्लेख

इतिहास संशोधकाने केली अहवाल दुरुस्तीची मागणी

लोकमत न्यूज नेटवर्क

मुंबई : केंद्र शासनाला २०१३ साली अभिजात भाषेच्या दर्जासंदर्भात अहवाल सादर केला होता. मात्र, याला अकरा वर्षे उलटूनही अजूनही हा प्रस्ताव प्रलंबित आहे. या प्रस्तावातून अभिजात दर्जासंदर्भातील निकषांची पूर्तता होत नाही, असे म्हणत असताना त्यात नेमक्या त्रुटींवर इतिहास संशोधक संजय सोनवणी यांनी बोट ठेवले आहे.

अहवालातील त्रुटींमधील मुख्य बाब म्हणजे, यात आधी संस्कृत शब्द व नंतर मूळचे प्राकृत शब्द दिल्यामुळे मराठी भाषा संस्कृतोद्भव आहे असा समज बळकट केला जातो. त्यामुळे मराठी ही स्वतंत्र भाषा नाही असाच समज होतो. शिवाय संस्कृत ही मराठीची बहीण आहे असा दावा या अहवालात आला असल्याने तेथेच मराठीचे अभिजत्व रद्द होते. त्यामुळे मराठी भाषा स्वतंत्र असूनही तिला अभिजात भाषेचा दर्जा मिळू शकत नसल्याचे म्हटले आहे.

तसेच, याबाबत मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे आणि अभिजात दर्जा पाठपुरावा समितीला पत्र लिहून अहवालात बदल करण्याचीही मागणी केली आहे. महाराष्ट्री प्राकृत हे भाषानाम महारट्ठी पाअड भाषेचे कृत्रिम संस्कृतीकरण आहे हे अहवालात लक्षात घेतले गेलेले नाही.

नाणेघाट शिलालेखातील "महारठीनो" हा शब्द भाषावाचक नसून पदनिदर्शक आहे हे लक्षात घेतले गेले नाही. संस्कृत भाषेतील लेखाचा देशात तत्कालीन एकही पुरावा मिळत नसताना मराठी भाषेतील शिलालेखीय पुरावे इसपूच्या तिसऱ्या शतकापासून मिळतात ही कालरेखाही विचारात घेतली गेलेली नाही.

अहवालात दुरुस्तीची नितांत आवश्यकता

या भाषाशास्त्रीय प्रक्रियेचा व त्यांना असलेला भौगोलिक संदर्भांचा कसलाही आधार या अहवालात घेतला गेला नाही. मराठी भाषा अभिजात कशी हे सिद्ध करण्यात हा अहवाल कमी पडतो, असे माझे मत आहे. अहवालातील काही बाबी दुरुस्त करण्याची नितांत आवश्यकता आहे.

- संजय सोनवणी, इतिहास संशोधक

तीन हजार वर्षे वयाचा उल्लेख नाही

- आर्यावंश सिद्धांतासारखाच असलेला इंडो-युरोपियन भाषा समूह सिद्धांत गृहीत धरून मराठीला मिडल इंडो-युरोपियन गटात टाकून मराठीला संस्कृतपेक्षा दुय्यम स्थान दिले गेले आहे. इसवी सन चारमध्येच विमल सुरी यांनी "पउमचरिय" हे रामावरील आद्य महाकाव्य महाराष्ट्री प्राकृतात लिहिले.
- या रामावरील आद्य महाकाव्याचा फक्त ओझरता उल्लेख या अहवालात केला आहे. महाराष्ट्री (मराठी) भाषेचे वय हे किमान तीन हजार वर्षे एवढे येते, ही बाब अहवालात नमूद नाही.

Pune Main
Page No. 8 Mar 19, 2024
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

मटा अँकर 'सीईटी'त मिळणाऱ्या गुणांच्या आधारे राबविणार प्रक्रिया; यापूर्वी प्रवेश प्रक्रिया बारावीच्या गुणांवर

राज्यात 'बीबीए', 'बीसीए' प्रवेशासाठी 'सीईटी'

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

राज्य सामाइक प्रवेश परीक्षा कक्षाकडून (सीईटी सेल) 'बीसीए', 'बीबीए', 'बीएमएस', 'बीबीएम' अशा पदवी अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश परीक्षा (सीईटी) घेण्यात येणार असून, 'सीईटी'त मिळणाऱ्या गुणांच्या आधारे प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यात येणार आहे. त्यामुळे राज्यातील सरकारी विद्यापीठांशी संलग्न कॉलेजांमध्ये येत्या शैक्षणिक वर्षापासून 'बीसीए', 'बीबीए', 'बीएमएस' अशा पदवी अभ्यासक्रमांना प्रवेश घ्यायला असल्यास, त्यांना 'सीईटी' परीक्षा द्यावी लागणार आहे. यापूर्वी, हे प्रवेश प्रामुख्याने बारावीच्या गुणांवर व्हायचे.

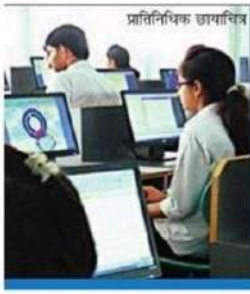

प्रातिनिधिक छायाचित्र

बारावीचे गुण कालबाह्य होणार

या पदवी अभ्यासक्रमांना प्रवेश हे बारावीच्या गुणांवर व्हायचे. चांगल्या कॉलेजमध्ये 'बीसीए' किंवा 'बीबीए' करायचे असल्यास, विद्यार्थ्यांना बारावीत चांगले गुण मिळवावे लागत असे. मात्र, आता बारावीचे गुण कालबाह्य होणार असून, 'सीईटी'च्या गुणांना महत्त्व येणार आहे.

अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेने (एआयसीटीई) एमबीए, एमसीए या व्यावसायिक पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांच्या धर्तीवर बीसीए, बीबीए, बीएमएस, बीबीएम हे पदवी अभ्यासक्रम आपल्या अखत्यारित घेतले आहेत. त्यामुळे या अभ्यासक्रमांना व्यावसायिक अभ्यासक्रमांचा दर्जा प्राप्त झाला आहे. 'सीईटी' सेलकडून इंजिनीअरिंग, एमबीए, फार्मसी अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशासाठी 'सीईटी' घेण्यात येते. त्याप्रमाणेच आता बीसीए, बीबीए, बीएमएस या पदवी अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशासाठी स्वतंत्र 'सीईटी' घेण्यात येणार आहे. या सीईटीत मिळणाऱ्या गुणांच्या आधारे विद्यार्थ्यांचे प्रवेश होणार आहे. सीईटी परीक्षेसाठी अर्ज भरण्याची प्रक्रिया 'सीईटी सेल'कडून लवकरच सुरू करण्यात येणार आहे. त्याचप्रमाणे या परीक्षेचे वेळापत्रक आणि माहिती 'सीईटी सेल'च्या वेबसाइटवर लवकरच प्रसिद्ध करण्यात येणार आहे, अशी माहिती 'सीईटी सेल'कडून देण्यात आली आहे.

'बीसीए', 'बीबीए', 'बीएमएस', 'बीबीएस' हे पदवी अभ्यासक्रम पारंपरिक अभ्यासक्रमांच्या श्रेणीत मोडीत असल्याने, त्यांचे शुल्क अधिक नसते. मात्र, हे अभ्यासक्रम व्यावसायिक श्रेणीत आल्यामुळे त्यांचे शुल्क वाढण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे. 'एआयसीटीई'ने 'बीसीए', 'बीबीए', 'बीएमएस', 'बीबीएम' हे पदवी अभ्यासक्रम आपल्या अखत्यारीत घेतल्याचा विरोध देशभरातील शिक्षण संस्था आणि कॉलेजांकडून करण्यात येत आहे. 'एआयसीटीई'ने हा निर्णय मागे घ्यावा, असे निवेदनही देण्यात आले आहे. मात्र, निर्णयात बदल झालेला नाही.

Maharashtra Times 19.3.2024

लोकसत्ता

लोकमान्य लोकशक्ती

विद्यापीठाचा डोलारा अतिरिक्त कार्यभारावर

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या कुलसचिव पदासह विविध पदांचे कामकाज अतिरिक्त कार्यभाराने करावे लागत आहे. त्यातही ११ प्राध्यापकांकडे चाळीस पदांची जबाबदारी असून, चार प्राध्यापकांकडे पाचपेक्षा जास्त पदे आहेत. त्यामुळे अतिरिक्त कार्यभारावर विद्यापीठाचा डोलारा उभा असल्याचे चित्र आहे.

विद्यापीठाची अर्थसंकल्पीय अधिसभा शनिवारी आणि रविवारी होणार आहे. या सभेसाठीची कार्यक्रमपत्रिका अंतिम करण्यात आली आहे. आगामी आर्थिक वर्षासाठीचा अर्थसंकल्प या सभेत मांडून त्याला मंजुरी घेतली जाणार आहे. विद्यार्थिहिताच्या योजना, संशोधन यासाठीचा खर्च, महाविद्यालयांसाठीच्या योजना, राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०च्या अनुषंगाने करावे लागणारे बदल यासाठीच्या तरतुदींची अर्थसंकल्पात अपेक्षा आहे. या सभेसाठी सदस्यांनी काही ठराव मांडले आहेत. त्यात अधिसभा सदस्य डॉ. हर्ष जगझाप यांनी अतिरिक्त कार्यभारासंदर्भातील मुद्दा उपस्थित केला आहे.

अकरा प्राध्यापकांकडे चाळीस पदांचा अतिरिक्त कार्यभार असून चार प्राध्यापकांकडे पाचपेक्षा जास्त पदे आहेत. त्यामुळे अतिरिक्त कार्यभारावर विद्यापीठाचा डोलारा उभा असल्याचे चित्र आहे.

सत्तेचे केंद्रीकरण थांबवा, एका व्यक्तीला एकच पद

विद्यापीठात काही व्यक्तींकडे होत असलेले सत्तेचे केंद्रीकरण थांबवावे, विद्यापीठातील प्रत्येक शैक्षणिक विभाग, केंद्राच्या प्रमुख पदांवर जास्तीत जास्त लोकांना वाव मिळण्यासाठी एका व्यक्तीला एकच पद देण्याची, विद्यापीठातील प्रत्येक शैक्षणिक विभाग, केंद्राचा प्रमुख त्या विभागातील पूर्ण प्राध्यापक असण्याची धोरणात्मक तरतूद करावी, असा ठराव डॉ. जगझाप यांनी मांडला आहे.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात विविध ५५ विभाग आणि २८ केंद्रे अशा एकूण ८३ शैक्षणिक आस्थापना आहेत. त्यामध्ये ४० पदांचा कार्यभार ११ प्राध्यापकांकडे आहे. त्यांपैकी ३० विभाग आणि केंद्र यांचा विभागप्रमुख, संचालक, समन्वयक पदांचा कार्यभार केवळ सात प्राध्यापकांकडे देण्यात आला आहे. काही प्राध्यापकांकडे अध्यापनाशिवाय चार विभागांच्या प्रमुख पदाची जबाबदारी दिल्यामुळे सर्व पदांना आवश्यक तो वेळ आणि न्याय देता येणे व्यावहारिकदृष्ट्या शक्य नाही. त्याचा विद्यापीठाच्या गुणवत्तेवर परिणाम होण्याची शक्यता आहे.

विद्यापीठात दोनशेहून अधिक प्राध्यापक असताना आणि त्यांपैकी १० ते १५ वर्षांचा अनुभव असलेले प्राध्यापक बऱ्याच विभाग, केंद्रात असतानाही त्यांना डावलून केवळ ११ प्राध्यापकांकडेच बहुसंख्य म्हणजे ४० विभागांच्या संचालक, विभागप्रमुख, समन्वयक पदाचा कार्यभार दिल्यामुळे नवीन नेतृत्व तयार होण्याच्या प्रक्रियेला खीळ बसत आहे. परिणामी विभागांचे शैक्षणिक, संशोधन, आर्थिक आणि प्रशासकीय निर्णय घेण्यात त्रुटी निर्माण होण्याची शक्यता नाकारता येत नाही, असे डॉ. जगझाप यांनी नमूद केले आहे.

20/03/2024 | Pune | Page : 14
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

शिक्षक 'ड्रेसकोड'ला विरोध

राज्यातील विविध संघटनांची भूमिका; आंदोलनाचा इशारा

पुणे, ता. १९ : शिक्षकांच्या ड्रेसकोड संदर्भात शालेय शिक्षण विभागाने काढलेल्या मार्गदर्शक सूचनांचा राज्यातील विविध शिक्षक संघटनांकडून विरोध होत आहे.

'विद्यार्थ्यांना आदर्शभूत असणाऱ्या शिक्षकांना आपल्या जबाबदारीची, नैतिकतेची आणि सभ्यतेची पुरेपुर जाणीव आहे. त्यामुळे पेहरावाबाबत शालेय शिक्षण विभागाने काढलेला अध्यादेश तातडीने रद्द करण्यात यावा, अशी मागणी शिक्षक संघटनांनी लावून धरली आहे.

राज्यातील सर्व शिक्षकांच्या पेहरावासंदर्भात शालेय शिक्षण विभागाने मार्गदर्शक सूचनांचा अध्यादेश १५ मार्च रोजी काढला आहे. यात शाळेमध्ये विद्यार्थ्यांना अध्यापन करताना वेशभूषेबद्दल जागरूक राहून आपली वेशभूषा ही आपल्या शाळेस, पदास किमान अनुरूप ठरेल, याची सर्वतोपरी काळजी घेणे अभिप्रेत असल्याचे नमूद केले आहे. राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्था, खासगी व्यवस्थापनाच्या अनुदानित, अंशतः: अनुदानित, विनाअनुदानित, तसेच अल्पसंख्याक व्यवस्थापनाच्या सर्व बोर्डांच्या, सर्व माध्यमांच्या शाळेतील शिक्षकांना या मार्गदर्शक सूचना लागू करण्यात आल्या आहेत.

शिक्षकांच्या पेहरावासंदर्भातील शिक्षण विभागाने जाहीर केलेल्या मार्गदर्शक सूचना रद्द करण्यात याव्यात, अशा मागणीचे निवेदन राज्य कास्ट्राईब शिक्षक महासंघाच्या वतीने मुख्यमंत्री, शालेय शिक्षण मंत्री, राज्याचे मुख्य सचिव यांना देण्यात आले आहे.

महाराष्ट्र राज्य शिक्षक सेनेच्या वतीनेदेखील राज्यातील शिक्षकांच्या पेहरावासंदर्भात काढलेला आदेश रद्द करण्याची मागणी मुख्यमंत्र्यांकडे करण्यात आली आहे. राज्य शिक्षक सेनेचे अध्यक्ष ज. मो. अभ्यंकर म्हणाले, ''शिक्षकांच्या पेहरावासंदर्भात काढलेल्या अध्यादेशामुळे भारतीय राज्यघटनेतील वैयक्तिक स्वातंत्र्याच्या मूलभूत अधिकार डावलला जाणार आहे. सरकारने जाहीर केलेल्या मार्गदर्शक सूचना कायद्यांचा भंग करणाऱ्या आहेत.'' येत्या १५ दिवसांत राज्य सरकारने हा निर्णय रद्द न केल्यास आंदोलन करण्यात येईल, असा इशाराही अभ्यंकर यांनी दिला आहे.

> "हा निर्णय म्हणजे शिक्षकांच्या व्यक्तिगत स्वातंत्र्याच्या मूलभूत हक्कांवर गदा आणणारा आहे. अंशतः अनुदानित किंवा नाममात्र वेतन देणाऱ्या शाळेतील शिक्षकांना पेहराव देण्याची कोणताही जबाबदारी सरकार घेणार नसल्यामुळे शिक्षकांवर पोशाखांचा अतिरिक्त खर्च पडेल. खासगी शाळा कर्मचारी सेवाशर्ती नियमावली १९८१, बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम २००९ आणि नियम २०११ मधील तरतुदींचा भंग करणारा हा निर्णय आहे.
> **-गौतम कांबळे,** राज्याध्यक्ष,
> महाराष्ट्र राज्य कास्ट्राईब शिक्षक महासंघ

Pune, Main
20/03/2024 Page No. 5

मटा अँकर **'बीबीए', 'बीसीए'च्या 'सीईटी'मुळे नवी 'क्लास'संस्कृती उदयाला येणार**

विद्यार्थ्यांना शुल्काचा 'डबल डोस'

मटा विशेष

हर्ष दुधे
Harsh.Dudhe@timesgroup.com

खर्चाची शुल्कातून वसुली

'बीबीए', 'बीसीए', 'बीएमएस', 'बीबीएम' हे अभ्यासक्रम व्यावसायिक श्रेणीत आल्यामुळे, कॉलेजांना 'एआयसीटीई'च्या नियमाप्रमाणे कॉलेजांची निर्मिती करावी लागणार आहे. त्यासाठी अद्ययावत इमारतीसह शैक्षणिक आणि पायाभूत सुविधा निर्माण कराव्या लागेल. या सर्वांमध्ये कॉलेजांचे पैसे खर्च होणार आहेत. कॉलेज प्रशासनाकडून हा खर्च साहजिकच विद्यार्थ्यांच्या शुल्कातून वसूल करण्यात येईल. त्यासाठी शुल्कवाढ करावी लागणार असल्याची माहिती अभ्यासकांनी दिली आहे.

पुणे : राज्य सामाइक प्रवेश परीक्षा कक्षाने (सीईटी सेलने) 'बीबीए', 'बीसीए', 'बीएमएस', 'बीबीएम' अशा अभ्यासक्रमांचे प्रवेश 'सीईटी'च्या गुणांच्या आधारे घेण्याचा निर्णय घेतल्याने कॉलेजांकडूनही अभ्यासक्रमांची शुल्कवाढ होण्याची शक्यता आहे. या निर्णयामुळे राज्यातील प्रमुख शहरांमध्ये नव्या 'सीईटी'ची तयारी करून घेण्यासाठी क्लासचे पेव फुटण्याची शक्यता आहे. त्याचप्रमाणे त्यामुळे विद्यार्थी आणि पालकांना विनाकारण शुल्कवाढीला डबल डोस मिळणार आहे.

अखिल भारतीय तंत्रशिक्षण परिषदेने (एआयसीटीईने) बीबीए, बीसीए, बीएमएस, बीबीएम असे पदवी अभ्यासक्रम आपल्या अखत्यारित घेतले आहे. त्यामुळे हे अभ्यासक्रम पारंपरिक अभ्यासक्रमांच्या श्रेणीतून, व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या श्रेणीत आले आहेत. अशा अभ्यासक्रमांना प्रवेशासाठी 'सीईटी सेल'कडून 'सीईटी' घेण्यात येते. सध्या 'सीईटी' सेलकडून घेण्यात येणाऱ्या इंजिनीअरिंग, एमबीए, एमसीए, लॉ अशा विविध अभ्यासक्रमांच्या 'सीईटीं'साठी राज्यात ऑनलाइन आणि ऑफलाइन असे दोन्ही प्रकारचे क्लास आहेत. या क्लासकडून नॉर्मल बॅच किंवा 'क्रॅश कोर्स'च्या नावाखाली शुल्क आकारून विद्यार्थ्यांना शिकवले जाते. आता हीच परिस्थिती 'बीबीए', 'बीसीए', 'बीएमएस', 'बीबीएम' अशा अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशासाठी होणाऱ्या 'सीईटी'बाबत होईल. नामांकित कॉलेजांमध्ये प्रवेश मिळवण्यासाठी 'सीईटी'त चांगले गुण मिळवावे लागतील आणि त्यासाठी 'सीईटी'चा स्वतंत्र क्लास लावावा लागणार आहे. त्यामुळे अकरावी-बारावीच्या नियमित 'क्लास'च्या सोबत आणखी एका 'क्लास'ची भर पडणार आहे. अशा प्रकारे विद्यार्थी-पालकांना पुन्हा शुल्क भरून 'क्लास'चा मार्ग स्वीकारावा लागणार आहे.

राज्यातील साधारण ३०० कॉलेजांमध्ये बीबीए अभ्यासक्रम सुरू असून, २०० कॉलेजांमध्ये बीसीए अभ्यासक्रम सुरू आहेत. यातील सर्वाधिक कॉलेज सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या क्षेत्रात आहेत.

Maharashtra Times 20.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

राजेश पांडे यांची 'एनबीटी'वर नियुक्ती

राजेश पांडे

पुणे : राष्ट्रीय पुस्तक न्यासाच्या (एनबीटी) बोर्ड ऑफ ट्रस्टवर भाजपचे प्रदेश उपाध्यक्ष आणि सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या सल्लागार समितीचे सदस्य राजेश पांडे यांची निवड झाली.

केंद्र सरकारने 'एनबीटी २०२४'साठी १४ सदस्यांच्या बोर्ड ऑफ ट्रस्टची नावे जाहीर केली. यामध्ये महाराष्ट्रातून राजेश पांडे यांचा समावेश करण्यात आला. देशासह जगभरात ओळख असणाऱ्या आणि 'वर्ल्ड बुक फेअर'सारख्या महोत्सवांच्या माध्यमातून जगभरातील साहित्य विश्वाशी जोडलेले असलेल्या राष्ट्रीय पुस्तक न्यासाशी जोडले जाण्याची संधी पांडे यांना मिळणार आहे.

'नियुक्तीसाठी मी केंद्रीय मंत्री धर्मेंद्र प्रधान आणि 'एनबीटी'चे आभार मानतो. सर्व अनुभवाचा उपयोग करून ट्रस्टमध्ये अधिकाधिक योगदान देण्याचा प्रयत्न असेल. महाराष्ट्राच्या साहित्य संस्कृतीचा जागर; तसेच पुण्याचा पुस्तक महोत्सवदेखील जागतिक पातळीवर नेण्यासाठी प्रयत्नशील राहीन,' असे राजेश पांडे म्हणाले.

Maharashtra Times 20.3.2024

एनबीटीच्या विश्वस्त मंडळावर राजेश पांडे

पुणे : केंद्र सरकारकडून राष्ट्रीय पुस्तक न्यासाच्या (एनबीटी) विश्वस्त मंडळावर भारतीय जनता पक्षाचे प्रदेश उपाध्यक्ष राजेश पांडे यांची निवड झाली. विश्वस्त मंडळावर चौदा नव्या सदस्यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे.

केंद्रीय शिक्षण मंत्रालयाच्या अखत्यारितील एनबीटी या संस्थेची १९५७ मध्ये स्थापना झाली. पुस्तकांचे प्रकाशन, पुस्तकांच्या प्रचार-प्रसाराचे कार्य ही संस्था करते. त्यासाठी देशभरात पुस्तक प्रदर्शने, जागतिक पुस्तक महोत्सव असे उपक्रम एनबीटीकडून केले जातात. राजेश पांडे यांनी एनबीटीच्या सहकार्याने पुणे पुस्तक महोत्सव आयोजित केला होता. निवडीबाबत राजेश पांडे म्हणाले, की केंद्रीय शिक्षणमंत्री धर्मेंद्र प्रधान, एनबीटी यांनी दिलेली संधी महत्त्वाची आहे. पुण्याचा नावलौकिक निर्माण करण्यासाठी योगदान देण्याचा प्रयत्न करणार आहे.

21/03/2024 | Pune | Page : 14 Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकमत

शालार्थ आयडी मंजुरीसाठी शिबिर घ्या : मांढरे

शालार्थची तीनशेहून अधिक प्रकरणे : कामांचा निपटारा तातडीने करण्याच्या सूचना

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : शिक्षकांना मान्यतेचे आदेश दिल्यानंतरही गेल्या दोन वर्षांपासून शिक्षकांचे वेतन झाले नाही, त्याचे एकमेव कारण म्हणजे त्यांना न मिळालेला शालार्थ आयडी. पुणे विभागात प्रलंबित शालार्थ आयडीची सुमारे तीनशेपेक्षा अधिक प्रकरणे आहेत. त्या कामांचा निपटारा तातडीने करा, त्यासाठी शिबिरांचे आयोजन करून संबंधित शाळेचे मुख्याध्यापक, शिक्षक, लिपिक यांना बोलवा, अशी सूचना शिक्षण आयुक्त सूरज मांढरे यांनी आज दिले.

काही संस्थांकडून बनावट कागदपत्रे दिली जातात त्यामुळे त्याची कसून तपासणी करणे आवश्यक आहे. महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मंडळाच्या पुणे विभागाच्या अध्यक्षा मंजूषा मिसकर यांनी प्रत्येक फाइलच्या त्रुटी सादर केल्या. सध्या हा कार्यभार सहसंचालक हरुण अत्तार यांना दिला आहे. लवकर शालार्थचे काम मार्गी लागेल.

- सूरज मांढरे, शिक्षण आयुक्त

पुणे विभागीय उपसंचालकांकडून येणाऱ्या प्रस्तावामध्ये बऱ्याच त्रुटी आहेत. याबाबत सहायक संचालक ज्योती परिहार यांना योग्य पडताळणी करूनच प्रस्ताव पाठविण्याच्या सूचना केल्या आहेत. त्यामुळे त्यांच्याकडून उर्वरित फाइल येताच एप्रिलच्या पहिल्याच आठवड्यात शिबिराचे आयोजन केले जाईल.

- हरुण अत्तार, सहसंचालक, शिक्षण संचालनालय

शाळा व कनिष्ठ महाविद्यालयात नियुक्तीसाठी शिक्षकांना शिक्षण उपसंचालक कार्यालयाकडून मान्यतेचे आदेश देण्यात आल्यानंतर त्यांना शिक्षण विभागाकडून शालार्थ आयडी मिळणे महत्त्वाचे आहे. त्यानंतरच त्यांचे वेतन सुरू होते. शालार्थ आयडी मिळण्यासाठी संबंधित शिक्षकाच्या विविध कागदपत्रांची फाइलही शाळेकडून पुणे विभागीय उपसंचालक कार्यालयात द्यावी लागते, तेथून त्याची पडताळणी करून ती फाइल मान्यतेसाठी उपसंचालकांच्या एकस्तर वरिष्ठ अधिकाऱ्यांकडे देण्याची प्रक्रिया राबविली जाते. त्यामुळे महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक उच्च माध्यमिक मंडळाच्या पुणे विभागाच्या अध्यक्षांकडे हा कार्यभार सोपविण्यात आला होता. गेल्या एका वर्षात सुरुवातीला हा कार्यभार शिक्षण मंडळाच्या प्रभारी अध्यक्षा वव्हाळ यांच्याकडे सोपविण्यात आला होता. त्यानंतर शिक्षण मंडळाचे पूर्णवेळ अध्यक्ष म्हणून मंजूषा मिसकर यांची नियुक्ती झाली होती. त्यानंतर दहावी-बारावीच्या परीक्षा सुरू झाल्यामुळे या कामाचा कार्यभार शिक्षण सहसंचालक हरुण अत्तार यांच्याकडे देण्यात आला आहे.

दरम्यान, शालार्थ आयडीचे सुमारे तीनशेपेक्षा अधिक प्रकरणे प्रलंबित असल्याने पुणे, अहमदनगर, सोलापूर येथील शिक्षक संघटना व आजी-माजी शिक्षक आमदारांनी उपसंचालक व शिक्षण आयुक्त कार्यालयात आंदोलन केले होते. त्याची दखल घेत हे काम तातडीने पूर्ण करण्याचे आश्वासन शिक्षण संचालक सूर्यवंशी यांनी आंदोलकांना दिली होती.

Hello Pune
Page No. 6 Mar 21, 2024
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

प्रमुखांविना १२ अध्यासने

पुणे, ता. २० : लोकाभिमुख विद्यापीठासाठी अध्यासने ही उत्प्रेरक म्हणून कार्य करतात. मात्र सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील १९ अध्यासनांपैकी १२ अध्यासनांना प्रमुखच नसल्याची माहिती समोर आली आहे. त्यात निधी अभावी बिरसा मुंडा यांच्या नावाचे अध्यासन रखडले आहे. अध्यासनांबाबत विद्यापीठ प्रशासनाचे उदासीन धोरण यातून उघड होत आहे.

अधिसभेच्या पार्श्वभूमीवर सदस्य ॲड. ईशानी जोशी यांनी विद्यापीठ प्रशासनाला प्रश्न विचारला होता. त्यात विद्यापीठातील १९ अध्यासनांपैकी फक्त सात अध्यासनांना प्रमुख असून इतर अध्यासनांच्या प्रमुखांची नियुक्ती प्रक्रिया सुरू असल्याचे म्हटले आहे. तर दुसरीकडे सदस्य गणपत नांगरे यांनी बिरसा मुंडा अध्यासनाच्या स्थापनेबद्दल प्रश्न विचारला होता. त्याच्या लेखी उत्तरात दोन कोटी रुपयांचा स्थायी निधी किंवा देणगी प्राप्त झाल्यानंतर अध्यासन निर्माण केले जाणार आहे, असे स्पष्ट करण्यात आले. डॉ. डी. बी. पवार यांच्या अध्यक्षतेखाली अध्यासनासंदर्भात समितीची स्थापन करण्यात आली आहे.

विचारपीठ खुंटवण्याचा प्रकार

थोर महापुरुष व विचारवंतांच्या नावाने सुरू झालेली अध्यासने ही एक प्रकारची विचारपीठे आहेत. महापुरुषांच्या विचारांबरोबरच त्यांची शिकवणी नव्या पिढीपर्यंत पोचवणे आवश्यक आहे. समाजजागृती अध्यासने मोलाची भूमिका बजावू शकतात. मात्र, अध्यासनांची पदे रिक्त ठेवून ही विचारपीठे खुंटवण्याचे काम होत आहे, अशी भावना काही अधिसभा सदस्यांकडून व्यक्त केली जात आहे.

"बिरसा मुंडा अध्यासनासाठी समिती स्थापन होऊन एक वर्ष झाले. अत्यंत संथ गतीने समिती काम करत असून प्रश्न विचारल्यावरच निधी अभावी स्थापना रखडल्याचे समोर आले आहे. अधिसभा सदस्यांना विश्वासात घेतले असते तर आजवर निधी उभा राहिला असता. आता आम्ही निधीसाठी स्वतः प्रयत्न करू. मात्र, ढिसाळ कारभाराबद्दल प्रशासनालाही अधिसभेत जाब विचारू.

- गणपत नांगरे, अधिसभा सदस्य

Pune, Main
21/03/2024 Page No. 2

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

विद्यापीठातील बारा अध्यासने प्रमुखांविना

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : सावित्रीबाई फुले, पुणे विद्यापीठात असलेल्या १९ पैकी १२ अध्यासने प्रमुखांविना असल्याचे स्पष्ट झाले आहे. तसेच किमान दोन कोटी रुपयांचा निधी उपलब्ध झाल्यानंतरच बिरसा मुंडा यांच्या नावाने प्रस्तावित असलेले अध्यासन निर्माण करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

विद्यापीठाची अर्थसंकल्पीय अधिसभा शनिवारी आणि रविवारी होणार आहे. आगामी आर्थिक वर्षासाठीचा अर्थसंकल्प या सभेत मांडून त्याला मंजुरी घेतली जाणार आहे. अधिसभेच्या अनुषंगाने अधिसभा सदस्य ॲड. ईशानी जोशी यांनी विद्यापीठात असलेली अध्यासने, अध्यासनांचे प्रमुख, अध्यासनांचे कार्यक्रम या संदर्भातील विचारलेल्या प्रश्नांना व्यवस्थापन परिषद सदस्य रवींद्र शिंगणापूरकर यांनी उत्तर दिले आहे. त्यानुसार विद्यापीठात असलेल्या १९ अध्यासनांपैकी सात अध्यासनांमध्ये अध्यासनप्रमुख आहेत. उर्वरित अध्यासनांचे प्रमुख नियुक्त करण्याची प्रक्रिया सुरू आहे.

अध्यासनांचे कार्यक्रम अध्यासनप्रमुख निश्चित करतात. या कार्यक्रमांना कुलगुरूंची मान्यता घ्यावी लागते, असे उत्तरात नमूद करण्यात आले आहे. त्यामुळे विद्यापीठातील बारा अध्यासनांचे कामकाज प्रमुखांविनाच सुरू असल्याचे स्पष्ट झाले आहे.

21/03/2024 | Pune | Page : 14
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

शैक्षणिक धोरणाची ऐशीतैशी

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठामध्ये समितीचा पत्ताच नाही

सम्राट कदम : सकाळ वृत्तसेवा

पुणे, ता. २० : नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची (एनईपी) यंदापासून अंमलबजावणी करण्यात येणार आहे. यासाठी संलग्नित महाविद्यालयांना येणाऱ्या अडचणींच्या निरसनासाठी विद्यापीठ पातळीवर समितीच नसल्याची धक्कादायक बाब समोर आली आहे. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या अधिसभा सदस्यांनी विचारलेल्या प्रश्नातून हा खुलासा झाला आहे. 'एनईपी'च्या अंमलबजावणीबाबत विद्यापीठ प्रशासनाचे गांभीर्य यावरून लक्षात येते.

विद्यीपीठाच्या अधिसभा बैठकीचे शनिवारी (ता. २३) आयोजन करण्यात आले आहे. शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून संलग्न महाविद्यालयांत प्रथम वर्षाला 'एनईपी'ची अंमलबजावणी होईल. यासाठी विद्यापीठ स्तरावर झालेल्या उपाययोजनांसंदर्भात अधिसभा सदस्यांनी विविध प्रश्न विचारले आहेत. त्यात डॉ. रमेश गायकवाड यांनी विचारलेल्या प्रश्नाला मिळालेल्या लेखी उत्तरात विद्यापीठ स्तरावर महाविद्यालयांच्या अडचणींच्या निरसनासाठी समितीच नसल्याचे स्पष्ट झाले आहे. विद्यापीठाने आतापर्यंत 'एनईपी'च्या नव्या आराखड्यानुसार अभ्यासक्रमांना मंजुरी घेतली असून, त्या संदर्भात कार्यशाळा आयोजित करण्यात आल्या आहेत. मात्र, प्रत्यक्ष अंमलबजावणीच्या पूर्वतयारी, अभ्यासक्रम, तरतुदी आदींच्या अडचणींसाठी अजूनही विद्यापीठस्तरीय समितीच अस्तित्वात नसल्याचे समोर आले आहे.

उद्योगांचा समावेश 'नाही'

'एनईपी'मध्ये कौशल्याभिमुख आणि प्रत्यक्ष अनुभवाधारित शिक्षणावर भर दिला आहे. त्यासाठी उद्योगांच्या सहभागातून कार्यानुभवाची तरतूद आहे. यासाठी नक्की किती उद्योगांना समाविष्ट करून घेतले असा प्रश्न अधिसभा सदस्य शंतनू लामधाडे यांनी विचारला आहे. त्यावर विद्यापीठाने 'अद्याप नाही' असे लेखी उत्तर दिले आहे. 'एनईपी'ची अंमलबजावणी अवघ्या काही आठवड्यांवर आली असून, महत्त्वपूर्ण रचनांसाठी धोरणात्मक पावलांचा अभाव सध्या दिसत आहे. ऑन जॉब ट्रेनिंग, पेड इंटर्नशीपबद्दल अजून प्रक्रिया चालू असल्याचे विद्यापीठाने उत्तरात म्हटले आहे.

> "कौशल्याभिमुख कार्यानुभवासाठी उद्योगांचा सहभाग अत्यंत महत्त्वपूर्ण ठरणार आहे. विद्यार्थ्यांची संख्या आणि उपलब्ध औद्योगिक संधींचा विचार करता विद्यापीठाने तातडीने उद्योगांचा सहभाग वाढविणे गरजेचे आहे. याबाबत ठोस धोरण हवे.
> - **शंतनू लामधाडे**, अधिसभा सदस्य

'एनईपी'वरून अधिसभा गाजणार

अधिसभेत सर्वाधिक प्रश्न 'एनईपी'च्या संबंधाने विचारण्यात आले आहे. तसेच ठरावांमध्येही 'एनईपी'शी निगडित अनेक विषय दिसत आहे. मात्र, अंमलबजावणीच्या दृष्टीने विद्यापीठ प्रशासनाची तयारी पाहता शनिवारी (ता. २३) होणारी अधिसभा विशेष गाजण्याची शक्यता आहे. पुढील १५ वर्षांत महाविद्यालयांना स्वायत्तता देण्यात येणार आहे. तसेच समूह विद्यापीठेही स्थापन होतील. त्या पार्श्वभूमीवर विद्यापीठाला संशोधनाकडे आपला कल वाढवावा लागेल. त्या दृष्टीनेही अनेक प्रश्न विचारण्यात आले आहे.

Pune, Main
21/03/2024 Page No. 2

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

बीसीए, बीबीए, बीबीएमसाठी सीईटी बंधनकारक

यंदाच्या शैक्षणिक वर्षापासून निर्णय लागू; ११ एप्रिलपर्यंत अर्ज करता येणार

बारामती, ता. २० : बीसीए, बीबीए, बीएमएस, बीबीएम या अभ्यासक्रमांसाठी आता सीईटी परिक्षा बंधनकारक करण्यात आली आहे. शैक्षणिक वर्ष २०२४-२०२५ साठी बीसीए, बीबीए, बीएमएस, बीबीएम या अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशाकरिता राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्षामार्फत सीईटी परीक्षा घेण्यात येणार आहे.

अर्ज नोंदणीला गुरुवारपासून (ता. २१) सुरुवात होणार आहे. Maha-B.BCA/BBA/BMS/BBM सीईटी २०२४ सामाईक प्रवेश परीक्षा यंदा प्रथमच महाराष्ट्र व महाराष्ट्राबाहेरील परीक्षा केंद्रावर घेण्यात येणार आहे. नोंदणी व अर्ज करण्याची अंतिम मुदत ११ एप्रिल २०२४ पर्यंत आहे. पुढील शैक्षणिक वर्षांपासून बीसीए, बीबीए, बीएमएस, बीबीएम हे अभ्यासक्रम अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषदेने (एआयसीटीई) आपल्या कक्षेत घेतले आहेत. त्यामुळे या अभ्यासक्रमांना सीईटी लागू करण्यात आली आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२४-२०२५ करीता राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्षामार्फत विविध पदवी व पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशाकरिता सामाईक प्रवेश परीक्षा घेण्यात येते. त्यानुसार या शैक्षणिक वर्षापासून बीसीए, बीबीए, बीएमएस, बीबीएम या अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना सीईटी बंधनकारक आहे. सामाईक प्रवेश परीक्षेचा अभ्यासक्रम व माहिती पुस्तिका राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्षाचे अधिकृत संकेतस्थळ www.mahacet.org वर उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. सीईटी परीक्षेची तारीख निश्चित झाल्यानंतर संकेतस्थळावर जाहीर करण्यात येणार आहे.

असा करा अर्ज

सर्वात प्रथम cetcell.mahacet.org या संकेतस्थळाला भेट द्यावी. होम पेजवर दिलेला बीसीए, बीबीए, बीएमएस, बीबीएम CET टॅब निवडा. नोंदणी लिंकवर क्लिक करा. उमेदवारांना नोंदणी पूर्ण करावी लागेल. महत्त्वाची ओळखपत्रे भरून फॉर्म पूर्ण करा आणि कागदपत्रे सबमिट करा. आवश्यक फी भरा आणि पैसे भरल्याची पावती डाऊनलोड करा.

Pune, Main
21/03/2024 Page No. 2

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

{ IMPLEMENTATION FROM NEXT YR }

Teachers miffed over edu dept's decision to implement dress code

Dheeraj Bengrut
dheeraj.bengrut@htlive.com

PUNE: The state education department's decision to implement a dress code for teachers hasn't gone down well with them. Pune district president, Subhash More, declared that the All-Pune District Primary Teachers' Union is against implementation of a dress code for teachers in Maharashtra.

Teachers and principals in Maharashtra have opposed the decision and there is a possibility of heated debate on the issue, he said.

"It is not right to implement a dress code for teachers as we are already performing our duties correctly and every teacher has a proper dressing sense while going to school.

A large number of school teachers and principals have opposed this decision and we will certainly not follow it," said More.

While the decision to implement a dress code for teachers may be good, delving too deep into elements such as style and colour is seen as objectionable. Therefore, the decision may be opposed, according to the state general secretary of the All-Pune District Primary Teachers' Union, Kalyan Lawande.

The state education department has decided to implement a dress code for teachers considering that students imitate their teachers and if teachers dress indecently or untidily, it has an indirect impact on the students' personality.

However, teachers are expressing the possibility of a debate on the issue in future.

Aided schools

Working teachers in all types of aided schools under local and private bodies are guiding the future generations of the country.

These teachers interact with students, parents, prominent citizens and public representatives.

As such, their attire is seen as a very important part of their personality. The decision has been taken keeping all of this in mind.

NOW CET FOR UNDERGRADUATE COURSES

Dheeraj Bengrut
dheeraj.bengrut@htlive.com

PUNE: From the next academic year 2024-25, there will be a Common Entrance Test (CET) for admission to BCA/BBA/BMS/BBM (undergraduate) courses, and registration of applications for the same will begin on Thursday, March 21, 2024.

The CET 2024 will be conducted for the first time at examination centres outside Maharashtra. For the current academic year, the BCA/BBA/BMS/BBM courses have been covered by All-India Council for Technical Education (AICTE).

As per the information shared by the state CET department, the CET for the academic year 2024-25 will be conducted for admission to various degree and post-graduate courses through the State Common Entrance Examination Board.

Hindustan Times 21.3.2024

43 state colleges to get ₹5 crore each under PM scheme

Yogita.Rao@timesgroup.com

Mumbai: Dadar's Kirti College and Chembur's VES College of Arts Science and Commerce are among the 43 institutions in the state that will receive the grant of Rs 5 crore each under the Pradhan Mantri Uchchatar Shiksha Abhiyan (PM-USHA). Additionally, four districts have been identified for gender inclusion and equity initiatives, for which almost 10 crore each have been allocated.

The selection of these colleges and districts under the central govt scheme has taken the total grant received by the state under PM-USHA to Rs 795 crore – which makes up for 10% of the total funding in the country. Earlier, the state had received around Rs 540 crore against two components, meant exclusively for universities.

Under PM-USHA, the central govt will release grants of over Rs 8,000 crore under six components. Disbursal of allocation will work in the same way as Rashtriya Uchchatar Shikshan Abhiyan (RUSA), where 60% of allocated grants will be released by Centre and 40% by state.

Forty-one districts were identified for gender inclusion and equity initiatives in the country, of which four are from Maharashtra. Each of these districts – Gadchiroli, Nandurbar, Osmanabad and Washim – will receive close to Rs 10 crore. The states were asked to submit proposals for districts that needed gender inclusion initiatives.

CENTRAL GRANTS

Colleges getting ₹5 crore for development and strengthening

Total colleges to benefit from the grant in the country: 321

From state: 43

From Mumbai: 2

From Thane and Palghar: 4

The Times of India 21.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

NEET-UG applications surge for 9th year in a row, record 24L for 2024-25

Up 3 Lakh From '23-'24, Highest Jump In 7 Years

Manash.Gohain
@timesgroup.com

New Delhi: The National Eligibility-cum-Entrance Test-Undergraduate (NEET-UG) has bettered its record for the ninth straight year with 24 lakh registrations for the 2024-25 academic year for admissions to medical/dental and allied health programmes. The addition of a little over 6,000 seats in govt colleges for 2024-25 academic year, however, has made the competition marginally easier with 42.2 aspirants per seat, one of the lowest in the past eight years.

The entrance test saw an increase of 3 lakh registrations from its 2023-24 count, recording the highest jump in the past seven years. From 2017, when it breached the 10 lakh mark, the increase till now has been 12.4 lakh.

NEET-UG is by far the biggest entrance exam in India, as it leaves behind CUET-UG 2023 (application under way for 2024) by over five lakh.

NEET-UG registration's first big jump was in 2017 (11.3 lakh) when it crossed the 10 lakh mark from eight lakh in 2016. Thereafter, barring the two Covid years (2020 and 2021), the increase in applications has been more than 11% every year.

Till 2023, the increase in number of seats in govt colleges has not been proportional to the rise in number of applicants. Between 2021 and 2022, the number of aspirants rose by 16 % points as against 3% point rise in seats. In 2023, the increase in seats was 11 % points, marginally lower that the increase in number of aspirants (11.5).

After a decade, in 2024 the increase percentage of seats (17) has been higher than that of candidates (14.1), thereby making it the year of best seat-to-candidate ratio (1:42.2) in nine years (barring the 2021 Covid year).

The number of seats in govt colleges in 2024 is 56,385 across 706 colleges (up from 322 in 2023, the biggest increase in the last 15 years), up from 48,212 in 2023 and 43,435 in 2022. The biggest increase in seats was in 2021 when 8,329 seats were added to the 2020 tally of 33,893.

For over a decade now, females have outnumbered males in this medical entrance test. This year is no different with the highest-ever (57.2%) female participation. In 2023, it was 56.7% and 53.5% in 2022 and 51% in 2019.

A RECORD REGISTRATION EVERY YEAR...

Registration over the years

Total registrations

Year	Total registrations
2017	11,38,890
2018	13,26,725
2019	15,19,375
2020	15,97,435
2021	16,14,777
2022	18,72,343
2023	20,87,445
2024	**23,81,833**

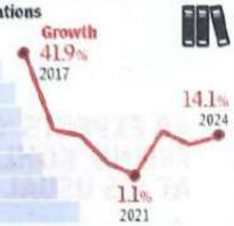

Total registrations

Year	No of govt colleges	No of seats in govt colleges	Candidates per seat
2019	237	31483	48.3
2020	253	33893	47.1
2021	279	42222	38.2
2022	289	43435	43.1
2023	322	48212	43.3
2024	706	56385	42.2

In 2016 a total of 8,02,594 candidates registered, the last NEET **under 10 lakh**

In last 8 years the number of candidates have increased by **12,42,943**

Category-wise 2024

	Registrations	% of Registrations
Male	10,18,593	42.8
Female	13,63,216	57.2
Third Gender	24	--
OBC NCL as per list	10,43,084	43.8
General	6,43,596	27
SC	3,52,107	14.8
Gen-EWS	1,88,557	7.9
ST	1,54,489	6.5

States with more than 1.2 lakh registrations for 2024

State	Registrations
Uttar Pradesh	3,39,125
Maharashtra	2,79,904
Rajasthan	1,96,139
Tamilnadu	1,55,216
Karnataka	1,54,210
Kerala	1,44,949
Bihar	1,39,398
Madhya Pradesh	1,33,644
West Bengal	1,20,743

UGC: Check list of debarred univs before enrolling

Ahead of the 2024-25 academic session, UGC cautioned students seeking enrolment in programmes offered under Open and Distance Learning (ODL) and/or Online Learning (OL) mode Wednesday.

In a public notice the regulator stated that Narsee Monjee Institute of Management Studies, Maharashtra, Sri Venkateshwara University, Andhra Pradesh and Periyar University Tamil Nadu have been debarred from offering ODL/ online programmes.

UGC said, "Students must confirm the recognition status of HEI for offering ODL and Online education for the session opted for admission on UGC DEB website, check the details on the HEIs' website, take note of prohibited programmes and prohibition of franchising arrangement and ensure that all activities are being conducted within Territorial Jurisdiction for ODL programmes." TNN

The Times of India 21.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

महाराष्ट्र टाइम्स । नाशिक । गुरुवार, २१ मार्च २०२४

'महास्वयम्'चे समन्वयन 'मुक्त'कडे

म. टा. प्रतिनिधी, नाशिक

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० मध्ये ४० टक्के अभ्यासक्रम ऑनलाइन शिकणे हा मुद्दा समाविष्ट आहे. राज्यातील विद्यार्थ्यांना हा ऑनलाइन अभ्यासक्रम मराठी भाषेतून उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने 'महास्वयम्' या ऑनलाइन पोर्टलची निर्मिती केली जाणार आहे. नाशिकच्या यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाकडे या पोर्टल निर्मितीच्या समन्वयनाची जबाबदारी देण्यात आली आहे. राज्यातील अन्य चार विद्यापीठांचाही यात सहभाग असून, जवळपास ४० लाख विद्यार्थ्यांना याचा लाभ होईल.

राज्याचे उच्च व तंत्र शिक्षणमंत्री चंद्रकांत पाटील यांच्या प्रमुख उपस्थितीत यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, मुंबई विद्यापीठ, कोल्हापूरचे शिवाजी विद्यापीठ आणि मुंबईचे श्रीमती नाथीबाई दामोदर ठाकरसी महिला विद्यापीठ या पाच विद्यापीठांची गेल्या आठवड्यात एक बैठक झाली. यामध्ये 'महास्वयम्' पोर्टल विकसित करण्याबाबतचा करार करण्यात आला असून, लवकरच हे पोर्टल विद्यार्थ्यांच्या सेवेत उपलब्ध करून दिले जाणार आहे. केंद्र सरकारने ऑनलाइन अभ्यासक्रमांसाठी 'स्वयम' हे पोर्टल सुरू केले असून, त्यावरील सर्व अभ्यासक्रम इंग्रजी भाषेत आहेत. तसेच त्या अभ्यासक्रमांचे शुल्कही अधिक आहे. त्यामुळे राज्यातील विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक आणि औद्योगिक गरजा लक्षात घेऊन, परवडणाऱ्या शुल्कात कमी क्रेडिटचे ऑनलाइन अभ्यासक्रम सुरू करण्याच्या उद्देशाने नवीन ऑनलाइन अभ्यासक्रमाचे पोर्टल विकसित करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. मुक्त विद्यापीठासोबत करार झालेल्या विद्यापीठांपैकी अन्य सर्व विद्यापीठे तज्ज्ञांच्या माध्यमातून आवश्यक ई-कटेंट उपलब्ध करून देणार आहेत. त्याचे सर्व शूटिंग, एडिटिंग तसेच तो पोर्टलवर अपलोड करण्याची जबाबदारी मुक्त विद्यापीठाची असेल.

- मराठीमध्ये मिळणार ऑनलाइन अभ्यासक्रम
- राज्यातील चार विद्यापीठांकडून अभ्यासनिर्मिती
- ४० लाख विद्यार्थ्यांना होणार लाभ

आधी विद्यार्थ्यांचे सर्वेक्षण

या पोर्टलसाठी अभ्यासक्रम विकसित करण्यापूर्वी संबंधित विद्यापीठांकडून विद्यार्थ्यांचे सर्वेक्षण केले जाणार आहे. त्यानुसार अधिक विद्यार्थ्यांना उपयोगी पडेल अशा सामायिक ई-कंटेंटची निर्मिती केली जाणार आहे. त्यानंतर टप्प्याटप्प्याने हे अभ्यासक्रम विकसित केले जाणार आहेत. भारतीय ज्ञान प्रणालीवरील (आयकेएस) कमी कालावधीचे आणि कमी क्रेडिटचे अभ्यासक्रम विद्यार्थ्यांना लवकरच उपलब्ध करून देण्यात येणार आहेत. हे अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना क्रेडिट दिले जाणार आहेत.

"राज्यातील विद्यार्थ्यांचा विचार करून उच्च शिक्षणमंत्री चंद्रकांत पाटील यांच्या संकल्पनेतून हे पोर्टल विकसित केले जाणार आहे. यासाठी ज्या विद्यापीठांचा करार झाला आहे, त्या सर्वांचाच यात सहभाग असेल. विद्यार्थ्यांच्या गरजांनुसार अभ्यासक्रम विकसित केले जाणार आहेत.

–डॉ. संजीव सोनवणे, कुलगुरू, यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ

Maharashtra Times, Nashik 21.3.2024

लोकमत

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील अधिष्ठात्यांची खांदेपालट

लोकमत इम्पॅक्ट

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या कुलगुरूपदी डॉ. सुरेश गोसावी यांची नियुक्ती झाल्यानंतर मागील नऊ महिन्यांपासून विविध विद्याशाखांवर पूर्णवेळ अधिष्ठात्यांची नियुक्ती झालेली नाही.

या संदर्भात 'लोकमत'मध्ये बातमी प्रसिद्ध होताच विद्यापीठ प्रशासनाने तातडीने अधिष्ठात्यांची खांदेपालट केली. दि. २० मार्चला परिपत्रक प्रसिद्ध करीत नवीन प्राध्यापकांकडे अतिरिक्त कार्यभार सोपविल्याचे जाहीर केले. मात्र, पूर्णवेळ अधिष्ठात्यांची नियुक्ती केव्हा होणार? याबाबत विद्यापीठाने स्पष्ट केलेले नाही.

माजी कुलगुरू डॉ. नितीन करमळकर यांचा कार्यकाळ संपून सुमारे दोन वर्षे होत आली तरीही विद्यापीठाच्या विविध विद्याशाखांवर नवीन पूर्णवेळ अधिष्ठातांची निवड झालेली नाही. दरम्यान, विद्यापीठात 'पूर्णवेळ अधिष्ठात्यांविना शैक्षणिक कारभार' व 'मोजक्या व्यक्तींकडे अनेक महत्त्वाची पदे' या बातम्यानंतर विद्यापीठ प्रशासनाला जाग आली. प्रभारी कुलसचिव डॉ. विजय खरे यांनी परिपत्रक प्रसिद्ध केले.

विज्ञान व तंत्रज्ञान विद्याशाखेच्या अधिष्ठातापदी डॉ. प्रमोद धोंडू पाटील, वाणिज्य व व्यवस्थापन विद्याशाखा डॉ. यशोधन मनोहर मिठारे आंतरविद्याशाखीय अभ्यासवर डॉ. प्रभाकर बच्चाराम देसाई यांनी दि. ७ मार्चला अतिरिक्त कार्यभार स्वीकारल्याचे स्पष्ट केले आहे.

कार्यभार स्वीकारल्याचा अनोखा योगायोग

दि. ७ मार्च रोजी लोकमतमध्ये बातमी प्रसिद्ध झाली आणि योगायोगाने त्याच दिवशी वर नमूद केलेल्या तीन विद्याशाखांचा अतिरिक्त कार्यभार नवीन प्राध्यापकांनी स्वीकारल्याचे परिपत्रकात नमूद केले आहे. तसेच त्यानंतर तब्बल दोन आठवड्यांच्या विलंबाने दि. २० रोजी प्रभारी कुलसचिवांनी ते परिपत्रक विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध केले.

Pune Main
Page No. 3 Mar 22, 2024
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकमत

बीसीए, बीबीए अर्ज नोंदणीस सुरुवात

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : बीसीए, बीबीए, बीएमएस आणि बीबीएम पदवी अभ्यासक्रमास प्रवेश घेण्यासाठी येत्या शैक्षणिक वर्षापासून विद्यार्थ्यांना सीईटी परीक्षा द्यावी लागणार आहे. राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्षाच्या वतीने सीईटी परीक्षेसाठी संकेतस्थळावर ऑनलाइन अर्ज नोंदणीला सुरूवात झाली आहे.

बीसीए, बीबीए, बीएमएस आणि बीबीएम पदवी अभ्यासक्रमासाठी यंदा प्रथमच महाराष्ट्र आणि राज्याबाहेर परीक्षा केंद्रावर सीईटी परीक्षा घेण्यात येणार आहे. त्यासाठी www.mahacet.org या संकेतस्थळावर गुरुवार, दि. २१ मार्चपासून ऑनलाइन माध्यमातून अर्ज नोंदणीला सुरुवात झाली आहे.

Pune Main
Page No. 3 Mar 22, 2024
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

येत्या शैक्षणिक वर्षात राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची महाविद्यालयांमध्ये अडचणींसह अंमलबजावणी ?

विद्यापीठ स्तरावर समितीच नसल्याचे उघडकीस

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० (एनईपी) येत्या शैक्षणिक वर्षात सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी संलग्नित महाविद्यालये, सर्व उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये राबविण्यात येणार आहे. मात्र या धोरणाच्या अंमलबजावणीची आवश्यक तयारी केल्याचा विद्यापीठाचा दावा असला, तरी अंमलबजावणी दरम्यान येणाऱ्या अडचणी सोडवण्यासाठी विद्यापीठ पातळीवर अद्याप समिती स्थापन केली नसल्याचा प्रकार समोर आला आहे.

विद्यापीठाची अर्थसंकल्पीय अधिसभा शनिवारी आणि रविवारी होणार आहे. या सभेसाठीची कार्यक्रमपत्रिका अंतिम करण्यात आली आहे. आगामी आर्थिक वर्षासाठीचा अर्थसंकल्प या सभेत मांडून त्याला मंजुरी घेतली जाणार आहे. या अर्थसंकल्पीय अधिसभेच्या अनुषंगाने अधिसभा सदस्यांनी विचारलेल्या प्रश्नांना व्यवस्थापन परिषद सदस्यांनी उत्तरे दिली आहेत.

शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून संलग्न महाविद्यालयांत राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०ची अंमलबजावणी केली जाणार आहे. त्या संदर्भात अधिसभा सदस्य डॉ. रमेश गायकवाड यांनी विचारलेल्या प्रश्नांना व्यवस्थापन परिषद सदस्य डॉ. देविदास वायदंडे यांनी उत्तर दिले आहे. सर्व विद्याशाखांच्या अभ्यासक्रमांना राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाच्या नियमानुसार मान्यता देण्यात आली आहे, अभ्यासक्रमांबाबत कार्यशाळा आयोजित करण्यात आल्या. मात्र महाविद्यालयांच्या अडचणी सोडवण्यासाठी विद्यापीठ स्तरावर समितीच नसल्याचे या उत्तरांतून स्पष्ट झाले आहे. समितीची स्थापना हा धोरणात्मक निर्णय असल्याचे नमूद करण्यात आले आहे.

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणात उद्योगांच्या सहभागातून कार्यानुभवाची तरतूद आहे. त्या अनुषंगाने शिक्षण प्रक्रियेत उद्योगांचा सहभाग, कार्यानुभव, विद्यावेतन या संदर्भात अधिसभा सदस्य शंतनू लामधाडे यांनी विचारलेल्या प्रश्नाला डॉ. देविदास वायदंडे यांनीच उत्तर दिले आहे. त्यानुसार कार्यानुभव, विद्यावेतनाची संकल्पना नवीन असल्याने त्याबाबत प्रक्रिया सुरू आहे, तसेच अद्याप उद्योगांना सहभागी करून घेण्यात आले नसल्याचे या उत्तरात नमूद करण्यात आले आहे.

वादग्रस्त नाटकाचा मुद्दा पुन्हा चर्चेत

विद्यापीठाच्या ललित कला केंद्रातील विद्यार्थ्यांनी सादर केलेल्या नाटकावरून गेल्या महिन्यात गहजब झाला होता. विद्यापीठाच्या अधिसभेत नाटकाचा मुद्दा पुन्हा तापण्याची शक्यता आहे. जय श्रीरामच्या घोषणा देऊन व्यवस्थापन परिषदेच्या बैठकीला आलेल्या सदस्यांनी दिलगिरी व्यक्त करावी, विभागप्रमुख डॉ. प्रवीण भोळे आणि विद्यार्थ्यांवर केलेल्या पोलीस कारवाईविरोधातील न्यायालयीन कामकाजाचा खर्च विद्यापीठाने करण्याचा प्रस्ताव अधिसभा सदस्य डॉ. हर्ष जगझाप यांनी मांडला आहे. तर विद्यापीठात, ललित कला केंद्रात सादर केली जाणारी संहिता संबंधित प्राध्यापकांनी तपासावी, त्यात अश्लील वर्तन-भाषा-हावभाव नसावेत, तसेच त्यात कोणाच्या धार्मिक भावना दुखावतील असा मजकूर नसल्याचीही खात्री करून घ्यावी, संबंधित विभागातील प्राध्यापक यासाठी जबाबदार असावा, असा ठराव डॉ. अपर्णा लळिंगकर यांनी मांडला आहे. विद्यापीठात होणाऱ्या नाटक किंवा तत्सम कार्यक्रमांच्या नियमनासाठी नियमावली लागू करण्याचा ठराव ॲड. ईशानी जोशी यांनी मांडला आहे.

22/03/2024 | Pune | Page : 12
Source : https://epaper.loksatta.com

प्रभात

विद्यापीठातील १२ अध्यासने प्रमुखांविना ओस

दोन कोटींच्या निधीअभावी बिरसा मुंडा अध्यासनाची निर्मिती रखडली

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २१ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील १९ अध्यासनांपैकी १२ अध्यासनांना प्रमुखच नाहीत. त्यामुळे ही अध्यासने ओस पडली आहेत. किमान दोन कोटी रुपयांचा निधी उपलब्ध होत नसल्याने बिरसा मुंडा यांच्या नावाने प्रस्तावित असलेले अध्यासनही रखडल्याचे चित्र आहे.

विद्यापीठाची अर्थसंकल्पीय अधिसभा येत्या शनिवारी आणि रविवारी होणार आहे. या सभेसाठीची कार्यक्रमपत्रिका तयार करण्यात आली असून, या सभेत आगामी अर्थसंकल्प मांडून त्याला मंजुरी घेतली जाणार आहे. अधिसभा सदस्यांनी विचारलेल्या प्रश्नांना व्यवस्थापन परिषद सदस्यांनी उत्तरे दिली आहेत. या प्रश्नोत्तरांतून अध्यासनांना प्रमुख नसणे, बिरसा मुंडा अध्यासन याबाबतची माहिती उघड झाली आहे.

अधिसभा सदस्या ईशानी जोशी यांनी विद्यापीठात असलेली अध्यासने, अध्यासनांचे प्रमुख, अध्यासनांचे कार्यक्रम यासंदर्भातील विचारलेल्या प्रश्नांना व्यवस्थापन परिषद सदस्य रवींद्र शिंगणापूरकर यांनी उत्तरे दिली आहेत. विद्यापीठात असलेल्या १९ अध्यासनांपैकी ७ अध्यासनांमध्ये अध्यासन प्रमुख आहेत, उर्वरित अध्यासनांचे प्रमुख नियुक्त करण्याची प्रक्रिया सुरू आहे. अध्यासनांचे कार्यक्रम अध्यासन प्रमुख निश्चित करतात. या कार्यक्रमांना कुलगुरूंची मान्यता घ्यावी लागते, असे उत्तरात नमूद करण्यात आले आहे. त्यामुळे विद्यापीठातील १२ अध्यासनांचे कामकाज प्रमुखांविनाच सुरू आहे.

अधिसभा सदस्य गणपत नांगरे यांनी बिरसा मुंडा अध्यासनाच्या निर्मितीबाबत विचारलेल्या प्रश्नालाही रवींद्र शिंगणापूरकर यांनीच उत्तर दिले आहे. किमान दोन कोटी रुपये स्थायी निधी, देणगी स्वरूपात असल्याशिवाय नव्याने अध्यासन निर्माण करू नये, असा निर्णय व्यवस्थापन परिषदेने घेतला आहे. त्यामुळे दोन कोटी रुपयांचा निधी प्राप्त झाल्यानंतर अधिकार मंडळाच्या मान्यतेने विद्यापीठात बिरसा मुंडा अध्यासन निर्माण करण्यात येईल. व्यवस्थापन परिषदेच्या १७ मार्च रोजी झालेल्या बैठकीत यासंदर्भात चर्चा करून डॉ. डी. बी. पवार यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नियुक्त करण्यात आल्याचेही स्पष्ट करण्यात आले आहे.

PuneCity, 22 Mar 2024, Page:015
https://epaper.dainikprabhat.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

संविधानभान

भारतीय संविधानाची वैशिष्ट्ये

अखेरीस संविधानाच्या मसुद्याला अंतिम रूप प्राप्त झाले. देशाचा स्वप्ननकाशा तयार झाला. त्यानुसार आपल्या मूळ भारतीय संविधानात २२ भाग आहेत. एकूण ३९५ अनुच्छेद आणि ८ परिशिष्टे आहेत. संविधानाची आठ प्रमुख वैशिष्ट्ये आहेत:

(१) लिखित संविधान : भारताचे संविधान हे जगातील सर्वांत मोठे लिखित संविधान आहे. भारतातील विविधता, त्यातली गुंतागुंत लक्षात घेऊन संविधानाचे लेखन करून त्यात नेमकेपणा येईल, असा प्रयत्न करण्यात आला आहे.

(२) प्रवाही : संविधान म्हणजे 'बाबा वाक्यं प्रमाणं' नव्हे. त्यातील अनुच्छेद ३६८ नुसार संविधानात दुरुस्ती करता येते; मात्र संविधानाचा काही भाग हा पायाभूत आहे, त्यात दुरुस्ती करता येत नाही. संविधानात मर्यादित प्रमाणात लवचीकता आहे. गरजेनुसार, मूलभूत तत्त्वांनुसार यात दुरुस्त्या केल्या जाऊ शकतात.

(३) एकेरी नागरिकत्व : भारतीय संविधानाने एकेरी नागरिकत्वाचे तत्त्व स्वीकारले. कुणी महाराष्ट्राचा किंवा गुजरातचा नागरिक नाही तर प्रत्येक जण भारताचा नागरिक आहे. अमेरिकेत दुहेरी नागरिकत्व आहे. तेथे घटकराज्यांचे आणि संघराज्यांचे असे दुहेरी नागरिकत्व आहे. भारतीय संविधानाने मात्र एकेरी नागरिकत्वाचा पुरस्कार केला.

(४) मूलभूत हक्क आणि कर्तव्ये : भारतीय संविधानातील तिसऱ्या भागात नागरिकांच्या मूलभूत हक्कांचा समावेश केलेला आहे. या हक्कांचे उल्लंघन झाल्यास नागरिक न्यायालयात दाद मागू शकतात. स्वातंत्र्य, समानता, धर्मविषयक तसेच शैक्षणिक, सांस्कृतिक याबाबतचे मूलभूत हक्क नागरिकांना आहेत. संविधानाच्या चौथ्या भागातील अनुच्छेद ५१ (क) मध्ये मूलभूत कर्तव्यांचा समावेश आहे. नागरिकांना जसे हक्क आहेत तसेच त्यांनी सहभाव टिकावा, शांतता राहावी आणि देशाप्रति आदर राखावा, यासाठी काही मूलभूत कर्तव्ये सांगितलेली आहेत.

(५) सार्वभौम संसदीय लोकशाही : संविधानाने लोकशाहीचे संसदीय स्वरूप स्वीकारले. संसदीय स्वरूपामध्ये सामूहिक नेतृत्वास अधिक महत्त्व दिले जाते. भारताच्या संविधानाच्या रचनेत राष्ट्रपती हे नाममात्र प्रमुख आहेत तर लोकनिर्वाचित व्यवस्थेतून निवडले गेलेले पंतप्रधान कार्यकारी प्रमुख आहेत. राज्यसभा, लोकसभा आणि राष्ट्रपती या सर्वांनी मिळून संसद तयार झाली आहे. संसदेतील प्रतिनिधी निवडण्यासाठी सर्वांना मतदानाचा अधिकार देण्यात आला आहे.

(६) सर्वोच्च, एकात्मिक आणि स्वायत्त न्यायव्यवस्था : भारतीय संविधानाने सत्तेचे अलगीकरण केले आहे. त्यानुसार न्यायव्यवस्थेकडे सर्वोच्चता आहे. ती एकात्मिक स्वरूपाची असून न्यायपालिका स्वतंत्र असणे अपेक्षित आहे. कायदेमंडळ, कार्यकारी मंडळ आणि न्यायमंडळ यांच्यातील सत्तेचे वितरण योग्य होणे अत्यावश्यक असते. तसे अलगीकरण असेल तरच सत्तेचे संतुलन राहते. उत्तरदायित्वाचे तत्त्व प्रत्यक्षात येते.

(७) संघराज्यवाद : सत्तेचे अलगीकरण (सेपरेशन) जसे गरजेचे तसेच विभाजन (डिव्हिजन) महत्त्वाचे असते. भारताने केंद्र आणि राज्य यांच्यामध्ये सत्तेचे उभे विभाजन केले. म्हणूनच 'राज्यांचा संघ' असे देशाचे वर्णन केले जाते. या संघराज्याच्या रचनेमध्ये केंद्रास अधिक महत्त्व आहे. संविधानातील ७३ व्या आणि ७४ व्या घटनादुरुस्तीने पंचायत राज व्यवस्था अस्तित्वात आली आणि सत्तेचे अधिक प्रमाणात विकेंद्रीकरण झाले.

(८) आणीबाणीबाबतच्या तरतुदी : काही अपवादात्मक परिस्थितीत आणीबाणी लागू करण्याबाबतच्या तरतुदी आहेत. भारतीय संविधानाने तीन प्रकारच्या आणीबाणीबाबत तरतुदी केलेल्या आहेत : (अ) युद्ध, बाह्य आक्रमण किंवा सशस्त्र हल्ला झाल्यास. (ब) संवैधानिक व्यवस्था कोलमडून पडल्यास. (क) वित्तीय आणीबाणी. अर्थातच अपवादात्मक परिस्थितीचे योग्य आकलन करून घेऊन आणीबाणी लागू करणे अपेक्षित आहे. केवळ आणीबाणीच्या काळातच नागरिकांच्या मूलभूत हक्कांवर गदा येऊ शकते. भारतीय संविधानाच्या या प्रमुख वैशिष्ट्यांमधून भारतीय राज्यव्यवस्थेची रचना, तिचा व्यवहार, नागरिक आणि राज्यसंस्थेचे संबंध या बाबींचे आकलन करून घेता येते. संविधान समजून घेण्यासाठी या वैशिष्ट्यांचे सखोल आकलन जरुरीचे आहे.

- डॉ. श्रीरंजन आवटे
poetshriranjan@gmail. com

22/03/2024 | Pune | Page : 06
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

Controversial play may rule SPPU senate meet tomorrow

Ardhra.Nair@timesgroup.com

Pune: Contentious debates were expected during the annual senate meeting at the Savitribai Phule Pune University on Saturday.

Issues like accountability of professors regarding controversial plays to legality of religious chants during university meetings were likely to take centre-stage. The root of the problem could be traced back to the parody staged by students of Lalit Kala Kendra in Feb, igniting protests and vandalism on campus.

Senate member Aparna Lalingkar suggested in her proposal that professors must be held responsible for students' plays in Lalit Kala Kendra. Referring to the parody play, Lalingkar said, "The sanctity of the university was violated because of it. In order to avoid repetitions in other departments, concerned professors should ensure there are no obscene behaviour, language and gestures, and there should be no content hurting anyone's religious sentiments."

Harsh Jagzap, another senate member, has raised issues pertaining to preservation of the academic autonomy of the university. "Teachers and students must have the right to think and express freely. It is necessary to acknowledge the right of students to make mistakes. The violent incident at the Lalit Kala Kendra on Feb 2 is a blow to our academic autonomy."

A section of teachers had opposed the incident and raised religious chants in the management council meeting held on Feb 6. Jagzap said that as per Article 28 (1) of the Constitution of India, no religious instruction could be imposed in any educational institution, except minority institutions run on govt grants.

"The Maharashtra govt has repeatedly issued instructions restricting celebration of programmes or worship of any particular religion in educational institutions. Despite this, members came to the management meeting chanting the name of deities of a particular religion. It violates the Constitution as well as instructions of the Maharashtra govt," said Jagzap.

Jagzap has proposed these members apologize or the senate condemn them publicly.

The Times of India 22.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

मुल्यांकनासाठी महाविद्यालयांना 'परिसस्पर्श'

पहिल्या टप्प्यात ९० लाखांचा निधी मंजूर; मानांकनासाठी मार्गदर्शन

■ सम्राट कदम : सकाळ वृत्तसेवा

पुणे, ता. २१ : नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणात महाविद्यालयांचे राष्ट्रीय मूल्यांकन आणि प्रमाणन परिषदेच्या (नॅक) अनिवार्य केले आहे. सर्वच महाविद्यालयांनी मूल्यांकन प्रक्रियेत सहभागी व्हावे, म्हणून राज्य शासनाच्यावतीने 'परिसस्पर्श' ही योजना राबविण्यात येत आहे. पहिल्या टप्प्यात राज्यातील ९० मार्गदर्शक महाविद्यालयांना प्रत्येकी एक लाख रुपयांचा निधी उच्च शिक्षण विभागाच्यावतीने मंजूर करण्यात आला आहे. उर्वरित एक लाख रुपयांचा निधी संबंधित विद्यापीठाने देणे अपेक्षित आहे.

नव्या शैक्षणिक धोरणानुसार महाविद्यालयांना पुढील १५ वर्षांत टप्प्याटप्प्याने स्वायत्तता देण्यात येणार आहे. तसेच समूह विद्यापीठांचीही स्थापना करण्यात येईल. यासाठी संबंधित महाविद्यालयांच्या दर्जासंबंधीचे मूल्यांकन होऊन, त्यांना मानांकन प्राप्त करणे गरजेचे आहे.

राष्ट्रीय मूल्यांकन आणि प्रमाणन परिषदेच्या (नॅक) मूल्यांकनात अजूनही अनेक महाविद्यालये सहभागी झालेली नाहीत. मूल्यांकनाच्या प्रक्रियेतील क्लिष्टता आणि योग्य मार्गदर्शन मिळावे यासाठी 'परिसस्पर्श' योजना राबविण्यात येत आहे. याद्वारे राज्यातील १५० महाविद्यालये उर्वरित महाविद्यालयांना मार्गदर्शन करणार आहेत. त्यांच्यासाठी दीड कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आली आहे.

पहिल्या टप्प्यात ९० महाविद्यालयांनी प्रस्ताव पाठविले होते. त्यांना मंजुरी दिल्याचे राज्याचे उच्च शिक्षण संचालक डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर यांनी सांगितले. केंद्राच्या 'परामर्श' योजनेच्या धर्तीवरच ही योजना राबविण्यात येत आहे.

राज्यातील स्थिती

३८००
एकूण महाविद्यालये (अंदाजे)

१९८४
मानांकन प्राप्त महाविद्यालये

५०
मूल्यांकन न झालेली अनुदानित महाविद्यालये

१८००
मूल्यांकन न झालेली विनाअनुदानित महाविद्यालये

परीसस्पर्श

३ वर्षे
योजनेचा कालावधी

२ लाख
मार्गदर्शक महाविद्यालयाला प्रतिवर्ष मिळणारे अनुदान (प्रत्येकी)

१५०
मार्गदर्शक महाविद्यालये

५ ते ७
किती महाविद्यालये दत्तक घेणार

९ कोटी
तीन वर्षांचा योजनेतील एकूण खर्च

४.५ कोटी
विद्यापीठांनी उपलब्ध करायचा निधी

काय आहे योजना?

■ 'नॅक' मूल्यांकनात सहभागी होण्यासाठी महाविद्यालयांना प्रवृत्त करणे, मार्गदर्शन करणे आणि आवश्यक गोष्टींत मदत करण्यासाठी 'परिसस्पर्श' ही योजना तीन वर्षांसाठी राबविण्यात येणार आहे. 'ए' किंवा 'ए प्लस' मानांकन प्राप्त झालेली महाविद्यालये मार्गदर्शक म्हणून काम पाहतील. त्यांनी दरवर्षी काही महाविद्यालये दत्तक घ्यावयाची आहेत.

काय मार्गदर्शन करणार?

- नॅकच्या मूल्यांकनासाठी महाविद्यालयांची पूर्वतयारी करून घेणे
- मानांकनासाठीचे अर्ज तयार करणे
- प्रत्यक्ष भेट घेऊन प्राध्यापकांसाठी कार्यशाळा किंवा प्रशिक्षण घेणे
- दस्ताऐवजीकरण करण्यात मदत करणे
- क्लिष्ट प्रक्रिया अधिक सुलभ करण्यासाठी मार्गदर्शन

"'नॅक' मूल्यांकन सक्तीचे आणि सुलभ करण्यासाठीची ही योजना अधिकृतपणे 'पाटील पॅटर्न' म्हणून ओळखली जाते. महाविद्यालयांना मार्गदर्शन आणि 'नॅक'ला आवश्यक सूचना देण्याचे कामही आम्ही करतो. केंद्रासह राज्यांनीही या योजनेची दखल घेतली आहे.

- डॉ. शैलेंद्र देवळाणकर, उच्च शिक्षण संचालक

Pune, Pune-Today
22/03/2024 Page No. 3

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

विद्यापीठाची अर्थसंकल्पीय अधिसभा आज

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाची अर्थसंकल्पीय अधिसभा आज (२३ मार्च) होणार आहे. अर्थसंकल्पावरील चर्चेसह काही मुद्द्यांवरून अभिसभा सदस्य व्यवस्थापन परिषदेला धारेवर धरण्याची चिन्हे आहेत.

गेल्यावर्षी सुमारे ७७ कोटींची तूट अर्थसंकल्प मांडण्यात आला होता. उत्पन्नात ४३ कोटी रुपयांची वाढ दाखवण्यात आली होती. त्यापूर्वीच्या अर्थसंकल्पाच्या तुलनेत तूट सात कोटी रुपयांनी वाढली होती. काही नव्या योजना प्रस्तावित करण्यात आल्या होत्या. मात्र, त्यातील काही योजना गेल्या वर्षभरात प्रत्यक्षात आलेल्या नाहीत. या पार्श्वभूमीवर या अर्थसंकल्पात विद्यापीठाकडून कोणत्या नव्या योजना सुरू केल्या जाणार, तूट कमी होणार का, काटकसरीचे धोरण सुरू ठेवणार याकडे लक्ष लागले आहे. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०ची शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४मध्ये विद्यापीठे आणि स्वायत्त महाविद्यालयांमध्ये अंमलबजावणी सुरू झाली. आता शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५पासून संलग्नित महाविद्यालयांमध्येही धोरणाची अंमलबजावणी सुरू होणार आहे. त्यामुळे त्या अनुषंगाने विद्यापीठाला काही तरतूद करावी लागण्याची शक्यता आहे.

23/03/2024 | Pune | Page : 14
Source : https://epaper.loksatta.com

विद्यापीठाचा मुद्रणालय विभाग बंद करा

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या मुद्रणालय विभागावरील खर्च आणि विभागातून होणारी कामे याचा विचार केल्यास मुद्रणालय विभागावर होणारा खर्च मोठा आहे. विद्यापीठातर्फे प्रकाशित केली जाणारी नववर्ष डायरीसुद्धा या विभागाने मार्च महिन्यात तयार केली. त्यामुळे सर्वच बाजूंनी तोट्यात चालणारा हा विभाग तातडीने बंद करावा, अशी मागणी अधिसभा सदस्य विनायक आंबेकर यांनी केली आहे.

अवाढव्य खर्च पाहता अधिसभा सदस्यांचा प्रस्ताव

विद्यापीठाच्या अधिसभेची बैठक शनिवारी (दि.२३) आयोजित करण्यात आली आहे. या अधिसभेच्या बैठकीत विविध प्रस्ताव सादर केले जाणार असून, अधिसभा सदस्य विनायक आंबेकर हे छपाई विभाग तातडीने बंद करावा, असा प्रस्ताव सादर करणार आहेत. विद्यापीठाचा छपाई विभाग म्हणजेच विद्यापीठ मुद्रणालय हा विभाग प्रत्यक्षात करीत असलेली कामे व त्या विभागावर होणारा खर्च याचा विचार व माहितीचे विश्लेषण केले असता या विभागावर होणारा खर्च प्रचंड व मिळणारी सेवा अत्यल्प व अनियमित आहे, असे स्पष्ट झाले आहे. २०२४ ची विद्यापीठ डायरी मार्च महिन्यात या विभागाकडून तयार झाली आहे. सबब, हा तोट्यात जाणारा विभाग तातडीने बंद करण्याचा निर्णय घ्यावा व तेथील सध्याच्या सेवकांचे अन्य विभागात समायोजन करण्याची कारवाई करावी,अशी शिफारस ही अधिसभा कुलगुरू व व्यवस्थापन परिषदेला करीत आहे,असा आंबेकर यांचा प्रस्ताव आहे.

My Pune Edition
Mar 23, 2024 Page No. 03
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव नि:पक्ष व निर्भीड दैनिक
स्थापना १९३९
पुढारी
www.pudhari.com

संशोधनाला पाठबळ कमी पडतेय?

पीएचडीच्या २० विद्यार्थ्यांनाच पाठ्यवृत्ती : अधिसभा सदस्यांच्या प्रश्नांमधून माहिती उघड

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाकडून शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये पीएचडीच्या फक्त २० विद्यार्थ्यांना पाठ्यवृत्ती प्रदान करण्यात आली आहे. मागील वर्षी हाच आकडा चक्क शून्यावर होता. दीड हजाराच्या आसपास संशोधक विद्यार्थी विद्यापीठाच्या विविध विभागांत आहेत. मात्र, त्यांना प्रोत्साहन देण्यात विद्यापीठ प्रशासन कमी पडत असून, अधिसभा सदस्य डॉ. रमेश गायकवाड आणि शंतनू लामधाडे यांनी संशोधन पाठ्यवृत्तीविषयी प्रशासनाला प्रश्न विचारले आहेत. त्यांना देण्यात आलेल्या उत्तरांत संशोधनाबाबत विद्यापीठाची उदासीनता दिसून येत आहे.

विद्यापीठात विभागनिहाय पीएचडी किंवा पोस्टडॉक करणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या किती, त्यातील किती विद्यार्थ्यांना पाठ्यवृत्ती दिली जाते, विद्यापीठ किती विद्यार्थ्यांना पाठ्यवृत्ती देते, विद्यापीठातील शिष्यवृत्ती, पाठ्यवृत्ती योजना कोणत्या, विभागनिहाय किती प्रकल्प सुरू आहेत, त्यासाठी किती निधी उपलब्ध केला आहे, संशोधन प्रकल्पावर काम करणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या किती, असे प्रश्न अधिसभा सदस्य डॉ. रमेश

गायकवाड आणि शंतनू लामधाडे यांनी विचारले होते.

अधिसभा सदस्यांना देण्यात आलेल्या उत्तरामध्ये उदासीनता दिसून आली आहे. उत्तरात देण्यात आलेल्या माहितीनुसार, विद्यापीठात १ हजार ४४१ संशोधक विद्यार्थी आहेत. मात्र, त्यांना शिष्यवृत्ती मिळते का नाही, विभागवार त्यांची संख्या किती, प्रकल्पांची संख्या, त्यांना मिळणारा निधी, याची पुरेशी माहिती विद्यापीठ प्रशासनाकडे नसल्याचे दिसून आले. उत्तरांत सविस्तर आकडेवारीचा अभाव आहे. विद्यापीठात ३८ पेक्षा अधिक विभाग असून, प्रकल्पांची संख्या फक्त ६९ आहे.

एकेकाळी विद्यापीठातील विभागांना अनेक मान्यवर संस्थांसह उद्योगांकडून प्रकल्पांसाठी मोठ्या प्रमाणावर निधी मिळत होता. पण, दिवसेंदिवस वाढत जाणारी उदासीनता आणि उपयोजित संशोधनाच्या अभावामुळे अनेक संस्थांकडून प्रकल्प येणे बंद झाले आहे. विद्यापीठाकडून केवळ २० विद्यार्थ्यांना भारतरत्न जेआरडी टाटा फेलोशिप देण्यात येते, तर विद्यापीठ निधीतून पाठ्यवृत्ती मिळणारे 'पोस्ट डॉक'चे १३ विद्यार्थी असल्याचे उत्तरात नमूद करण्यात आले आहे. त्यामुळे संशोधनाबाबतीत विद्यापीठ प्रशासन उदासीन असल्याचे स्पष्ट झाले आहे.

My Pune Edition
Mar 23, 2024 Page No. 03
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव निःपक्ष व निर्भीड दैनिक
स्थापना १९३९
पुढारी
www.pudhari.com

ऑनलाइन एमबीएची क्रेझ

बायोडेटाचे वजन वाढण्यासह व्यावसायिक ज्ञानातही भर

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

मास्टर ऑफ बिझनेस अॅडमिनिस्ट्रेशन अर्थात एमबीए या अभ्यासक्रमाला सध्या औद्योगिक, आयटी, आरोग्य, मार्केटिंग, शिक्षण आदी क्षेत्रात प्रचंड मागणी वाढली आहे. त्यामुळे विद्यार्थी पूर्णवेळ हा अभ्यासक्रम शिकतात. परंतु अलीकडे हाच अभ्यासक्रम ऑनलाइन शिकण्याकडे विद्यार्थ्यांचा कल वाढला आहे. यातून विद्यार्थ्यांचा बायोडाटा तर वजनदार होतोच, शिवाय त्यांच्या व्यावसायिक ज्ञानातही भर पडत असल्याची माहिती तज्ज्ञांनी दिली.

विद्यार्थी पदवीनंतर पदव्युत्तर पदवी म्हणून एमबीए करतात. त्यामुळे त्यांना नोकरीच्या वेगवेगळ्या संधी प्राप्त होतात. एचआर, फायनान्स, मार्केटिंग यांसह एमबीए अभ्यासक्रमांतर्गत ११ प्रमुख विषय आणि ३५ वैकल्पिक विषय समाविष्ट आहेत. यातील काही महत्त्वाच्या विषयांमध्ये ऑनलाइन अभ्यासक्रम काही शैक्षणिक संस्थांनी सुरू केले आहेत. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना हा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर नोकरीच्या विविध संधी निर्माण होत आहेत. यातूनच ऑफलाइन एमबीएबरोबरच नोकरी करणाऱ्या तरुणांमध्ये ऑनलाइन एमबीएचे महत्त्व वाढीस लागले आहे. तज्ज्ञांनी दिसेल्या माहितीनुसार, ऑनलाइन एमबीए ही एमबीएची पदवी मिळवण्याची एक उत्तम आणि सोयीस्कर पद्धत आहे. याचे काही फायदे देखील आहेत. ऑनलाइन एमबीएमध्ये विद्यार्थ्यांना किंवा नोकरदार तरुणांना त्यांच्या वेळेनुसार शिकण्याची परवानगी मिळते. विद्यार्थी पूर्णवेळ काम करत असला तरी त्याला संबंधित अभ्यासक्रम पूर्ण करता येतो. पारंपरिक एमबीएच्या तुलनेत ऑनलाइन एमबीए कमी खर्चाचा असतो. तुम्हाला प्रवास किंवा राहण्याचा खर्च करावा लागत नाही. भारतातील आणि परदेशाच्या विविध मान्यताप्राप्त विद्यापीठांमधून ऑनलाइन एमबीए करण्याची विद्यार्थ्यांना संधी मिळते. त्यामुळे देशात राहूनही परदेशी विद्यापीठांमध्ये शिकण्याचा अनुभ देखील विद्यार्थ्यांना मिळत आहे. बऱ्याच ऑनलाइन एमबीए अभ्यासक्रमांमध्ये विद्यार्थी स्वतःच्या गतीने शिकू शकतात. त्यामुळे अभ्यासक्रम साहित्य पुन्हा पाहण्याचे आणि मूळ संकल्पना स्पष्ट करण्यासाठी विद्यार्थ्यांना हवा तेवढा वेळ मिळतो. त्यामुळे सध्या विद्यार्थ्यांचा ऑनलाइन एमबीएकडे कल वाढला आहे.

पुढारी विशेष

> ऑनलाइन एमबीए शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांकडे स्व-अभ्यास आणि वेळ व्यवस्थापन कौशल्यांची आवश्यकता असते. विद्यार्थी जर शिस्तबद्ध आणि स्वतंत्र शिकणारा असेल, तर ऑनलाइन एमबीए संबंधित विद्यार्थ्यांसाठी एक उत्तम पर्याय ठरू शकतो. सध्या नोकरी करत असलेल्या किंवा पूर्णवेळ अभ्यासक्रम शिकण्याची संधी नसलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी ऑनलाइन एमबीए हा एक चांगला पर्याय आहे.
> - **प्रा. डॉ. ऋषीकेश काकांडीकर**, सहयोगी प्राध्यापक, साईबालाजी इंटरनॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ मॅनेजमेंट सायन्सेस.

My Pune Edition
Mar 23, 2024 Page No. 01
Powered by: erelego.com

सामना

दहावी, बारावी परीक्षांचा निकाल वेळेत कसा लागेल?

परीक्षकांवर उत्तरपत्रिका तपासणीबरोबरच अन्य कामांचा बोजा

निकाल लांबल्यास जबाबदारी मुख्याध्यापकांची

मुंबई, दि. २२ (प्रतिनिधी) – दहावी, बारावीच्या परीक्षेचे कामकाज करणाऱ्या शिक्षकांवर अन्य कामांचा बोजाही असल्याने या परीक्षांचा निकाल वेळेत लागेल का.... असा सवाल उपस्थित होत आहे. बोर्डाने दिलेल्या वेळेनुसार उत्तरपत्रिकांची तपासणी पूर्ण करण्याकडे सध्या परीक्षक आणि नियामक गुंतलेले आहेत. मात्र त्यांना पेपरतपासणीबरोबरच बीएलओची कामे, मदरशांचे सर्वेक्षण, केंद्र संचालनाची कामे, शालेय वार्षिक परीक्षांचे सुपरव्हिजनही करायचे आहे. त्यातच बोर्डाने उत्तरपत्रिका तपासणीचे काम वेळेत पूर्ण करण्यास प्रथम प्राधान्य देण्याच्या सूचना जारी केल्या आहेत. त्यामुळे शिक्षक हवालदिल झाले आहेत.

राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मुंबई विभागीय शिक्षण मंडळाने परिपत्रक जारी केले असून सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्देशानुसार निकालाचे काम ४५ दिवसांच्या आता पूर्ण करणे आवश्यक असल्याने परीक्षक व नियामकांना इतर कोणतेही काम देऊ नये, अशा सूचना मुख्याध्यापकांना दिल्या आहेत. मात्र प्रत्यक्षात असे घडत नसल्याचा काही शिक्षकांचा आरोप आहेत. पेपर तपासणीच्या काळातच अनेक इतर अशैक्षणिक कामांचा बोजा डोक्यावर असून त्यातून कोणतीही सूट मिळत नाही, असे शिक्षकांचे म्हणणे आहे.

> सरकारी अधिकारी आणि निवडणूक अधिकाऱ्यांनीच प्राथमिकता ठरवून शिक्षकांना केवळ शैक्षणिक कामेच करू द्यावीत.
> ▪ **जालिंदर सरोदे**, कार्याध्यक्ष, राज्य शिक्षक सेना

> बोर्डाच्या पेपरतपासणीचे काम महत्त्वाचे आहेच त्याचबरोबर शाळेच्या दैनंदिन कामही तितकेच महत्त्वाचे आहे. शिक्षकांनरा १०० टक्के सूट देणे मुख्याध्यापकांना परवडणारे नाही. त्यामुळे बोर्ड, मुख्याध्यापक आणि शिक्षक या तिघांनीही समन्वय साधत सर्वच कामे मार्गी कशी लागतील हे पाहणे महत्त्वाचे आहे.
> ▪ **महेंद्र गणपुले**, राज्य प्रवक्ता, राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा मुख्याध्यापक संघ महामंडळ.

Pune Edition
Mar 23, 2024 Page No. 6
Powered by : eReleGo.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

...was not dent that they would do it. ... added. ... the country," he said.

More research centres, apology for religious slogans: Issues to be discussed at SPPU Senate meeting today

DEVANSHI SRIVASTAVA
PUNE, MARCH 22

AMIDST RECENT controversies, better checks and balances, more grants, and more research centres are expected to be the main topics of discussion at the annual meeting of the senate of Savitribai Phule Pune University commencing on March 23.

Several proposals were listed prior to the meeting including NEP orientation classes for students, inviting students from global south countries, more grant schemes and skill education as well as demands for the university's council to apologise for an incident where religious slogans were chanted.

The controversial play at the Lalit Kala Kendra will likely dominate the meeting with at least three proposals directly referring to the incident

The controversial play at the Lalit Kala Kendra, which led to the arrest of some students and the head of a department, will likely dominate the meeting with at least three proposals directly referring to the incident.

One proposal by senate member Aparna Lalingkar condemned the play as violating the "sanctity of the university" and said that the professors must be entirely responsible for ensuring that there is "no obscene behavior, obscene language, obscene gestures, and content that would hurt anyone's religious sentiments".

A proposal by senate member Harsh Jagzap on the other hand condemned the arrests as a "threat to academic autonomy" and said that students have the right to make a mistake. The proposal demanded that the HoD be given legal support by the university. Another proposal by Jagzap urged the senate to condemn religious slogans being chanted by some members of the management council.

There were also proposals urging the body to question allotting charges of several departments into the hands of a few university officials or faculty members.

A proposal to implement rules for minimum standards and procedures to award PhD degrees was also made. With the university vigorously pushing for NAAC accreditation of all affiliated colleges, a proposal to withdraw affiliation of colleges who have still not applied was made.

Proposals to start centres for education technology and Indian knowledge systems, skill education-focused programmes and skill-based vocational courses for persons with disabilities were made.

A proposal saying that the time given to examine the proposals and respond to the budget is insufficient was listed. It said the amendments introduced through a notification dated July 3, 2023 must be reconsidered.

The Indian Express 23.3.2024

सामना

'नेट झीरो' मोहीम उच्च शैक्षणिक संस्थांमध्ये राबविणारा हिंदुस्थान हा जगातील पहिला देश

मराठमोळे शास्त्रज्ञ डॉ. राजेश शेंडे यांचा पुढाकार

पुणे, दि. २२ (प्रतिनिधी) - हवामान बदलाचे संकट थोपविण्यासाठी आणि पर्यावरण संरक्षणासाठीची 'नेट झीरो' ही मोहीम उच्च शैक्षणिक संस्थांमध्ये राबविणारा हिंदुस्थान हा जगातील पहिला देश ठरला आहे. मराठमोळे देशाचे शास्त्रज्ञ डॉ. राजेंद्र शेंडे यांच्या पुढाकारामुळे भारताच्या शिरपेचात हा मानाचा तुरा खोवला गेला आहे. नजीकच्या काळात अन्य देशांच्या उच्च शैक्षणिक संस्थांमध्ये ही मोहीम राबविली जाण्याची दाट चिन्हे आहेत.

शांतता नोबेल विजेत्या आयपीसीसी अहवाल २००७चे समन्वयक प्रमुख सहलेखक, युनेपचे माजी संचालक आणि वैश्विक ओझोन कृती समितीचे माजी प्रमुख असलेल्या डॉ. राजेंद्र शेंडे यांनी ग्रीन तेर फाउंडेशनच्या माध्यमातून जगभरात 'नेट झीरो' ही चळवळ उच्च शैक्षणिक संस्थांमध्ये उभारली आहे. या मोहिमेअंतर्गत देशातील ५००हून अधिक विद्यापीठे, शेकडो महाविद्यालये, आयआयटीसारख्या नामांकित संस्था सहभागी झाल्या आहेत. याद्वारे देशातील जवळपास १ लाख विद्यार्थी पर्यावरण संरक्षणासाठी सज्ज होत आहेत.

हवामान बदल, जागतिक तापमानवाढीचे संकट रोखायचे असेल, तर हरितगृह वायूचे उत्सर्जन थांबवावे लागेल. त्यासाठी आपापला परिसर नेट झीरो म्हणजेच कार्बनडायऑक्साईडसह हरितगृह वायूचे शून्य उत्सर्जन करायचे ठरवलं पाहिजे. जागतिक पातळीवरच ही संकल्पना राबविली जात आहे.

विद्यापीठे व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना पर्यावरण साक्षर बनविले जात आहे. सौर, पवन, जलविद्युत यांसह अपारंपरिक स्रोतांद्वारे ऊर्जानिर्मिती, ऊर्जा कार्यक्षमता, विजेची बचत यावर विद्यार्थ्यांना सखोल मार्गदर्शन केले जात आहे. विद्यापीठ आणि महाविद्यालयांचा कॅम्पस प्रदूषणमुक्त केला जाईल. त्यासाठी कचऱ्याचे व्यवस्थापन, पेपरलेस कामकाज, पर्यावरणस्नेही पर्यायांचा अवलंब करण्यात येत आहे.

" तरुणांचा देश अशी भारताची ओळख आहे. हेच तरुण आपल्या कृतीतून पर्यावरण संरक्षणाचा संदेश देण्यासाठी सज्ज झाले आहेत. 'नेट झीरो' मोहिमेतून यापुढील काळात अतिशय महत्त्वपूर्ण कार्य घडणार आहे. जागतिक इतिहासात त्याची नोंद झाल्याशिवाय राहणार नाही.

- डॉ. राजेंद्र शेंडे,
संस्थापक संचालक,
ग्रीन तेर फाउंडेशन

Pune Edition
Mar 23, 2024 Page No. 2
Powered by : eReleGo.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

प्रभात

रु.१०० कोटी तुटीचा अर्थसंकल्प

पुणे विद्यापिठाची आर्थिक तूट २४ कोटींनी वाढली

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २३ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा २०२४-२५ या आर्थिक वर्षाचा ५२८ कोटी जमेचा आणि ६२७ कोटी खर्चाचा अर्थसंकल्प सादर करण्यात आला. विद्यापीठाच्या अर्थसंकल्पातील तूट वाढत असून, आता ही तूट १०० कोटींवर गेली आहे. गतवर्षीच्या तुलनेत यंदा २४ कोटींनी तूट वाढली आहे.

विद्यापीठाच्या अधिसभेत व्यवस्थापन परिषदेचे सदस्य डॉ. देविदास वायदंडे यांनी अर्थसंकल्प सादर केला. कुलगुरू डॉ. सुरेश गोसावी, प्र कुलगुरू डॉ. पराग काळकर, कुलसचिव डॉ. विजय खरे यावेळी उपस्थित होते. स्थायी निधी आणि राबवण्यात येणाऱ्या योजनांचा विचार करता वित्तीय नियोजन आव्हानात्मक झाले आहे. गुंतवणुकीवरील घटत्या व्याजामुळे विद्यापीठाच्या राखीव निधीत वाढ होत नाही. विद्यापीठाने आर्थिकदृष्ट्या स्वयंपूर्ण होण्यासाठी उपाययोजना करणे गरजेचे आहे. त्यासाठी उत्पन्नाचे नवे स्रोत निर्माण करावे लागतील. आर्थिक काटकसर, योजनांचा प्राधान्यक्रम, उपन्न संसाधनांचा पुरेसा वापर या बाबत गांभीर्याने विचार करण्याची वेळ आली आहे, असे डॉ. वायदंडे म्हणाले.

कुलगुरूंकडून त्या वादावर पडदा...

विद्यापीठाच्या अधिसभेत व्यवस्थापन परिषद सदस्य सागर वैद्य आणि अधिसभा सदस्य सचिन गोर्डे पाटील यांच्यावर हक्कभंग प्रस्ताव सादर करण्यात आला. तसेच, सदस्यांचे वर्तन घटनाबाह्य आणि गोपनीयतेचा भंग असून, याबद्दल निलंबनाची कारवाई करावी, अशी मागणी अधिसभेत सदस्यांनी केली. या दोन्ही सदस्यांनी पत्रकार परिषद घेत विद्यापीठात भ्रष्टाचार झाल्याचा आरोप केला होता. शेवटी सदस्यांनी नियमांचे पालन करत कायदेशीर प्रक्रिया अवलंबावी, विद्यापीठाची प्रतिष्ठा लक्षात घेऊन यापुढे काळजी घ्यावी, असे सांगत कुलगुरू डॉ. सुरेश गोसावी यांनी या वादावर पडदा टाकला.

तांत्रिक त्रुटींवरून प्रशासन धारेवर...

अर्थसंकल्पातील तांत्रिक त्रुटींबाबत अधिसभा सदस्यांनी व्यवस्थापन परिषद आणि विद्यापीठ प्रशासनाला धारेवर धरले. गेल्यावर्षीच्या अर्थसंकल्पीय अधिसभेतही अशाच त्रुटी दाखवण्यात आल्या होत्या. पुढच्या वेळी तरी अधिकार मंडळाच्या सदस्यांनी अभ्यासपूर्ण अर्थसंकल्प सादर करावी, अशी अपेक्षा व्यक्त करण्यात आली.

अर्थसंकल्पातील तरतुदी

- विविध शिष्यवृत्तींसाठी : ८.२५ कोटी रु.
- विद्यापीठ बांधकामे : ४६ कोटी ५५ लाख रु.
- सुविधा-सुधारणा : ११ कोटी ११ लाख रु.
- गुणवत्ता सुधार कार्यक्रम : १२ कोटी
- संशोधन : ५ कोटी रु.
- विद्यार्थी विकास मंडळ : १२ कोटी ५६ लाख रु.
- कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा : शिका योजना : ७ कोटी रु.
- विद्यापीठ कर्मचारी कल्याण योजना : ७ कोटी ७१ लाख रु.

PuneCity, 24 Mar 2024, Page:013
https://epaper.dainikprabhat.com

लोकमत

विद्यापीठ बजेटमध्ये शंभर कोटी तूट

६२७ कोटींचा अर्थसंकल्प सादर : शिष्यवृत्तीसाठी सव्वाआठ कोटींची तरतूद

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने वर्ष २०२४-२५ चा ६२७ कोटी रुपयांचा सुमारे १०० कोटी रुपये एवढ्या मोठ्या तुटीचा अर्थसंकल्प शनिवारी अधिसभेत सादर केला. गतवर्षी ७६ कोटी एवढी तूट होती. त्यामध्ये यंदा सुमारे २३ कोटी रुपयांची तूट वाढली आहे.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या अधिसभेचे शनिवारी दि. २३ रोजी आयोजन केले होते. व्यवस्थापन सदस्य प्राचार्य डॉ. देविदास वायदंडे यांनी २०२४-२५ या वर्षाचा अर्थसंकल्प सादर केला. यावेळी अध्यक्षस्थानी डॉ. सुरेश गोसावी, प्र- कुलगुरू डॉ. पराग काळकर, कुलसचिव डॉ. विजय खरे उपस्थित होते.

विद्यापीठाच्या अर्थसंकल्पात २०२४-२५ या वर्षात ५२७ कोटी ८८ लाख १५ हजार रुपये जमा होणार आहेत. मात्र, यावर्षी ६२७ कोटी १५ लाख ५३ हजार रुपये खर्च करण्यात येणार आहेत. तसेच ९९ कोटी २७ लाख ३८ हजार रुपयांची तूट निर्माण होणार आहे. महाविद्यालय आणि शैक्षणिक विभागांच्या गुणवत्ता सुधार कार्यक्रमांतर्गत १३ कोटी, विद्यापीठ परिसरातील इमारतींच्या बांधकामांसाठी ४६ कोटी ५५ लाख व इतर सुविधा-सुधारणांसाठी ११ कोटी १५ लाखांची तरतूद केली आहे.

विशेष काय?

- संशोधनासाठी ५ कोटी
- कर्मवीर भाऊराव पाटील 'कमवा आणि शिका' ७ कोटी
- विद्यार्थी वसतिगृह बांधकाम, क्षमता वाढ, देखभाल व विकासासाठी १६ कोटी ३८ लाख
- विद्यार्थी सुरक्षा विमा योजना व आपत्कालीन साहाय्यात वाढ
- दिव्यांग सोयीसुविधांची देखभाल व विकास - ६० लाख
- आपत्कालीन व्यवस्थापन प्रशिक्षण ५ लाख
- खाशाबा जाधव स्पोर्ट्स् कॉम्प्लेक्स दीड कोटी

अधिष्ठाता निवडीची कालमर्यादा ठरवा

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातील पूर्णवेळ अधिष्ठात्यांची निवड मागील अनेक महिन्यांपासून रखडली आहे. त्या संदर्भात अधिसभा सदस्याने अधिसभेत स्थगन प्रस्ताव मांडला. अधिष्ठात्याच्या निवडीबाबत कालमर्यादा निश्चित करा, अशी मागणी कुलगुरूंकडे केली.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या अधिसभेत कुलगुरू डॉ. प्रा. सुरेश गोसावी यांनी अहवाल सादर केला. यावेळी प्र-कुलगुरू डॉ. पराग काळकर आणि प्रभारी कुलसचिव डॉ. विजय खरे उपस्थित होते.

सचिन गोर्डे पाटील यांनी स्थगन प्रस्ताव मांडला. त्यात विद्यापीठाच्या सुरक्षा यंत्रणेतील त्रुटी चिंता व्यक्त केली. तसेच रुसांतर्गत मिळालेल्या निधीचा योग्य विनियोग, छत्रपती शिवाजी महाराज शिष्यवृत्ती सुरू करण्यास विलंब का झाला? आदी प्रश्नांची विचारणा केली. तसेच पूर्णवेळ अधिष्ठात्यांची निश्चित कालमर्यादेत निवड करावी, अशी मागणी केली. त्यास प्रा. डॉ. बाळासाहेब सागडे यांनी पाठिंबा दिला, तर सदस्य प्रसेनजीत फडणवीस यांनी कुलगुरूंना अधिष्ठाता निवडीबाबत अधिकार आहेत त्यांनी तत्काळ त्यांची निवड करावी, असे मत मांडले. अधिसभा सदस्यांनी माध्यमांसमोर केलेल्या वक्तव्य आणि वर्तनाबाबत विनायक आंबेकर स्थगन प्रस्तावाद्वारे सदस्य सागर वैद्य आणि सचिन गोर्डे पाटील यांच्यावर कारवाईची मागणी केली.

प्राध्यापक भरतीची जाहिरातीमध्ये विविध विषयांसाठी उल्लेख केलेली क्लॉलिफिकेशन स्पेशलायझेशन नुसार पदव्युत्तर पदवी दिली जात नसेल तर जाहिरातीमध्ये स्पेशलायझेशनचा उल्लेख का करण्याचा आला? अशी विचारणा डॉ. हर्ष गायकवाड यांनी केली. तसेच या संदर्भात विषयतज्ज्ञांवर कारवाईची मागणी केली. त्यावर राज्य शासनाने नुकतेच घटकास आरक्षण जाहीर केले आहे. त्यानुसार जाहिरातीत बदल करण्यात येईल आणि पुन्हा एकदा अर्ज मागविण्यात येणार असल्याचे कुलसचिव डॉ. खरे यांनी सांगितले.

परीक्षा विभाग पुन्हा वादाच्या भोवऱ्यात

त्रयस्थ व्यक्तीने परीक्षा विभागात उत्तरपत्रिका तपासल्याचा आरोप गोर्डे पाटील यांनी केला. पैसे घेत परदेशी विद्यार्थ्यांचे गुण वाढविल्याचा आरोप सदस्य श्रीकृष्ण भंडलकर यांनी केला. याबाबत निवेदन देऊनही कारवाई झाली नसल्याचे सांगितले. त्यास सदस्य डॉ. अपूर्व हिरे, डॉ. गजानन खराटे यांनीही कारवाई का होत नाही? अशी विचारणा केली. याबाबत समिती स्थापन करून आरोपांची चौकशी करू, असे कुलगुरूंनी सांगितले.

Pune Main
Page No. 4 Mar 24, 2024
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

विद्यापीठाचा ९९ कोटींचा तुटीचा अर्थसंकल्प

अर्थसंकल्पी अधिसभेत सादर; दोन वर्षांत तूट वाढली ३० कोटींनी

पुणे, ता. २३ : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा २०२४-२५ आर्थिक वर्षासाठी ९९ कोटी रुपये तुटीचा अर्थसंकल्प मांडण्यात आला आहे. दोन वर्षांपूर्वीच्या म्हणजे आर्थिक वर्ष २०२२-२३च्या तुलनेत ही तूट जवळपास ३० कोटींनी वाढली आहे. दरवर्षी वाढत जाणारी अर्थसंकल्पी तूट कशी भरून काढणार?... याचे मोठे आव्हान विद्यापीठासमोर आहे.

विद्यापीठाची शनिवारी (ता. २३) अर्थसंकल्पीय अधिसभा झाली. कुलगुरू डॉ. सुरेश गोसावी यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या सभेला प्र-कुलगुरू डॉ. पराग काळकर, प्रभारी कुलसचिव डॉ. विजय खरे, वित्त व लेखा अधिकारी चारुशीला गायके आदी उपस्थित होते. व्यवस्थापन परिषदेचे सदस्य प्राचार्य डॉ. देविदास वायदंडे यांनी अर्थसंकल्प सादर केला. ५२८ कोटी जमेचा आणि ६२७ कोटी खर्चाच्या अर्थसंकल्पात विद्यापीठ आवारातील बांधकाम, सेवा-सुविधा, नाशिक व अहमदनगर उपकेंद्राचे बांधकाम यांच्यावर विशेष खर्च केला आहे. तसेच गुणवत्ता सुधार कार्यक्रम आणि शिष्यवृत्तीवर भर दिला आहे.

मांडणीतील त्रुटी...

अर्थसंकल्पीय भाषणातील लेखी आकडेवारीच्या त्रुटींकडे सदस्य विनायक आंबेकर यांनी लक्ष वेधले. अधिकाऱ्यांनी छपाईतील दोष असल्याचे सांगत वेळ मारून नेली. पण विद्यापीठाच्या अर्थसंकल्प मांडणीत कोट्यवधींच्या छपाईत त्रुटी कशी राहू शकते? असा प्रश्न सदस्यांनी उपस्थित केला. अर्थसंकल्पाबद्दल विद्यापीठ प्रशासनाच्या गांभीर्यावर त्यांनी ताशेरे ओढले.

तूट रोखण्याचे आव्हान...

अर्थसंकल्पीय तूट दरवर्षी वाढत चालली आहे. तिला रोखण्यासाठी विद्यापीठाने विभागांचे पुनर्मूल्यांकन करण्याची गरज अपूर्व हिरे यांनी व्यक्त केली. ते म्हणाले, "संसाधने, कर्मचारी आणि शैक्षणिक शुल्कासंबंधीच्या उपाययोजना करणे गरजेचे आहे. 'ना नफा, ना तोटा' तत्त्वावर विद्यापीठाने आवश्यक उपाययोजना करायला पाहिजे." उत्पन्नवाढीसाठी संभाव्य सर्व प्रयत्न करण्याची गरज आहे."

महत्त्वाच्या तरतुदी...

- **कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा व शिका योजना : ७ कोटी**
- **संशोधन योजना : ५ कोटी**
- **गुणवत्ता सुधार कार्यक्रम : १३ कोटी**
- **वसतिगृह बांधणे, क्षमता विकास आणि देखभाल : १६ कोटी ३८ लाख**

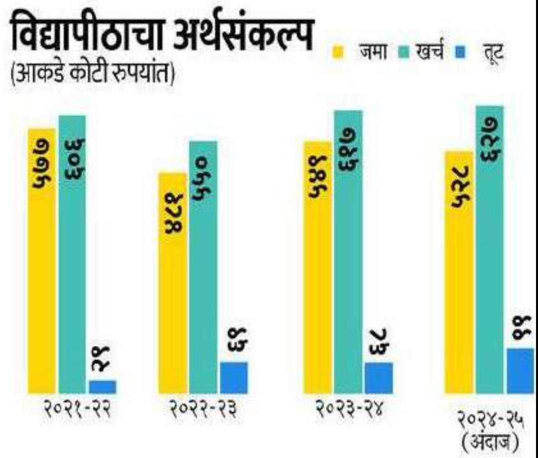

> विद्यापीठाने आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील आपले मानांकन कायम राखले असून रिक्त पदांच्या भरतीमुळे आलेख उंचावत जाईल. नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाच्या माध्यमातून सर्वांना समान संधी आणि दर्जेदार शिक्षण देण्यासाठी हा ज्ञानकुंड सतत प्रवाहित राहील.
>
> **- डॉ. सुरेश गोसावी**, कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

Pune, Main
24/03/2024 Page No. 5

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

येरवडा कारागृहात डिजिटल ग्रंथालय

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

येरवडा कारागृहातील कैद्यांना शैक्षणिक, सामाजिक, धार्मिक, ऐतिहासिक, वैज्ञानिक, साहित्यिक यांसह विविध विषयांतील पुस्तके वाचता येणार आहेत. येरवडा मध्यवर्ती कारागृहात डिजिटल ग्रंथालय सुरू करण्यात आले असून, कम्प्युटरवर 'पीडीएफ'च्या माध्यमातून पुस्तके उपलब्ध करून दिली जाणार आहेत.

डिजिटल ग्रंथालयाचे उद्घाटन प्रमुख जिल्हा न्यायाधीश महेंद्र महाजन यांच्या हस्ते करण्यात आले. या वेळी गुन्हे शाखेचे अतिरिक्त पोलिस आयुक्त शैलेश बलकवडे, अतिरिक्त जिल्हा व सत्र न्यायाधीश एस. पी. पोंक्षे, जिल्हा विधी सेवा प्राधिकरणाच्या सचिव सोनल पाटील, येरवडा मध्यवर्ती कारागृहाचे अधीक्षक सुनील ढमाळ, उपअधीक्षक डॉ. भाईदास ढोले, वरिष्ठ तुरुंग अधिकारी आनंदा कांदे आदी उपस्थित होते. या ग्रंथालयात विविध पुस्तके पीडीएफ स्वरूपात संगणकावर उपलब्ध करून देण्यात आली असून, या उपक्रमामुळे कैद्यांमध्ये सकारात्मक भावना वाढेल, अशी अधिकाऱ्यांची भावना आहे.

Maharashtra Times 24.3.2024

लोकमत

चौकातील सिग्नल सुरू असला तरी तो बिनदिक्कतपणे तोडणे, ट्रेन वा बसच्या खिडकीतून कचरा बाहेर टाकणे, ज्येष्ठ नागरिक वा महिलांसाठी राखीव असलेल्या सीटवर बसणे, अशा एक ना अनेक गोष्टी आपण दररोज करतो. त्याचे कारण म्हणजे याबाबतच्या मूलभूत गोष्टींची शिकवण आपल्याकडे दिली जात नाही, परंतु जपानमध्ये हे चित्र उलट आहे. तेथे प्राथमिक शाळांमध्ये मूल्यशिक्षणाला अधिक प्राधान्य दिले जाते. परिणामी जपानी नागरिक हे त्यांच्या कार्यक्षमता आणि नम्रतेसाठी जगभर ओळखले जातात.

जपानच्या शाळेत नेमकं शिकवितात काय?

ऋषिराज तायडे
उपसंपादक

आयुष्यात काहीतरी मोठं होण्यासाठी शिक्षणाशिवाय पर्याय नाही, हे आपण अनेकदा ऐकतो. परंतु एखाद्-दुसरी पदवी घेऊन गलेलठ्ठ पगाराची नोकरी मिळवायची, हाच आपल्याकडील शिक्षणाचा सर्वसामान्य हेतू. त्यादृष्टीनेच अगदी प्राथमिक शाळेपासून ते उच्च शिक्षणापर्यंत धडे दिले जातात. परंतु हुशार विद्यार्थी होण्यापेक्षा जबाबदार नागरिक व्हावा, यासाठी आपल्याकडील शाळांमध्ये फारसे प्रयत्न केले जात नसल्याचे दिसते. कारण अभ्यासक्रमाचाच भाग असलेल्या मूल्यशिक्षण, कार्यानुभाव, शारीरिक शिक्षण, यासारख्या विषयांकडे लक्षच दिले जात नाही. अनेक शाळांमध्ये तर या विषयांच्या तासिकांना नियमित विषयांचे तास घेऊन अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यावरच दिला जातो. मग प्रश्न पडतो, की अभ्यासक्रमांमध्ये हे विषय का दिले असावेत? त्याचं सरळसोपं उत्तर आहे की पारंपरिक शिक्षणासोबतच विद्यार्थ्याला 'माणूस' म्हणून घडविणे.

एकीकडे भारतीय शिक्षण पद्धतीत हे चित्र असताना, जपानमध्ये मात्र फार वेगळे चित्र पाहायला मिळते. तेथील शिक्षण व्यवस्थाच विद्यार्थ्यांना 'माणूस' म्हणून घडविण्यासाठी प्रयत्नशील असल्याचे दिसते. चौथ्या वर्गापर्यंत विद्यार्थ्यांच्या परीक्षाच घेतल्या जात नाहीत. कारण जपानी लोकांचा विश्वास आहे की, या वयात पारंपरिक शिक्षणापेक्षा विद्यार्थ्यांना स्वतःची कामे स्वतः कशी करावी, सार्वजनिक ठिकाणी कसे वावरावे, लोकांशी विनम्रतेने कसे बोलावे, एकमेकांना मदत कशी करावी, टीमवर्कने काम कसे करावे, वेळेच भान कसे जपावे, हे जास्त महत्त्वाचे आहे. परीक्षेचा वा अभ्यासाचा ताण नसल्याने आपसूकच विद्यार्थ्यांची शाळेतील उपस्थिती १०० टक्के असते. यातूनच विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होत देशाचा उत्तम नागरिक म्हणून त्यांना घडविले जाते.

आनंददायी जीवनाचे धडे

जपानी शिक्षण पद्धतीचे महत्त्वाचे वैशिष्ट्य म्हणजे शालेय वयापासूनच विद्यार्थ्यांना आनंदी जीवनाचे धडे दिले जातात. आयुष्यात किती व्यस्त असा, कितीही आव्हाने वा दडपण आले, तरी त्याबाबत सकारात्मक विचार करण्याचे शिकविले जाते. त्यामुळे जपानी लोक कित्येक तास आनंदाने काम करताना दिसतात.

कोणत्या गोष्टींवर दिला जातो भर?

- **ज्ञानापेक्षा सवयींना प्राधान्य**
शाळेतील पहिली तीन वर्षे विद्यार्थ्याला अभ्यासापेक्षा चांगल्या सवयी, व्यक्तिमत्त्व विकासाचे धडे दिले जातात. इतरांविषयी आदर, विनम्रता, सहानुभूती बाळगण्याचेही शिकविले जाते.
- **स्वच्छतेचे धडे**
जपानमधील अनेक शाळांमध्ये सफाई कर्मचारी नसतोच. विद्यार्थीच आपापले वर्ग, कॅन्टीन, स्वच्छतागृह स्वच्छ करतात. या सवयींमुळे त्यांच्यात स्वच्छतेचे महत्त्व रुजवले जाते.
- **पोषक व सकस आहार**
विद्यार्थ्यांचे योग्य पद्धतीने भरणपोषण व्हावे, म्हणून त्यांना शिक्षकांसोबत शाळेतच पोषक व सकस आहार दिला जातो. प्रत्येक विद्यार्थ्याच्या आरोग्याकडे लक्ष दिले जाते.
- **विविध कार्यशाळा**
शालेय शिक्षण संपले, तरी पुढील शिक्षणाच्या हेतूने तसेच विविध विषयांच्या मार्गदर्शनासाठी शाळांमध्ये वेगवेगळ्या वर्कशॉप्सचे नियमित आयोजन केले जाते.

जपानी नागरिकांकडून काय शिकावे?

१ **सतत सक्रिय राहा :** तुमच्याकडे फावला वेळ असला, तरी त्यात शक्य तो स्वतःला कोणत्या तरी कामात गुंतवून ठेवा. अगदी केर काढण्यापासून ते एखादे चित्र काढणे आदी कामे करू शकता.

२ **स्वतःसाठी जगा :** कायम दगदगीचे आणि धावपळीचे आयुष्य दीर्घायुष्याला घातक आहे. स्वतःला समृद्ध आयुष्य जगण्यासाठी वेळ द्या.

३ **चांगला मित्रपरिवार :** उत्तम आयुष्यासाठी मित्रपरिवार चांगला असावा, यावर जपानी लोक भर देतात. तेथील शाळेत दिले जाणारे टीमवर्कचे धडे चांगले मित्र तयार करण्यासाठी उपयोगी पडतात.

४ **निसर्गाशी जोडून घ्या :** आनंदी आणि दीर्घायुष्यासाठी निसर्गाच्या अधिक सानिध्यात राहण्यावर भर द्या. त्यासाठी जपानमध्ये पर्यावरणाचे बाळकडू शाळेतच दिले जाते.

५ **कृतज्ञता बाळगा :** तुम्हाला जे काही आज मिळतेय आणि ज्यांच्यामुळे मिळतेय, त्यासाठी त्यांच्याप्रति कृतज्ञता बाळगा. विनम्रता हा जपानी लोकांच्या आयुष्याचा सर्वात मोठा गुण आहे.

Pune Main
Page No. 6 Mar 24, 2024
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

पाव शतकाच्या नोंदी

श्रवणसंस्कृती

कौशल इनामदार
mtedit@timesgroup.com

श्रवण ही केवळ एक निष्क्रिय घटना नसून संगीताला दिलेला सकारात्मक प्रतिसाद आहे. श्रोत्यांमुळे संगीतकलेला पूर्णत्व येतं. श्रवणसंस्कृती बहरण्यासाठी श्रोत्यापासून रसिक होण्यापर्यंतचा प्रवास अत्यंत महत्त्वाचा आहे.

"The music of life is lost in the music of voice."
- Mahatma Gandhi

"पूर्वीच्या संगीतामध्ये जी बात होती, ती आता नाही." – हे वाक्य गेलं पाव शतक मी नियमितपणे ऐकतोय. एक प्रकारचं सांगितिक भान आल्यापासूनच 'जुनं संगीत' आणि 'नवं संगीत' हे दोन तट मी पाहत आलोय. 'जुनं ते सोनं' किंवा 'मला जुनंच संगीत ऐकायला आवडतं' ही वाक्यं वरचेवर कानांवर पडत होती.

हा साधारण १९९०-९२चा काळ होता. मराठी वर्तमानपत्रांच्या दुसऱ्या पानावर जितक्या जाहिराती नाटकांच्या असत त्याच प्रमाणात मराठी – हिंदी ऑर्केस्ट्राच्या जाहिराती असायच्या. संपूर्ण मराठी समाजावर 'नॉस्टॅल्जिया'चा अंमल होता. मराठी भावसंगीताच्या कार्यक्रमांमधून प्रामुख्याने जुनीच गाणी गायली जायची. युवकांच्या दोन-तीन पिढ्यांना प्रेम करण्यासाठी 'शुक्रतारा' हेच एक फ्लॅगशिप गाणं होतं!

मीही बराच काळ या सोनेरी तटावर रेंगाळलो. जुनी गाणी, जुने चित्रपट यात रमून जायचो. कधीकधी आपलं आयुष्य ईस्टमनकलरपेक्षा कृष्ण-धवल असतं तर किती चांगलं झालं असतं, असं वाटायचं. काळ पुढे सरकत राहिला, तसं आजूबाजूचं जगही मोठं होऊ लागलं. मग हे संगीत ऐकताना वाटू लागलं, की हे सगळं छान आहे; पण यात माझ्या आजच्या आयुष्यावर काहीच भाष्य नाही. आपसूकच पैलतटावरचे गूढरम्य प्रदेश मला खुणावू लागले. तिथे काही आपलं सापडेल असं वाटू लागलं. या प्रवासावर जाताना जुनं संगीत शिदोरीत होतंच; पण नव्याचा शोध घेतला पाहिजे ही आत्म्याची गरज बनली होती.

नव्याच्या या शोधात अनेक स्थित्यंतरं अनुभवली. मागच्या दोन लेखांमध्ये तंत्रज्ञानामध्ये झालेल्या बदलांचा एक धावता आढावा आपण घेतला होता. केवळ तंत्रज्ञान बदललं असं नाही तर गाण्याच्या रचनेतही आमूलाग्र बदल झाले. गाण्याचा हा संपूर्ण पोत बदलण्याचं कारण केवळ तंत्रज्ञान बदललं इतकंच नव्हतं तर जीवनशैली बदलली, भाषा बदलली आणि मुख्य म्हणजे श्रवणसंस्कृती बदलली!

'रसिक श्रोते हो...'

कार्यक्रमाची ही सुरुवात आपण सर्वांनीच असंख्य वेळा ऐकली आहे. बालगंधर्व त्यांच्या श्रोत्यांना 'रसिक मायबाप' म्हणत असत; हे केवळ पोकळ शब्द नव्हते. बालगंधर्व या रसिकतेचं मोल ओळखून होते. श्रोता संगीतकलेला पूर्णत्व देत असतो. काही प्रतिभावंत तर असंही म्हणाले आहेत, की 'रसिक हा मूक कलाकारच असतो!' माझ्यासारख्या प्रत्येक कलाकाराच्या आयुष्याचा एक अविभाज्य घटक म्हणजे श्रोता!

जितकी चर्चा वाचनसंस्कृतीबद्दल होते तितकी या श्रवणसंस्कृतीबद्दल होताना दिसत नाही. मला वाटतं याला एकच कारण आहे. आपण आपल्या या गुणाला काहीसं गृहीत धरतो. लहान मुलांनासुद्धा 'बोलायला' शिकवण्याची आपल्याला जबाबदारी वाटते; पण ऐकायला ते आपोआप शिकतील असं आपल्याला वाटतं!

'रसिक श्रोते हो...' हे शब्द आपण असे एकत्र ऐकत असलो तरीही श्रोत्यापासून रसिक होण्याचा प्रवास हा कारागीरापासून कलाकार होण्याच्या प्रवासाइतकाच खडतर असतो. रसिकत्व कुणी बहाल करू शकत नाही, ते कमवावं लागतं. बालगंधर्वांसारखा कलाकार जेव्हा 'रसिक मायबाप' म्हणून समोरच्या श्रोत्याला संबोधतात तेव्हा ते माणसातल्या रसिकत्वाला संबोधत असतात.

प्रत्येक कलाकाराला दाद हवी असते. आरती प्रभू म्हणतात - 'दाद द्या अन् शुद्ध व्हा!' आणि एकीकडे कवी अशोक बागवे म्हणतात - 'कलाकाराचं मरण दोनदा! एक - हवी तिथे दाद आली नाही की आणि दोन - नको तिथे दाद आली की!' थोडक्यात - नुसती वाहवा कलाकारालाही नकोच असते. ती योग्य ठिकाणी आली तरच त्याची किंमत असते.

कला आणि संगीत अशाच ठिकाणी बहरतात जिथे उत्तम, चोखंदळ आणि जाणकार रसिकता बहरते.

आणि म्हणूनच लेखाची सुरुवात करताना ज्या तक्रारींचा मी उल्लेख केला, त्या तक्रारींकडे माझ्या कलेचा आणि व्यवसायाचा एक प्रतिनिधी म्हणून मी अतिशय गांभीर्याने बघतो. या तक्रारींमध्ये तथ्य असलं तरी त्याची कारणमीमांसा अनेकदा एकांगी होते आणि याचा संपूर्ण दोष हा 'आजकालच्या संगीतावर' लादला जातो; पण याचं निराकरण करायचं असेल तर या प्रश्नाच्या थोडा खोलवर जाऊन विचार करायला हवा.

कुठल्याही समाजात मनोरंजन ज्याचा प्रमुख उद्देश असतो असं संगीत, ज्याला डॉ. अशोक दा. रानडे 'जनसंगीत' म्हणतात, असं निर्माण होणं अनिवार्य असतं. डॉ. रानडे या जनसंगीताची व्याख्या करताना म्हणतात, "एखाद्या समाजात शेजारी-शेजारी नांदणाऱ्या व परस्परांवर प्रभाव पाडणाऱ्या अनेक उपसंस्कृतींची निर्मिती म्हणजे जनसंगीत." मराठी भावसंगीत, चित्रपटसंगीत याच श्रेणीत मोडतं.

महाराष्ट्रात संगीत-नाटक रुजण्याच्या आधी लोक देवळात जाऊन कीर्तन ऐकत असत. संगीत नाटकं सुरू झाली आणि सुरुवातीला याच कीर्तन परंपरेतल्या चाली नाटकात आल्या.

लोक नाटकांना गर्दी करू लागले ते केवळ नाट्यासाठी नव्हे तर त्यातल्या संगीतासाठी. बालगंधर्वांसारख्या प्रतिभावंत गायकाचं गाणं ऐकण्याकरिता लोक मैलोन् मैल प्रवास करून यायचे. त्यावेळी संगीत ऐकायचं असेल तर प्रत्यक्ष ऐकणं हाच एक पर्याय होता!

या श्रवणसंस्कृतीत पहिली क्रांती केली ती रेडियो आणि ग्रामोफोन या दोन यंत्रांनी. ग्रामोफोन घरी बाळगण्याची चैन सगळ्यांनाच उपलब्ध नव्हती त्यामुळे रेडियो हे सामान्य लोकांचं श्रवणाचं साधन बनलं.

त्याच दरम्यान गजाननराव वाटवे, जे. एल. रानडे आणि जी.एन. जोशींसारख्या गायक–संगीतकारांनी भावगीत हा गायनप्रकार लोकप्रिय केला. भावगीताने गीतकाव्य हा प्रकार लोकप्रिय केला आणि नाट्यसंगीताच्या पदांमधून वापरल्या जाणाऱ्या काहीशा क्लिष्ट भाषेपासून मराठी गीताने फारकत घेतली. उत्तम कविताही संगीतबद्ध होऊ लागली. यशवंत, अनिल, गिरीश, ना. घ. देशपांडे असे कवी गाण्याच्या रूपाने घरोघरी पोचले.

रेडियो भारतात साधारण १९३० साली आला आणि टीव्ही येईपर्यंत म्हणजे साधारण १९७२ पर्यंत - जवळजवळ चाळीस वर्षं रेडियोने श्रोत्यांच्या मनावर अधिराज्य गाजवलं. गाणारा कलाकार दिसत नसे; पण त्याचा आवाज एखाद्या कुटुंबीयाइतकाच परिचित वाटायचा!

टीव्ही आल्यानंतरही रेडियोचा अंमल पुरा उतरला नव्हता, पण कमी झाला. आवाजाला चित्राची जोड मिळाली आणि या श्रवणसंस्कृतीला पहिला मोठा धक्का बसला. गाणं ऐकण्याबरोबर ते पाहणं हा गाणं अनुभवायचा एक अविभाज्य भाग झाला. एकीकडे छायागीत, चित्रहार अशा कार्यक्रमांतून चित्रपटात चित्रित केलेली गाणी दिसायची आणि 'शब्दांच्या पलीकडले'सारख्या कार्यक्रमांतून प्रत्यक्ष गायक, संगीतकार मंडळी दिसू लागली.

आता काय बदललं?

आज आपली संगीत ऐकण्याची पद्धत आणि प्रक्रिया पूर्णतः बदलली आहे आणि याचा परिणाम संगीतनिर्मितीवरही पडताना दिसतो. माध्यमांचा स्फोट झाला. जुनी माध्यमं तर निकालात निघालीच, पण नव्याने येणारी माध्यमंही झपाट्याने कालबाह्य होऊ लागली. सीडी हे माध्यम रुजेरुजेपर्यंत कालबाह्यही झालं होतं. १०-१० गाण्यांच्या सीडीज, तबकड्या, कॅसेट गेल्या आणि हजारो गाणी एमपीथ्री रूपाने छोट्याशा पेन ड्राइव्हवर उपलब्ध होऊ लागली. टीव्हीच्या एकाच वाहिनीची सत्ता संपली आणि हजारो वाहिन्यांनी आसमंतात गर्दी केली! याचा परिणाम असा झाला की श्रोत्याचा लक्ष-कालावधी (attention span) कमी झाला. आता श्रोता अधिक चंचल आणि काही प्रमाणात अधीरही झाला. त्याचं लक्ष वेधून घेण्याकरिता अनेक माध्यमांमध्ये झटापट सुरू झाली.

संगीत ऐकणं हा येताजाता करण्याचा व्यवहार होऊ लागला. प्रवासात, गाडीत, बसमध्ये, काम करता करता, असं संगीत आता जास्त ऐकलं जातं. शिवाय पूर्वी मित्र किंवा आप्तांबरोबर बसून एकत्र संगीत ऐकलं जायचं, ते आता एका इयरफोनवर एकट्याएकट्यानं ऐकू जाऊ लागलं. संगीत 'शेअर' करणं म्हणजे फेसबुक किंवा व्हॉट्सॲपवर! एकत्र ऐकणं नव्हे! मैफलींचे 'इव्हेंट' होऊ लागले तसं फक्त घोषणांच्या पोताचं संगीत जास्त वाजू लागलं. हळुवार - या हृदयीचे त्या हृदयी - असं हितगुज करणारं संगीत ऐकायला मंचच उरला नाही!

आज तुम्ही शहरातल्या एखाद्या कॉफी शॉपमध्ये डोकावलंत तर तुमच्या लगेच लक्षात येईल की, एक नसून चार चार टीव्हींचे पडदे असतात. प्रत्येक पडद्यावर एक वेगळी वाहिनी सुरू असते आणि जे संगीत वाजत असतं त्याचा या चारही पडद्यांवरून दाखवण्यात येणाऱ्या दृश्याशी सुतराम संबंध नसतो. एका अर्थानं आपल्या शहरांच्या स्किझोफ्रेनिक व्यक्तिमत्त्वाचं हे द्योतक आहे.

पंधरा वर्षांपूर्वी टीव्ही मालिकांमधलं पार्श्वसंगीत आणि आजच्या टीव्ही मालिकांमधलं पार्श्वसंगीत याची आपण तुलना केली तर आपल्या लक्षात येईल की आजच्या मालिकांमध्ये पार्श्वसंगीताचा वापर वाढलाय. आता एपिसोडमध्ये क्वचितच तुम्हाला एखादी शांत जागा सापडेल. पूर्वी २२ मिनिटांच्या एपिसोडमध्ये १०-१४ मिनिटं संगीताचा ऐवज असायचा. आज २२ मिनिटांमध्ये किमान २१ मिनिटं पार्श्वसंगीत वाजतं. कारण प्रेक्षकांचं लक्ष सतत धरून ठेवणं हा अतिरिक्त भारही आता पार्श्वसंगीत सांभाळतंय.

गाण्यांचीही रचना याच कारणाने बदलली. गाणं चांगलं आहे की वाईट यापेक्षाही ते लक्षवेधी आहे का याकडे संगीत निर्मात्यांचं लक्ष असतं. याचा परिणाम असा झाला की छोट्या स्वरवाक्यांची आणि हुकलाइन असलेली गाणी जास्त निर्माण होऊ लागली. ज्या स्वरवाक्याची पुनरावृत्ती होत राहते त्याला हुकलाइन म्हणतात. उदा. 'माऊली माऊली' किंवा 'कजरारे कजरारे' या हुकलाइन्स आहेत. शिवाय तालप्रधान गाणी जास्त बनू लागली.

आज तुम्हाला उत्तेजित करणारी किंवा उत्तेजित ठेवणारी गाणी जितकी बनतात, त्या प्रमाणात तुम्हाला शांत करणारी गाणी कमी तयार होतात, याचं कारण हेच. श्रवण ही केवळ एक निष्क्रिय घटना नसून संगीताला दिलेला एक सकारात्मक प्रतिसाद आहे, हे आपण कायम ध्यानात ठेवलं, तर ही श्रवणसंस्कृती बहरेल आणि 'रसिक श्रोते हो...' या शब्दप्रयोगाला पुन्हा एकदा अर्थाची झळाळी प्राप्त होईल!

स वा द

Maharashtra Times 24.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

तूट अन् त्रुटींचाच पाढा

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा तुटीचा अर्थसंकल्प

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा सुमारे ६२७ कोटी रुपयांचा अर्थसंकल्प सादर करण्यात आला असून, त्यात जवळपास १०० कोटी रुपयांची तूट आहे. गेल्या वर्षीच्या तुलनेत यंदा अर्थसंकल्पात २४ कोटींची तूट जास्त आहे. त्यामुळे विद्यापीठावर उत्पन्नाचे नवे स्रोत शोधण्याची वेळ आली आहे. अर्थसंकल्पात मांडलेल्या आणि छापील मजकुरामध्ये चुका आढळल्याने सिनेट सदस्यांनी प्रशासनाला धारेवर धरून चुका दुरुस्त करण्याची मागणी केली.

विद्यापीठाच्या वतीने आर्थिक वर्ष २०२४-२५चा अर्थसंकल्प व्यवस्थापन परिषदेचे सदस्य डॉ. देविदास वायदंडे यांनी सादर केला. या वेळी कुलगुरू डॉ. सुरेश गोसावी, प्र-कुलगुरू डॉ. पराग काळकर, कुलसचिव डॉ. विजय खरे आदी उपस्थित होते. विद्यापीठाच्या अर्थसंकल्पात ५२७ कोटी ८८ लाखांची जमा आणि ६२७ कोटी १५ लाख रुपयांचा खर्च दाखविण्यात आला आहे. गेल्या वर्षीच्या अर्थसंकल्पात सुमारे ७६ कोटींची तूट दाखवण्यात आली होती. त्यामुळे गेल्या वर्षीच्या तुलनेत यंदा तूट सुमारे २४ कोटी रुपयांनी वाढली आहे. तूट वाढल्याने अनेक सदस्यांनी चिंता व्यक्त करून खर्च कमी करण्यासाठी आणि उत्पन्नवाढीसाठी प्रयत्न करण्याच्या सूचना केल्या.

'स्थायी निधी आणि राबवण्यात येणाऱ्या योजनांचा विचार करता वित्तीय नियोजन आव्हानात्मक झाले आहे. गुंतवणुकीवरील घटत्या व्याजामुळे विद्यापीठाच्या राखीव निधीत वाढ होत नाही. विद्यापीठाने आर्थिकदृष्ट्या स्वयंपूर्ण होण्यासाठी उपाययोजना करणे गरजेचे आहे. त्यासाठी उत्पन्नाचे नवे स्रोत निर्माण करावे लागतील. आर्थिक काटकसर, योजनांचा प्राधान्यक्रम, उत्पन्न आणि संसाधनांचा पुरेसा वापर या बाबत गांभीर्याने विचार करण्याची वेळ आली आहे,' असे डॉ. वायदंडे म्हणाले.

अर्थसंकल्पातील ठळक तरतुदी

विद्यापीठातील बांधकामे	४६.५५ कोटी
विद्यार्थी विकास मंडळ	₹ १२.५६ कोटी
गुणवत्ता सुधार कार्यक्रम	₹ १२ कोटी
सुविधा-सुधारणा	₹ ११.११ कोटी
शिष्यवृत्ती	₹ ८.२५ कोटी
विद्यापीठ कर्मचारी कल्याण योजना	₹ ७.७१ कोटी
कमवा आणि शिका योजना	₹ ७ कोटी
संशोधन	₹ ५ कोटी

सदस्यांचे म्हणणे काय?

- अर्थसंकल्पात नगर आणि नाशिक उनगर केंद्राच्या विकासाठी देण्यात येणाऱ्या निधीचे मजकुरातील आणि तक्त्यांमधील आकडे भिन्न होते. त्याचप्रमाणे विद्यार्थी विकासासाठी प्रस्तावित खर्चाच्या आकडेवारीत मोठी तफावत आढळून आली.
- अशा आणखी काही तांत्रिक चुका अर्थसंकल्पात आढळल्यामुळे बाकेराव बस्ते, विनायक आंबेकर, सचिन गोर्डे पाटील, अद्वैत बंबोली, अशोक सावंत, अपूर्व हिरे आदींनी व्यवस्थापन परिषदेचे सदस्य आणि विद्यापीठ प्रशासनाला धारेवर धरले.
- गेल्या वर्षीच्या अर्थसंकल्पीय अधिसभेतही त्रुटी दाखवण्यात आल्या होत्या. त्यामुळे मॅनेजमेंट कौन्सिलचे सदस्य आणि विद्यापीठाचे अधिकारी यांना अर्थसंकल्पाचे गांभीर्य नाही.
- सर्वांनी दोन दिवस वेळ काढून अर्थसंकल्पाचा अभ्यास करावा, अशा सूचना सदस्यांनी केल्या.

पूर्णवेळ अधिष्ठाता निवडीवरून गोंधळ

पुणे : पूर्णवेळ अधिष्ठात्यांची निवड करावी, प्राध्यापक भरतीतील त्रुटी दूर करा, विद्यापीठाची सुरक्षा व्यवस्था, परीक्षा विभागातील कर्मचाऱ्यांचे गैरप्रकार अशा अनेक मुद्द्यांवर सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाची अर्थसंकल्पीय अधिसभा (सिनेट) गाजली. सिनेट सदस्यांनी स्थगन प्रस्ताव, प्रश्न आणि प्रस्तावांनी विद्यापीठाच्या प्रशासनाला धारेवर धरले.

सिनेटमध्ये कुलगुरू डॉ. सुरेश गोसावी यांनी अहवाल सादर केला. डॉ. गोसावी यांनी अहवाल सादर करताच सिनेट सदस्य सचिन गोर्डे पाटील, विनायक आंबेकर आणि प्रा. बाळासाहेब सागडे यांनी स्थगन प्रस्ताव मांडले. विद्यापीठात सातत्याने मारहाणीच्या घटना होत असल्याने, विद्यापीठाच्या सुरक्षा यंत्रणेतील त्रुटींवर गोर्डे पाटील यांनी चिंता व्यक्त केली. त्याचप्रमाणे 'रूसा' अंतर्गत मिळालेल्या निधीचा योग्य विनियोग, छत्रपती शिवाजी महाराज शिष्यवृत्ती सुरू करण्यास विलंब का झाला, आदी प्रश्नांची विचारणा केली. याशिवाय पूर्णवेळ अधिष्ठात्यांची निश्चित कालमर्यादेत निवड करावी अशी मागणीही केली. डॉ. बाळासाहेब सागडे यांनी त्यांना पाठिंबा दिला.

आरोपांचा धडाका

विद्यापीठाच्या परीक्षा आणि मूल्यमापन मंडळात येऊन त्रयस्थ व्यक्तीने उत्तरपत्रिका तपासणी केल्याचा आरोप गोर्डे पाटील यांनी केला. त्याचप्रमाणे विभागातील एका व्यक्तीने पैसे घेऊन परदेशी विद्यार्थ्यांचे गुण वाढविण्यात आल्याचा आरोप सदस्य श्रीकृष्ण भंडलकर यांनी केला. या चर्चेत डॉ. अपूर्व हिरे, डॉ. गजानन खराटे यांनी आरोप तथ्य असेल, तर कारवाई का होत नाही, अशी विचारणा कुलगुरूंना केली. याबाबत समिती स्थापन करून आरोपांची चौकशी करण्याचे आश्वासन कुलगुरूंनी केले.

राजकीय आखाड्यात रूपांतर

लोकसभा निवडणुकीची आचारसंहिता असताना अर्थसंकल्पीय सिनेट आयोजित करण्यावर प्रश्नचिन्ह उपस्थित करीत काही सदस्यांनी अधिसभेचा राजकीय आखाडा केला.

Maharashtra Times 24.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

परदेशी शिक्षणास जाण्याआधी...

रवींद्र गाडगीळ
mtedit@timesgroup.com

शिक्षण आणि उच्च शिक्षण हा महाराष्ट्रीयन समाजाचा अतिशय जिव्हाळ्याचा विषय आहे. ह्या समाजाने शिक्षणाला कायमच प्राधान्य दिले आहे. २१व्या शतकामध्ये शिक्षणाची अनेक दालने झपाट्याने उघडत आहेत. त्याचप्रमाणे सहज सुलभ प्रवास, आर्थिक सुबत्ता व प्रसिद्धी माध्यमामधून परदेशातील दर्जेदार राहणीमान यामुळे देशांमधील सीमारेषा पुसत चालल्या आहेत. ह्याचे पुढचे पाऊल म्हणजे परदेशात उच्च शिक्षण. आजच्या घडीला हजारो विद्यार्थी परदेशी जाऊन शिकण्यास उत्सुक आहेत किंवा उच्च शिक्षण घेण्यासाठी परदेशात गेले आहेत.

या लेखातून विद्यार्थी आणि पालक या दोघांना वास्तव माहिती देण्याचा प्रयत्न आहे. परदेशी शिक्षणाबद्दल चित्र विदारक नक्कीच नाही, पण परदेशी शिक्षण चालू करण्या आधी कोणत्या गोष्टीचा डोळसपणे आढावा घेणे महत्त्वाचे आहे, ते मांडण्याचा प्रयत्न आहे. गेली २६ वर्षे इंग्लंडमध्ये राहून या सगळ्याकडे चौरस दृष्टीने पाहता एक वेगळेच चित्र दिसते. परदेशात, खास करून इंग्लंडमधील मोजक्या विद्यापीठांत जागतिक दर्जाचे, सर्वोत्कृष्ट शिक्षण मिळते. अशा विद्यापीठांतून पदवी किंवा पदव्युत्तर शिक्षण घेतले तर इथे किंवा अन्य इंग्लिशभाषक देशांमध्ये नोकरी, व्यवसायाची संधी सुलभ होते; पण वर म्हटल्याप्रमाणे काही मोजकी विद्यापीठे या निकषांमध्ये बसतात. येथील चांगल्या विद्यापीठांचा एक समूह आहे आणि यांमधून पदवी किंवा पदव्युत्तर शिक्षण घेतले तर इथे चांगली नोकरी किंवा व्यवसायाची संधी नक्कीच जास्त आहे. दुसरा पर्याय म्हणजे येथील काही विद्यापीठे काही विशिष्ट विषयांमध्ये प्रगत शिक्षण देतात. याची निवड अतिशय काळजीपूर्वक करणे गरजेचे आहे. अतिविशिष्ट विषयामध्ये शिक्षण घेताना त्या विषयामध्ये पुढे नोकरी किंवा व्यवसायाची संधी किती आहे, हे आधी पडताळून पाहणे गरजेचे आहे.

अनेक वेळा असे लक्षात येते, कि विधार्थी (आणि त्यांचे पालक) शिक्षणक्रम, विद्यापीठ निश्चित करून मग त्या विषयात पुढे नोकरी किंवा व्यवसायाची किती संधी याचा शोध सुरू करतात. अर्थात संधी हा शब्द महत्त्वाचा आहे, कारण संधी मिळेल; पण खात्री मात्र कोणीही देणार नाही. हे म्हणजे विमान चालवण्याचे शिक्षण घेतले की, विमान विकत घेण्याचे स्वप्न बघण्यासारखे आहे, असो.

आजकाल इंटरनेटच्या माध्यमातून हवी असलेली माहिती सहज उपलब्ध होते. बहुतेक विद्यापीठातील कर्मचारी ही माहिती तत्परतेने पुरवतात, त्यांच्याशी थेट संपर्क साधता येतो. त्याचप्रमाणे अनेक संकेतस्थळे या विद्यापीठांची गुणवत्तायादी निष्पक्षपणे प्रसिद्ध करतात. विद्यार्थी आणि पालकांनी या मार्गाचा वापर करणे अत्यंत जरुरीचे आहे. येथे स्थायिक असलेल्या अनिवासीय स्वजनांकडून काही माफक माहिती मिळणेही शक्य असते. ही माहिती त्यांच्या स्वानुभवातून असेल तर उत्तम; अन्यथा अशी माहिती कुठे मिळेल, याचे मार्गदर्शन त्यांच्याकडून नक्कीच अपेक्षित आहे.

याच बरोबर अत्यंत महत्त्वाचा मुद्दा म्हणजे येथे शिक्षण व राहण्यासाठी येणार खर्च. इंग्लंडमध्ये अभावानेच या शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती किंवा आर्थिक मदत उपलब्ध आहे. येथे शिकण्यास आलेल्या विद्यार्थ्यांस आठवड्यातून २० तास

परदेशात मोजक्या विद्यापीठांत चांगल्या पद्धतीचे शिक्षण मिळते. मात्र तेथे जाताना विद्यार्थी व पालक यांनी काही गोष्टींची काळजी अगदी बारकाईने घेण्याची नितांत गरज आहे; अन्यथा पदरी निराशा येण्याची शक्यता असते.

नोकरी करता येते आणि त्याचा मोबदलापण मिळतो; पण ही संधी प्रत्येक विद्यार्थ्यास मिळेल याची खात्री नसते, मिळाली तरी शिक्षण, अभ्यास, घरकाम सांभाळून ते करणे शक्य होईलच असे नाही. त्यामुळे त्या उत्पन्नावर अवलंबून येथे येणे योग्य ठरणार नाही.

राहणीमानाबद्दल सांगायचे झाले तर थंड, पावसाळी आणि अनिश्चित हवामान व यांत्रिक आणि खर्चिक जीवनमान हे येथील मापदंड आहेत. मोठ्या शहरांमधून आणि ही विद्यापीठे जिथे आहेत, तिथे भाड्याने जागा मिळणे अतिशय जिकिरीचे आणि खर्चिक असते. त्याच प्रमाणे देश कुठलाही असला तरी तिथे थोड्या (किंवा जास्त) प्रमाणात फसवणूक चालतेच; इंग्लंड देखील याला अपवाद नाही.

हे सगळे पार पडले की सर्वात यक्षप्रश्न म्हणजे येथे नोकरी किंवा व्यायसाय करण्या साठी लागणारी परवाना (वर्क व्हिसा). अनेक देशातील नियम राजकारण्यांना लाजवेल इतक्या झटपट बदलत असतात. त्यामुळे इथे येण्याआधी अशा प्रकारच्या परवान्यांची उपलब्धता आणि वैधता याची माहिती करून घेणे अत्यंत महत्त्वाचे आहे. आर्थिक नियोजन करताना दोन चालनामधील अदलाबदलीचा दर लक्षात घेणे जरुरीचे आहे.

नोकरी किंवा व्यवसायाची संधी शोधण्यासाठी विद्यार्थी सतत सतर्क, जागरूक असणे आवश्यक आहे. जहाज फुटायच्या वेळेस पोहायला शिकून काही उपयोग होणार नाही. म्हणून येथील सामाजिक आणि व्यावसायिक संस्थांशी संलग्न राहणे, त्यांच्या कार्यक्रमात, उपक्रमात सहभागी होणे खूप फायदेशीर ठरते.

परदेशी शिक्षण का घ्यायचे, हे विद्यार्थी आणि पालक यांनी सर्वात आधी ठरवणे महत्त्वाचे आहे. त्याची अनेक कारणे असु असतील. प्रगत शिक्षण, तंत्रज्ञान मिळवण्यासाठी किंवा परदेशात काही काळ स्थायिक होऊन तेथील नोकरी किंवा व्यवसायाचा अनुभव घेण्यासाठी किंवा कायमचे तिथे स्थायिक होण्यासाठी किंवा देशात नोकरी / व्यवसायाच्या संधी उपलब्ध नाहीत किंवा तेथील शिक्षण / तंत्रज्ञान याचा परत देशामध्ये येऊन देशासाठी वापर करण्यासाठी, हे काही पर्याय असु शकतात. या मधील कुठलाही पर्याय योग्य किंवा अयोग्य नाही, पण त्याची स्पष्टता असणे अनिवार्य आहे.

म्हणतात ना की 'घाई ही संकटाची आई आहे.' म्हणूनच विचारांतील स्पष्टता, खात्रीशीर माहिती, योग्य विद्यापीठाची व योग्य अभ्यासक्रमाची निवड, शिक्षण व राहण्यासाठी येणारा खर्च याची शहानिशा करणे अत्यंत महत्त्वाचे आहे. घाईमध्ये आणि भावनिक विचारांमध्ये वाहून जाऊन निर्णय घेणे अतिशय घातक ठरू शकते. सत्य परिथिती, योग्य अभ्यासक्रम, भविष्यात त्या विषयात नोकरी किंवा व्यवसायाची संधी या बद्दल मार्गदर्शन करणाऱ्या अनेक व्यावसायिक (आणि काही धर्मादाय संस्था) महाराष्ट्रात, देशात तसेच परदेशात कार्यरत आहेत. अर्थात तहानलेल्यालाच विहिरीपर्यंत जावे लागेल, विहीर तहानलेल्याकडे चालून येणे शक्य नाही.

संधी अनेक आहेत हे नक्की. अनेक मराठी तरुण मुलामुलींनी परदेशात उच्च शिक्षण घेऊन यशाची उत्तुंग शिखरे गाठली आहेत. त्या विषयातील मनापासून आवड, जिद्द, परिस्थिती जुळवून घेता यायला हवे. योग्य निवड, सुस्पष्ट विचार, चौफेर माहिती याच्या आधारे घेतलेले निर्णय मृगजळ न ठरता यशाची गुरुकिल्ली सिद्ध होतील.

यूकेमधील उच्च शिक्षण घेऊ इच्छिणाऱ्यांसाठी सोबत काही उपयुक्त संकेतस्थळांची माहिती देत आहे.

https://russellgroup.ac.uk/

https://rankings.ft.com/home/regional-rankings

https://www.ucas.com/postgraduate

सं वा द

Maharashtra Times 24.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकमत

केव्हा निवडणार मेजर, मायनर विषय ? विद्यापीठ, महाविद्यालयांसमोर तीन पर्याय

नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण सुकाणू समिती सदस्य अनिल राव

लोकमत न्यूज नेटवर्क

जळगाव : नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण (एनईपी) हे गेल्या वर्षी स्वायत्त महाविद्यालये व विद्यापीठात लागू झाले. शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून ते उर्वरित महाविद्यालयांमध्ये लागू होईल. या धोरणात मेजर व मायनर विषयांची तरतूद असून, ते केव्हा निवडावेत याचे तीन पर्याय दिलेले आहेत. त्यापैकी एक स्वीकारण्याचा अधिकार हा महाविद्यालये व विद्यापीठाला आहे, अशी माहिती नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण सुकाणू समितीचे सदस्य अनिल राव यांनी दिली.

शासनाने दि. २० एप्रिल २०२३ रोजी, एक आदेश काढला होता. यात विषयांच्या श्रेयांक पद्धतीच्या मुलभूत आराखड्यासह विद्यार्थ्यांना पहिल्या वर्षी मेजर व मायनर विषय निवडता येतील, असे एक उदाहरण दिले होते. पण सर्वांनीच तो अंतिम आदेश आहे असे मानले. जवळजवळ वर्षभर तसेच गृहित धरले गेले. स्वायत्त महाविद्यालयांनी त्याप्रमाणे सुरूवात केली. सुकाणू समितीने सर्व घटकांशी चर्चा करून उदाहरणासह खुलासा शासनास सादर केला. त्याचे पर्यवसन म्हणून शासनाने दि. १३ मार्च २०२४ चे पत्र निगर्मित केले. दि. २० एप्रिलच्या शासकीय निर्णयात जो आराखडा दिला आहे, त्यात तीन वर्षात क्रेडीट देण्यासंदर्भातील आऊटर बॉर्डर आहे ती कायम ठेवून याबाबत विद्यापीठ व स्वायत्त महाविद्यालये बदल करू शकतात. मेजर व मायनर विषय केव्हा निवडावेत याचे तीन पर्याय उदाहरण म्हणून दि. २० एप्रिल २०२३ व १३ मार्च २०२४ च्या शासन आदेशानुसार निर्देशित होतात. हे पर्याय निवडीचे स्वातंत्र्य स्वायत्त महाविद्यालयांना असले, तरी संलग्न महाविद्यालयांबाबत अधिकार विद्यापीठाला आहे.

शिक्षकांची जबाबदारी वाढली...

- पहिल्या वर्षी तीन विषय घेऊन दुसऱ्या वर्षी त्यातील एक मेजर व एक मायनर विषय ठरविल्यानंतर एक विषय ड्रॉप होईल. अभ्यास करून हे ठरवायला विद्यार्थ्यांना एक वर्ष मिळणार आहे. परंतु, विद्यार्थ्यांना इयत्ता १२ वी नंतर अभ्यासक्रमाच्या प्रथम वर्षातच मेजर विषय ठरवता आले पाहिजेत. ते कसे ठरवावेत, कशात करिअर आहे हे शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांना सांगावे.
- अजून दोन ते तीन वर्षांनी इयत्ता नववी ते १२ यांनाही एनईपी लागू होईल तेव्हा विद्यार्थी पहिल्याच वर्षी मेजर विषय ठरवू लागतील, असेही अनिल राव यांनी सांगितले.

मेजर, मायनर विषय निवडीचे तीन पर्याय

- पहिल्या वर्षी एक मेजर, एक मायनर विषय ठरवावा.
- पहिल्या वर्षी तीन विषय घेऊन दुसऱ्या वर्षी त्यातील एक मेजर व एक मायनर विषय ठरवावा. उर्वरित विषय वगळावा.
- पहिल्या वर्षी दोन विषय घेऊन, पुढच्या वर्षात त्यापैकी एक मेजर व एक मायनर ठरवावा.

(संदर्भ : दि. २० एप्रिल २०२३ व १३ मार्च २०२४ रोजीचा शासन आदेश.)

Jalgaon Main
Page No. 4 Mar 25, 2024
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

शंभरहून अधिक महाविद्यालये प्रवेशप्रक्रियेतून बाहेर?

संलग्नता शुल्क न भरणे, अनियमिततेचा परिणाम

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या शंभरहून अधिक महाविद्यालयांनी संलग्नता शुल्क भरलेले नाही. तसेच महाविद्यालयांमध्ये बऱ्याच अनियमितता असल्याचे निदर्शनास आले आहे. त्यामुळे विद्यापीठ प्रशासनाकडून अशा महाविद्यालयांची स्वतंत्र यादी जाहीर केली जाणार असून, विद्यापीठाच्या नियमांची पूर्तता न करणाऱ्या महाविद्यालयांना शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५च्या प्रवेशप्रक्रियेत बाहेरचा रस्ता दाखवला जाणार आहे.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी ७८३ संलग्नित महाविद्यालये आहेत. त्यात पुणे जिल्ह्यात ४५३, अहमदनगर जिल्ह्यात १४९, नाशिक आणि दादरा-नगर-हवेलीमध्ये १८१ महाविद्यालयांचा समावेश आहे. २४ महाविद्यालये केवळ मुलींची, १७८ व्यवस्थापनशास्त्र संस्था आहेत. ७३ संशोधन संस्था, तर १८ रात्र महाविद्यालये आहेत. संलग्न महाविद्यालयांमध्ये सुमारे सात लाख नऊ हजार विद्यार्थी शिक्षण घेतात. गेल्या काही वर्षांत सुमारे ४५हून अधिक महाविद्यालये स्वायत्त झाली आहेत.

विद्यापीठाशी संलग्न महाविद्यालयांपैकी शंभरहून अधिक महाविद्यालयांनी विद्यापीठाकडे संलग्नता शुल्क भरलेले नाही, या महाविद्यालयांच्या तांत्रिक त्रुटी आहेत. त्यामुळे आता अशा महाविद्यालयांवर कारवाई करण्यात येणार आहे. त्यासाठी या महाविद्यालयांची स्वतंत्र यादी प्रसिद्ध केली जाणार आहे. त्यामुळे विद्यापीठाच्या निकषांनुसार पूर्तता न करणाऱ्यांना महाविद्यालयांना प्रवेशप्रक्रियेतून बाहेरचा रस्ता दाखवला जाणार आहे.

> महाविद्यालये बंद करण्याची प्रक्रिया तांत्रिक आणि किचकट आहे. त्यामुळे संलग्नता शुल्क न भरलेली महाविद्यालये, अनियमितता असलेली महाविद्यालये यांची यादी संकेतस्थळावर प्रसिद्ध केली जाईल. या महाविद्यालयांमध्ये दुसऱ्या, तिसऱ्या वर्षाचे किंवा अनुशेष असलेल्या विद्यार्थ्यांबाबत पडताळणी करण्यात येईल. संलग्नता प्रक्रिया आणि अन्य तांत्रिक प्रक्रिया पूर्ण न करणारी महाविद्यालये प्रवेशप्रक्रियेतून बाहेर पडतील.
>
> – डॉ. पराग काळकर, प्र-कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

26/03/2024 | Pune | Page : 03
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

मटा अँकर सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ संलग्नता काढणार; एप्रिलअखेर यादी वेबसाइटवर

शंभरपेक्षा अधिक महाविद्यालयांना लागणार टाळे

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी संलग्न ११० महाविद्यालयांची संलग्नता काढण्यात येणार असल्याने येत्या शैक्षणिक वर्षापासून (२०२४-२५) या कॉलेजांना टाळे लागणार आहे. या कॉलेजांमध्ये यंदापासून कोणत्याही प्रकारची प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यात येणार नसल्याची माहिती आहे. या महाविद्यालयांमध्ये प्रामुख्याने कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालये आहेत. या महाविद्यालयांची यादी एप्रिल अखेरपर्यंत विद्यापीठाच्या वेबसाइटवर प्रसिद्ध करण्यात येणार आहे.

पुणे, नगर आणि नाशिक जिल्ह्यात सध्या सुमारे ८०० महाविद्यालये पुणे विद्यापीठाशी संलग्न आहेत. या महाविद्यालयांना पुणे विद्यापीठाची संलग्नता मिळवण्यासाठी विविध शैक्षणिक सुविधांची पूर्तता केल्यानंतर संलग्नता शुल्क भरावे लागते. त्यानंतरच पुणे विद्यापीठाची संलग्नता संबंधित कॉलेजला मिळते. मात्र, पुणे, नगर आणि नाशिक जिल्ह्यांतील ११० कॉलेजांनी गेल्या काही वर्षांपासून संलग्नता शुल्क भरलेले नाहीत. याशिवाय या कॉलेजांमध्ये शैक्षणिक सुविधा आणि प्रवेश प्रक्रियेबाबतही संदिग्धता आहे. यातील अनेक कॉलेजांमध्ये विद्यार्थी संख्या बोटावर मोजण्याइतकी आहे. या सर्व बाबींचा विचार करता, संबंधित कॉलेजांची संलग्नता काढण्याची प्रक्रिया सुरू करण्यात आली आहे. एप्रिल महिन्याच्या अखेरपर्यंत या कॉलेजांची संलग्नता काढण्याची प्रक्रिया पूर्ण होईल.

■ प्राचार्य, प्राध्यापक नाहीत

पुणे विद्यापीठाने काही महिन्यांपूर्वी कॉलेजांमध्ये पूर्णवेळ प्राचार्य नेमण्याचे आदेश दिले होते. त्याचप्रमाणे प्राध्यापकांची रिक्त पदेही भरण्याच्या सूचना दिल्या होत्या. यातील अनेक कॉलेज तोट्यात असल्याने, कॉलेजच्या प्रशासनाला प्राचार्यांची आणि प्राध्यापकांची पदे भरणे शक्य झाले नाही. अशा कॉलेजांच्या विरोधात कारवाई होणार आहे.

आर्थिकदृष्ट्या सक्षम नाहीत

शिक्षण संस्थांकडून कॉलेज काढण्यासाठी राज्य सरकारची सर्व प्रक्रिया पूर्ण करण्यात येते. त्यानंतर सरकारकडून कॉलेजला इरादा पत्र देण्यात येते. या प्रक्रियेनंतर विद्यापीठाकडून संलग्नता देण्यात येते. मात्र, त्यानंतर संस्थांकडून कॉलेजला आर्थिकदृष्ट्या चालवणे शक्य होत नाही. कॉलेजांमध्ये आवश्यक पायाभूत आणि शैक्षणिक सोयीसुविधा कागदावरच राहतात. त्यामुळे अशा प्रकारच्या कॉलेजांमध्ये फार कमी विद्यार्थी प्रवेश घेतात. असे कॉलेज आर्थिकदृष्ट्या तोट्यात जातात. पुढे जाऊन संबंधित कॉलेज संलग्नता शुल्कही भरू शकत नाही.

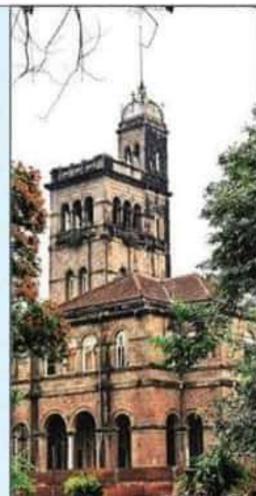

"सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी संलग्न १००पेक्षा अधिक कॉलेजांनी संलग्नता शुल्क भरलेले नाही. त्याचप्रमाणे या कॉलेजांमध्ये काही त्रुटीही आढळून आल्या आहेत. या कॉलेजांमध्ये विद्यार्थी नाहीत; तसेच विद्यार्थ्यांचे कोणतेही शैक्षणिक नुकसान होणार नाही, याची काळजी घेऊन संलग्नता काढण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे. विद्यार्थी आणि पालकांच्या माहितीसाठी संबंधित कॉलेजांची यादी प्रसिद्ध केली जाईल.

– डॉ. पराग काळकर, प्र-कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

Maharashtra Times 26.3.2024

प्रभात

...तर १२५ महाविद्यालयांना टाळे

संलग्नता शुल्क भरण्यास टाळाटाळ : पुणे विद्यापीठ प्रशासन आक्रमक भूमिकेत

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २५ - सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या नगर, नाशिक व पुण्यातील वरिष्ठ महाविद्यालये संलग्नता शुल्क न भरल्याच्या कारणावरुन अडचणीत सापडणार आहे. वारंवार सूचना देऊन महाविद्यालये विद्यापीठ संलग्नता शुल्क व अन्य शैक्षणिक बाबींची पूर्तता करण्यास दुर्लक्ष करीत असल्याचे दिसून येत आहे. त्या पार्श्वभूमीवर १२५ महाविद्यालये बंद करण्यासाठी विद्यापीठ प्रशासनाकडून पाऊल उचलण्यात येत आहे.

संलग्नता रद्द करण्याच्यी प्रक्रिया अंतिम टप्प्यात

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची अंमलबजावणी यंदापासून अंमलबजावणी करणे अनिवार्य आहे. त्यादृष्टीने विद्यापीठाकडून प्रयत्न सुरू आहेत. मात्र, काही महाविद्यालये सर्व त्रुटींची पूर्तता करीत नसल्याचे दिसून येत आहे. ही सर्व परिस्थिती पाहता आता विद्यापीठ प्रशासनाकडून या महाविद्यालयांची संलग्नता रद्द करण्याची प्रक्रिया अंतिम टप्प्यात आहे. पुणे विद्यापीठाशी संलग्न महाविद्यालयांची संख्या ७८३ असून, ही संख्या राज्यात सर्वाधिक आहे. मात्र, गेल्या काही वर्षांत ४५ हून अधिक महाविद्यालये स्वायत्त झाली आहेत. पण, अशी काही महाविद्यालये आहेत की ज्यांनी विद्यापीठाकडे संलग्नता शुल्कच भरलेले नाही. तसेच संलग्नतेशी संबंधित काही त्रुटी आहेत. त्यामुळे विद्यापीठाने ही महाविद्यालये बंद करण्याच्या दृष्टीने हालचाली सुरू केल्या आहेत, अशी माहिती सूत्रांनी दिली.

दरम्यान, विद्यापीठाशी संलग्न काही स्वायत्त महाविद्यालयांनी विद्यापीठाचे कोट्यवधी रुपयांचे शुल्क थकवले आहे. त्यामुळे या महाविद्यालयांबाबत उचित कार्यवाही करून थकवलेले शुल्क जमा करून घ्यावे, असा ठराव काही महिन्यांपूर्वी विद्यापीठाच्या व्यवस्थापन परिषदेत करण्यात आला होता. त्यामुळे स्वायत्त महाविद्यालयांना विद्यापीठाचे थकित शुल्क भरण्याचे निर्देश देण्यात आले आहे.

पुणे विद्यापीठाशी संलग्न जिल्हानिहाय महाविद्यालये

- पुणे - ४५३
- अहमदनगर - १४९
- नाशिक व दादरा नगर हवेली - १८१

७ लाख ९ हजार

पुणे विद्यापीठांतर्गत शिक्षण घेणार विद्यार्थी

PuneCity, 26 Mar 2024, Page:016
https://epaper.dainikprabhat.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

Chaos at SPPU budget meeting

Senate members criticise functioning of V-C; confusion prevails over appointment of deans, registrar

| Yashpal Sonkamble
yashpal@punemirror.com
TWEET @YashPune_Mirror

The senate meeting of the Savitribai Phule Pune University called on March 23 for budget presentation, was full of chaos and confusion, as members questioned the university administration about dean appointments, the varsity's reputation, several vacancies, including a full-time registrar, inadequate preparedness for the implementation of new education policy, and examination-related concerns of students.

They also expressed discontent with the functioning of varsity administration and sharply criticised the working methods of vice-chancellor Dr Suresh Gosavi.

Following the vice-chancellor's remarks at the start of the senate meeting, some members raised a 'point of order', caused a commotion, and questioned the timing of the meeting, citing the Lok Sabha Code of Conduct.

Senate member Sachin Gorde-Patil created a ruckus by raising the question of whether the university senate meeting can be held during the code of conduct. Some members stood up and screamed. But Dr Vijay Khare, in-charge registrar, clarified that the meeting was scheduled with the permission of the state government. This time, Prasenjit Fadnavis said that in 2019, when there was a similar problem, permission was given to hold the senate meeting.

Commotion was witnessed in the first session of the meeting. Dr Vinayak Ambekar demanded that action be taken against the rioting members. The other members also demanded action against unruly members. Dr Aparna Lalingkar approved this. Member Ashok Sawant stated that it was the first time in his 15 years of service that he had seen such infamy for SPPU. He stated that members might seek justice in the senate or with the vice-chancellor. In such a case it is not appropriate to defame the varsity.

Disqualification motion against Sagar Vaidya, Sachin Gorde-Patil

A disqualification motion was submitted against Management Council member Sagar Vaidya and senate member Sachin Gorde-Patil for their 'unconstitutional behavior and violation of privacy'.

Gorde-Patil had alleged corruption in the university a few weeks ago. In this regard, a press conference was held and information was given to the media. Also, Sagar Vaidya filed a false report that funds of Rs 13 crore were approved for the Nashik sub-centre, as the Senate had already approved the proposal.

Vinayak Ambekar, a senate member said, "The members pre-informed the media that the funds were approved before the approval of the senate. The senate has the right to approve the budget. Earlier Sagar Vaidya gave interviews to newspapers and said that Rs 13 crore was approved for the Nashik campus. This was a breach of the university's privacy. Senate member Sachin Gorde-Patil instead of seeking justice in the senate went to the media and accused the university of corruption. He should follow the legal path, not defame the university in the media."

Pune Mirror tried to contact vice-chancellor Dr Suresh Gosavi for comment, but he was not available.

The SPPU budget

Member of the SPPU Management Council and principal, Dr Devidas Waydande, presented the budget Rs 528 crore, with spending of Rs 627 crore. He proposed a deficit budget of Rs 99 crore for fiscal year 2024-25. The deficit has increased by roughly Rs 30 crore from the fiscal year 2022-23. Filling the university's increasing budget deficit year after year is a challenging task. Some members raised concerns about errors in the written figures in the budget address. SPPU officials claimed that it was a printing error. "But how can there be an error in the printing of crores in the university's budget?" question the members.

Pune Mirror 26.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

शिक्षणदिशा

११-१२ वीचे विद्यार्थी करतात तरी काय?

डॉ. वसंत काळपांडे

महाविद्यालयांना जोडलेल्या अकरावी-बारावीच्या वर्गांत बहुतेक ठिकाणी विद्यार्थी फिरकतसुद्धा नाहीत, असा अनुभव आहे. अनेक महाविद्यालयांचे आणि विनाअनुदानित शाळांचे NEET, JEE, MHT-CET अशा स्पर्धात्मक परीक्षांची तयारी करून देणाऱ्या शिकवणी केंद्रांबरोबर संधान असते. घटक चाचण्या आणि प्रात्यक्षिके एवढ्यापुरतेच विद्यार्थी वर्गांत येतात; एरवी शिकवणी केंद्रांतच असतात. अकरावी-बारावीतील गैरजेरीचे प्रमाण वेगळा विचार करावा लागेल इतके मोठे आहे.

हे गैरहजर विद्यार्थी वर्गाबाहेर करतात तरी काय? अकरावी-बारावीचे शिक्षक आणि विद्यार्थी यांच्याशी बोलल्यावर पुढे येणारे चित्र खूपच चिंताजनक आहे. विज्ञानशाखेचे अनेक विद्यार्थी वर्गाच्या वेळेतच शिकवणीकेंद्रांत जातात. इतर बहुतेक विद्यार्थी महाविद्यालयाच्या परिसरातच कँटिनमध्ये किंवा इतर कुठेतरी बसून आपसात गप्पा, मौज-मस्ती, स्मार्टफोनवर सर्फिंग, चॅटिंग, व्हिडिओ पाहणे अशा गोष्टींत वेळ घालवत असतात. प्रवेश एका गावात, तर वास्तव्य दूरवरच्या मुंबई, ठाणे, हैदराबाद, कोटा अशा शहरांत, असेही प्रकार ऐकिवात आहेत. या वयोगटात व्यसनाधीनता, दादागिरी आणि इतर समस्या आहेतच.

ज्या वयात विद्यार्थ्यांना स्वतःची ओळख व्हायला लागते, ज्या वयात त्यांनी भविष्याची स्वप्ने पाहायची असतात आणि ती साकारण्यासाठी प्रयत्न करायचे असतात, ज्या वयात त्यांची नैतिक मूल्ये पक्की व्हायला लागलेली असतात, त्या वयातच त्यांचे असे भरकटणे खूपच घातक आहे. विद्यार्थ्यांसमोर योग्य असे आदर्श उभे करण्यात, त्यांचे करिअर घडवण्यासाठी मार्गदर्शन करण्यात, ते अध्ययन-अध्यापन प्रक्रियेत रमावेत असे वातावरण निर्माण करण्यात, त्यांचे शिक्षक आणि शिक्षणव्यवस्था अपयशी ठरत आहेत, हाच याचा अर्थ. ही कोलमडलेली व्यवस्था नव्याने उभारायची असेल तर काय करावे लागेल? त्यासाठी शिक्षकांचे सखोल विषयज्ञान, विद्यार्थ्यांच्या कृतिशीलतेला वाव मिळेल, असे त्यांच्या सहभागातून आयोजित केलेले उपक्रम आणि शिक्षकांना विद्यार्थ्यांबद्दल वाटणारा जिव्हाळा, शिक्षणव्यवस्थेतील प्रामाणिकपणा आणि उत्तरदायित्व हे सर्वांत महत्त्वाचे घटक आहेत. ११-१२ वीतील शिक्षणप्रक्रिया योग्य मार्गावर आहे की नाही हे पाहण्यासाठी प्रामाणिक आणि

नियमित तपासणीची पद्धत तातडीने सुरू करायला पाहिजे.परीक्षाभिमुख शिक्षणव्यवस्था असलेल्या भारतात अभ्यासक्रमांतील बदलांशी सुसंगत असे परीक्षापद्धतीतील बदल ते महत्त्वाचे असतात. चीन, जपान, दक्षिण कोरिया, सिंगापूर या शेजारच्या प्रगत देशांतही सार्वजनिक परीक्षांना खूप महत्त्व असते आणि तिथे त्या चांगल्या प्रकारे आयोजित होतात. या देशांकडून बऱ्याच गोष्टी शिकता येतील. विद्यार्थ्यांच्या अनुपस्थितीचा एसएससी बोर्डाच्या बारावीच्या निकालावर विपरीत परिणाम झालेला नाही; उलट त्यात गेल्या बारा वर्षांत १२ टक्क्यांची वाढ होऊन २०२३मध्ये तो ९१ टक्क्यांवर पोहोचला आहे. ही समाधानाची नाही, तर चिंतेची बाब होय. १० वी प्रमाणेच १२ वीच्या परीक्षेतही अप्रामाणिकपणे केलेले अंतर्गत मूल्यमापन, प्रश्नपत्रिकांचे अतिसुलभीकरण आणि जास्त गुण मिळालेल्या विद्यार्थ्यांच्या गुणांचे सपाटीकरण हे दोष आहेतच. परीक्षेची विश्वासार्हताच त्यांमुळे धोक्यात आली आहे. महाराष्ट्र सरकारनेही अभियांत्रिकी प्रवेशांच्या निवडप्रक्रियेसाठी परीक्षेतील गुण उपयोगी वाटत नसल्यामुळे MHT-CET ही चाळणी परीक्षा सुरू केली. 'आयसीएसई बोर्ड' प्रत्येक वर्षी प्रत्येक प्रश्नपत्रिकेचे विश्लेषण करणारे अहवाल संकेतस्थळावर टाकते.त्यांत प्रत्येक प्रश्नाचे अचूक उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे प्रमाण, विद्यार्थ्यांच्या चुका आणि त्यांच्या मनांतील संभ्रम, अशा अंगांनी विश्लेषण असतेच; त्याबरोबर शिक्षक व शिक्षणतज्ज्ञ यांचे अभिप्रायही असतात. त्याआधारे प्रत्येक प्रश्नाशी निगडित संबोध स्पष्ट व्हावेत, यासाठी विद्यार्थ्यांना कोणते अध्ययन-अनुभव आणि कृती देण्यात याव्यात, याबद्दल शिक्षकांसाठी सूचना दिलेल्या असतात. १२वीच्या परीक्षापद्धतीतील दोष दूर करण्यासाठी एसएससी बोर्डालाही असे काही करता येईल. विद्यार्थ्यांचा बौद्धिक, शारीरिक, सामाजिक, मानसिक, नैतिक असा विकास घडवायचा असेल तर परीक्षापद्धतीही सर्वांगांनी मूल्यमापन करणारी असावी लागेल. २०२३च्या 'राष्ट्रीय शैक्षणिक अभ्यासक्रम आराखड्या'त याबद्दल तपशीलाने मार्गदर्शन केले आहे. हे साध्य करण्यासाठी शिक्षणव्यवस्थेतील निष्क्रियता आणि 'शिक्षकांना हे जमेल का?', 'विद्यार्थ्यांना हे झेपेल का?' असा विचार करणारी, विद्यार्थ्यांचा विकास खुरटवणारी पराभूत मनोवृत्ती झटकून बोर्डाच्या परीक्षापद्धतीत बदल करणे, यापेक्षा चांगला आणि प्रभावी मार्ग असू शकत नाही.

Pune, Main
27/03/2024 Page No. 6

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

परीक्षा शुल्क प्रतिपूर्ती योजना राज्यात लागू

पुणे, ता. २६ : राज्यातील दुष्काळसदृश भागातील दहावी, बारावीच्या विद्यार्थ्यांसाठी परीक्षा शुल्क प्रतिपूर्ती योजना लागू केली आहे. त्यानुसार सन २०२३-२४ मध्ये जाहीर झालेल्या दुष्काळसदृश भागातील दहावी, बारावीच्या विद्यार्थ्यांचे परीक्षा शुल्क माफ करण्यात येणार आहे.

दुष्काळसदृश भागातील दहावी, बारावीच्या पात्र असलेल्या नियमित विद्यार्थ्यांनी परीक्षा शुल्क प्रतिपूर्ती मिळण्यासाठी संबंधित माध्यमिक शाळा, उच्च माध्यमिक शाळा आणि कनिष्ठ महाविद्यालयाशी त्वरित संपर्क साधायचा आहे. विद्यार्थ्यांनी स्वत:च्या व पालकांच्या आधार संलग्न बॅंक खात्याच्या माहितीसह आणि पात्रतेच्या आवश्यक माहितीसह शाळेत किंवा कनिष्ठ महाविद्यालयात संपर्क साधावा, असे आवाहन महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाने केले आहे.

तपशीलवार माहिती राज्य मंडळाच्या अधिकृत http://mahahsscboard.in संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे. माध्यमिकसाठी http://feerefund.mh-ssc.ac.in आणि उच्च माध्यमिकसाठी http://feerefund.mh-hsc.ac.in या लिंकवर प्रसिद्ध केली आहे, असेही राज्य मंडळाच्या सचिव अनुराधा ओक यांनी प्रकटनाद्वारे सांगितले आहे.

Pune, Main
27/03/2024 Page No. 3

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

दुष्काळसदृश भागातील दहावी, बारावीच्या विद्यार्थ्यांना परीक्षा शुल्कमाफी

ऑनलाइन पद्धतीने परीक्षा शुल्काची प्रतिपूर्ती

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : राज्यातील दुष्काळी परिस्थितीमुळे राज्य मंडळातर्फे दुष्काळसदृश भागातील दहावी आणि बारावीच्या विद्यार्थ्यांना परीक्षा शुल्क माफी लागू करण्यात आली आहे. त्यानुसार दहावी, बारावीच्या नियमित विद्यार्थ्यांना पात्रतेची आवश्यक माहिती, स्वत:च्या किंवा पालकांच्या आधार संलग्न बँक खात्याच्या माहितीसह शाळा, कनिष्ठ महाविद्यालयाशी संपर्क साधावा लागणार असून, विद्यार्थ्यांना ऑनलाइन पद्धतीने शुल्क प्रतिपूर्ती केली जाणार आहे. राज्य मंडळाच्या सचिव अनुराधा ओक यांनी प्रसिद्धिपत्रकाद्वारे ही माहिती दिली.

राज्यातील १५ जिल्ह्यांतील ४० तालुके, त्या व्यतिरिक्त १०२१ महसूल विभागात दुष्काळसदृश परिस्थिती जाहीर करण्यात आली आहे. त्यामुळे या भागातील दहावी, बारावीच्या विद्यार्थ्यांना आरटीजीएस, एनईएफटीद्वारे परीक्षा शुल्काची रक्कम परत केली जाणार आहे. स्वयंअर्थसहायित शाळावगळता शासकीय शाळा, खासगी अनुदानित शाळा, विनाअनुदानित शाळा, कनिष्ठ महाविद्यालयांतील विद्यार्थ्यांना ही योजना लागू राहणार आहे. परीक्षा शुल्क प्रतिपूर्ती योजनेंतर्गत सर्व कागदपत्रे शाळा, कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या स्तरावर जतन करावेत.

ही योजना नव्याने कार्यान्वित झाली असल्याने या योजनेच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी मुख्याध्यापक, प्राचार्य, शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक), विभागीय शिक्षण उपसंचालक आणि विभागीय मंडळ सचिव यांनी दिलेल्या मुदतीत राज्य मंडळाकडे माहिती सादर करण्यासंदर्भात पाठपुरावा करणे आवश्यक असल्याचे नमूद करण्यात आले आहे.

27/03/2024 | Pune | Page : 03
Source : https://epaper.loksatta.com

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

मुख्याध्यापक, प्राचार्यांची जबाबदारी

परीक्षा शुल्क प्रतिपूर्ती ही राज्यमंडळ स्तरावरून विद्यार्थ्यांच्या, पालकांच्या आधारसंलग्न बँक खात्यात जमा करण्यात येणार असल्याने ही माहिती उपलब्ध न झाल्यास किंवा चुकीची माहिती, चुकीचा बँक खाते क्रमांक दिल्यास विद्यार्थी शुल्क प्रतिपूर्तीपासून वंचित राहणार आहेत. त्यामुळे दिलेल्या मुदतीत परिपूर्ण माहिती भरण्याची दक्षता घ्यावी, याबाबतची पूर्ण जबाबदारी संबधित मुख्याध्यापक, प्राचार्य यांची असल्याचे स्पष्ट करण्यात आले आहे.

27/03/2024 | Pune | Page : 03
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

शिक्षकांना ड्रेसकोड कशाला?

■ हेरंब कुलकर्णी

रोहन पोरे

राज्यातील शिक्षकांना ड्रेसकोड लागू करण्याचा निर्णय राज्य सरकारने अलीकडेच घेतला आहे. त्या निमित्ताने...

राज्यात ड्रेसकोडबाबत जो निर्णय शिक्षण विभागाने घेतला आहे, त्यावर माझ्या दोन प्रतिक्रिया आहेत. या आदेशात म्हटल्याप्रमाणे, पोशाख हा व्यक्तिमत्त्वाचा भाग असतो. विद्यार्थी अनुकरण करतात. नक्षी-चित्र असलेले भडक कपडे नसावेत, हे मुद्दे अगदीच योग्य आहेत. त्याबाबत काही वाद नाही. उलट या सूचना महत्त्वाच्या आहेत. विद्यार्थ्यांनी शिक्षकांच्या व्यासंगाचे, अध्यापनाचे, छंद, आवड, वक्तृत्व, लेखन या गोष्टींचे अनुकरण करायला हवे. कपडे आणि फॅशनचे अनुकरण करू नये. हा दृष्टिकोन अगदी समजण्यासारखा आहे. त्याच्याशी सहमतीच आहे. शाळा या ऐहिक प्रेरणा निर्माण न करता ज्ञानाच्या प्रेरणा निर्माण करणाऱ्या हव्यात. त्यासाठी तिथे फॅशनपेक्षा वेगवेगळी मिशन चर्चेची विषय असायला हवीत, ही यामागची भूमिका समर्थनीय आहे.

पण याच्याशी सहमत झाल्यावर मात्र नंतरच्या सूचनांमध्ये कोणत्या रंगाचे कपडे असावेत, शाळेने ड्रेसकोड नक्की करणे, कोणती पादत्राणे घालावीत याबाबत दिलेल्या सूचना या शिक्षकांच्या व्यक्तिगत स्वातंत्र्यावर बंधने आणणाऱ्या आहेत. त्यामुळे त्या सूचनांशी सहमत होणे कठीण आहे. कशा प्रकारचे कपडे असावेत व कशा प्रकारे कपडे नसावेत इतक्या स्थूल, दिशादर्शक सूचना देणे ठीक आहे; पण पुढे जाऊन शाळेतील सर्व शिक्षकांनी एकाच प्रकारचे, एकाच रंगाचे कपडे घालण्याची सक्ती चूक आहे. त्याचा हेतू नेमका काय आहे? एकच रंग का परिधान करायचा? कंपनीत जसे कामगारांना एकसारखे कपडे असतात, तसे शाळांकडे बघणे चूक आहे. खासगी कंपनीत एकसारखे गणवेष असतात आणि गळ्यात ओळखपत्र. शाळाही तशाच असाव्यात, असा कॉर्पोरेट दृष्टिकोन यामागे आहे. कंपनीत शेकडो, हजारो कर्मचारी असतात. तिथे एकमेकांना ओळखण्यासाठी, अधिकारी व कर्मचारी यांच्यातला फरक लक्षात येण्यासाठी ते योग्य असेल; पण छोट्या शाळांमध्ये याची गरज काय?

दोन शिक्षक असलेल्या आणि पन्नासपेक्षा कमी विद्यार्थी असलेल्या महाराष्ट्रात हजारो शाळा छोट्या गावांत आहेत. तिथे शिक्षकांना सगळा गाव ओळखतो. अशा ठिकाणी ओळखण्यासाठी वेगळा ड्रेस आणि गळ्यात ओळखपत्र घालण्याची सक्ती हास्यास्पद आहे. जिथे खूप मोठी संख्या असते अशा ठिकाणी ओळखपत्र आवश्यक आहे. जिथे पालक आणि गावकरी शिक्षकांना ओळखतात आणि शिक्षकसंख्या कमी आहे तिथे ओळखपत्राची सक्ती कशासाठी? शंभरापेक्षा जास्त शिक्षक असलेल्या महाराष्ट्रात अल्प शाळा आहेत, तरीही ओळखपत्र सक्ती असते. 'तुम्ही आमचे फक्त कर्मचारी आहात. आम्ही सांगतो ते ऐकायचे. तुम्ही ड्रेस घातला की आमचे कर्मचारी झालात,' अशी कॉर्पोरेट मानसिकता यामागे असते. शिक्षक हा पूर्णतः वेगळा असतो, हे समजून घ्यायला हवे. स्वतंत्र असणे हीच शिक्षकाची खरी ओळख आणि तेच त्याचे बलस्थान.

विद्यार्थ्यांना गणवेष असतो म्हणून शिक्षकांना गणवेष असावा, असे म्हणताना गल्लत होते. विद्यार्थ्यांना गणवेष का असतो, हे समजून घ्यावे. श्रीमंत मुले महागडे कपडे घालून येतात आणि गरीब विद्यार्थी साधे कपडे घालतात. यामुळे गरीब मुलांच्या मनात न्यूनगंड तयार होतो. तो न होता समानतेची भावना असावी, हा विद्यार्थी गणवेषाचा हेतू आहे. तो समजून न घेता 'विद्यार्थ्यांना गणवेष म्हणून शिक्षकांना गणवेष' असे सुलभीकरण चूक आहे, किंबहुना दोन्हींचा हेतूच पूर्णपणे वेगळा आहे. शिक्षकांना ड्रेसकोड करण्यावरचा आक्षेप एका वेगळ्या पातळीवर आहे. कोणत्याही राजसत्तेला आपल्या नागरिकांनी स्वतंत्र विचार करावा, स्वतंत्र वर्तन ठेवावे असे वाटत नसते. ते जितके एकसमान, एका साच्यात बांधलेले, तितके त्यांना वळण देणे, आदेश देणे सोपे असते. किंबहुना, जिथे जिथे अधिकार कमी असतात; स्वातंत्र्याचा लोप असतो, तिथे एकसारखा गणवेष असतो. कंपनीतील कामगार, पोलिस, सैनिक यांनी आदेशाचे पालन करावे, स्वतंत्र विचार मांडू नयेत, अशी राजसत्तेची इच्छा असते. त्यामुळे त्यांच्यासाठी नियम अधिक कडक असतात आणि गणवेष हा त्याचा भाग असतो. तुरुंगातल्या कैद्यांचे व्यक्ती म्हणून असलेले अधिकार तर मर्यादितच केलेले असतात. त्यामुळे, तर त्यांना नावही न देता नंबर दिले जातात आणि नंबरने हाक मारली जाते. थोडक्यात, कैद्यांचे संपूर्ण व्यक्तित्व नाकारले जाते. केवळ यंत्र म्हणून त्यांच्याकडे बघितले जाते. आपल्या देशाच्या संस्कृतीचा गाभा हा मुळातच विविधतेत एकता मानतो. अलीकडे ती विविधता नाकारून सर्व एकाच रंगात रंगवावे, अशी मानसिकता होते आहे. विचारांतील वैविध्य नाकारणे इथपासून आता रंगातील विविधताही नको आहे का? असा स्वाभाविक प्रश्न पडतो.

या पार्श्वभूमीवर ड्रेसकोड हा फक्त रंगाचा किंवा कपड्यांच्या प्रकारचा मर्यादित विषय नाहीतर व्यक्तिस्वातंत्र्याचा संकोच आहे. सर्वांचे वैविध्य नाकारून सर्वांना एका साच्यात बांधून टाकण्याचा हा प्रकार आहे. हे इथेच थांबत नाही, तर हळूहळू विचारांवर नियंत्रण ठेवले जाते. एकसारख्या विचारात बांधण्याचा प्रयत्न होतो व नंतर नंतर तर विचार काय, कसा व किती करावा, याचेही निर्देशन केले जाते. तत्त्वचिंतक जे. कृष्णमूर्ती म्हणतात की आपले शिक्षण आपल्याला 'हाऊ टु थिंक' शिकवत नाही तर 'व्हॉट टु थिंक' शिकवते. 'वेटिंग फॉर गोदो' या नाटकात गुलाम बनवलेल्या व्यक्तीला थिंक असा आदेश दिला जातो. इथपर्यंत व्यवस्थेची मजल जाते. म्हणूनच अशा कोणत्याही गोंडस सक्तीला विरोध करायला हवा. शिक्षणाची व्याख्या करताना जे कृष्णमूर्ती म्हणतात, 'मुक्त मनांची निर्मिती जे करते तेच खरे शिक्षण'. बंधने लादून मुक्त मने कशी निर्माण होतील?

स्वातंत्र्य मिळाल्यावर सरकारने शिक्षकांना राजकारणात भाग घेण्यासाठी बंदी केली. तेव्हा सानेगुरुजी यांनी उपोषणाचा इशारा दिला. मग तो वटहुकूम मागे घेतला गेला. सानेगुरुजी शिक्षकांच्या स्वातंत्र्यासाठी इतके आग्रही होते. हे वर्ष सानेगुरुजी यांच्या १२५व्या जयंतीचे वर्ष आहे आणि सानेगुरुजी शिक्षक होण्याला यंदा शंभर वर्षे पूर्ण होत आहे. या निमित्ताने तरी शिक्षकांवर निर्बंध लादणारे निर्णय होऊ नयेत. शिक्षक हा समाजाला दिशा देणारा असल्याने त्याला एका साच्यात बांधण्याचा प्रयत्न करता कामा नये. त्याच्या स्वतंत्र व्यक्तिमत्वाने समाज बदलाला गती मिळते.

सन १९९७ मध्ये नगर साहित्य संमेलनाचे उद्घाटन करताना गिरीश कार्नाड यांनी समाजाचे सैनिकीकरण करण्याच्या प्रयत्नांवर भाष्य केले होते. 'ओबे द ऑर्डर' असा समाज आपल्याला नको असेल, तर संपूर्ण समूह एकाच साच्यात बांधण्याच्या प्रयत्नाला विरोध करायला हवा. शिक्षकांचे स्वातंत्र्य महत्त्वाचे आहे. जे. कृष्णमूर्ती म्हणतात, 'तुम्ही जर मुक्त नसाल तर तुमचे व्यक्तिमत्त्व कधीही बहरणार नाही. पक्षी मुक्त नसेल तर उडू शकणार नाही. भूमीतून फुटून ढेकूळ बाजूला सारून बीजाला वर येण्याचा मोकळेपणा नसला तर ते जगूही शकणार नाही. प्रत्येक गोष्टीला मोकळेपणा पाहिजे..' सध्या शिक्षकभरती बंद आहे. हजारो शाळांना शिक्षक नाहीत. लाखो मुलांना धड लिहिता-वाचता येत नाही. जे शिकतात त्यांना कौशल्य मिळत नाहीत. अशा विषयांना हात घालायचा हवा. ते अधिक महत्त्वाचे आहे.

(लेखक प्रयोगशील मुख्याध्यापक आहेत.)

Maharashtra Times 27.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकमत

शिष्यवृत्ती तरतुदीच्या रकमेचे गाजर

सन २०२२-२३ मधील तरतुदींपैकी निम्मीच रक्कम खर्च, यंदा रकमेत मोठी कपात

न्यूज अपडेटस्

प्रशांत बिडवे
लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने अव्यावसायिक अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ साठी सव्वा आठ कोटींची तरतूद केली आहे. शिष्यवृत्तीसाठी रकमेचा आकडा मोठा असला तरी यंदा विविध अटी आणि नियमांमुळे गुणवंतांना त्याचा कितपत फायदा होईल, याबाबत प्रश्न निर्माण झाला आहे. त्यामुळे शिष्यवृत्तीसाठी तरतूद म्हणजे विद्यार्थ्यांसाठी केवळ भरीव रकमेचे गाजर ठरणार आहे. यातून विद्यार्थ्यांसाठी राबविण्यात येणाऱ्या कल्याणकारी योजनांतून विद्यापीठ अंग काढून घेत तर नाही ना? अशी चर्चा शैक्षणिक वर्तुळातून सुरू आहे.

विद्यापीठाच्या अधिसभेत २०२४-२५ साठी सुमारे १०० कोटी तुटीचा अर्थसंकल्प सादर केला. विद्यापीठातील विविध विभाग आणि संलग्न महाविद्यालयांतील अव्यावसायिक अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेतलेल्या आर्थिक दुर्बल, गुणवत्ताधारक आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांसाठी शिष्यवृत्ती आणि अर्थसाहाय्य योजना राबविण्यात येतात. यंदापासून छत्रपती शिवाजी महाराज शिष्यवृत्ती योजना जाहीर केली असून त्यासाठी एक कोटीची तरतूद केली आहे.

जाचक अटींमुळे विद्यार्थी वंचित राहणार

शासनाच्या शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ मिळत असलेल्या विद्यार्थ्यांना विद्यापीठाची योजना लागू राहणार नाही. याबाबत अर्जासोबत विद्यार्थी आणि प्राचार्य / विभागप्रमुख यांचेकडून शासनाच्या शिष्यवृत्ती योजनेचे लाभ मिळत नसल्याबाबत एकत्रित हमीपत्र भरून देणे गरजेचे केले आहे. त्यात वंचित घटकातील विद्यार्थ्यांनी यंदा महाडीबीटी पोर्टलवर अर्ज भरल्यानंतर विद्यापीठाने योजना, शिष्यवृत्तीसाठी नोंदणी सुरु केली आहे. त्यामुळे अनेक गुणवंत विद्यार्थी अर्ज करू शकणार नाहीत पर्यायी त्यांना विद्यापीठाच्या शिष्यवृत्तीचा लाभही मिळणार नाही तसेच तरतूद केलेली रक्कमही खर्च होणार नाही अशी शक्यता व्यक्त होत आहे.

केवळ ४ कोटी ८३ लाख खर्च

शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षासाठी अव्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या विद्यार्थ्यांसाठी ९ कोटी २५ लाख रुपयांची तरतूद केली होती. प्रत्यक्षात ४ कोटी ८२ लाख ८१ हजार रुपये शिष्यवृत्तीवर खर्च केले आहेत. यंदा शिष्यवृत्तीच्या रकमेत ८ कोटी २५ लाख एवढी तरतूद केली असून पूर्वीच्या तुलनेत एक कोटी एवढी कपात केली आहे.

शिष्यवृत्ती, अर्थसाहाय्य योजना प्रकार	तरतूद	खर्च केलेली रक्कम (२०२२-२३)
क्रांतिज्योती सावित्रीबाई फुले अर्थसाहाय्य योजना	१ कोटी	७२ लाख ६० हजार
लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे अर्थिक दुर्बल घटक अर्थसाहाय्य योजना	१ कोटी	४३ लाख ६५ हजार
महात्मा जोतीराव फुले गुणवंत विद्यार्थी शिष्यवृत्ती योजना	२ कोटी	१ कोटी ७९ लाख ८४ हजार
छत्रपती राजर्षी शाहू महाराज शिष्यवृत्ती	२ कोटी	१ कोटी ८५ लाख ३६ हजार
स्वामी विवेकानंद विद्यार्थी अर्थसाहाय्य योजना	३ कोटी २५ लाख	१ लाख ३६ हजार

अनेक शिष्यवृत्तीची अद्याप जाहिरात नाही

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ पोस्ट डॉक्टरल फेलोशिप तसेच छत्रपती शिवाजी महाराज शिष्यवृत्तीसाठी विद्यापीठाने अद्याप जाहिरात प्रसिद्ध करीत अर्ज मागविले नाहीत. त्यामुळे विद्यार्थी वंचित राहत आहेत.

संशोधन शिष्यवृत्तीमध्ये ३.२५ कोटींची कपात

- भारतरत्न जेआरडी टाटा पीएच.डी. संशोधन शिष्यवृत्तीसाठी यंदा ४ कोटींवरून थेट ७५ लाख एवढी तरतूद केली आहे. गतवर्षी दि. ३० नोव्हेंबर २०२३ अखेर तरतूद केलेल्या ४ कोटींपैकी २ कोटी ८९ लाख ४ हजार रुपये खर्च केले.
- यासह सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ पोस्ट डॉक्टरल फेलोशिपसाठी यंदा २ कोटींची तरतूद केली आहे. त्यापैकी गतवर्षी ५१ लाख २ हजार रुपये खर्च केले आहेत.

स्वामी विवेकानंद योजनेत कपात का?

पूरग्रस्त, दुष्काळग्रस्त आणि आपत्तीग्रस्त भागातील विद्यार्थ्यांसाठी स्वामी विवेकानंद विद्यार्थी साहाय्य योजना राबविली जाते. मात्र, प्रति विद्यार्थी वार्षिक केवळ १ हजार एवढेच अर्थसाहाय्य केले जाते. त्यामध्ये दहा हजार एवढी वाढ करावी तसेच राज्य दुष्काळाच्या सावटाखाली असतानाच ३.२५ कोटीवरून यंदा १.२५ कोटी एवढीच तरतूद केली आहे.

Pune Main
Page No. 2 Mar 28, 2024
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

प्रचंड खपाचे एकमेव निःपक्ष व निर्भीड दैनिक
स्थापना १९३९
पुढारी
www.pudhari.com

बारावीच्या विद्यार्थ्यांना पदवीप्रवेशाचे मार्गदर्शन

पुणे : पुढारी वृत्तसेवा

राज्यात राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाच्या अंमलबजावणीस सुरू झाली असून, येत्या शैक्षणिक वर्षापासून राज्यातील सर्व महाविद्यालयांमध्ये एनईपीमुळे झालेल्या बादलांनुसार विद्यार्थ्यांना प्रथम वर्षात प्रवेश घ्यावा लागणार आहे.

त्यामुळेच सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने बारावीची परीक्षा दिलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी महाविद्यालय ांमध्ये मार्गदर्शनपर कार्यशाळा घेण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यामुळे बारावीच्या विद्यार्थ्यांना पुढील अभ्यासक्रमांस प्रवेश घेताना येणाऱ्या अडचणी दूर होणार आहेत. एनईपीच्या अंमलबजावणीस सुरुवात झाली आहे. चालू शैक्षणिक वर्षापासून म्हणजेच २०२४-२५ पासून विद्यापीठांशी संलग्न असणाऱ्या सर्व महाविद्यालयांमध्ये एनईपीची अंमलबजावणी करण्यात येणार आहे. एनईपीमुळे विद्यार्थ्यांना आंतरविद्या शाखीय अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेता येणार आहे. प्रथम वर्षापासूनच एक विषय स्पेशल म्हणून निवडावा लागणार आहे. तसेच काही विषय मेजर व काही विषय मायनर असणार आहेत. त्याचप्रमाणे विद्यार्थ्यांना ऑनलाइन अभ्यासक्रमातून क्रेडिट घ्यावे लागणार आहेत.

प्रवेश प्रक्रियेत होणाऱ्या बदलांविषयी मार्गदर्शन

"बारावीची परीक्षा देऊन पदवीसाठी पात्र असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणानुसार पदवीचे शिक्षण घेता येणार आहे. विद्यार्थ्यांनी एनईपीअंतर्गत झालेल्या बदलांचा विचार करून विषय निवड कशी करावी, यासह विविध महत्त्वाच्या विषयांवर विद्यापीठातर्फे १०० ते १५० महाविद्यालयांमध्ये कार्यशाळा घेऊन मार्गदर्शन केले जाणार आहे. त्यादृष्टीने गुणवत्ता सुधार विभागामार्फत विद्यापीठाची तयारी सुरू आहे. याबाबतची माहिती लवकरचप्रसिध्द केली जाईल.

- **डॉ. पराग काळकर,** प्र-कुलगुरू

Pune Edition
Mar 28, 2024 Page No. 05
newspaper.pudhari.co.in

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

पीएचडी प्रवेश ‘नेट’द्वारे

‘यूजीसी’कडून ‘नेट’ला पीएचडी प्रवेश परीक्षेचाही दर्जा

हर्ष दुधे
Harsh.Dudhe@timesgroup.com

पुणे : यापुढे नॅशनल एलिजिबिलिटी टेस्टच्या (नेट) गुणांवर विद्यार्थ्यांना विद्यापीठे आणि उच्चशिक्षण संस्थांमध्ये पीएचडी अभ्यासक्रमाला प्रवेश मिळणार आहे. देशातील विद्यापीठांद्वारे पीएचडी प्रवेशासाठी स्वतंत्रपणे पीएचडी प्रवेश परीक्षा (पेट) घेण्यात येते. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना अनेक ‘पेट’साठी अर्ज करावे लागतात. विद्यार्थ्यांना एकाच प्रवेश परीक्षेद्वारे पीएचडीला प्रवेश मिळून, पैशांची आणि वेळेची बचत व्हावी, यासाठी ‘नेट’ला प्रवेश परीक्षेचाही दर्जा देण्यात आला आहे.

■ बैठकीचे परिपत्रक प्रसिद्ध

विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या (यूजीसी) तज्ज्ञांची ५७८वी बैठक नुकतीच पार पडली. या बैठकीच्या निर्णयाचे परिपत्रक ‘यूजीसी’चे सचिव प्रा. मनीष जोशी यांनी प्रसिद्ध केले आहे. नेट परीक्षा उत्तीर्ण करणारे विद्यार्थी ज्युनिअर रिसर्च फेलो; तसेच सहायक प्राध्यापक म्हणून काम करण्यासाठी पात्र ठरतात. मात्र, यापुढे विद्यापीठांकडून घेतल्या जाणाऱ्या ‘पेट’ऐवजी ‘नेट’ परीक्षेच्या निकालात मिळणाऱ्या गुणांवर पीएचडी अभ्यासक्रमाला प्रवेश देण्यात येऊ शकतो, असा निर्णय बैठकीत घेण्यात आला आहे. त्यानुसार जून २०२४पासून निर्णयाची अंमलबजावणी करण्यात येणार आहे. नेट परीक्षेत मिळणारे गुण पीएचडी प्रवेशासाठी ग्राह्य धरण्यात येणार आहेत. त्यासाठी हा निकाल पर्सेंटाइल आणि गुण अशा दोन्ही पद्धतींमध्ये जाहीर करावा लागेल.

७०/३०चे महत्त्व

‘निअर रिसर्च फेलो म्हणून पात्र ठरणाऱ्या विद्यार्थ्याची मुलाखत घेऊन त्याला पीएचडी प्रवेश नियमावली २०२२नुसार पीएचडी प्रवेशासाठी पात्र ठरवण्यात यावे,’ असे निर्णयात नमूद केले आहे. त्याचप्रमाणे परीक्षेत सहायक प्राध्यापक म्हणून पात्र ठरणारे किंवा नेट परीक्षेत गुण मिळवणाऱ्या विद्यार्थ्यांना मुलाखतीद्वारे पीएचडीसाठी प्रवेश देण्याचे सुचवले आहे. त्यानुसार ७० टक्के महत्त्व परीक्षेतील गुणांना, तर ३० टक्के महत्त्व मुलाखतीला देण्यात आले आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्याला नेट परीक्षेत मिळणारे गुण आणि मुलाखतीमधील गुण एकत्रित करून, पीएचडी अभ्यासक्रमाला प्रवेश देण्यात येईल.

(चित्र : एआय)

‘नेट’चे गुण वर्षभरासाठी ग्राह्य

‘नेट परीक्षेत मिळणारे गुण वर्षासाठी ग्राह्य धरण्यात येतील. आगामी जून महिन्यात होणाऱ्या ‘नेट’ची माहिती आणि वेळापत्रक विद्यापीठाच्या वेबसाइटवर लवकरच जाहीर करण्यात येईल,’ असे यूजीसीचे सचिव प्रा. जोशी यांनी सांगितले.

‘पेट’ बंद करण्याची मागणी

सरकारी, खासगी आणि अभिमत विद्यापीठांमध्ये पीएचडी प्रवेशासाठी स्वतंत्रपणे ‘पेट’ परीक्षा घेण्यात येते. सरकारी विद्यापीठांच्या ‘पेट’चे शुल्क एक हजार रुपयाच्या आसपास, तर खासगी आणि अभिमत विद्यापीठांकडून या परीक्षेसाठी दोन ते पाच हजार रुपये आकारण्यात येतात. ही परीक्षा म्हणजे पैसे जमा करण्याचे साधन, अशाच पद्धतीने शुल्क आकारणी होते. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना मोठा आर्थिक भुर्दंड बसतो. हे भुर्दंड टाळण्यासाठी पेट परीक्षा तातडीने रद्द करण्याची आवश्यकता आहे.

Maharashtra Times 28.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

Thursday, March 28, 2024 6

City | Pune Times Mirror

SPPU to de-affiliate 110 colleges

Decision taken due to non-payment of affiliation fees, fewer students; list of institutes will be published in April

| Yashpal Sonkamble
yashpal@punemirror.com
TWEET @YashPune_Mirror

The final decision to de-affiliate 110 colleges from Pune, Nagar, and Nashik districts has been taken by the Savitribai Phule Pune University (SPPU). These colleges will stop imparting education from the academic year 2024-25. A list containing the names of these colleges will be published on the SPPUs website by the end of April.

It is officially reported that no admission process will be implemented in these colleges this academic year.

The de-affiliation of these colleges, which offered Arts, Commerce, and Science streams, was necessitated because they failed to pay the affiliation fees. Also, these colleges had fewer students enrolled in their registers than what the rule recommends.

Around 800 institutes are affiliated with SPPU in Pune, Nagar, and Nashik districts. These colleges have to pay a fee after completing various educational facilities to get affiliation. However, 110 colleges from these districts have not paid affiliation fees in the last few years. Apart from this, there is ambiguity regarding the educational facilities and admission process in these colleges.

As per the SPPU official information, the total number of students in many of these colleges is less than the minimum limit. In fact, in some, the registration of students is in single digits. Considering all these aspects, the process of -affiliation of the respective colleges has been initiated. The process will be completed by the end of April.

Also, hundreds of other colleges are in trouble due to the non-recruitment of principals and professors. The SPPU administration had ordered the appointment of full-time principals in these colleges a few months ago. Similarly, instructions were given to fill the vacant posts of professors. Since many of these colleges were running at a loss, the college administration could not fill the posts of principals and professors. Action will be taken against such colleges as well.

Speaking to Pune Mirror, Dr. Parag Kalkar, pro-vice-chancellor, SPPU, said, "More than 100 colleges affiliated to the university have not paid the affiliation fee. Some other errors have also been detected in these colleges. There are no students in some of these colleges. So that there is no academic loss to the students, de-affiliation is being done.

A list of these colleges will be released for the information of students and parents."

Hundreds of other colleges are also in trouble due to the non-recruitment of principals and professors. FILE PHOTO

At a glance

Number of affiliated colleges:	705
Recognized institutes:	234
Research institutes:	71

Pune Mirror 28.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

नेट परीक्षेतील गुणांच्या आधारे प्रवेश

वेगवेगळ्या पीएच.डी. प्रवेश परीक्षांतून उमेदवारांची सुटका

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : सहायक प्राध्यापक पदासाठी आणि संशोधन पाठ्यवृत्तीसाठी घेतल्या जाणाऱ्या राष्ट्रीय पात्रता परीक्षेतील (नेट) गुण पीएच.डी. प्रवेशांसाठी ग्राह्य धरण्याचा निर्णय विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) घेतला. या निर्णयाची अंमलबजावणी शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५पासुन करण्यात येणार आहे. या निर्णयामुळे आता विद्यापीठांच्या पीएच.डी. प्रवेश परीक्षा रद्द होणार असून, पीएच.डी. प्रवेशासाठी वेगवेगळ्या परीक्षा देण्यापासून उमेदवारांची सुटका झाली आहे.

यूजीसीचे सचिव प्रा. मनीष जोशी यांनी या संदर्भातील परिपत्रक प्रसिद्ध केले. नेट परीक्षा जून आणि डिसेंबर अशा दोन सत्रांत राष्ट्रीय परीक्षा प्राधिकरणामार्फत (एनटीए) घेतली जाते. या परीक्षेतील गुणांचा वापर कनिष्ठ संशोधन पाठ्यवृत्ती (जेआरएफ) आणि सहायक प्राध्यापकपद नियुक्तीसाठी केला जातो. बरीच विद्यापीठे पीएच.डी. प्रवेशासाठी प्रवेश परीक्षा घेतात. त्यामुळे उमेदवारांना पीएच.डी. प्रवेशासाठी वेगवेगळ्या विद्यापीठांच्या प्रवेश परीक्षा द्याव्या लागतात. या अनुषंगाने राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०च्या अंमलबजावणीचा भाग म्हणून यूजीसीने तज्ज्ञ समिती नियुक्ती केली होती. या समितीने केलेल्या शिफारशीनुसार नेट परीक्षाच पीएच.डी. प्रवेशासाठीची परीक्षा म्हणून ग्राह्य धरण्याचा निर्णय १३ मार्च रोजी झालेल्या यूजीसीच्या ५७८व्या बैठकीत घेण्यात आला.

नव्या निर्णयामुळे नेट परीक्षेतील गुण विद्यापीठांकडून पीएच.डी. प्रवेशासाठी ग्राह्य धरू शकतात. त्यासाठी काही निकष निश्चित करण्यात आले आहेत. नेट परीक्षेचा निकाल उमेदवारांनी मिळवलेल्या गुणांसह पर्सेंटाइलमध्ये जाहीर केला जाणार आहे. या गुणांच्या आधारे उमेदवारांच्या तीन श्रेणी केल्या जातील. नेट परीक्षेत सर्वाधिक गुण असलेल्या उमेदवारांचा समावेश श्रेणी एकमध्ये असेल. श्रेणी एकमधील उमेदवार कनिष्ठ संशोधन पाठ्यवृत्ती, सहायक प्राध्यापक पदासह पीएच.डी.साठी पात्र ठरतील. श्रेणी दोनमधील उमेदवार सहायक प्राध्यापक पदासह पीएच.डी. प्रवेशासाठी पात्र ठरतील, तर श्रेणी तीनमधील उमेदवार पीएच.डी.साठी पात्र ठरतील. श्रेणी एकमधील या उमेदवारांना पीएच.डी. प्रवेशासाठी मुलाखत द्यावी लागेल. श्रेणी दोन आणि श्रेणी तीनमधील उमेदवारांना पीएच.डी. प्रवेशासाठी परीक्षेतील ७० टक्के गुण आणि ३० टक्के मुलाखत असा गुणभार असेल. त्यानंतर दोन्हीतील गुणांच्या आधारे प्रवेश होतील, असे स्पष्ट करण्यात आले आहे.

'नेट'चे गुण एक वर्षच वैध...

श्रेणी दोन आणि श्रेणी तीन उमेदवारांनी नेटमध्ये मिळवलेले गुण पीएच.डी. प्रवेशासाठी एक वर्ष वैध राहतील, असे स्पष्ट करण्यात आले आहे. त्यामुळे या एका वर्षाच्या मुदतीत पीएच.डी.ला प्रवेश न घेतल्यास पुन्हा नेट परीक्षेत पात्र व्हावे लागणार आहे.

29/03/2024 | Pune | Page : 08
Source : https://epaper.loksatta.com

प्रभात

पीएच.डी. प्रवेश आता 'नेट'च्या गुणांवर

विद्यापीठ अनुदान आयोगाचा निर्णय

प्रभात वृत्तसेवा

पुणे, दि. २८ - विद्यापीठे व उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये पीएच.डी. अभ्यासक्रमाचे प्रवेश नॅशनल एलिजिबिटी टेस्ट अर्थात 'नेट'च्या गुणांवर दिले जाणार आहेत. हा निर्णय विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) घेतला आहे. आता 'नेट' परीक्षेलाच प्रवेश परीक्षेचा दर्जा देण्यात आला आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना पीएच.डी. प्रवेशासाठी 'नेट'ला मिळालेले गुण महत्त्वाचे ठरणार आहे.

'नेट' उत्तीर्ण करणारे विद्यार्थी ज्युनिअर रिसर्च फेलो; सहायक प्राध्यापक म्हणून काम करण्यासाठी पात्र ठरतात. मात्र, यापुढे विद्यापीठांकडून घेतल्या जाणाऱ्या 'पेट'ऐवजी 'नेट'च्या निकालात मिळणाऱ्या गुणांवर पीएच.डी.ला प्रवेश देण्यात येऊ शकतो, असा निर्णय नुकत्याच झालेल्या बैठकीत घेण्यात आला आहे. जून २०२४ पासून निर्णयाची अंमलबजावणी करण्यात येणार आहे. 'नेट'मध्ये मिळणाऱ्या गुणांना प्रवेशासाठी ग्राह्य धरण्यात आले आहे. त्यासाठी निकाल हा पर्सेंटाइल आणि गुण अशा दोन्ही पद्धतींमध्ये जाहीर करावा लागेल.

ज्युनिअर रिसर्च फेलो म्हणून पात्र ठरणाऱ्या विद्यार्थ्यांची मुलाखत घेऊन, त्याला पीएच.डी. प्रवेश नियमावली २०२२ नुसार पीएच.डी. प्रवेशासाठी पात्र ठरणार आहेत. त्याचप्रमाणे परीक्षेत सहायक प्राध्यापक म्हणून पात्र ठरणारे किंवा नेट परीक्षेत गुण मिळवणाऱ्या विद्यार्थ्यांना मुलाखतीद्वारे पीएच.डी.साठी प्रवेश देण्याचे सुचविले आहे.

त्यानुसार ७० टक्के वेटेज हे परीक्षेतील गुणांना, तर ३० टक्के वेटेज मुलाखतीला देण्यात आले आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्याला 'नेट'मध्ये मिळणारे गुण आणि मुलाखतीमधील गुण एकत्रित करून पीएच.डी. ला प्रवेश दिला जाणार आहे. नेट परीक्षेत मिळणारे गुण हे एका वर्षासाठी ग्राह्य धरण्यात येतील. आगामी जून महिन्यात होणाऱ्या नेट परीक्षेची माहिती आणि वेळापत्रक हे विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर जाहीर केले जाणार असल्याचे यूजीसीचे सचिव प्रा. जोशी यांनी सांगितले.

PuneCity, 29 Mar 2024, Page:013
https://epaper.dainikprabhat.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकमत

नेट पात्रताधारकांना मिळणार पीएच.डी ला प्रवेश

यूजीसीकडून 'नेट' ला प्रवेश परीक्षेचा दर्जा

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : विद्यापीठ अनुदान आयोगाने राष्ट्रीय पात्रता परीक्षेला (नेट) पीएच.डी प्रवेश परीक्षेचा दर्जा दिला आहे. त्यामुळे आगामी शैक्षणिक वर्षापासून नेटमध्ये मिळालेल्या गुणांवरून उमेदवारांना पीएच.डी अभ्यासक्रमास प्रवेश घेता येणार आहे. यूजीसीचे सचिव प्रा. मनिष जोशी यांनी प्रसिद्धी पत्रकाद्वारे ही माहिती दिली.

विद्यापीठ अनुदान आयोग तर्फे नॅशनल टेस्टिंग एजन्सी (एनटीए) मार्फत वर्षातून दोन वेळा जून आणि डिसेंबर महिन्यात नेट परीक्षेचे आयोजन केले जाते. नेट परीक्षेत प्राप्त गुणांवरून ज्युनिअर रिसर्च फेलोशिप बहाल केली जाते. तसेच पात्र उमेदवार सहायक प्राध्यापक पदासाठी पात्र ठरत असत.

पीएच.डी अभ्यासक्रमांना प्रवेश देण्यासाठी देशातील विद्यापीठांकडून पीएच.डी प्रवेश (पेट) परीक्षेचे आयोजन केले जाते. विद्यार्थ्यांना अनेक विद्यापीठाच्या पेट परीक्षा द्याव्या लागतात. विद्यार्थ्यांना मदत व्हावी या उद्देशाने राष्ट्रीय शिक्षण धोरण एनईपी- २०२० नुसार पीएच.डी प्रवेशासाठी देशपातळीवर एकच प्रवेश परीक्षा असावी तसेच नेट परीक्षेतील तरतुदींचा आढावा घेण्यासाठी यूजीसीने तज्ज्ञ समिती स्थापन केली होती.

यूजीसीच्या दि. १३ मार्च रोजी झालेल्या बैठक पार पडली. त्यामध्ये तज्ज्ञ समितीने दिलेल्या शिफारशीनुसार विविध विद्यापीठे आणि उच्च शिक्षण संस्थामार्फत आयोजित केल्या जाणाऱ्या प्रवेश परीक्षा ऐवजी शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून नेट परीक्षेतील गुण पीएच.डी प्रवेशासाठी ग्राह्य धरण्यात येणार आहेत.

नेट परीक्षेचा निकाल पर्सेंटाईल आणि गुणांसह जाहीर केला जाईल. पीएच.डी प्रवेशासाठी या गुणांचा वापर होणार आहे. यूजीसीने केलेल्या बदलामुळे विद्यार्थ्यांना विविध विद्यापीठाच्या पेट परीक्षा देण्याची गरज पडणार नाही.

'नेट'चे गुण पुढील एक वर्षासाठी वैध

- नेट जेआरएफ मिळविलेल्या उमेदवारास मुलाखत घेत पीएच.डी ला प्रवेश दिला जाईल. तसेच सहायक प्राध्यापक आणि पीएच.डी प्रवेशासाठी नेट परीक्षेतील गुणांना (७०) तसेच मुलाखत / तोंडी परीक्षा (३० टक्के) भर दिला असून दोन्ही गुणांचे मेरीट ग्राह्य धरण्यात येईल.
- नेट परीक्षेतील गुण पुढील एक वर्षाच्या कालावधीत पीएच.डी प्रवेशासाठी वैध असतील.

Pune Main
Page No. 2 Mar 29, 2024
Powered by: erelego.com

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

राज्यातील शाळांचेही आता मूल्यांकन

'शालेय शिक्षण'कडून राज्य शाळा मानक प्राधिकरणाची स्थापना

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : उच्च शिक्षण संस्थांच्या मूल्यांकनाच्या धर्तीवर आता राज्यातील शाळांचेही मूल्यांकन केले जाणार आहे. त्यात शाळांना क ते अ श्रेणी दिली जाणार असून, शाळांच्या मूल्यांकनासाठी राज्य शाळा मानक प्राधिकरण ही स्वतंत्र यंत्रणा निर्माण करण्यात येणार आहे. या अंतर्गत स्वतंत्र संकेतस्थळाची निर्मिती करून त्यावर शाळांचे मूल्यांकन, श्रेणी खुली करण्यात येणार आहे.

शालेय शिक्षण विभागाने या संदर्भातील शासन निर्णय प्रसिद्ध केला आहे. आवश्यक गुणवत्तेच्या मानकांचे पालन सुनिश्चित करण्यासाठी पूर्वप्राथमिक शाळांसह शिक्षणाच्या सर्व स्तरांसाठी खासगी, सरकारी अशा सर्व प्रकारच्या शाळांसाठी गुणवत्ता स्वयंनियमन किंवा अधिस्वीकृती प्रणाली स्थापन करण्याची तरतूद राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० मध्ये आहे. त्यानुसार राज्य शाळा मानक प्राधिकरणाकडून सुरक्षितता, मूलभूत पायाभूत सुविधा, विषय-इयत्तानिहाय शिक्षकसंख्या, आर्थिक विश्वसनीयता, प्रशासनाच्या उत्तम प्रक्रिया या मूलभूत निकषांच्या आधारे मूल्यांकन करण्यात येईल. या निकषांचा आराखडा राज्य शैक्षणिक संशोधन आणि प्रशिक्षण परिषदेकडून (एससीईआरटी) तयार करण्यात येईल. राज्य शाळा मानक प्राधिकरणामध्ये एससीईआरटीचे संचालक, प्राथमिक शिक्षण संचालक, माध्यमिक शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद समग्र शिक्षा यांचे प्रतिनिधी, एससीईआरटीचे सर्व विभागप्रमुख, उपसंचालक यांचा समावेश आहे.

मूल्यांकन प्रक्रियेमध्ये प्रत्येक शाळेला आपली माहिती प्राधिकरणाच्या संकेतस्थळावर सादर करावी लागेल. शाळांकडून दर वर्षी स्वयंमूल्यमापन केले जाईल. तसेच दर दोन वर्षांनी बाह्य मूल्यमापन केले जाईल. त्यात शाळांनी सादर केलेल्या माहितीची पडताळणी केली जाईल. त्यानंतर शाळांची प्रतवारी करून श्रेणी दिली जाईल. त्यात ५० टक्क्यांपेक्षा कमी गुण असल्यास 'क' श्रेणी, ५१ ते ६० टक्क्यांसाठी 'क' श्रेणी, ६१ ते ७० टक्क्यांसाठी 'ब' श्रेणी, ७१ ते ८० टक्क्यांसाठी 'ब' श्रेणी, ८१ ते ९० टक्क्यांसाठी 'अ' श्रेणी, ९१ ते १०० टक्क्यांसाठी 'अ' श्रेणी दिली जाणार आहे.

१५ टक्के तफावत असल्यास...

शाळांनी स्वयंमूल्यमापन करताना ते वस्तुस्थितीवर आधारित असल्याची दक्षता घेतली पाहिजे. स्वयंमूल्यांकनानंतरच्या बाह्य मूल्यांकनात, त्रयस्थ मूल्यांकनात १५ टक्क्यांपेक्षा अधिक तफावत आढळल्यास संबंधित मुख्याध्यापकावर त्याबाबतची जबाबदारी निश्चित केली जाईल, असे नमूद करण्यात आले आहे.

29/03/2024 | Pune | Page : 08
Source : https://epaper.loksatta.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

'पेट' लवकरच कालबाह्य

'नेट'च्या आधारे पीएच.डी. प्रवेशाबाबत यूजीसीच्या सूचना

पुणे, ता. २८ : पीएच.डी. अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशासाठी विद्यापीठांच्या वतीने स्वतंत्र पात्रता परीक्षा (पेट) घेण्यात येते. आता लवकरच ही परीक्षा कालबाह्य होणार असून, राष्ट्रीय पात्रता परीक्षेच्या (नेट) आधारे प्रवेश प्रक्रिया राबविली जाणार आहे. विद्यापीठ अनुदान आयोगाने 'नेट' परीक्षेला पीएच.डी. प्रवेश परीक्षेचा दर्जा बहाल केला आहे.

'नेट'च्या नव्या श्रेणी

श्रेणी एक

'नेट'मध्ये सर्वाधिक गुण असलेले विद्यार्थी यामध्ये असतील. ते पीएच.डी. प्रवेश आणि पाठ्यवृत्तीसह जेआरएफ, सहायक प्राध्यापक पदासाठीदेखील पात्र असतील. त्यांना पीएच.डी. प्रवेशासाठी मुलाखत द्यावी लागेल. ती यूजीसी नियमन-२०२२ वर आधारित असेल.

श्रेणी दोन

कनिष्ठ संशोधन सहायक यासाठी पात्र नसलेले आणि श्रेणी एक खालोखाल गुण असलेले विद्यार्थी या श्रेणीत येतील. हे विद्यार्थी सहायक प्राध्यापक आणि पीएच.डी. प्रवेशासाठी पात्र मानले जातील.

श्रेणी तीन

दोन्हींसाठी अपात्र ठरलेले मात्र परीक्षेत उत्तीर्ण पण कमी टक्केवारी असलेले विद्यार्थी श्रेणी-तीन मध्ये असतील. ते फक्त पीएचडी प्रवेशासाठी पात्र असतील. निकालाच्या प्रमाणपत्रात उमेदवाराची श्रेणी दिली जाईल.

विद्यापीठांत 'पेट'चा पुनर्विचार

'यूजीसी'च्या नव्या नियमनंतर सर्वच विद्यापीठांमध्ये पीएच.डी. पात्रता परीक्षा अर्थात 'पेट'चा पुनर्विचार होण्याची दाट शक्यता आहे. साधारणतः यंदाची 'पेट' परीक्षा होईल. मात्र, त्यानंतर 'यूजीसी'च्या नव्या नियमांनुसार पीएच.डी.साठी प्रवेश राबविले जातील, असे तज्ज्ञांनी सांगितले आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून 'नेट' परीक्षेतील गुणांच्या आधारे देशातील सर्व विद्यापीठांत पीएच.डी.साठी प्रवेश मिळेल. यामुळे विद्यार्थ्यांचा पैसा आणि वेळ वाचणार आहे. 'यूजीसी'च्या तज्ज्ञांची ५७८वी बैठक नुकतीच पार पडली. त्याचे परिपत्रक आयोगाच्या वतीने प्रसिद्ध करण्यात आले आहे. ज्यात 'नेट' परीक्षेत तिसऱ्या श्रेणीची घोषणा करत नव्या नियमांना मंजुरी दिली आहे. नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाच्या अंतर्गत या नव्या नियमांना मंजुरी देण्यात आली आहे. या नियमांनुसार आता 'नेट' पात्रताधारक तीन श्रेणींसाठी पात्र असतील.

एका वर्षात पीएच.डी.साठी नावनोंदणी करावी लागणार

पीएच.डी. प्रवेशासाठी, श्रेणी-दोन आणि श्रेणी-तीनमधील उमेदवारांची निव्वळ टक्केवारी ७० टक्के वेटेजमध्ये ग्राह्य धरली जाईल आणि मुलाखतीला ३० टक्के वेटेज असेल. या दोन्ही श्रेणींमध्ये 'नेट' स्कोअर फक्त एका वर्षासाठी वैध असेल. ते या कालावधीत पीएच.डी.साठी नावनोंदणी करू शकले नाही, तर त्यांना त्याचा लाभ मिळणार नाही. उमेदवाराला पुन्हा 'नेट' उत्तीर्ण व्हावे लागेल.

"**विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या निर्णयाचा अभ्यास करण्यात येत आहे. त्यानुसारच येत्या काळातील 'पेट' परीक्षेसंदर्भात निर्णय घेतला जाईल.**

- डॉ. पराग काळकर, प्र-कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

Pune, Main
29/03/2024 Page No. 4

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

११० महाविद्यालयांची संलग्नता होणार रद्द

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाचा निर्णय; एप्रिलअखेर यादी प्रसिद्ध

पुणे, ता. २८ : एकही विद्यार्थी नसलेली आणि शुल्क न भरणाऱ्या ११० महाविद्यालयांची संलग्नता सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातर्फे रद्द करण्यात येणार आहे. पुणे, अहमदनगर आणि नाशिक जिल्ह्यातील महाविद्यालयांना शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून कोणताही प्रवेश घेता येणार नाही. पालकांच्या सोयीसाठी अशा महाविद्यालयांची यादी विद्यापीठाने जाहीर केली आहे.

सध्या विद्यापीठाशी ८०० हून अधिक महाविद्यालये संलग्न आहेत. त्यांना विद्यापीठाची संलग्नता मिळविण्यासाठी विविध शैक्षणिक सुविधांची पूर्तता केल्यानंतर संलग्नता शुल्क भरावे लागते. त्यानंतरच महाविद्यालयाला विद्यापीठाची संलग्नता प्राप्त होते. मात्र ११० महाविद्यालयांनी मागील वर्षापासून संलग्नता शुल्क भरलेलेच नाही. तसेच तेथील शैक्षणिक सुविधा आणि प्रवेशाबाबत संदिग्धता आहे. यामध्ये प्रामुख्याने कला, वाणिज्य आणि विज्ञान शाखेतील पारंपरिक महाविद्यालयांची संख्या सर्वाधिक आहे. त्यांच्याकडे बोटावर मोजण्याइतके प्रवेश आहेत. त्यामुळे एप्रिलअखेर अशा महाविद्यालयांची संलग्नता काढून घेण्यात येईल.

कालबाह्य अभ्यासक्रम

कला, वाणिज्य आणि विज्ञान शाखेतील पारंपरिक महाविद्यालयांकडे विद्यार्थ्यांचा ओढा दिवसेंदिवस कमी होत आहे. त्यातही विशेष करून कला शाखेत कौशल्याभिमूख अभ्यासक्रमांचा अभाव असल्याने विद्यार्थ्यांची प्रवेश संख्या एक आकडी झाली आहे. काही पदव्युत्तर महाविद्यालयांतील अनेक अभ्यासक्रम आता बंद पडण्याच्या अवस्थेत आहेत. भविष्याची गरज आणि कौशल्याभिमूखतेचा विचार करत अभ्यासक्रमांची पुनर्रचना करणे गरजेचे आहे. अन्यथा पारंपरिक महाविद्यालये ओस पडतील, अशी शंका तज्ज्ञांनी व्यक्त केली आहे.

> विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होणार नाही. याचा विचार करूनच संबंधित महाविद्यालयाची संलग्नता काढून घेण्यात येईल. शंभरपेक्षा जास्त महाविद्यालयांनी शैक्षणिक शुल्क भरलेले नाही. विद्यार्थी प्रवेश संख्येचा आढावा घेऊनच अंतिम निर्णय घेण्यात येईल.
>
> **- डॉ. पराग काळकर,** प्र-कुलगुरू, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

Pune, Main
29/03/2024 Page No. 4

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

प्रथम नव्हे, द्वितीय वर्षाला मुख्य विषय

स्वायत्त महाविद्यालयांतील 'एनईपी'च्या आढाव्यानंतर सुकाणू समितीचा निर्णय

पुणे, ता. २८ : नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणामध्ये (एनईपी) पदवीच्या पहिल्या वर्षापासूनच मुख्य (मेजर) आणि ऐच्छिक (मायनर) विषय निवडण्याची तरतूद केली होती. मात्र स्वायत्त महाविद्यालयांतील अंमलबजावणीचा आढावा घेतल्यानंतर सुकाणू समितीने त्यात महत्त्वपूर्ण बदल सुचविला आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना प्रथम वर्षाऐवजी द्वितीय वर्षाला मुख्य विषय निवडता येणार आहे.

सुकाणू समितीच्या निर्णयामुळे इयत्ता बारावी उत्तीर्ण होऊन प्रथम वर्षास प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना मोठा दिलासा मिळाला आहे. पहिल्याच वर्षी मुख्य विषय निवडल्यामुळे काही प्राध्यापकांच्या नोकरीवर येणारी गदा टळली आहे. राज्यातील स्वायत्त महाविद्यालयांत सन २०२३-२४ शैक्षणिक वर्षापासूनच 'एनईपी'ची अंमलबजावणी केली होती. त्यांना येणाऱ्या अडचणी आणि विद्यार्थ्यांच्या प्रतिसादासंदर्भात आढावा घेतला होता. त्यात बहुतांश महाविद्यालयांनी प्रथम वर्षापासूनच विद्यार्थ्यांना मुख्य विषय निवडण्याची संधी देऊ नये. हा नियम विद्यार्थ्यांना जाचक ठरत आहे. त्याचप्रमाणे केवळ दोन विषयांना विद्यार्थी अधिक पसंती देत आहेत. एका विषयास विद्यार्थी मिळत नसल्याने एका विषयाचे प्राध्यापक अतिरिक्त ठरण्याची स्थिती निर्माण झाली आहे. त्यात बदल करावा अशी विनंती केली होती. त्यानुसार सुकाणू समितीने बदल केला आहे. येत्या शैक्षणिक वर्षापासून संलग्न महाविद्यालयांत 'एनईपी'ची अंमलबजावणी होईल. नव्या निर्णयामुळे प्रथम वर्षाच्या प्रवेशातील गोंधळ काहीसा टळणार आहे. या संदर्भात राज्याचे उप सचिव ए. एम. बाविस्कर यांनी १३ मार्चला परिपत्रक प्रसिद्ध केले आहे. त्यामुळे विद्यार्थी द्वितीय वर्षापासून मुख्य विषय निवडू शकतील.

> राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण मुळातच लवचिक आहे. त्यामुळे आवश्यकतेनुसार शैक्षणिक हिताचे निर्णय स्वायत्त महाविद्यालयांना घेता येतात. महाविद्यालयांतील प्रथम वर्षाच्या आढाव्यानंतरच द्वितीय वर्षापासून मुख्य विषय निवडण्याची संधी देण्याचा निर्णय घेतला आहे. पहिल्या वर्षीच विद्यार्थ्यांना मुख्य विषय देऊ नये. त्यांना विचार करण्यास वेळ मिळावा, असे स्वायत्त महाविद्यालयांचे म्हणणे होते.
>
> **- डॉ. नितीन करमळकर,** अध्यक्ष, राज्य सुकाणू समिती

प्रथम वर्ष पूर्वीप्रमाणे

शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये प्रथम वर्षात पूर्वीप्रमाणेच विषय निवडता येतील. द्वितीय वर्षात मुख्य विषय निवडण्याची संधी दिली जाईल. प्रथम वर्षात निवडलेल्यांपैकी एक विषय द्वितीय वर्षात मुख्य विषय म्हणून निवडा येईल.

Pune, Main
29/03/2024 Page No. 4

लोकमत

पदवीच्या दुसऱ्या वर्षी करा 'मेजर' विषयाची निवड

सुकाणू समितीकडून एनईपी नियमात बदल, विद्यार्थ्यांचा गोंधळ कमी होणार

लोकमत इम्पॅक्ट

लोकमत न्यूज नेटवर्क

पुणे : राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण (एनईपी)नुसार पदवीच्या प्रथम वर्षात मेजरसह मायनर असे दोन विषय निवडणे अनिवार्य केले होते. मात्र, त्यामुळे प्राध्यापकांचा कार्यभार निश्चित करणे, केवळ दोन विषयांमुळे विद्यार्थ्यांना ज्ञानार्जनास मर्यादा येतील याबाबत 'लोकमत'मध्ये वृत्तमालिका प्रसिद्ध केली होती. त्यानंतर एनईपी सुकाणू समितीने प्रथम वर्षी पूर्वीप्रमाणे तीन विषय निवडणे आणि दुसऱ्या वर्षी मेजर विषय निवडीचे स्वातंत्र्य दिले आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांचा गोंधळ कमी होईल आणि प्राध्यापक अतिरिक्त ठरण्याचा धोकाही टळणार आहे.

राज्यात स्वायत्त महाविद्यालयांत एनईपीची अंमलबजावणी सुरू झाली असली, तरी विद्यार्थी आणि पालकांत अद्याप जागृती झालेली दिसत नाही. येत्या शैक्षणिक वर्षापासून सर्व विद्यापीठांशी संलग्न महाविद्यालयांमध्ये एनईपीची अंमलबजावणी होणार आहे. एनईपीबाबत स्वायत्त महाविद्यालयांना येणाऱ्या अडचणींबाबत राज्याच्या सुकाणू समितीतर्फे आढावा घेण्यात आला. त्यामध्ये प्रथम वर्षापासूनच विद्यार्थ्यांना मेजर विषय निवडण्याची संधी देऊ नये. त्यामुळे केवळ दोन विषयांना विद्यार्थी अधिक पसंती देत आहेत.

काही विषयास विद्यार्थी मिळत नसल्याने त्या विषयाचा प्राध्यापकाचा कार्यभार निश्चित करण्यात प्राचार्यांना अडथळे येत होते. त्यामुळे प्राध्यापक अतिरिक्त ठरण्याची स्थिती निर्माण झाली आहे. मेजर विषय निवडीबाबत बदल करावा, अशी विनंती अनेक महाविद्यालयांकडून करण्यात आली होती. त्यानुसार सुकाणू समितीनेही बदल करीत परिपत्रक प्रसिद्ध केले आहे.

विषय निवडीसाठी मिळणार वेळ

बारावी उत्तीर्ण झाल्यानंतर पदवीला प्रवेश घेताना विद्यार्थी गोंधळलेले असतात. कोणता विषय निवडावा? तसेच कोणत्या क्षेत्रात करिअर करायचे? याबाबत आवड निर्माण व्हायला वेळ लागतो. त्यामुळे नवीन शासन निर्णयानुसार त्याला पदवीच्या प्रथम वर्षात तीन विषय निवडता येतील तसेच प्रथम किंवा द्वितीय वर्षात विद्यार्थ्याला त्यापैकी मेजर विषय निवडता येणार आहे.

> पदवीच्या पहिल्या वर्षी विद्यार्थ्यांना विविध विषयांच्या अभ्यासाचा अनुभव घेता येईल. त्यानंतर दुसऱ्या वर्षी कोणत्या मेजर विषयाची निवड करायची हे त्याला ठरविण्याची संधी नवीन शासननिर्णयानुसार देण्यात आली आहे.
>
> **- डॉ. नितीन करमळकर, अध्यक्ष, एनईपी सुकाणू समिती, महाराष्ट्र राज्य**

Pune Main
Page No. 2 Mar 29, 2024
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

सकाळ

'सेट'चे प्रवेशपत्र उपलब्ध

परीक्षा सात एप्रिलला; सुमारे एक लाख परीक्षार्थी

पुणे, ता. २८ : प्राध्यापक पदासाठीची राज्यस्तरीय पात्रता परीक्षा अर्थात 'सेट'चे प्रवेशपत्र उपलब्ध झाले आहेत. सेट विभागाच्या अधिकृत संकेतस्थळावर विद्यार्थ्यांना त्यांच्या लॉगिनमध्ये प्रवेशपत्र उपलब्ध होईल. राज्यातील १७ शहरांत सात एप्रिलला परीक्षा होणार आहे.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठातर्फे महाराष्ट्र आणि गोव्यासाठी सेट परीक्षा घेण्यात येते. आचारसंहितेमुळे परीक्षेबद्दल अनेक अफवा पसरल्या होत्या; पण आता अधिकृतपणे प्रवेशपत्र उपलब्ध झाल्याने सेटबाबत संभ्रम दूर झाला आहे. टप्प्याटप्प्याने विद्यार्थ्यांना लॉगिनमध्ये त्यांचे प्रवेशपत्र उपलब्ध होईल. परीक्षेच्या सात दिवस आधीच विद्यार्थ्यांना त्यांचे परीक्षा केंद्र आणि इतर तपशील उपलब्ध होईल. रविवारी (ता. ७) सकाळी दहा ते दुपारी दीडदरम्यान परीक्षा होईल. जवळपास सर्वच विद्याशाखांतील पदव्युत्तर पदवी प्राप्त सर्वच विद्यार्थी परीक्षेसाठी पात्र असतात. मार्च २०२३ मध्ये झालेल्या सेटप्रमाणेच यंदाच्या ३९व्या सेटची रचना असेल.

परीक्षा दृष्टिक्षेपात

- **एकूण विद्यार्थी : १,२८,२४३**
- **शहरांची संख्या : १७**
- **परीक्षा केंद्र : २९८**

प्रवेशपत्रासाठी : https://setexam.unipune.ac.in/

"शासनातर्फे सेट परीक्षेचे नियोजन सुरू आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांनी कोणत्याही अफवांना बळी न पडता परीक्षेची तयारी करावी. आचारसंहितेच्या पार्श्वभूमीवर जिल्हाधिकाऱ्यांना कल्पना दिली आहे.

- डॉ. बी. पी. कापडणीस, समन्वयक, सेट

Pune, Main
29/03/2024 Page No. 4

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

लोकमत

'नेट' आधारे संशोधनासाठीची पात्रता ठरणार

पीएच.डीसाठी आता 'वन नेशन, वन सीईटी'

लोकमत न्यूज नेटवर्क

मुंबई : वैद्यकीय अभ्यासक्रमांसाठीचे 'वन नेशन, वन सीईटी' हे धोरण आता पीएच.डी (संशोधन) करू इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांनाही लागू करण्यात येणार आहे. त्यासाठी विद्यापीठ स्तरावरील पेट परीक्षेऐवजी नेट ही केंद्रीय स्तरावरील सहायक प्राध्यापक बनण्यासाठी आवश्यक असलेली परीक्षाच पात्रता चाचणी म्हणून ग्राह्य धरली जाणार आहे. मात्र विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या (यूजीसी) या निर्णयामुळे स्थानिक पातळीवरील संशोधन थंडावेल, अशी भीती व्यक्त होत आहे.

पेट ही पीएच.डीसाठीची पात्रता परीक्षा असून, ती विद्यापीठांनी वर्षातून किमान दोन वेळा घेणे आवश्यक आहे, तर नेट ही ज्युनिअर रिसर्च फेलो (जेआरएफ) आणि असिस्टंट प्रोफेसर म्हणून काम करण्यास आवश्यक असलेली पात्रता परीक्षा आहे. मात्र, अनेक विद्यापीठांमध्ये पेटचे वेळापत्रक विस्कळीत होऊन त्या लांबतात. त्यामुळे नेटच्या आधारे पीएच.डीसाठीची पात्रता ठरविण्याचा निर्णय ज्या विद्यापीठांमध्ये पेट रखडतात अशा ठिकाणी फायदेशीर ठरेल, अशा शब्दांत पेट व नेट या दोन्ही परीक्षांचा अनुभव असलेले छत्रपती संभाजीनगर येथील अध्यापक डॉ. रूपेश मोरे यांनी या निर्णयाचे समर्थन केले. मात्र, नेटची काठीण्य पातळी जास्त आहे. यामुळे स्थानिक पातळीवरील संशोधन कमी होण्याची भीती आहे, अशी पुस्ती त्यांनी जोडली. त्यामुळे पीएच.डीकरिता वेगळा कटऑफ देण्यात यावा, अशी मागणी त्यांनी केली. नेट ही अध्यापनाचे कौशल्य तपासणारी पात्रता परीक्षा आहे. त्यात जनरल स्टडीज आणि विषयाचे ज्ञान तपासणारे असे दोन पेपर द्यावे लागतात, तर पेटमध्ये उमेदवारांचे संशोधनाचे विविध पैलू तपासले जातात. त्यामुळे नेटच्या आधारे संशोधनपात्र उमेदवार ठरविणे अन्यायाचे आहे, अशी प्रतिक्रिया आणखी एका प्राध्यापकांनी व्यक्त केली.

निर्णय काय?

- नेटचा निकाल जेआरएफ आणि सहायक प्राध्यापकांसह पीएच.डी प्रवेश या तीन श्रेणींमध्ये घोषित केला जाईल.
- **पीएच.डीसाठी नेटचा निकाल पर्सेंटाइलमध्ये असेल. तो नेटमधील गुण आणि मुलाखतीमध्ये मिळालेल्या गुणांवर आधारित असेल.**
- सध्याच्या पीएच.डी प्रवेशाच्या नियमांनुसार, चाचणी गुणांना ७० टक्के वेटेज दिले जाईल आणि ३० टक्के वेटेज मुलाखतीला दिले जाईल.
- **विद्यार्थ्यांनी मिळवलेले गुण एका वर्षासाठी प्रवेशासाठी वैध राहतील. जूनपासून या निर्णयाची अंमलबजावणी होणार आहे.**

हा विद्यापीठांवर अविश्वास दाखविण्याचा प्रकार असल्याचे स्पष्ट केले. भारंभार होणाऱ्या पीएच.डीची संख्या या निर्णयामुळे कमी होईल. मात्र, स्थानिक पातळीवर होणाऱ्या संशोधनाला हा निर्णय मारक आहे. त्यामुळे हा निर्णय रोगापेक्षा इलाज भयंकर या प्रकारातला आहे.

- चंद्रशेखर कुलकर्णी,
सहसचिव, युक्टू

नेटचे समर्थन का?

प्रत्येक विद्यापीठ आपल्याकडील संशोधनाकरिता स्वतंत्रपणे पेट परीक्षा घेते. इच्छुक उमेदवारांना त्या त्या विद्यापीठाच्या पेट द्याव्या लागतात. नेट या केंद्रीय स्तरावरील परीक्षेमुळे उमेदवारांना स्वतंत्रपणे परीक्षा देण्याची गरज नाही. त्यामुळे एकापेक्षा अधिक परीक्षा देण्यासाठी लागणारा वेळ आणि खर्च दोन्ही वाचणार आहे.

Mumbai Main
Page No. 3 Mar 29, 2024
Powered by: erelego.com

Lokmat Mumbai Edition 29.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

NET scores will be valid for PhD admissions from 2024-25

Move To Eliminate Need For Multiple Entrance Exams: UGC

TIMES NEWS NETWORK

New Delhi: The University Grants Commission has announced that National Eligibility Test (NET) scores will be valid for PhD admissions from 2024-25 onwards, thus eliminating the need for multiple entrance exams. The decision was taken at the 578th UGC meeting based on expert committee recommendations.

Candidates qualifying under different categories will have their NET scores contribute significantly to their admissions, with scores remaining valid for one year. The exam is conducted twice a year – June and December and the scores are at present used for Junior Research Fellowship (JRF) and as eligibility for appointment as assistant professor. According to UGC officials, the commission had constituted an expert committee to review the provisions of the exam and based on the recommendations it has been decided that from the academic session 2024-25, the score can be used for admission to PhD programmes.

TOI

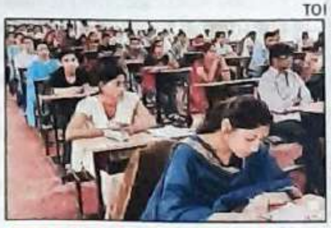

STREAMLINING PROCESS

"Starting from the academic session 2024-2025, universities nationwide will have the opportunity to utilise NET scores for admissions to PhD programmes, replacing the need for separate entrance tests conducted by individual universities and higher education institutions (HEIs). This marks an important step in streamlining the admissions process and enhancing accessibility for aspiring doctoral candidates. "By leveraging the NET, HEIs can offer greater flexibility to students, allowing them to utilise their scores to apply for PhD programmes across various institutions," said M Jagadesh Kumar, chairperson, UGC.

"It eliminates the need for students to prepare and appear for multiple entrance tests conducted by different universities. Additionally, the biannual administration of the NET provides students with increased opportunities to secure admission to their desired PhD programmes.

"We encourage all HEIs to adopt NET exam scores for PhD admissions starting from the 2024-2025 academic session," added Kumar.

The UGC in its official notification stated that from June 2024 onwards, the NET candidates will be declared eligible in three categories – eligible for admission to PhD with JRF and appointment as Assistant Professor; eligible for admission to PhD without JRF and appointment as Assistant Professor; eligible for admission to PhD programme only and not for the award of JRF or appointment as Assistant Professor.

"Result of UGC NET would be declared in percentile along with the marks obtained by a candidate to utilise the marks for admission to PhD. The JRF-qualified students are admitted into the PhD programme based on an interview as per the UGC (Minimum Standards and Procedures for Award of PhD Degree) Regulations, 2022. "For students who qualify in Categories 2 and 3, 70% weightage will be given for test scores and 30% for the interview for admission to PhD programmes. The PhD admission will be based on the combined merit of NET marks and the marks obtained in the interview or viva voce," the notification said.

The Times of India 29.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

Students in rural areas see red over UGC decision on PhD admission

Only marks obtained by aspirants in NET will be considered for acceptance from June this year

| Yashpal Sonkamble
yashpal@punemirror.com
TWEET @YashPune_Mirror

Students in rural areas have protested against the decision taken in a UGC meeting according to which, admission to PhD courses in universities and higher education institutes will be based on the marks obtained in the National Eligibility Test (NET).

At present, various universities in the country conduct a PhD Entrance Test (PET) for giving admission to PhD courses.

Students in rural areas used to appear for PET and take admission to PhD courses and later, used to appear for State Eligibility Test and NET. Now, they will have to compulsorily clear the NET before taking admission to the PhD course.

The UGC has given NET, the status of an entrance examination, so that students can get admission to PhD course through a single entrance exam, saving their money and time.

Rahul Sasane, a PhD student and co-ordinator of the University Student Struggle Action Committee, said, "It is necessary to consider whether it is in the interest of students to make NET mandatory for admission to the PhD course because this will dilute the importance of PET. Earlier, many needy students could take admission to PhD course by appearing for PET as well. But due to this decision, such students will be deprived of admission to the PhD course."

NET marks valid only for one year

Prof. Manish Joshi, UGC secretary said, "The marks obtained in the NET will be considered valid only for one year. The information and schedule of NET to be held in June will be announced soon on the website of universities. Students who qualify as Junior Research Fellowship (JRF) should be interviewed and qualified for PhD admission as per the PhD Admission Rules 2022, the UGC decision stated. Similarly, candidates who qualify as assistant professors in the exam or score in the NET exam are suggested to be admitted to Ph.D. through interviews. According to this, 70 percent importance has been given to exam marks and 30 percent importance to interviews. Hence, by combining the marks obtained in the NET exam and the marks in the interview, the student will be admitted to the PhD course."

Pranjali Dhere, a PhD aspirant, said, "I am happy with UGC's decision. It will help students to focus on one exam and their aim. It reduces the confusion of appearing for several exams and preparing several datasheets."

UGC meeting circular published

The 578th University Grants Commission (UGC) experts meeting was held recently. A circular of decisions taken in the meeting was released by UGC secretary Prof. Manish Joshi. Students who pass the NET are junior research fellows and are also eligible to work as assistant professors. However, it has been decided in the meeting that henceforth, admission to PhD courses can be done based on the marks obtained in NET instead of 'PET' which is conducted by the universities. Accordingly, the decision will be implemented from June 2024. Marks obtained in NET will be considered for PhD course admission. Hence, this result has to be declared in both percentile and mark modes.

Prof.Siddharth Meshram, a faculty representative said, "I welcome the decision. However, the PET examination is conducted separately for PhD admission in government, private, and reputed universities. The 'PET' fee of government universities is around Rs. 1,000, while private and reputed universities charge Rs. 2,000 to Rs. 5,000 for this exam. This exam is a means of collecting money. Therefore, students face a huge financial burden. The PET examination needs to be cancelled immediately to prevent students' financial loss."

Pune Mirror 29.3.2024

PhD admissions to be based on NET scores

PUNE: In a landmark decision made by the University Grants Commission (UGC), aspirants for PhD admission will not be required to take university entrance exams.

The UGC has declared that beginning with the academic year 2024-25, Ph.D. students will be given admission based on their National Eligibility Test (NET) scores.

The UGC Council approved new guidelines for PhD admissions under the National Education Policy (NEP)-2020. According to these guidelines, NET qualifiers will be eligible for three categories. Students with the highest NET scores will be placed in Category 1. They will also be eligible for the Junior Research Fellowship (JRF), an assistant professorship, and PhD admission and fellowship.

They would have to give an interview for PhD admission, which will be based on UGC regulations 2022.

Following that, students with the highest percentage will be placed in the second group. These students will be considered for Assistant Professorship and PhD admissions. Students who pass the exam but with a lower percentage will be placed in category 3. The candidate's rank will be included in the final result certificate.

"For PhD admission, the net percentage of candidates in categories 2 and 3 will be considered for 70% weightage, while the interview will be weighted at 30%.

The NET score in both categories will be valid for one year only, and if they do not participate in the PhD programme within that time frame, they will be ineligible for it. According to the circular released by UGC on Thursday, the candidate would have to retake the NET examination. HTC

Hindustan Times 29.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

State steering committee suggest changes in FYJC admissions

Dheeraj Bengrut

dheeraj.bengrut@htlive.com

PUNE: The first year of graduation is when students can choose their major and optional (minor) subjects according to the New Education Policy (NEP).

However, following an assessment of the autonomous colleges, the Maharashtra state steering committee has recommended certain important adjustments.

As a result, rather than in their first year, students will be able to choose the main subject in the second year instead of the first year.

The decision of the steering committee has given relief to the students who have passed Class 12 and are taking admission in the first year.

THE DECISION OF THE STEERING COMMITTEE HAS GIVEN RELIEF TO THE STUDENTS WHO HAVE PASSED CLASS 12 AND ARE TAKING ADMISSION IN THE FIRST YEAR

NEP was implemented in the autonomous colleges of the state from the academic year 2023-24.

The difficulties faced by colleges and the response of the students were reviewed during the assessment.

Due to the new decision, the confusion in the first year admission will be avoided to some extent. In this regard, deputy secretary of state AM Baviskar has released the circular and students will be able to choose the main subject from second year onwards.

Subject selection

"In the academic year 2024-25, subjects can be chosen in the first year as before. In the second year an opportunity will be given to choose the main subject.

"One of the subjects chosen in the first year can be chosen as the main subject in the second year," said Nitin Karamalkar, chairman, state steering committee.

"National Education Policy is inherently flexible. So, decisions of educational interest can be taken by the autonomous colleges as per the need," he added.

Hindustan Times 30.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

'Can't teach religion, jingoism for Indian Knowledge Systems'

Ardhra.Nair@timesgroup.com

Pune: Officials in the state's steering committee for implementation of the National Education Policy (NEP) 2020 observed that in many higher educational institutes, "religion, jingoism and blind hero-worship" were being taught under the Indian Knowledge Systems (IKS) course subjects. They plan to make changes to curb this trend.

The committee has decided to make several shifts in NEP implementation from the academic year 2024-25, based on a review of the same in some autonomous colleges in the last academic year.

A sub-committee has been formed to prepare a broad outline of dos and don'ts in subject design for the IKS basket. Nitin Karmalkar, chairman of the steering committee, told **TOI**, "We reviewed the implementation of NEP 2020 in autonomous institutes and found that in approximately 50% of them, subjects *taught under IKS were not up to the mark. Religion, jingoism, and blind hero-worship cannot be taught under IKS. The idea is to impart ancient knowledge of our civilization*, like mathematics, science and technology, medicine, astronomy, architecture, philosophy, arts, languages, literature, culture, etc."

Karmalkar added, "A sub-committee is working on some guidelines in this regard. This report with guidelines on what can be taught will be published in a few days. While colleges have all the autonomy to design courses, the report will serve as a rough outline of the expected outcome from subjects under IKS."

Also, at present, major and minor subjects are decided by students in the first year in many autonomous colleges. The new circular issued on March 13 this year by the state's higher education department changes this criterion. It allows students to take a maximum of three subjects in FY of their UG programme and choose the major and minor in the next year.

"The question arises whether students have the experience and intellectual capacity to pick and choose a major and minor in FY itself. We also saw some courses in a few colleges getting less response from students, like mathematics, microbiology and more," said Karmalkar.

He added, "NEP talks about flexibility. Our circular is illustrative and not prescriptive. The culture is yet to set in. Colleges still feel rules must come from the government. So, we felt the need to issue a circular this month. It is not binding on colleges."

WHAT THE COMMITTEE SAYS

"We found that in 50% of institutes reviewed, subjects under IKS were not up to the mark. Religion, jingoism, and blind hero-worship cannot be taught under IKS. The idea is to impart ancient knowledge of our civilization, with mathematics, science and technology, medicine, astronomy, architecture, philosophy, arts, languages, literature, culture, etc. —**Nitin Karmalkar** | CHAIRMAN OF THE STEERING COMMITTEE FOR NEP IMPLEMENTATION IN THE STATE

WHAT ELSE?

The committee has also discussed allowing students to take a maximum of 3 subjects in FY of their UG programme and choose the major and minor in the next year

The Times of India 30.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

New PhD guidelines ruffle feathers

Educationists question need for doctorate to secure professorial roles, fear NET mandate will reduce number of research scholars

| Yashpal Sonkamble
yashpal@punemirror.com
TWEET @YashPune_Mirror

The decision of the University Grant Commission (UGC) mandating the National Eligibility Test (NET) for securing admissions into PhD courses has ignited debate on whether it would lead to a reduction in the number of students pursuing doctoral courses.

Simultaneously, the necessity of possessing a PhD for a professorial role has securing professorial roles has also been questioned.

It may be mentioned that the UGC has announced that a PhD is no longer mandatory for securing the position of an assistant professor effective from the academic year 2024-25. However, PhD is necessary to be appointed as an associate professor or a professor.

Concerns have been raised as a subject-wise average result of NET stands at a meager 6 per cent, which could potentially lead to a reduction in the number of PhD students and jeopardise the existence of PhD research centres in state universities and colleges.

Dr Arun Adsool, former vice-chancellor of Savitribai Phule Pune University (SPPU), contended that research does not necessarily equate to effective teaching. He said, "A study carried out by the California University suggested that individuals who have undertaken research may not necessarily excel in teaching. The assumption that possessing a PhD automatically equips one with effective teaching abilities is incorrect. While PhD focuses on imagination, curiosity, and necessity, the quality of education relies on proficiency in teaching. In my opinion, the requirement for having NET-SET qualification for all professors should be revoked. Instead, a two-year Bachelor of Teaching Skills program, encompassing subjects such as history of education, psychology, cognitive, and non-cognitive skills, should be implemented. The necessity for making PhD essential for career advancement needs to be done away with."

Pradnya Kamble, a NET-SET qualified candidate, said, "In 2018, the UGC made PhD mandatory for professorships in universities. The inclusion of a PhD as a prerequisite alongside SET and NET qualifications has compounded the issue. The UGC needs to reassess the necessity of a PhD thesis for professional roles."

Dr Ajay Darekar, an assistant professor and PhD guide, said, "This decision is unfortunate because it will, directly and indirectly, affect the number of research centers as well as the number of students pursuing research. The average success rate for the NET examination is typically between 2-5 per cent. Consequently, it raises concerns about the number of students who will opt to pursue a PhD."

Geetanjali Deshpande, a faculty and PhD guide, said, "The reduction in the number of Ph.D. students is expected as a consequence of this policy. Besides, the decision poses a severe threat to local-level research efforts."

Vikas Kolhapurkar, a faculty and a PhD guide, said, "The NET serves as a qualifying examination assessing teaching skills through two papers: General Studies and Subject Knowledge. On the other hand, the PET evaluates different facets of candidates' research. Hence, it is unjust to determine the eligibility of research candidates solely based on the NET."

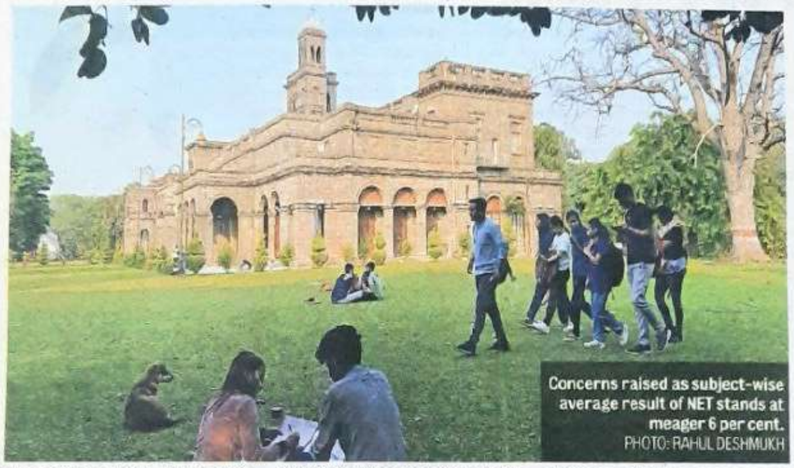

Concerns raised as subject-wise average result of NET stands at meager 6 per cent.
PHOTO: RAHUL DESHMUKH

What is the UGC decision?

- NET qualifiers will have eligibility across three categories. Those achieving the highest NET scores will fall under Category 1, making them eligible for the Junior Research Fellowship (JRF), an assistant professorship, as well as admission and fellowship for PhD programs. Subsequently, they will undergo an interview for PhD admission.
- Following this, students with the highest percentages will be categorised under Category 2. They will be considered for assistant professorship and PhD admissions.
- Students who pass the exam but attain lower percentages will be categorised under Category 3. For PhD admissions, the net percentage of candidates from Categories 2 and 3 will be given 70 per cent weightage, while the interview will hold 30 per cent weightage.

Pune Mirror 30.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Education

पीएचडी गाइडचे अर्थोद्योग चव्हाट्यावर

'पीएचडी ट्रॅकिंग'मध्ये तक्रार नोंदवता येणार

म. टा. प्रतिनिधी, पुणे

पीएचडीच्या शोधनिबंधाला मान्यता देण्यासाठी विद्यार्थ्याकडे २५ हजार रुपयांची लाच मागणाऱ्या सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या मार्गदर्शकावर (गाइड) लाचलुचपत प्रतिबंध विभागाने कारवाई केल्यामुळे, विद्यापीठाच्या शैक्षणिक वर्तुळातील प्राध्यापकांचे धाबे दणाणले आहे. या कारवाईमुळे काही मार्गदर्शकांकडून विद्यार्थ्यांचे आर्थिक शोषण केले जाते, हे स्पष्ट झाले आहे.

या कारवाईची विद्यापीठाने दखल गंभीर दखल घेतली असून, यापुढे 'पीएचडी ट्रॅकिंग सिस्टीम'मध्ये विद्यार्थ्याला अशा गैरप्रकारांची थेट तक्रार नोंदवता येणार आहे.

पुणे विद्यापीठात नोंदणीकृत मार्गदर्शकांची संख्या एक हजारच्या आसपास असून, त्यांचे कामकाज सुमारे २५० मान्यताप्राप्त संशोधन केंद्रांतून चालते. विद्यापीठाच्या संशोधन केंद्रांतून पीएचडी करणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या साधारण १३ हजारांच्या आसपास आहे. दर वर्षी साधारण दीड हजार विद्यार्थ्यांना पीएचडीसाठी प्रवेश मिळतो. त्यामुळे पीएचडी अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशासाठी चुरस असते. कमी खर्चात पीएचडीचे शिक्षण पूर्ण होत असल्याने, अनेक विद्यार्थी 'पेट' परीक्षेत चांगले गुण मिळवण्यासाठी तयारी करतात. या विद्यार्थ्यांचा पुढे जाऊन प्रवेश होतो. मात्र, काही मार्गदर्शकांना हीच पैसे कमविण्याची संधी वाटते. त्यामुळे संशोधन प्रकल्पाच्या 'थिसिस'ची सुरुवात होण्यापासुन ते शेवटच्या 'व्हायवा'च्या टप्प्यापर्यंत मार्गदर्शक विद्यार्थ्यांकडे पैसे मागतात.

आतापर्यंत हे प्रकार सर्रास व्हायचे. मात्र, पीएचडीच्या शिक्षणाला बाधा नको, या भीतीने विद्यार्थी लेखी तक्रार करायला घाबरायचे. याचाच पुरेपूर फायदा काही मार्गदर्शकांनी उचलला. त्यांच्याकडून विद्यार्थ्यांचे आर्थिक शोषण करण्यात आले. या प्रकाराची पुणे विद्यापीठाने तत्काळ दखल घेतली. त्यानुसार 'पीएचडी ट्रॅकिंग सिस्टीम'मध्ये विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शकांची ऑनलाइन तक्रार करता येणार आहे. जाणीवपूर्वक त्रास दिल्यासदेखील थेट प्र-कुलगुरू यांच्याकडे तक्रार करता येईल.

गलेलठ्ठ पगार घेऊनही...

विद्यापीठाच्या मार्गदर्शकांना साधारण एक लाख ते तीन लाखांपर्यंत महिन्याला पगार आहे. असे असतांनाही काही मार्गदर्शक विद्यार्थ्यांचे पीएचडीचे शिक्षण यशस्वीपणे पूर्ण करण्यासाठी लॅपटॉप, मोबाइल, घड्याळ, कॅमेरांसारख्या महागड्या वस्तूंची मागणी करतात. काही मार्गदर्शक थेट शुल्काप्रमाणे विद्यार्थ्यांकडून पैसे वसूल करतात.

महागड्या हॉटेलात पार्टी?

नगर किंवा नाशिक जिल्ह्यातील काही मार्गदर्शक पुण्यात आले, की त्यांची राहण्यापासून खाण्यापिण्याची बडदास्त विद्यार्थ्याने राखायची, असे प्रकार सुरू आहेत. एका मार्गदर्शकाने तर त्याच्या कुटुंबियांसाठी आणि मित्रमंडळींसाठी महागड्या हॉटेलात पार्टीचा बेत आखला होता. आपली पीएचडी पूर्ण होणार नाही, या भीतीने अशा प्रकारांची तक्रार करण्यासाठी विद्यार्थी पुढे आले नाहीत. मात्र, लाचलुचपत कार्यालयाने कारवाई केल्यामुळे विद्यार्थी तक्रार देण्यास पुढे येतील, अशी शक्यता आहे.

लाच स्वीकारताना मार्गदर्शकास अटक

पीएचडी शोधनिबंधात सुधारणेसाठी मागितली लाच

पुणे : पीएचडीच्या शोधनिबंधात सुधारण करून पुन्हा सादर करण्यासाठी मार्गदर्शक प्राध्यापिकेने २५ हजार रुपयांची लाच मागून २० हजार रुपयांची लाच स्वीकारल्याचा लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाने (एसीबी) शनिवारी उघडकीस आणला. डॉ. शकुंतला निवृत्ती माने (वय ५९) असे लाच स्वीकारणाऱ्या प्राध्यापक महिलेचे नाव आहे.

सांगवी येथील बाबूराव घोलप महाविद्यालयातील अर्थशात्र विभागाच्या प्रमुखांच्या कार्यालयात ही कारवाई करण्यात आली. या प्रकरणी सांगवी पोलिस ठाण्यात रात्री उशिरापर्यंत गुन्हा दाखल करण्याचे काम सुरू होते.

डॉ. माने या सांगवी येथील बाबूराव घोलप महाविद्यालयात अर्थशास्त्र विषयाच्या प्राध्यापक म्हणून कार्यरत आहेत. माने यांच्या विरोधात लाचलुचपत प्रतिबंधक कायद्यानुसार गुन्हा दाखल करण्यात येत आहे. या प्रकरणी एका ४० वर्षीय प्राध्यापकाने 'एसीबी'कडे तक्रार दिली होती.

सहा महिन्यांपासून 'तारीख पे तारीख'

तक्रारदार प्राध्यापकाने त्यांचा शोधनिबंध पूर्ण करून ऑक्टोबर २०२३मध्ये डॉ. शंकुतला माने यांच्याकडे सुपूर्द केला होता. त्या शोधनिबंधावर माने यांनी शेरा नमूद करून पुढील कार्यवाही करणे अपेक्षित होते. मात्र, त्यांनी या सहा महिन्यांत त्यावर काहीच कार्यवाही केली नाही. तक्रारदार सातत्याने डॉ. माने यांच्याकडे पाठपुरावा करीत असत. त्या वेळी डॉ. माने विविध कारणे किंवा त्रुटी सांगत असे. या प्रकाराला वैतागून तक्रारदाराने 'एसीबी'कडे धाव घेतल्याचे उपअधीक्षक सुदाम पाचोरकर यांनी सांगितले.

लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाने दिलेल्या माहितीनुसार, तक्रारदारांनी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ येथे अर्थशास्त्र विषयात पीएचडीसाठी ऑनलाइन प्रबंध तयार केला आहे. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने तक्रारदार प्राध्यापकाच्या मार्गदर्शक म्हणून माने यांची नियुक्ती केली होती. तक्रारदाराच्या प्रबंधात सुधारणा करून, त्यास मंजुरी देण्यासाठी माने यांनी २५ हजार रुपयांची लाच मागितली होती. या प्रकरणी तक्रारदाराने 'एसीबी'कडे तक्रार केली होती. त्या तक्रारीची पडताळणी करून 'एसीबी'च्या पथकाने बाबूराव घोलप महाविद्यालयात सापळा लावला होता. शनिवारी लाच घेण्याचा पहिला हप्ता म्हणजे २० हजार रुपये घेताना माने यांना रंगेहाथ पकडण्यात आले.

क्षेत्र लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाच्या पुणे विभागाचे अधीक्षक अमोल तांबे, अतिरिक्त अधीक्षक डॉ. शीतल जानवे यांच्या मार्गदर्शनाखाली ही कारवाई करण्यात अली. उपअधीक्षक सुदाम पाचोरकर तपास करीत आहेत.

Maharashtra Times 31.3.2024

News Paper Clippings During March 2024

Section: Research

लोकमत

चिंचवड गावामध्ये मिळाला शहाजीराजांचा चरित्रग्रंथ

शहाजीराजांच्या बंगळुरूमधील वास्तव्याच्या काळातील घडामोडी, त्यांचा न्यायनिवाडा, विद्वानांशी सल्लामसलत, दरबारातील घडामोडी या बाबी प्रामुख्याने 'राधा माधव विलास चंपू ऊर्फ शहाजी महाराज चरित्रा'त आल्या आहेत. हा ग्रंथ शंभर वर्षांपूर्वी वि. का. राजवाडे यांना चिंचवड येथे सापडला. हा ग्रंथ संस्कृत भाषेत असला तरी अकरावे प्रकरण त्याला अपवाद आहे.

बंध-अनुबंध

छत्रपती शिवाजी महाराजांनी हिंदवी स्वराज्याची स्थापना केली. त्याची पायाभरणी शहाजीराजे यांनी केली होती. शहाजीराजे आदिलशहाचे सरदार होते. त्यांना कर्नाटक मोहिमेवर पाठविले. त्यांनी तिकडील प्रदेश जिंकून घेतला. आदिलशहाने त्यांना बंगळुरूची जहागिरी दिली. तिथल्या प्रदेशाची त्यांनी चोख व्यवस्था ठेवली. तिथे ते एखाद्या स्वतंत्र राजासारखे राहत होते. त्यांची या काळातील राजकीय वाटचाल आणि घटनांचा तपशील असणारा, ऐतिहासिकदृष्ट्या अत्यंत महत्त्वाचा असा 'राधा माधव विलास चंपू उर्फ शहाजी महाराज चरित्र' हा ग्रंथ शंभर वर्षांपूर्वी वि. का. राजवाडे यांना चिंचवड येथे सापडला.

शहाजीराजांचे बंगळुरू येथील वास्तव्य, त्यांची दिनचर्या, त्यांच्या दरबारी असणारे विद्वान पंडित व कारभारी मंडळी तसेच अनेक घटना, प्रसंग या सर्वांचा समावेश असणाऱ्या 'राधा माधव विलास चंपू' या ग्रंथाची रचना जयराज पिंड्ये यांनी केली आहे. पिंड्ये संस्कृत कवी होते. ते नाशिकचे होते. शहाजीराजांनी अनेक विद्वानांना आश्रय दिला आहे, हे कळल्यावर ते बंगळुरूला गेले. तेथे त्यांचे पाच वर्षे वास्तव्य होते. या काळातील निरीक्षणे त्यांनी नोंदवली आहेत. हा ग्रंथ संस्कृत गद्य-पद्यमिश्रित आहे. त्याला चंपूकाव्य म्हणतात.

या ग्रंथात एकूण ११ उल्हास (प्रकरणे) आहेत. त्यातील पहिली पाच प्रकरणे राधा-कृष्णाच्या विलासाचे वर्णन करणारी आहेत. त्यानंतरची राजदर्शन, राज्यसभावर्णन, राजरीतीवर्णन, युवराज्यव्याप्ती, राजनीतीवर्णन, अशी सहा ते दहा प्रकरणे आहेत.

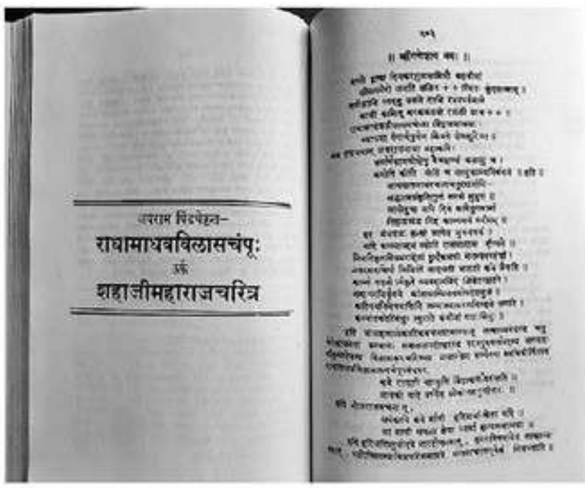

चिंचवड येथे सापडलेले शहाजी महाराजांचे चरित्र.

श्रीकांत चौगुले

लेखक प्रसिद्ध साहित्यिक आणि निवेदक आहेत.

ग्रंथ चिंचवडला नेमका मिळाला तर कसा?

- इतका दुर्मीळ आणि महत्त्वाचा ग्रंथ चिंचवडला कसा मिळाला, हे महत्त्वाचे आहे. पेशवेकाळात कवी मनोहर यांचे चिंचवडला वास्तव्य होते. संस्कृतमध्ये त्यांनी अनेक रचना केल्या होत्या. त्यांचे मूळगाव खेड. त्यांचे पूर्ण नाव मनोहर लक्ष्मण पुराणिक.
- **पहिल्या बाजीराव पेशव्यांच्या काळात ते चिंचवडला आले. त्यांचे वास्तव्य रबडे यांच्या वाड्यात होते. त्यांनी अनेक हस्तलिखित पोथ्यांचा संग्रह केला होता. त्यांच्या पश्चात त्यांचा संग्रह रबडे यांच्याकडेच राहिला.**
- पुढे साधारण दीडशे वर्षे तो तसाच पडून होता. वि. का. राजवाडे यांना हे कळल्यावर त्यांनी चिंचवडला येऊन पोथ्या पाहिल्या. विष्णुपंत रबडे यांच्या वाड्यात ठेवलेल्या पोथ्या पावसाच्या पाण्याने भिजल्या होत्या.
- **पोथ्या राजवाड्यांनी सोबत घेतल्या. त्यामध्येच 'राधा माधव विलास चंपू' ही पोथी मिळाली. त्याचे महत्त्व लक्षात घेऊन राजवाड्यांनी त्याला विस्तृत प्रस्तावना लिहिली. ती २०३ पानांची आहे.**

Hello Pune
Page No. 6 Mar 16, 2024
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Research

प्रभात

विज्ञानाला 'गती' देणारा शास्त्रज्ञ : सर आयझॅक न्यूटन

जगाच्या पाठीवर आजवर अनेक प्रसिद्ध शास्त्रज्ञ होऊन गेले, ज्यांनी आपल्या बुद्धीच्या जोरावर अनेक महत्त्वपूर्ण शोध लावले. त्यांनी केलेल्या संशोधनाच्या बळावरच आज आपण आधुनिक जगात सुखाने वावरत आहोत. महान इंग्रज शास्त्रज्ञ, गणितज्ज्ञ, खगोल प्रेमी आणि प्रकाशकी अशी बहुआयामी ख्याती मिळवणारे प्रसिद्ध वैज्ञानिक सर आयझॅक न्यूटन यांच्या स्मृतिदिनानिमित्त त्यांच्या कार्याचा घेतलेला हा थोडक्यात आढावा...

सर आयझॅक न्यूटन यांचा जन्म ४ जानेवारी १६४३ रोजी म्हणजे ज्या वर्षी महान संशोधक गॅलिलिओ मरण पावला त्याच वर्षी इंग्लंडमधील वूलस्थॉर्प येथे झाला. प्राचीन ज्युलियन कॅलेंडरचा उपयोग करता, न्यूटन यांची जन्मतिथी २५ डिसेंबर १६४२ म्हणूनही वापरली जाते. त्यांचे शिक्षण केंब्रिज विद्यापीठात झाले. तेथेच त्यांची १६६९ मध्ये गणितशास्त्राचे प्राध्यापक म्हणून नेमणूक झाली. गणितशास्त्र, गुरुत्वाकर्षण, गतिशास्त्र, प्रकाश, दृकशास्त्र इत्यादी क्षेत्रात न्यूटनने संशोधन करून महत्त्वाचे सिद्धांत मांडले.

गणितशास्त्र : न्यूटन एक श्रेष्ठ गणिती होता. गणितशास्त्रामधील 'शून्यलब्धी'चा शोध त्याने लावला. (कॅलक्युलसचा शोध भास्कराचार्यांनी लावला. या शास्त्राला ते शून्यलब्धी म्हणत असत. म्हणजे शून्याच्या जवळ पोचणाऱ्या संख्याफलांचे गणित). सर्वंकष स्वरूपातला बायनॉमियल थिअम ज्याच्या आधारे 'क्ष' अधिक 'य' अशा दोन संख्यांच्या बेरजेचा वर्ग, घन इत्यादी घातांकाचे मूल्य काढता येते.

गुरुत्वाकर्षणाचा सिद्धांत : कोपरनिकस, गॅलिलिओ आणि केपलर या शास्त्रज्ञांनी सूर्य आणि ग्रह यांच्या आकाशातील भ्रमणाचे सूक्ष्म निरीक्षण करून सूर्यमालेची कल्पना मांडली होती. तथापि, न्यूटनने सखोल अभ्यास करून त्याला गुरुत्वाकर्षणाच्या सिद्धांताची जोड देऊन ते गणिताने सिद्ध केले. विश्वाच्या केंद्रस्थानी पृथ्वी नसून पृथ्वीसह सारे ग्रह सूर्याभोवती फिरतात यावर त्यांनी शिक्कामोर्तब केले. त्यांनी मांडलेला गुरुत्वाकर्षणाचा सिद्धांत असा, विश्वामधील प्रत्येक वस्तूत दुसऱ्या वस्तूला आकर्षित करण्याची शक्ती असते. ही शक्ती म्हणजेच गुरुत्वाकर्षण शक्ती. ही शक्ती वस्तूचे वस्तुमान आणि वस्तू-वस्तूमधील अंतर यावर अवलंबून असते.

गतिशास्त्र : न्यूटन यांनी 'गती' विषयक तीन महत्त्वाचे नियम मांडले.

१. कोणतीही वस्तू आपली स्थिती आपोआप बदलत नाही. ती गतिमान होण्यास बाह्यप्रेरणेची आवश्यकता असते. गतिमान वस्तूची गती बाह्यप्रेरणेने न थांबवल्यास ती वस्तू सरळ रेषेत आपली गती कायम ठेवते.

२. जेव्हा एखाद्या वस्तूवर एखादे बल (प्रेरणा) कार्य करते तेव्हा ते त्या वस्तूची गती बदलते आणि हा बदल प्रेरणा जेवढा वेळ कार्य करते त्या वेळेच्या प्रमाणात व प्रेरणेच्या दिशेने होतो.

३. प्रत्येक क्रियेस प्रतिक्रिया असते. क्रिया आणि प्रतिक्रिया समान पण विरुद्ध दिशेने होत असतात.

४. प्रकाशकी (ऑप्टिक्स) : पांढऱ्या शुभ्र सूर्यप्रकाशाचा किरण लोलकातून घालविल्यास त्यात सात रंग असतात हा सिद्धांत त्याने मांडला. रंगीत वस्तू विशिष्ट रंगाचे प्रकाशकिरण जास्त प्रमाणात परावर्तित करत असतात. तो पदार्थ आणि त्यावर पडणारे प्रकाशकिरण या दोन्हींच्या संयोगाने त्याचा रंग ठरतो. याला 'न्यूटनचा रंगाचा सिद्धांत' असे म्हणतात.

५. दृकशास्त्र : न्यूटनने अधिक कार्यक्षम दूरदर्शक (दुर्बीण) बनविण्यासाठी संशोधन केले. गॅलिलिओ यांच्या दूरदर्शकातून प्रतिमा रंगीत दिसत. न्यूटनने अंतर्गोल बसविलेला परावर्तिनी दूरदर्शक बनवला, त्यामुळे प्रतिमेचे रंग नाहीसे होऊन प्रतिमा अधिक स्पष्ट दिसू लागली.

ग्रंथसंपदा : न्यूटचा सर्वांत गाजलेला ग्रंथ म्हणजे 'मॅथेमॅटिकल प्रिन्सिपल्स ऑफ नॅचरल फिलॉसॉफी' १६८७ साली प्रथम प्रकाशित झाला. त्यानंतर या ग्रंथाच्या अनेक आवृत्त्या व त्यावरील टीकाग्रंथ प्रसिद्ध झालेले आहेत. या ग्रंथामध्ये गतिशास्त्र, ज्योतिषशास्त्र, पदार्थविज्ञान शास्त्र आदी शास्त्रांची चिकित्सा केली आहे. आधुनिक विज्ञानाच्या विकासाला या ग्रंथापासूनच सुरुवात झाली असे मानण्यात येते. Opticks हा न्यूटनचा दुसरा महत्त्वाचा ग्रंथ होय. हा प्रकाशकी वर अवलंबून आहे.

ज्यांच्या शास्त्रीय संशोधनामुळे विज्ञानाच्या प्रगतीला प्रचंड वेग मिळाला आणि त्यामुळे जगाच्या इतिहासावर किंवा मानवजातीच्या जीवनावर परिणाम करणारी औद्योगिक क्रांती सुरू झाली. अशा वैज्ञानिकांमध्ये अजूनही न्यूटनचाच पहिला क्रमांक लागतो. १७०५ मध्ये ॲन राणीने त्यांना नाइट (सर) हा किताब दिला. ते २० मार्च १७२७ साली लंडन येथे मृत्यू पावले.

- प्रा. विजय कोष्टी

PuneCity, 20 Mar 2024, Page:014
https://epaper.dainikprabhat.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Research

प्रचंड खपाचे एकमेव निःपक्ष व निर्भीड दैनिक

पुढारी

स्थापना १९३९

www.pudhari.com

शिवाजी विद्यापीठाच्या संशोधकांकडून पालीच्या चार नव्या प्रजातींचा शोध

आंतरराष्ट्रीय आघाडीच्या 'झूटॅक्सा' शोधपत्रिकेकडून दखल; विशेषांक प्रकाशित; युवा संशोधकांचा बहुमान

कोल्हापूर : पुढारी वृत्तसेवा

अन्नसाखळीत महत्त्वाची भूमिका

Pune Edition

Mar 27, 2024 Page No. 10

newspaper.pudhari.co.in

News Paper Clippings During March 2024

Section: Career

सकाळ

मायक्रोबायोलॉजीतील संधी

करिअर अपडेट

प्रा. विजय नवले
करिअरतज्ज्ञ

पीसीबी ग्रुपसह बारावी सायन्स करणारे विद्यार्थी 'नीट' परीक्षेची तयारी करून डॉक्टर होण्याचे प्रयत्न करत असतात. मात्र, विद्यार्थ्यांची मोठी संख्या आणि उपलब्ध अल्प जागा पाहता अनेकांना त्यांचे स्वप्न पूर्ण करता येत नाही. त्यामुळे असे विद्यार्थी आपल्या अभ्यासक्रमाला अनुसरून अन्य पर्याय शोधत असतात. ज्यांना बायोलॉजी हा विषय आवडत असतो, त्यांना बायोलॉजीवर आधारित करिअर करणे आवडते. त्यांच्यासाठी 'बीएससी मायक्रोबायोलॉजी' हा पर्याय उपलब्ध आहे.

क्षमता

बायोलॉजीमधील खासकरून 'सेल बायोलॉजी' हा भाग आवडीचा असावा. यामध्ये सर्व अभ्यास आणि नंतर करिअरमधील कामकाज हे मायक्रो स्वरूपाचे असल्याने एकूणच मायक्रो विषयांबद्दल नावड, राग, तिरस्कार नको. अचूक निरीक्षण, एका जागेवर बसून काम करण्याची तयारी, प्रयोगशील मन, कुतूहल, वाचनाची आवड, एकाग्रता, तार्किक शक्ती, संयम या क्षमता अपेक्षित आहेत.

कोर्सचे स्वरूप

बीएससी मायक्रोबायोलॉजी हा कोर्स बारावी सायन्सनंतर तीन वर्षांचा आहे. आता नव्या धोरणाप्रमाणे काही विद्यापीठांमध्ये चार वर्षांचा आहे. थेअरी हा लेक्चर्स सोबतच प्रॅक्टिकल्स, प्रोजेक्ट, इंटर्नशिप या स्वरूपाचा हा अभ्यासक्रम असतो.

प्रवेश प्रक्रिया

प्रवेशासाठी स्वतंत्र परीक्षा नसते. शक्यतो बारावीच्या गुणांवर आधारित मेरिटप्रमाणे प्रवेश मिळतो. तरीही काही संस्था त्यांची प्रवेशपरीक्षा घेऊ शकतात. अशा परीक्षा बारावीच्या बोर्डाच्या परीक्षेनंतर असतात. पीसीबी सीईटीचा स्कोअर लक्षात घेऊनही प्रवेश देणाऱ्या काही संस्था असतात.

काय शिकायला मिळते ?

सेल स्ट्रक्चर, ट्रान्समिशन ऑफ जेनेटिक्स, इम्युनॉलॉजी, टिश्यू कल्चर, बायोइन्फॉर्मेटिक्स, टॅक्सॉनॉमी, मेडिकल मायक्रोबायोलॉजी, फर्मेंटेशन, बायोकेमिस्ट्री, एन्झाइम्स, इंडस्ट्रियल मायक्रोबायोलॉजी, पॅरासायटॉलॉजी, डीएनए, मॅक्रोबायल बायोटेक्नॉलॉजी आदी विषय अभ्यासता येतात. प्रॅक्टिकल्समध्ये जनरल मायक्रोबायॉलॉजी, मायकॉलॉजी, ॲनालिटिकल बायोकेमिस्ट्री, फिजिकल सायन्स, जेनेटिक इंजिनीअरिंग, मायक्रोबायल फिजिऑलॉजी आदी विषयांवर प्रात्यक्षिके घेतली जातात.

उच्च शिक्षणाच्या संधी

बीएससी मायक्रोबायोलॉजीनंतर एमएससी मायक्रोबायोलॉजी, एमएससी बायोटेक्नॉलॉजी, एमबीए बायोटेक्नॉलॉजी, एमएससी बॉटनी, एमएससी झूलॉजी, एमएससी जेनेटिक्स आदी कोर्सेस करता येतात. शक्यतो उच्च शिक्षण घेतल्यानंतर खऱ्या अर्थाने जास्त संधी मिळतात.

नोकरीच्या संधी

आरोग्य, पॅथॉलॉजी, बायोसायन्स, औषध निर्माण, पर्यावरण, फूड इंडस्ट्री, जेनेटिक्स आदी क्षेत्रांमध्ये नोकरीच्या संधी आहेत. शक्यतो उच्च शिक्षणानंतर संशोधनातील संधी प्रामुख्याने असतात. प्रयोगशाळांमधील काम हे त्यात सर्वाधिक असते. संबंधित कार्यक्षेत्रांतील इंडस्ट्रियल प्रॉडक्शन प्रोसेसमध्ये पदवीधरांना संधी मिळते. सरकारी विभागांमध्ये संशोधनाचे काम असते, परंतु संख्येवर मर्यादा आहे. परदेशात संधी अधिक असल्याने या करिअरला आपण ग्लोबल करिअर म्हणू शकतो. खासकरून क्लिनिकल रिसर्चमधील संधी महत्त्वाच्या आहेत. बॅक्टेरियावरील संशोधन करणारे बॅक्टेरिऑलॉजिस्ट चांगले करिअर करू शकतात. इंडस्ट्रियल मायक्रोबायॉलॉजिस्ट, बायोकेमिस्ट, सेल बायोलॉजिस्ट, मेडिकल मायक्रोबायॉलॉजिस्ट आदी पदांवरून काम करण्यासाठी हा कोर्स उपयुक्त ठरतो. फॉरेन्सिक सायन्सेसमधील कार्यक्षेत्रातदेखील या पदवीधरांना संधी असतात. उच्च शिक्षण किंवा पीएचडी शिक्षण पूर्ण झाल्यावर अध्यापन क्षेत्रातसुद्धा संधी मिळतात.

Pune, Pune-Today
06/03/2024 Page No. 7

News Paper Clippings During March 2024

Section: Career

प्रभात

मानसशास्त्राचा अभ्यास काळाची गरज

करिअर संधी
विद्यावाचस्पती विद्यानंद

एक विषय म्हणून मानसशास्त्र सामान्यतः समुपदेशन अभ्यासक्रम, फिजिओथेरपी उपचारात्मक आणि इतर वैद्यकीय अभ्यासक्रमांमध्ये समाविष्ट केले जाते. मानसशास्त्र हे लोकांना मानवी विचार आणि मानवी वर्तन कसे परस्परसंवाद करतात, हे अधिक चांगल्या प्रकारे समजून घेण्यास सक्षम करते. ही समज निर्णय घेण्यास आणि तणावपूर्ण परिस्थिती टाळण्यात मदत करू शकते. मानसशास्त्र अभ्यासक्रम विद्यार्थ्यांना त्यांच्या करिअरच्या वाढीची आणि लोकांशी चांगले नातेसंबंध वाढवण्यास सक्षम करू शकतात.

मानसशास्त्रज्ञांना पदव्युत्तर मानसशास्त्रज्ञ म्हणून सराव करण्यापूर्वी आणि इतरांना व्यावसायिकपणे मदत करण्यापूर्वी त्यांना कार्यपद्धतीचे प्रशिक्षण घ्यावे लागते. मानसशास्त्रज्ञांसाठी करिअर आणि नोकरीच्या संधींमध्ये मोठ्या प्रमाणात वाढ होत आहे.

मानसशास्त्रातील विविध अभ्यासक्रम

पार्श्वभूमी किंवा करिअरच्या मार्गाचा विचार केला तर, १२वी नंतर मानसशास्त्र अभ्यासक्रम घेतल्याने, मानव त्यांच्या प्रत्येक क्षणाला वेगवेगळ्या प्रकारे का वागतात, हे समजून घेण्यास इच्छुक असलेल्या कोणालाही फायदा होऊ शकतो. १२वी नंतरचे खालीलपैकी काही मानसशास्त्र अभ्यासक्रम उमेदवार निवडू शकतात-

- बी. ए. इन सायकोलॉजी
- बी. ए. इन सायकोलॉजी (ऑनर्स)
- बी. एस्सी. इन सायकोलॉजी
- बी. एस्सी. इन सायकोलॉजी (ऑनर्स)
- बी. ए.+एम. ए. इन क्लिनिकल सायकोलॉजी इंटिग्रेटेड (ड्युअल प्रोग्राम)
- बी. ए.+एम. ए. किंवा बी. एस्सी.+एम. एस्सी. इन सायकोलॉजी (ड्युअल प्रोग्राम)
- मास्टर ऑफ आर्ट्स इन अप्लाइड सायकोलॉजी
- मास्टर ऑफ आर्ट्स इन काउन्सेलिंग सायकोलॉजी
- एम. एस्सी. इन सायकोलॉजी
- पीएच. डी. इन सायकोलॉजी

मानसशास्त्राच्या अभ्यासाची गरज व उपयोग

- हा अभ्यासक्रम मानवी मन आणि वर्तनाच्या कार्यावर लक्ष केंद्रित करतो. ह्यामध्ये काही मूलभूत संकल्पना समाविष्ट असतात, जसे की संज्ञानात्मक कार्ये, मानवी वर्तन, व्यक्तिमत्त्व, आरोग्य आणि बुद्धिमत्ता होय.
- एक अग्रगण्य मानसशास्त्रीय सिद्धांत आणि मानवी मेंदूच्या कार्याच्या जैविक आधारांशी देखील परिचित होतो. जरी हे प्रामुख्याने एक वैज्ञानिक क्षेत्र असले तरी, सर्व प्रवाहातील विद्यार्थी असे मानसशास्त्र अभ्यासक्रम करू शकतात. विद्यार्थ्यांना मानवी मानसिकतेचा आणि त्यातील घटकांचा सखोल अभ्यास करता येतो.
- मुख्य मानसशास्त्रीय संकल्पना आणि सिद्धांत शिकण्याबरोबरच, हा अभ्यासक्रम मनोवैज्ञानिक घटनांच्या जैविक आणि न्यूरोलॉजिकल पायावर देखील लक्ष केंद्रित करतो.
- विद्यार्थी मानसशास्त्रीय पातळीवर व्यक्तीची बहुस्तरीय मानसिक गुंतागुंत समजून घेण्यास शिकतात आणि मानसिक अवस्थेतील व्यत्यय तपासण्यासाठी आवश्यक कौशल्ये विकसित करतात.
- विद्यार्थ्यांना मानवी वर्तन आणि मनाचे स्वरूप अधिक चांगल्या प्रकारे समजून घेण्यास सक्षम करते.
- क्लिनिकल मानसशास्त्र, समुपदेशन मानसशास्त्र, संस्थात्मक वर्तन, उपयोजित मानसशास्त्र किंवा अगदी सामान्य मानसशास्त्र अशा बाबतीत अत्यंत महत्त्वाचा अभ्यास असल्याने तो सर्वसमावेशक ठरतो.
- मानसिक आरोग्य दवाखाने, रुग्णालये, शाळा, कॉर्पोरेट, पुनर्वसन केंद्रे आणि यासारख्या मर्यादित सराव करण्याची संधी मिळते. विद्यार्थ्याने रिहॅबिलिटेशन काउन्सिल ऑफ इंडियाकडून परवाना घेणे आवश्यक असते.

मानसशास्त्र अभ्यासक्रमाचे विषय

- मानसशास्त्र परिचय
- मानसशास्त्रीय संशोधनासाठी सांख्यिकीय पद्धती
- वैयक्तिक फरकांचे मानसशास्त्र
- बायोसायकॉलॉजी
- सामाजिक मानसशास्त्र
- मानसशास्त्रीय संशोधन
- मानसशास्त्रीय विकार समजून घेणे
- भावनिक आणि सामाजिक विकास
- विकास मानसशास्त्र
- संघटनात्मक वर्तन
- पर्यावरणासाठी मानसशास्त्रीय दृष्टिकोन
- मानसिक वर्तणूक समजून घेणे आणि हाताळणे
- मानसशास्त्राची तत्त्वे
- संज्ञानात्मक मानसशास्त्र
- संशोधन पद्धती
- शारीरिक मानसशास्त्र
- सामाजिक मानसशास्त्र
- आरोग्य मानसशास्त्र
- क्लिनिकल सायकोलॉजी
- सायकोलॉजिकल असेसमेंट

मानसशास्त्र अभ्यासक्रम स्पेशलायझेशन

- क्लिनिकल मानसशास्त्र- हे मानसिक आजार, असामान्य मानसिक स्थिती आणि मानसिक समस्यांच्या तपासणी आणि उपचारांशी संबंधित आहे.
- समुपदेशन मानसशास्त्र- ही व्यावसायिक मानसशास्त्राची एक शाखा आहे, जी लोकांना त्यांचे भावनिक, सामाजिक, आरोग्य, विकास आणि संस्थात्मक चिंता सुधारण्यात मदत करण्यावर लक्ष केंद्रित करते.
- शैक्षणिक मानसशास्त्र- शैक्षणिक मानसशास्त्रज्ञ बहुतेक शैक्षणिक संस्थांमध्ये आढळतात, जेथे ते आवश्यक असलेल्या विद्यार्थ्यांना सल्ला देतात.
- विकासात्मक मानसशास्त्र- ही मानसशास्त्राची एक शाखा आहे, जी आयुष्यातील वाढ, बदल आणि सुसंगतता स्पष्ट करण्यासाठी वैज्ञानिक दृष्टिकोन देते.
- सामाजिक मानसशास्त्र- सामाजिक मानसशास्त्र मानवी वर्तनाचे परीक्षण करते, कारण त्याचा इतर लोकांवर परिणाम होतो.
- आरोग्य मानसशास्त्र- हेल्थ सायकॉलॉजी हे मानसशास्त्राचे एक उपक्षेत्र आहे, जे जीवशास्त्र, मानसशास्त्र, वर्तन आणि सामाजिक घटक आरोग्य तसेच आजारावर कसा परिणाम करतात याचा अभ्यास करतात.

नोकरीचे विविध पर्याय

एकदा विद्यार्थ्याने त्यांची मानसशास्त्राची पदवी आणि इंटर्नशिप पूर्ण केल्यावर त्यांना सरकारी संस्था, दवाखाने आणि रुग्णालये, पुनर्वसन सुविधा, वृद्धाश्रम, कन्सल्टिंग फर्म, शाळांमधील व्यवस्थापन, विद्यापीठे, विपणन संस्था, सेवा संस्था आणि इतर कंपन्या तसेच सामाजिक संस्थांसह विविध क्षेत्रांमध्ये काम मिळू शकते.

- क्लिनिकल मानसशास्त्रज्ञ
- सल्लागार
- मानसोपचारतज्ज्ञ
- थेरपिस्ट
- मानसशास्त्रीय अभ्यासक
- मानसशास्त्रीय समुपदेशक
- व्याख्याता

परदेशातील संधी

क्लिनिकल, समुपदेशन, शैक्षणिक, औद्योगिक-संस्थात्मक, संशोधन आणि शैक्षणिक, न्यायवैद्यक, आरोग्य, क्रीडा आणि क्रॉस-कल्चरल सायकोलॉजी यासह मानसशास्त्रातील असंख्य स्पेशलायझेशन परदेशात मानसशास्त्रात उपलब्ध असलेल्या अनेक संधींपैकी एक आहेत. व्यक्ती दवाखाने, रुग्णालये, शाळा, विद्यापीठे, व्यवसाय मुख्यालये, सरकारी संस्था आणि संशोधन सुविधा येथे कार्यरत राहू शकतात.

PuneCity, 11 Mar 2024, Page:012
https://epaper.dainikprabhat.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Career

प्रभात

परफॉर्मिंग आर्ट्स करिअर अपॉर्च्युनिटी

कव्हर स्टोरी

रीना भुतडा

परफॉर्मिंग आर्ट्समधील उपलब्ध पदवी :

परफॉर्मिंग आर्ट्सच्या क्षेत्रात प्रवेश करण्यासाठी बीए (बॅचलर ऑफ आर्ट्स) (विविध स्पेशलायझेशन) ३/४ वर्षे, १०+२ कोणताही प्रवाह, बीए (ऑनर्स) (बॅचलर ऑफ आर्ट्स (ऑनर्स)) (विविध स्पेशलायझेशन ३/४ वर्षे, १०+२ कोणताही प्रवाह, बी. म्युझिक(बॅचलर ऑफ म्युझिक) (विविध स्पेशलायझेशन) ३/४ वर्षे, १०+२ कोणताही प्रवाह, बीएफए (बॅचलर ऑफ फाइन आर्ट्स) (विविध स्पेशलायझेशन) ३/४ वर्षे, १०+२ कोणताही प्रवाह, बीपीए (बॅचलर ऑफ परफॉर्मिंग आर्ट्स) (विविध स्पेशलायझेशन) ३/४ वर्षे, १०+२ कोणताही प्रवाह यासारखे काही कोर्सेस उपलब्ध आहेत.

महाराष्ट्रातील अव्वल महाविद्यालये :

परफॉर्मिंग आर्ट्सच्या अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश देणाऱ्या महाराष्ट्रातील काही युनिव्हर्सिटीज खालील प्रमाणे-

मुंबई विद्यापीठ, मुंबई (ऑडिशनवर आधारित), भारती विद्यापीठ, पुणे (बीव्ही - सीईपीटी), सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ- ललित कला केंद्र, पुणे (एलकेके - एटी), डॉ. बी आर ए मराठवाडा, औरंगाबाद

(डीबीआरएएम - सीईटी) एमआयटी एडीटी, पुणे (ऑडिशनवर आधारित) इत्यादी. तसेच भारतातील काही अव्वल युनिव्हर्सिटी म्हणायच्या झाल्या तर अलाहाबाद विद्यापीठ, अलाहाबाद (एयू - यूईटी) अन्नामलाई विद्यापीठ, तमिळनाडू (बारावीच्या गुणांवर आधारित) विश्वभारती विद्यापीठ, पश्चिम बंगाल (व्हीबीयू - एटी) वनस्थळी विद्यापीठ, जयपूर (बीव्ही - एटी) एम. एस. युनिव्हर्सिटी ऑफ बडोदा (एमएसयू - एटी) आंध्र विद्यापीठ, विशाखापट्टणम (१२ वी गुणांवर आधारित) बनारस हिंदू विद्यापीठ, वाराणसी (बीएचयू - यूईटी) क्राइस्ट युनिव्हर्सिटी, बंगळुरू (सीयूईटी) इंदिरा कला संगीत विद्यापीठ, छत्तीसगड (आयकेएसव्ही - एटी) राजस्थान विद्यापीठ, जयपूर (आरयू - ईएटी) या आहेत.

करिअरच्या संधी :

परफॉर्मिंग आर्ट्सचा कोर्स केल्यानंतर मार्केटमध्ये संगीत रंगभूमी कलाकार, अॅक्टिंग इंडस्ट्री, नृत्य आणि नृत्यदिग्दर्शन, संगीत आणि रचना, सेलिब्रिटी व्यवस्थापन व्यवसाय, जाहिरात एजन्सी, कला प्रशासन, नृत्य/संगीत/नाट्य थेरपिस्ट, थिएटर स्टेज मॅनेजर, नाट्य दिग्दर्शन, ब्रॉडकास्टिंग प्रेझेंटेशन, त्याच क्षेत्रातील उच्च शिक्षण, शिक्षक, लेक्चरर, स्पेशलायझेशन इन परफॉर्मिंग आर्ट्स, शास्त्रीय गायन, पाश्चात्य गायन, शास्त्रीय नृत्य, पाश्चात्य नृत्य, नाट्यशास्त्र/नाट्य कला, एअर आधारित वाद्य वादन, स्ट्रिंग आधारित वाद्य वादन यासारख्या जॉब्स उपलब्ध आहेत आणि त्यांना स्कोपही आहे.

जे विद्यार्थी कलात्मक क्षेत्रात आपले करिअर करू इच्छितात त्यांच्यासाठी परफॉर्मिंग आर्ट्स हा एक उत्तम पर्याय असू शकतो.

परफॉर्मिंग आर्ट्स म्हणजे संगीत, नृत्य आणि नाटक यासारख्या कला आहेत ज्या प्रेक्षकांसाठी सादर केल्या जातात. या कला व्हिज्युअल आर्ट्सपेक्षा भिन्न आहेत, ज्यात पेंट, कॅनव्हास किंवा विविध साहित्यांचा वापर समाविष्ट आहे, भौतिक किंवा स्थिर कला वस्तू तयार करण्यासाठी वापरल्या जातात. परफॉर्मिंग आर्ट्समध्ये विविध विषयांचा समावेश आहे जसे रंगभूमी, संगीत आणि नृत्य याद्वारे थेट प्रेक्षकांसमोर सादरीकरण केले जाते. परफॉर्मिंग आर्ट्सवर लक्ष केंद्रित करणारी पदवी अत्यंत व्यावहारिक आहे आणि या पदवीमध्ये अत्याधुनिक पद्धतींमध्ये सक्रियपणे सहभाग असणे आवश्यक आहे, जे नंतर आपल्याला अत्यंत स्पर्धात्मक उद्योगात प्रवेश करण्यासाठी तयार करतात. परफॉर्मिंग आर्ट्ससाठी करिअरची व्याप्ती भरपूर वाढली आहे. त्यामुळे अनेक संस्थांनी आता परफॉर्मिंग आर्ट्समध्ये विविध कार्यक्रम या क्षेत्रातील भावी प्रतिभावंतांना प्रशिक्षण व ज्ञान देण्यासाठी सुरू केले आहे.

PuneDistrict, 18 Mar 2024, Page:010
https://epaper.dainikprabhat.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Career

लोकमत

'आर प्रोग्रामिंग' डेटा सायन्स अन् मशीन लर्निंगसाठी एक लोकप्रिय भाषा आहे. त्यात करिअरच्या अनेक संधी आहेत. आर ही सांख्यिकीय संगणन आणि डेटा व्हिज्युअलायझेशनसाठी प्रोग्रामिंग भाषा आहे, जी व्हिज्युअलायझेशनपासून सांख्यिकीय विश्लेषणापर्यंत सर्व काही हाताळण्यास सक्षम आहे.

आर प्रोग्रामिंग करियरला देईल उंची

आर प्रोग्रामिंग भाषा डेटा सायन्स आणि मशीन लर्निंगसाठी लोकप्रिय भाषा आहे. त्यामध्ये करिअर करण्याची अनेक संधी उपलब्ध आहेत. आर ही सांख्यिकीय संगणन आणि डेटा व्हिज्युअलायझेशनसाठी प्रोग्रामिंग भाषा आहे. आर ही उपलब्ध सर्वांत व्यापक सांख्यिकीय प्रोग्रामिंग भाषांपैकी एक आहे, जी डेटा हाताळणी आणि व्हिज्युअलायझेशनपासून सांख्यिकीय विश्लेषणापर्यंत सर्व काही हाताळण्यास सक्षम आहे. डेटा विश्लेषण आणि सांख्यिकीय कार्ये आयोजित करण्यासाठी आर प्रोग्रामिंग हे एक फायदेशीर आणि विश्वासार्ह साधन आहे.

आजच्या जगात, प्रोग्रामिंग हे एक अत्यंत महत्त्वपूर्ण कौशल्य आहे. सध्या बरेच ॲटोमॅटेड टूल्स, ओपन सोर्स आदी प्रवाह असले तरी अनुभवी कौशल्यपूर्ण प्रोग्रॅमर्स हे कायम हवेच असतात. प्रोग्रामिंग शिकणे कठीण आहे का?, हे तुमच्या शिकण्याच्या क्षमतेवर आणि तुमच्या प्रयत्नांवर अवलंबून आहे. सुरुवातीला थोडं कठीण वाटू शकतं, पण थोड्या सरावाने तुम्ही प्रोग्रामिंग शिकू शकता.

तुम्ही आर भाषा शिकण्याचा विचार करत असाल, तर तुम्हाला हे जाणून आनंद होईल की, फ्री सॉफ्टवेअर फाउंडेशनच्या जीएनयु जनरल पब्लिक लायसन्स अंतर्गत ती लोकांसाठी मोफत उपलब्ध आहे. आर ही एक मुक्त, मुक्त-स्रोत प्रोग्रामिंग भाषा आहे, याचा अर्थ कोणीही वापरू शकतो, सुधारू शकतो आणि वितरित करू शकतो. आर प्रोग्रामिंगमध्ये करिअर हे एक रोमांचक आणि फायदेशीर क्षेत्र आहे. योग्य कौशल्य आणि समर्पण असलेल्या लोकांसाठी अनेक संधी उपलब्ध आहेत.

आर प्रोग्रामिंगमध्ये करिअरच्या संधी

डेटा शास्त्रज्ञ

डेटा शास्त्रज्ञ डेटा गोळा करतात, त्याचे विश्लेषण करतात आणि त्यावरून अर्थपूर्ण निष्कर्ष काढतात. आर हे डेटा विश्लेषण आणि व्हिज्युअलायझेशन-साठी एक शक्तिशाली साधन आहे, त्यामुळे डेटा शास्त्रज्ञांसाठी ते एक आवश्यक कौशल्य आहे.

आर डेव्हलपर

आर डेव्हलपर आर भाषेसाठी नवीन पॅकेज आणि ॲप्लिकेशन्स विकसित करतात.

डेटा सायंटिस्ट

डेटा सायंटिस्ट डेटा शास्त्र आणि मशीन लर्निंग तंत्रज्ञानाचा वापर करून व्यावसायिक समस्यांचे निराकरण करतात. आर हे डेटा सायंटिस्टसाठी एक आवश्यक साधन आहे कारण ते त्यांना डेटा गोळा करण्यास, त्याचे विश्लेषण करण्यास मदत करते.

संशोधक

आर हे विविध क्षेत्रातील संशोधकांसाठी डेटा विश्लेषण आणि व्हिज्युअलाय-झेशनसाठी एक लोकप्रिय साधन आहे.

आकडेवारी शास्त्रज्ञ

आकडेवारी शास्त्रज्ञ डेटा गोळा करतात, त्याचे विश्लेषण करतात आणि त्यावरून अर्थपूर्ण निष्कर्ष काढतात. आर हे आकडेवारी विश्लेषणासाठी एक शक्तिशाली साधन आहे.

मशीन लर्निंग

मशीन लर्निंग इंजिनिअर अल्गोरिदम विकसित करतात जे संगणकांना स्पष्टपणे प्रोग्राम न करता शिकण्यास अनुमती देतात. आर हे मशीन लर्निंग मॉडेल विकसित आणि तैनात करण्यासाठी एक लोकप्रिय भाषा आहे.

आर प्रोग्रामिंगमध्ये यशस्वी करिअरसाठी कौशल्ये

- आर प्रोग्रामिंग भाषेची चांगली समज
- डेटा सायन्स आणि मशीन लर्निंगची मूलभूत माहिती
- सांख्यिकीय विश्लेषणाची चांगली समज
- समस्या सोडवण्याची आणि गंभीर विचार करण्याची क्षमता
- चांगले संवाद आणि प्रेझेंटेशन कौशल्य

कसे करता येईल आर प्रोग्रामिंगमध्ये करिअर?

- आर प्रोग्रामिंग भाषा शिका. ऑनलाइन आणि ऑफलाइन दोन्ही प्रकारे अनेक संसाधने उपलब्ध आहेत.
- डेटा सायन्स आणि मशीन लर्निंगची मूलभूत माहिती मिळवा.
- आर प्रोग्रामिंगचा वापर करून वैयक्तिक प्रकल्प पूर्ण करा.
- ओपन-सोर्स आर प्रकल्पांमध्ये योगदान द्या.
- डेटा सायन्स आणि मशीन लर्निंग समुदायात सक्रिय रहा.

डॉ. दीपक शिकारपूर
आयटी तज्ज्ञ आणि लेखक

Hello Pune
Page No. 7 Mar 28, 2024
Powered by: erelego.com

News Paper Clippings During March 2024

Section: Miscellaneous

लोकसत्ता
लोकमान्य लोकशक्ती

वाचकांचा 'शब्दस्नेह' वृद्धिंगत; वाचनालय जोमाने सुरू

विद्याधर कुलकर्णी,
लोकसत्ता

टाळेबंदीनंतर वाचकसंख्या घटल्यामुळे वाचनालय चालविणे मेटाकुटीचे बनले होते. दोनपैकी एक शाखा बंद करण्याचा विचार सुरू असताना 'पुणे पुस्तक महोत्सवा'ला पुणेकरांचा उदंड प्रतिसाद लाभला आणि त्याची फलश्रुती म्हणून वाचकांचा 'शब्दस्नेह' वृद्धिंगत झाला. शब्दस्नेह वाचनालयाच्या कोथरूड आणि कर्वेनगर या दोन्ही शाखा जोमाने सुरू आहेत.

'पुणे पुस्तक महोत्सवा'ची फलश्रुती म्हणून वाचकांचा 'शब्दस्नेह' वृद्धिंगत झाला. शब्दस्नेह वाचनालयाच्या कोथरूड आणि कर्वेनगर या दोन्ही शाखा जोमाने सुरू आहेत.

गेल्या दीड तपापासून शब्दस्नेह वाचनालय कार्यरत असून कर्वेनगर आणि कोथरूड अशा वाचनालयाच्या दोन शाखा आहेत. आयएसओ प्रमाणपत्र संपादन केलेले हे वाचनालय संपूर्णपणे संगणकीकृत आहे. स्नेहलता छत्रे या वाचनालयाच्या संचालिका असून, मराठी आणि इंग्रजी मिळून २२ हजार पुस्तकांचा विस्तृत संग्रह करून त्यांनी गुंतवणूक केली आहे. प्रत्येक महिन्याला नवीन पुस्तकांची खरेदी केली जात असून, एखाद्या वाचकाने सूचना केलेले पुस्तक आवर्जून खरेदी केले जाते. वाचनालयाचे ६ हजार १२५ सभासद असून सेवातत्पर, माहीतगार आणि हसतमुख मदतनीसांच्या सहकार्याने वाचकांना घरपोच सेवाही दिली जाते.

पुस्तकांची देवाणघेवाण होत राहून ती वेळेत परत यावीत म्हणून विलंब शुल्क आकारण्यात येते. या माध्यमातून मिळालेला निधी गरजू मुलींच्या शिक्षणासाठी वापरण्यात येतो. - स्नेहलता छत्रे, संचालिका, शब्दस्नेह वाचनालय

छत्रे म्हणाल्या, की वाचकांचा उदंड प्रतिसाद लाभलेल्या शब्दस्नेह वाचनालयाला करोना प्रादुर्भाव रोखण्यासाठी लागू करण्यात आलेल्या टाळेबंदीचे ग्रहण लागले. टाळेबंदीच्या काळात वाचनालय बंद असल्याने वाचकांचा दूरचित्रवाणी, ओटीटी माध्यमाकडे कला वाढला. सर्व व्यवहार सुरळीत झाल्यानंतरही वाचकांची संख्या रोडावली.

परिणामी वाचनालयाच्या दोनपैकी एक शाखा बंद करावी का, असा विचारही मनात डोकावला. पण, आपण सुरू केलेले वाचनालय बंद करण्याचा निर्णयही घेण्याच्या यातना झाल्या. त्यामुळे मेटाकुटीचे काम असतानाही वाचनालय सुरू ठेवले.

मात्र, डिसेंबरमध्ये पुण्यात झालेल्या पुणे पुस्तक महोत्सवाला पुणेकरांनी उदंड प्रतिसाद दिला. या कालखंडात झालेली पुस्तकांच्या खरेदीची उलाढाल कौतुकाचा विषय ठरली होती.

त्याची फलश्रुती म्हणून की काय वाचकांनी पुन्हा वाचनालयावर प्रेम करणे सुरू ठेवले. आता वाचकांच्या प्रतिसादामुळे माझा उत्साह वाढला आहे.

15/03/2024 | Pune | Page : 19
Source : https://epaper.loksatta.com

Condolence Message

दुःखद बातमी

मायक्रोबायोलॉजी विभागातील प्राध्यापक विवेक बोबडे, यांना दिनांक २७ मार्च २०२४ रोजी पहाटे चार वाजता देवाज्ञा झाली. ईश्वर त्यांच्या मृतात्म्यास शांती देवो. मॉडर्न महाविद्यालयातील सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर सहकाऱ्यांकडून कैलासवासी विवेक बोबडे यांना भावपूर्ण श्रध्दांजली.

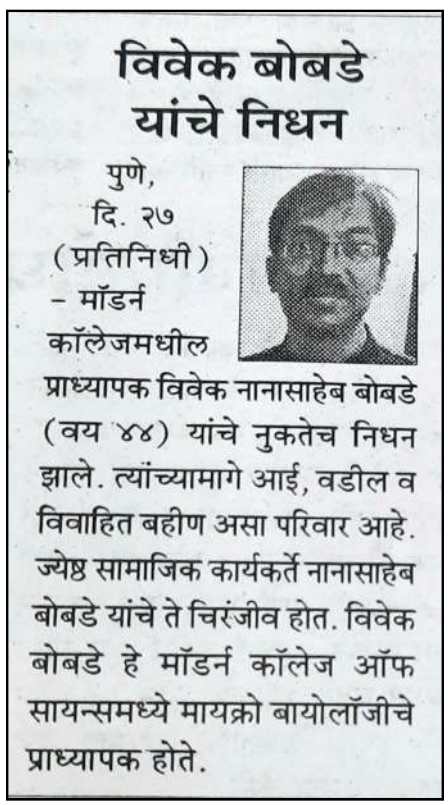

विवेक बोबडे यांचे निधन

पुणे, दि. २७ (प्रतिनिधी) - मॉडर्न कॉलेजमधील प्राध्यापक विवेक नानासाहेब बोबडे (वय ४४) यांचे नुकतेच निधन झाले. त्यांच्यामागे आई, वडील व विवाहित बहीण असा परिवार आहे. ज्येष्ठ सामाजिक कार्यकर्ते नानासाहेब बोबडे यांचे ते चिरंजीव होत. विवेक बोबडे हे मॉडर्न कॉलेज ऑफ सायन्समध्ये मायक्रो बायोलॉजीचे प्राध्यापक होते.

Saamana 28.3.2024

Condolence Message

It is with greatest sadness that we inform you of the passing of Dr. Geeta Morwal, Assistant Professor, Department of Biotechnology on 30.03.2024 at 12:00 p.m. She worked in the Department of Biotechnology from 2018-2021.
May her soul rest in peace.

Upcoming Events

April 2024

Mo	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat	Sun
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11 ***Mahatma Jyotiba Phule Jayanti*** 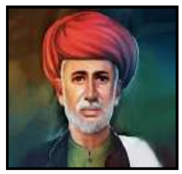	12	13	14 ***Dr. Babasaheb Ambedkar Jayanti***
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30 ***Rashtrasant Tukdoji Maharaj Jayanti***					

Knowledge is power.
Information is liberating.
Education is the
premise of progress,
in every society,
in every family.

Kofi Annan

GH

Other than the Photos of Modern College Pune-5 and Event Photos, Newspaper clipping images, all other images in this Bulletin Issue are downloaded from Google Images., Pinterest, Freepik.Com.